Premiul Chamisso – 2001

Premiul pentru Literatură Anna Seghers – 2002

Schweizer Buchpreis – cartea anului în Elveţia, pentru romanul *Jacob beschließt zu lieben (Jacob se hotărăşte să iubească),* acordat de Uniunea Editorilor şi Librarilor – 2011

Premiul Josef von Eichendorff pentru întreaga activitate literară – 2012

Marele Premiu „George Apostu", Bacău – 2014

Fotografia de pe copertă e Gulliver/iStockphoto/fotograv

ŢI Cătălin Dorian rlorescu

Cătălin Dorian
Florescu

În buricul pământului

Povestiri

Traducere din germană
de Mariana Bărbulescu

HUMANITAS
BUCUREŞTI

Redactor: Sorin Gherguţ Coperta: Angela Rotam Tehnoredactor: Manuela Măxineanu Corector: Skultety S.

DTP: Dragoş Dumitrescu, Dan Dulgherii Tipărit la Livco Design

Cătălin Dorian Florescu

Der Nabel der Welt (Vorwort, Der Nabel der Welt, Ich muss Deutschland, Gestrandete, Russisches Roulette, Hochzeitsnacht, Die Augen der Alten, Der letzte Kunde der Nacht, Der Geruch der Welt, n. September) Copyright © 22017 by Cătălin Dorian Florescu First published by C.H. Beck, München All rights reserved.

© HUMANITAS, 2019, pentru prezenta versiune românească

ISBN 978 – 973 – 50 – 6607 – 9 Descrierea CIP e disponibilă la Biblioteca Naţională a României

EDITURA HUMANITAS

Piaţa Presei Libere i, 013701 Bucureşti, România tel.

021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro
Comenzi online: www.libhumanitas.ro Comenzi prin e-mail: vânzări libhumanitas.ro Comenzi telefonice: 021/311 23 30

Cuvânt înainte

Ţineţi în mână primul meu volum de povestiri. Cele nouă poveşti adunate aici au luat naştere într-un interval de şaisprezece ani, aşadar de-a lungul întregii mele cariere literare. Pentru mine, romanul a avut mereu prioritate şi mereu verificam dacă un anumit subiect n-ar avea suficientă substanţă pentru forma mai lungă. Ea mă interesa mai mult.

Deci şaisprezece ani, şi, dacă ritmul nu creşte, va mai dura încă pe-atât. Însă balanţa s-ar putea înclina şi de cealaltă parte. Fiindcă documentarea pentru ultimele două povestiri – *Eu trebuie Germania* şi *Ruleta rusească* – şi scrierea lor m-au stimulat în aşa măsură, încât e posibil să aleg mai des forma scurtă. Oricum, pentru *Ruleta rusească*, o poveste din iubitul meu Torino, am renunţat intenţionat la varianta mai lungă. Material aveam în orice caz destul şi a mai rămas destul şi după terminarea povestirii. Însă ideea unui roman cu referiri la Torino este doar amânată, nu şi exclusă.

Totul a început cu o solicitare venită din partea Editurii Wagenbach, la scurt timp după apariţia primului meu roman, *Vremea minunilor*. Trebuia să scriu o povestire pentru o antologie a literaturii tinere din Elveţia. Aşa a apărut *în buricul pământului* în anul 2001. Deşi nu este o povestire în sensul strict al cuvântului, ci mai curând relatarea literară a unei dezrădăcinări, în acest text se regăsesc, într-o formă concentrată, toate elementele şi motivaţiile prozei mele ulterioare: plecarea din ţara natală, căutarea fericirii şi a libertăţii, sosirea într-o lume necunoscută şi noul dor, de data aceasta cel îndreptat spre ceea ce ai lăsat în urmă; şi, mai ales, rezistenta fiinţei umane în faţa vicisitudinilor vieţii.

De la căderea comunismului, Vestul acţionează ca un magnet asupra oamenilor din Est, prinşi între provincialism şi lipsa de şanse, pe de-o parte, şi dorinţa de schimbare, pe de alta. Mulţi oameni cu înaltă calificare, ca de pildă medici şi specialişti IT, părăsesc azi estul european, lăsând în urmă, acasă, mari goluri în domeniile lor. Până acum plecaseră mai ales oameni simpli – milioane – ca să lucreze ca forţă de muncă ieftină la cules de legume şi căpşuni, pe şantiere de construcţii sau ca îngrijitoare.

S-au agăţat de şansa care li se oferea. Puteau să câştige bani, să-şi construiască o existenţă modestă undeva, departe, şi, mai ales, să-şi susţină familia rămasă acasă. Şi se mai putea ceva: să-şi transforme în realitate visul unei locuinţe proprii, în ţara lor. S-au cumpărat în oraş locuinţe de bloc, strâmte, lipsite de farmec, în care erai constrâns să locuieşti pe vremea comuniştilor, ori s-au construit la ţară case solide, dar la fel de lipsite de farmec.

Mulţi au emigrat din sate şi, în fiecare an, îndeplinesc ritualul întoarcerii acasă, vara sau de sărbători, încărcaţi de cadouri pentru copiii lăsaţi în urmă, pentru rude şi vecini.

Astfel acumulezi iarăşi, pentru scurt timp, sentimentul de patrie, te simţi egal printre cei egali cu tine – inegal cel mult prin faptul că în buzunare ai valută – şi supraveghezi lucrul la propria casă. Fiindcă foarte mulţi fac asta, se schimbă caracterul iniţial, arhaic, al unor sate întregi care, dintr-un stadiu premodern, sunt catapultate direct într-unul oarecare, postmodern.

Fenomenul se aseamănă mult cu marea migraţie din anii ’50 şi ’bo din sudul european sărac spre nordul Europei. Pe atunci, acolo era nevoie de bărbaţi tineri, care să construiască infrastructura, femeile găseau de lucru în fabrici. Acela a fost primul mare val de emigrare de după război. Şi azi se povesteşte despre trenurile ticsite din sudul Italiei care mergeau spre nord şi despre peroanele negre de oameni şi bagaje din gara Milano.

Ceea ce adesea fusese gândit doar pentru câţiva ani a devenit o stare de-o viaţă: viaţa fără patrie. Fiindcă Italia era numită patrie, însă mai continua să fie astfel şi după decenii petrecute la distanţă? Şi în sud au fost construite case şi au fost împărţite cadouri în concediile de vară. Poate cu acelaşi sentiment de vinovăţie cu care românii fac daruri

y copiilor lăsaţi acasă, care cresc la bunici şi pe care îi văd numai din când în când.

Probabil că aceasta este cea mai mare durere, mai mare decât umilinţele pe care eşti nevoit să le suporţi în Vest, ca simplă mână de lucru. Durerea de a nu putea fi de faţă la creşterea copiilor tăi şi de a ţi-i înstrăina. Spre deosebire de vremurile trecute, azi există mijloace tehnice care ar trebui să te ajute să învingi distanţa, dar care totodată sunt înşelătoare, dacă ţii seama de consecinţele emoţionale profunde, care afectează identitatea şi care sunt legate de o viaţă petrecută la depărtare.

Seara, întors acasă ostenit de muncă, dai drumul la Skype ca să vorbeşti cu copiii, partenerul, părinţii. Aşa ceva nu este o relaţie trăită.

Într-o situaţie asemănătoare se află protagonistul din *Eu trebuie Germania*. Mama lui lucrează mai mult în străinătate; bunica este singura alături de care simte ceva ce se poate numi căldura unui cuib, dar ea devine tot mai fragilă şi mai dezorientată. El trage cu ochiul spre Vest, fiindcă o parte din el îşi doreşte să ajungă acolo. În aceste împrejurări întâlneşte un alt bărbat, de aceeaşi vârstă, din Siria, care şi el ar dori să ajungă în Vest, însă din motive mult mai triste şi mai dramatice. Amândoi au aceeaşi vârstă, aceeaşi dorinţă, dar vieţile lor n-ar putea fi mai diferite.

Din anii ’90 există încă un mod de a întoarce spatele Estului, care durează, de fapt, şi azi. Cete întregi de bărbaţi au luat – şi iau – calea Europei de Est ca să-şi găsească o soţie. Această caravană a doritorilor a ajuns – şi încă ajunge – din Ucraina până în România, din Moldova

până în Rusia. Iei parte la călătorii organizate în oraşele din Est, unde ţi se prezintă un anumit număr de femei, în cafenele sau în holuri de hotel. Sau îţi cauţi de unul singur.

Astfel de relaţii aranjate – ca în alte secole, în Europa, sau şi azi, în multe alte colţuri ale lumii – pot duce la iubire. Sau, dacă nu la iubire, atunci, cu puţin noroc, poate că ai găsit măcar pe cineva lângă care se poate trăi. Dintr-o asemenea variantă a globalizării biografiilor rezultă copii care cresc între două culturi. Într-o zi, plini de întrebări, ei vor porni într-acolo de unde se trage unul dintre părinţi. Şi o nouă istorie va începe.

Nora, figura centrală din *Noaptea nunţii*, l-a găsit pe Urs, un elveţian, şi îşi petrece alături de el, în locuinţa unde a copilărit, ultima noapte înainte de plecare. Odată ce vor fi plecat, nimic nu va mai fi ca înainte. De aceea are îndoieli.

Pe de altă parte, emigrând, ea ar împlini visul tatălui ei, căruia i-a fost refuzată cândva o viaţă în libertate.

Ca scriitor nevoit să trăiască din scris, nu sunt tocmai predestinat să-mi petrec viaţa în hoteluri scumpe. De aceea, în privinţa asta, anul 2012 a fost pentru mine remarcabil – mi s-a îngăduit să petrec câteva zile în două hoteluri de lux, în calitate de autor invitat: la *Badrutt's Palace* din St. Moritz, una dintre adresele de prim rang din vechea, bogata tradiţie hotelieră, şi în hotelul *Budersand* de pe Sylt, un loc elegant şi stilat din extremitatea sudică a insulei.

Sunt oaze de linişte pentru privilegiaţi, unde, înconjurat de personalul primitor, poţi să uiţi de micile şi marile catastrofe ale vieţii. Sunt locuri care vindecă toate rănile – aşa»

s-ar putea crede. Întreaga insulă Sylt şi mitul St. Moritz reprezintă un vis care – la un portofel corespunzător – pare posibil: să trăieşti eliberat de griji, dureri, pierderi.

Pentru mine a fost o experienţă binefăcătoare, dar şi

iritantă, pe care am prelucrat-o în *Eşuaţi* şi în *ochii bătrânei*. La început, acolo totul pare să se desfăşoare ca de-obicei, nicio zi nu se deosebeşte de cealaltă, oamenii rămân între ei, nestingheriţi şi departe de zgomotul lumii. Până într-o zi, când cruda realitate năvăleşte cu toată forţa peste locuitorii paradisului. În ambele povestiri, aceeaşi întâmplare vesteşte ceea ce urmează să se întâmple; este ceva atât de neaşteptat, încât uluirea şi încordarea pun stăpânire pe oameni, şi rutina zilnică a vieţii fără griji este întreruptă.

Cei mai mulţi migranţi din Africa au sosit în 2012 şi s-au oprit în sudul Europei. N-aveam de unde să ştiu că schiţam un scenariu care chiar avea să devină o realitate pentru Europa nordică, peste câţiva ani.

În final, aş dori să vorbesc despre *Ruleta rusească*. Ea are la bază o scurtă întâlnire în Shanghai, care a avut o continuare mai târziu, în apropiere de Torino. La prima vedere, tânărul bărbat, un *bel uomo*, cum îl numesc în povestire, are tot ce ţine de o viaţă de succes. Şi totuşi, în conversaţia noastră simţeam şi o parte umbrită, pe care a recunoscut-o abia mai târziu.

Viaţa lui este cu totul atipică pentru o ţară zdruncinată de crize economice, cum este Italia. În vreme ce mulţi italieni pleacă în străinătate, în Anglia, de pildă, lui pare să-i reuşească totul acasă. Însă şi el are punctul lui slab, un călcâi al lui Ahile. Este o taină care ameninţă să-i distrugă existenţa aparent reuşită.

Ceea ce scoate la iveală întâlnirea dintre italianul umblat prin lume şi hoţul marocan din povestirea mea reprezintă – aşa cred – cadrul şi esenţa tuturor povestirilor din volum: într-un fel sau altul, protagoniştii acestor povestiri sunt cu toţii nişte eşuaţi.

Zürich, i martie 2017

În buricul pământului

TATA ÎŞI FACE CRUCE ŞI ZICE: „AM AVUT NOROC”.

Tata îl visează adesea pe bunicu’, venind spre el prin ziduri. Câteodată apare pe neaşteptate, şi tata se sperie şi

se trezeşte, lac de sudoare. În asemenea zile, vin veşti proaste, aşa pretinde tata.

În asemenea zile, scrisorile rămân pe hol şi el le priveşte doar de la distanţă. O zi mai târziu, cu sau fără bunicu', ele sunt deschise, ca şi cum veştile ar fi altele decât cu o zi înainte. Tata are năravul superstiţiilor. Când vorbeşte aşa, în el reînvie fiul de ţăran şi, odată cu fiul de ţăran, şi ceilalţi săteni, vii şi morţi, câmpia întinsă, uscată a Dunării, turmele de animale şi soarele copilăriei lui. Dar, înainte de toate, reînvie şi superstiţiile şi, împreună cu ele, cârduri întregi de vampiri, vrăjitoare, spirite, strigoi. „După apusul soarelui, nu mai era suflet de creştin pe afară", povesteşte el. „Vremea vampirilor. Toţi prin case şi Dracula pe drum". Tata exagerează uneori.

Dracula era unul cu dinţi lungi, care băga spaima în trupeşele femei victoriene. A părăsit Transilvania când a început să se plictisească prea tare acolo. Dracula a fost primul emigrant din ţara mea. În 1982 am urmat noi, tata, mama şi cu mine, dar nicio teamă, nu suntem urmaşii lui direcţi.

„Am avut noroc", zice tata şi răsuflă zgomotos ca să-şi arate uşurarea. „Am prins ultimul tren", comentează mama şi pare melancolică. După ce şi-a făcut cruce, tata dă drumul la radio. Radio Europa Liberă. De optsprezece ani acelaşi post, zi de zi, la ora 18. Tata îşi ascultă ţara. Când vin în vizită, ascult şi eu. Atunci sunt iarăşi mic, foarte mic şi mă văd acasă, cu el. Acasă, pe strada cu gară, unde trenurile erau încă trenuri adevărate, cu locomotive fumegânde, cu zgomote stridente şi aşa mai departe. Un loc unde n-aveai niciun motiv să fii nostalgic, fiindcă nostalgia nu făcea parte din plan, pur şi simplu. Ea este preţul care se adaugă abia atunci când te stabileşti undeva. În Elveţia, de exemplu.

Când ascultăm radio – tata şi cu mine –, ne strălucesc ochii şi facem cu rândul „Şşt! şşt!", când celălalt vorbeşte prea tare. Tata comentează cel mai bine, el cunoaşte vocile de la radio, chiar şi cu nume. El cunoaşte situaţia. Pentru

că îmi place să-l ascult, îi pun întrebări. Îi place să dea răspunsuri şi face din ele adevărate poveşti. De la tata am moştenit născocitul poveştilor. De la mama, gravitatea. Dar nu prea multă, doar atât cât să rămân cu picioarele pe pământ. E nevoie de aşa ceva, dacă nu vrei să urci în aer, ca un balon meteorologic, şi să zbori spre casă, împreună cu toate vocile de la radio.

ÎNTR-O DIMINEAŢĂ DE AUGUST, ÎN 1982, TOATE au devenit altfel decât înainte. Când m-am trezit, în casă nu era nimic schimbat. Era mai multă ordine ca de obicei, fiindcă mama se străduise peste măsură – nu voia ca, după plecarea noastră, s-o considere oamenii o gospodină nepricepută. Tata zisese că toată munca ei era degeaba. Până s-ar fi văzut că nu ne mai întoarcem, praful s-ar fi pus la loc, de multă vreme. Mama nu s-a lăsat descurajată, aşa că ne-am trăit ultima zi acasă ca într-un muzeu. Numai din dulapuri lipseau deja hainele şi peste tot erau bileţele albe cu numele celor care aveau de primit lucrurile noastre. „Aşa ajunge peste tot câte ceva de la noi”, mi-am zis.

Dacă îmi dădeam silinţa, nu vedeam biletele. Numai să nu te uiţi la ele, să te duci la baie – spaţiu fără bilete – să te speli, să te îmbraci şi să pleci. Am luat micul dejun în grabă, apoi mama a curăţat masa din bucătărie, a spălat şi şters vasele şi le-a pus înapoi în dulap. Tata a verificat ferestrele, robinetele, aragazul, apoi a ieşit ultimul din locuinţă, a încuiat uşa de două ori, a intrat şi el în lift şi aşa am coborât, tăcând, opt etaje. Mai târziu, toate au fost împărţite după dorinţa noastră. Însă în închipuirea mea, toate sunt şi azi la locul lor, purtând bileţele albe. Nici măcar praful nu s-a aşezat. E linişte şi umbră.

Nu-mi mai aduc aminte dacă regretam plecarea noastră sau dacă mi-o doream. Dacă îmi era teamă. Dacă fusese alegerea mea. Era o înşiruire de momente, nimic mai mult, iar memoria nu mă ajută. Poate că a fost şi oarecum palpitant. Un mic secundant. Eu.

ELVEŢIA NE-A VENIT CA UN CÂŞTIG LA LOTERIE. Tata avea un fler deosebit. În faţa unui hotel modest din

Zürich, după mai multe zile de condus prin Europa şi gata să ne continuăm călătoria, tata a cerut sfatul unui domn elegant de pe stradă. Treizeci de secunde de inspiraţie au fost de-ajuns ca să alunge deznădejdea. A fost ca la fotbal, când un gol marcat în minutul 90 e decisiv. Nu ştim dacă domnul cel elegant a fost Dumnezeu. Singurul lucru pe care ni-l amintim e că avea o limuzină închisă la culoare.

Ca să lămurim lucrurile: am rămas în locul acela pentru că cineva – Dumnezeu, de exemplu – ne-a scris pe o hârtie numele unei persoane care ne-a ajutat mai departe. În numai câteva secunde totul era decis. Ani în şir îţi faci planuri şi, cu toate astea, esenţialul se petrece fulgerător. Ar fi putut să fie şi Patagonia. Dar suntem şi azi foarte bucuroşi că a fost Elveţia. „În buricul pământului, băiete”, spune tata, „buricul pământului. Uite că am avut noroc”. Patrie de loterie. Nu îndrăzniserăm nici să gândim că ar putea fi Elveţia. Ea fusese mai curând o jucărie a fanteziei noastre, într-o bună zi te afli acolo, îl întâlneşti pe Dumnezeu, probabil, şi optsprezece ani mai târziu te miri că a trecut atât de mult timp.

Azi, tata vede Africa la televizor şi înregistrează filme cu animale pe casete video. Când sunt scene de vânătoare şi leoaicele se furişează prin ierburile înalte ale savanei, ne cheamă şi pe noi. E aproape la fel de frumos ca atunci când ascultăm împreună limba de acasă, la radio. Uneori, o antilopă gnu reuşeşte să supravieţuiască.

Tata derulează banda ca să verifice dacă înregistrarea e în ordine. Atunci leoaica urmăreşte iarăşi un gnu şi antilopa capătă o a doua şansă. Însă şi de data asta ea moare la fel de jalnic ca înainte. Când animalul se frânge, tata apasă pe *stop*. Scrie ceva pe casetă şi spune: „Ştiu un film în care antilopa reuşeşte. Pur şi simplu se preface moartă şi fuge, când leoaica nu-i atentă. Şiretenie de gnu”.

În colecţia de casete video a tatii mor antilope, aterizează extratereştri, îşi pierde viaţa în accident Lady Di şi se marchează enorm de multe goluri la fotbal. Dar

cele mai multe sunt relatări de acasă. Fragmente scurte, adesea doar ultimele minute. Însă nu-ţi trebuie mai mult de câteva secunde ca să recunoşti acel *acasă*. Încă înainte să se fi rostit vreun cuvânt, ceva îţi atrage privirea şi respiraţia se accelerează. Apoi ochiul prinde esenţialul.

De exemplu, felul anume în care arată interiorul unei case ţărăneşti. Covor pe perete, sobă cu lemne, faţă de masă brodată, o icoană cu Iisus. Cuverturi groase şi perne, în fundal. îmbrăcămintea ţărăncii: o ţesătură rezistentă, fiindcă munca e grea, fustă înflorată, basma. O strângere din umeri, o încuviinţare din cap, un zâmbet. Curtea cu fântână şi căruţa cu cai pentru drumul de zi cu zi la câmp. În spate, cârciuma satului: o încăpere, trei mese, cinci beţivi. Nu prea ai ce să alegi de pe rafturi: rachiu în sticle închise sau deschise la culoare. Ameţeala vine de la sine. Ciocolată, marcă din Est, tare şi amară.

Apoi camera de filmat pătrunde în altă curte, acolo e o nuntă. Mireasa dansează cu tatăl ei şi plânge. Mirele goleşte un pahar cu rachiu dintr-o sorbire. Repetiţia generală pentru mersul zilnic la cârciumă de mai târziu. Dar asemenea detalii nu ne interesează. Stăm ca vrăjiţi până când se termină filmul. Apoi tata controlează calitatea înregistrării. Ca şi la antilopele gnu.

NOI AM FOST CHIAR DE LA ÎNCEPUT NIŞTE BUNI emigranţi. Adaptaţi la obiceiurile locului, albi, pe deplin europeni în toate privinţele. Am avut noroc. Nu se vede pe noi că suntem străini. Cel mult, se aude. /? – un vibrante, topici greşite, articole greşite, caz greşit, accente greşite, lungi ăăă-\în pană îţi vine în minte cuvântul potrivit, formule ajutătoare precum „chestia asta” sau întrebarea „cum îi zice?”, cu o intonaţie mereu uşor exaltată. Dar elveţienii nu ne-o iau în nume de rău, unora chiar chiar le plac /? – urile vibrante.

Problema e că n-ai vrea să ieşi în evidenţă. Orice ieşire în evidenţă e un nu eşti-de-al-nostru. O şedere permanentă într-o zonă străină. Ilegalitate pe termen lung. Deja de 18 ani.

Pauzele de gândire s-au micşorat, vorbele se aşază mai repede pe limbă şi tot mai des eşti luat drept unul „de aici”. Ei bine, nu chiar cu totul „de aici”, dar tot mai rar „de acolo” Din munţi, de exemplu. Din locuri unde şi /i-urile elveţienilor sunt vibrante. Puţină blândeţe, de dragul nostru, bună pentru limbile de emigranţi, pentru limba tatii, de exemplu.

Tata spune: „Cuvintele astea greu de rostit îmi dau multă bătaie de cap”. Dar s-ar putea socoti mulţumit. Aici, „la noi” – în sfârşit spun „la noi” –, limba este blândă în general. Aproape că nu există vorbe tari. Şi atunci ai putea să treci cu vederea cuvintele greu de rostit. Ai putea să te consideri de-a dreptul fericit că o scoţi la capăt fără să ai nevoie de forţă. Oricum nu de mai multă forţă decât e nevoie ca să nu-ţi pierzi răbdarea.

După 18 ani încă îmi mai potrivesc vorbele în gură, ca pe nişte perle pe care le scuip imediat. Când nu sunt sigur, vorbesc neclar şi îmi închipui că nu observă nimeni.

Spui „te iubesc” şi nu simţi nimic. Spui „te urăsc” şi nu simţi nimic. Simţi abia când traduci totul înăuntrul tău.

În limba copilăriei. În limba în care tata înjura şi în care m-a dorit prima fată. Dacă nici atunci nu mai simţi nimic, eşti pierdut.

PAŞAPORT DE REFUGIAT. ALBASTRU, CU DOUĂ dungi cenuşii în colţul din dreapta sus. Când ai un asemenea paşaport – sau altul de-o culoare nepotrivită –, încep problemele, încă de la consulat.

„Legitimaţie de străin, certificat de muncă, adeverinţă de asigurare medicală. Confirmarea rezervării unui spaţiu de locuit valabil pe toată perioada şederii şi apoi o declaraţie de la primărie, semnată de familia-gazdă, privind asumarea tuturor cheltuielilor suplimentare din timpul şederii dumneavoastră în Franţa. Spital, pagube materiale în caz de accident şi aşa mai departe. Un extras de cont bancar actualizat. O lună de aşteptare, poate mai puţin. Cum? Mai aveţi întrebări? La asta nu pot să vă

răspund, *monsieur*. Daţi-vă la o parte, vă rog. Următorul, vă rog. Nu, *monsieur*, obţineţi mai întâi documentele marcate pe formular şi apoi veniţi din nou. Luaţi un număr de ordine, la parter, şi aşteptaţi să fiţi chemat. Poftim? Două fotografii, *monsieur*, nu patru. Poftim? Da, 80 de franci pentru o viză unică. Şi acum daţi-vă la o parte, *monsieur*, blocaţi accesul. Ce vreţi să ziceţi? De ce nu ridic capul când vă răspund? Vă rog să vă daţi la o parte, *monsieur*".

Am întrebat-o pe *madame* de la ghişeu dacă nu vrea să ştie şi cât de lungă mi-e scula. Poate o fi important, pentru

Franţa. Întrebare adresată în franceză şi cu /? – un vibrante.»

A ridicat capul, înlemnită. „Poftim, *monsieur*?" Politeţe înainte de toate, *madame*. Politeţe, prin orice mijloace. Abia dacă rostisem bine întrebarea, că ceilalţi care aşteptau au şi început să râdă. În clădirea consulatului francez din Zürich s-a răspândit un râs eliberator. Toţi cei care pricepeau puţină franceză râdeau.

M-au dat afară şi au închis uşa masivă în urma mea. Am lovit-o cu piciorul. Uşa s-a întredeschis iar şi a apărut capul chel al unui bărbat. A spus: „Am să vă ţin minte, *monsieur*. N-o să mai primiţi viză pentru Franţa. Puţină decenţă, *monsieur*".

„Cine nu-i decent aici?", am răspuns şi, în spatele lui, i-am văzut pe cei care râseseră mai devreme cum îşi bagă capul între umeri. „Şovini ce sunteţi", am strigat, „pleşuvi şi şovini cu toţii" – şi e util să se ştie că pleşuvia şi naţionalismul se aseamănă în limba franceză: *chauve*> *chauvin*.

În mijlocul oraşului Zürich dădusem aşadar peste o graniţă bine ascunsă la etajul al doilea al unei clădiri inofensive. Umbli de colo-colo şi te crezi în libertate şi dintr-odată ea dispare. Brusc începe să te doară şi spumegi de furie.

SUNT FERICIT AICI. NU ESTE O FERICIRE EXCE

sivă. Este acea fericire pe care o simţi atunci când ai o iubită statornică. Ceva uşor pedant, uşor plicticos, uşor flexibil. Te-ai obişnuit cu mirosul gurii. Sexul îl rezervi pentru altcineva. Pentru mai târziu, când începe adevărata viaţă. Dar când începe viaţa cea adevărată, mai exact? Şi ce fel de hotărâri trebuie să iei ca să se întâmple aşa ceva?

Tata e mulţumit aici: „Elveţienii au fost salvarea noastră", zice el şi apoi înşiră toate lucrurile de la care am fost salvaţi. Şi totuşi, tatii îi este dor. Ştiţi după ce îmi dau seama? După ştirile de la radio, de la ora 18. După atenţia tatii, după felul în care pândeşte. După memoria lui, care nu scapă nicio emisiune. Îmi dau seama după felul în care îşi înjură patria, pentru ca apoi să se întoarcă acolo în fiecare an. Chiar acum e iarăşi pe drum într-acolo. Acum are la el un telefon mobil ca să ţină legătura. A oprit aproape de graniţă şi a sunat. Graniţa dintre Ungaria şi România. Cine şi-ar fi închipuit că într-o bună zi poţi să cobori calm din maşină, să răsufli şi să-ţi suni fiul de acolo? înainte n-aveai altă opţiune decât să-ţi fie teamă şi să faci pe tine, atât aveai de făcut în apropierea graniţei.

Sentimentul ăsta aparte faţă de graniţe: nişte locuri unde îţi faci apariţia, tu, cu spatele pregătit pentru bastonul de cauciuc. Unde nu mai poţi să spui: „Scap eu întreg şi de-aici. Doar sunt unul dintre cei mulţi". Unde făcutul-pe-tine e una dintre ultimele libertăţi rămase. Un gnu fără o a doua şansă.

Oameni în uniformă spun: „Urmaţi-ne". Oameni în uniformă fac bucăţi toată maşina. Oameni în uniformă îi pun pe alţi oameni să se dezbrace. Mă chircesc în spatele volanului, redevenind un băieţaş care ar vrea să închidă ochii şi să se ştie în altă parte. Sau s-o facă pe mortul. Asta ar fi ceva.

EMIGRANTULUI ÎI ESTE LA FEL DE GREU CA ŞI fetei nefericite din poveste. La prima vedere, n-are niciun farmec şi este izgonită. Până când îşi găseşte prinţul şi se transformă, ai de citit multe pagini. În cazul emigranţilor, nimeni nu ştie exact câte pagini sunt până la transformare

şi până când dispare frica.

Însă între timp trebuie să ai curaj şi să rosteşti o singură dată: „Ţara mea”. Deja de 18 ani, „ţara mea”. În străinătate am fost adesea întrebat de ţara mea. Rareori am ştiut ce să răspund. Răspunsuri provizorii. Ca un fel de răspunsuri în evoluţie. Dar voi exersa să dau răspunsuri. O voi face negreşit.

Mă aflu în miezul vieţii, în miezul meu, iar treizeci şi trei e o vârstă bună. Cu siguranţă că şi treizeci şi trei e o vârstă bună la ceva.

Eu trebuie Germania

ORAŞUL NU SE TREZEŞTE ÎNCĂ. DOARME ADÂNC şi calm, în măruntaiele lui dorm şobolanii, pe acoperişurile caselor dărăpănate, porumbeii, şi, încovrigaţi la intersecţiile străzilor, câinii. De pe balcon mă uit în depărtare, privind peste acoperişul plat al blocului de prefabricate, care este mai scund decât al nostru, dar la fel de prost întreţinut. Pe strada asta clădirile arată de parcă ar fi făcute *k.o.* aşa, de-a-n picioarelea. Ca şi cum doar o mică rafală de vânt, un tremur al pământului le-ar fi de ajuns ca să se prăbuşească.

Privirea mea caută turnul de apă, departe, în estul oraşului, ca să surprindă acolo prima geană de lumină a zilei. Odată cu ea, preschimbând cerul într-un tărâm zgomotos, agitat, se înalţă mereu şi poporul ciorilor, care apoi zboară spre vest.

E sfârşitul lui mai, rapiţa, orzul, grâul ajung deja aproape până la genunchi, iar pentru păsări este încă destulă mâncare. Vor zbura o vreme – unele, până la graniţa cu Serbia, unde e locul meu de muncă – şi apoi vor ateriza pe câmp, fără să şovăie. Greoaie şi sătule, se vor întoarce seara, ca şi mine, zburând sus, pe deasupra trenului care duce de la Jimbolia la Timişoara. Eu însă voi fi flămând.

De cealaltă parte a străzii, se aprinde o lumină, aceeaşi lumină, în acelaşi moment, în fiecare dimineaţă, ca la un semnal, imediat după ce dispar stolurile de păsări.

Ca şi cum păsările ar da tonul în viaţa acelei femei şi într-a mea. Ele ne hotărăsc începutul zilei, nouă şi lui Nea Nicu, şoferul de autobuz, care de data asta întârzie puţin. Ar fi trebuit să apară deja de câtva timp, fiindcă până la garajul autobuzelor e de mers cam jumătate de oră. Când nu conduce autobuzul, Nea Nicu merge mereu pe jos. Zice că şi la cimitir, când o muri, tot pe jos vrea să meargă.

Peste o oră voi urca în autobuzul lui, îl voi întreba ce-i mai face fiul, care lucrează la Boston, nu în cel american, ci în cel englezesc, din comitatul Lincolnshire. El îi va mulţumi lui Dumnezeu că are un fiu voinic, sănătos, care poate să muncească pentru englezi şi să culeagă castraveţi în serele lor. În timp ce va călca pe acceleraţie, va vorbi încântat de hărnicia şi chibzuinţă fiului care, cu banii pe care îi câştigă în Anglia, i-a cumpărat tatii mica locuinţă în care trăieşte. La fel cum şi mama ne-a cumpărat, mie şi bunicii, locuinţa minusculă, cu banii de la austrieci. Câteva rate încă şi după aceea e numai a noastră.

Jumătate de bloc a plecat, trăieşte în străinătate, spală funduri austriece, curăţă proteze dentare germane, culege căpşuni spanioleşti. Mâinile oamenilor de aici au sprijinit, spălat şi dus la culcare multe trupuri. Au scurmat în multe pământuri. Sunt plecaţi aproape toţi cei pe care îi ştiu din copilărie.

E timpul. Mai sorb puţin din cafeaua rece, arunc jos mucul de ţigară şi, cu o înclinare aproape imperceptibilă a capului, îmi iau rămas-bun de la vecină, care răspunde la fel. În fiecare zi îmi răspunde la fel, parcă ar fi un cod secret, un acord mut. Ca şi cum am împărtăşi o taină, nişte informaţii conspirative. Şi totuşi, nu suntem decât doi fumători singuratici – ea, mai tânără decât mine cu câţiva ani –, aflaţi departe de lumea reală unde se petrec lucrurile reale. Fumăm prima ţigară a zilei, fiecare pe balconul lui, în propria lui colivie.

În colţul ei întunecos, bunica se trezeşte. Mi-a lăsat mie cealaltă cameră şi noaptea se întinde să doarmă pe canapeaua din faţa televizorului. Zice că nu mai are nevoie

de mult somn, că asta ar fi una dintre ultimele libertăţi ale bătrânilor. Închide ochii şi se preface că doarme, ca să n-o dojenesc. Spune: „Vreau să văd când se furişează moartea spre mine. Poate reuşesc să cad la învoială cu ea”.

De când a aflat de la mama, care ştie puţină germană, că în nemţeşte moartea e bărbat, murmură uneori nemulţumită: „Noi, femeile, aducem omul pe lume şi tot noi ar trebui să-l şi scoatem din ea”.

Bunica se ridică în capul oaselor şi întâi îşi netezeşte părul – aşa face din tinereţe, mi-a povestit mama. Are un păr încă des, viguros, cu care ar fi putut să tragă lesne după ea un cârd întreg de bărbaţi. De tras cu adevărat l-a tras doar pe bunicu’, scoţându-l din toate cârciumile, până când l-a luat Moartea. Moartea femeie, cea românească.

Când e trează jumătate de noapte, stă în faţa ecranului mut al televizorului sau citeşte pe computer articole pe care le-am descărcat pentru ea. În afară de Dumnezeu, cel mai mult o preocupă paranormalul. De parcă n-ar fi şi aşa destule lucruri anormale în ţara noastră. Ea crede că în munţii Bucegi există o poartă către altă lume, pe unde dispar pentru vecie ţărani sau ciobani nechibzuiţi, cu tot cu turmele lor. Crede că sub Carpaţi începe un tunel, un fel de puţ de aerisire gigantic, care se termină tocmai la piramida lui Keops şi care ne înzestrează cu energie cosmică.

— Şi cine a construit aşa ceva? o întreb complice, fiindcă ştiu că îi place să vorbească despre asta.

— Prea puţin îmi pasă. Important e că există.

— Şi la ce-i bun aşa un tunel?

La întrebarea mea neroadă clatină din cap.

— Cum adică, la ce? Ne dă energie. Nicio altă ţară n-are aşa ceva. Noi suntem unici.

— Şi dacă suntem atât de unici, de ce vor toţi să plece de aici?

La asta nu ştie nici ea ce să răspundă. Ridică doar din umeri, ofensată.

Între timp m-am spălat şi mi-am pus cămaşa curată şi pantalonii de la uniformă. Bunica îşi face cafea într-un vas care fluieră când e gata fiertura. L-a adus mama din Austria, dar bunicii îi place mai mult să scoată ibricul şi să-şi facă o cafea turcească, aşa cum a învăţat când era copil. „O cafea *comme ilfaut*”. murmură ea atunci şi repetă cuvintele franţuzeşti de mai multe ori. Pentru o clipă stăm faţă-n faţă, în lumina palidă a becului din bucătărie. Numai pe ea am avut-o, de când mă ştiu.

— Ţi-ai luat tensiunea în dimineaţa asta? vrea ea să afle şi ia tensiometrul, alt lucru adus de mama.

— Buni, am numai douăzeci şi şase de ani şi sunt poliţist de frontieră. Mă simt perfect. Ni se controlează mereu sănătatea.

— Stai întruna în maşină şi te tot uiţi la graniţă ca să nu se strecoare vreun terorist. Nu faci mişcare. L-am pierdut deja pe taică-tu din cauza tensiunii prea mari, nu vreau să ţi se întâmple la fel. Niciodată nu-i prea des, când e vorba să-ţi iei tensiunea. Aşa că ia şi suflecă-ţi mâneca odată.

Convins că n-are rost să mă împotrivesc, mă supun, ca în fiecare zi. Ca atunci când aveam zece ani şi dimineaţa îmi dădea pentru şcoală nişte tartine uscate, de nemâncat.

Sau când, la paisprezece ani, m-a carat mai întâi la fotograf, apoi la frizer şi, în cele din urmă, din nou la fotograf, ca să-i poată trimite mamei nişte poze cu mine, înainte şi după. Pe dosul celei dintâi a scris: Tot tineretul se sălbăticeşte şi fiul tău nu-i o excepţie. Înjură şi mai şi fumează. Aşa ceva nu s-ar fi putut întâmpla sub comunişti. Dar acum avem măcar libertate. Urma un semn de exclamare şi unul de întrebare. Pe cealaltă fotografie a notat: E un băiat plin de viaţă şi nu mă ascultă. Dacă nu te întorci curând, ca să te ocupi de el mai ajunge şi infractor. Sunt bătrână, nu mă mai ţin nervii pentru aşa ceva. Dar aşa, tuns scurt, arată iarăşi a om.

Dar mama nu s-a întors – sau nu definitiv. Totuşi n-am

devenit infractor din cauza asta.

SUNT DE-O VÂRSTĂ CU LIBERTATEA. ABIA FUsese înlăturat Ceauşescu şi oamenii se bucurau pe străzi, când pe mama au şi apucat-o durerile. Doar n-o să-i facă ceva unei gravide, îşi zisese ea. Nu se putuse stăpâni: ieşise în grabă pe stradă, alergase împreună cu mulţimea, se ascunsese, îi fusese teamă şi, când s-a vădit că visele sunt cu putinţă, se aruncase în braţele unor necunoscuţi. Apoi simţise durerile. „A fost ultima oară când m-a chinuit Ceauşescu”, avea să tot repete ea ani de-a rândul.

Aşadar am împlinit douăzeci şi şase de ani, n-am devenit infractor, ci mai curând dimpotrivă: poliţist de frontieră, grad inferior, dar cu perspective de promovare. Vânez contrabandişti de ţigări, speculanţi de maşini, pungaşi de toate felurile, care vor să treacă ilegal graniţa, iar în ultima vreme şi nişte amărâţi care se rătăcesc pe la noi, căutând drumul spre Vest. Vin dintr-o ţară despre care n-am ştiut nimic, până de curând, şi nici acum nu ştiu mult mai mult, decât că acolo se războiesc toţi, unii cu alţii. Nu ştiu nici măcar unde se află exact.

Iar când spun că îi vânăm, nu-i chiar cu totul adevărat: abia dacă e vreun incident pe zi, pe toată lungimea frontierei de sud-vest, care are câteva sute de kilometri. De cele mai multe ori e treaba altor colegi, de pe alte porţiuni de graniţă. Nouă ne rămâne doar aşteptarea.

Mulţumită, bunica mă apasă pe umăr ca să mă aşez, îmi prinde aparatul pe braţ, apoi apasă pe buton. Şi, în timp ce el îşi face conştiincios datoria şi-mi strânge braţul, bunica şi cu mine ne privim. În lumina slabă din bucătărie, arată şi mai bătrână decât este, din cauza penumbrei ridurile par mai adânci şi mai lungi.

Parcă îmbătrâneşte tot mai repede, de la o măsurare a tensiunii la alta, ca şi cum Moartea s-ar zori în ce o priveşte. Doar ochii ei de-un albastru apos au rămas vioi şi bine adăpostiţi între cutele de piele, ca nişte perle într-o scoică.

La ce se gândeşte când se uită aşa la mine? Cum

vede cu ochii ei lăcrimoşi?

Piuitul dublu al aparatului ne readuce în lumea noastră. E mulţumită de rezultat, încă o zi sunt ferit de primejdie şi infarctul e amânat. Infarctul de care a murit tata în maşina unei spălătorii, pe o şosea secundară, între Dombim şi Bregenz, singur, fără ca vreunul dintre noi să-l poată ţine de mână, înconjurat de miros de rufe proaspăt spălate şi apretate, cămăşi, pantaloni şi feţe de masă, fiindcă firma lui era specializată în de toate. Sau poate că cearşafurile stivuite în spatele lui căpătaseră miros de trupuri adormite, asudate sau pe cel al unor îndrăgostiţi. Iar feţele de masă erau pline cu urme de mâncare din seara de dinainte. Nu ni s-a povestit niciodată şi nici noi n-am întrebat niciodată ce transporta el atunci. Dar totul trebuia să meargă repede, prea repede pentru inima lui.

Bunica mă ajută să-mi închei haina de la uniformă şi mă loveşte uşor cu palma pe obraz. Şi asta face de o veşnicie, doar că înainte purtam uniformă de şcoală.

— Nu vrei să iei un sandviş cu tine? Poate ţi se face foame, cât stai acolo şi aştepţi, în „ţara nimănui”.

— Patrulăm pe linia de frontieră, Buni, nu facem picnic. Dar acum trebuie să plec, altfel pierd autobuzul lui Nea Nicu. Deseară, când mă întorc, îmi povesteşti dacă mai e ceva nou despre piramida lui Keops şi poarta spre cealaltă, lume. Ţi-am salvat pe desktop nişte articole. Nu trebuie decât să le deschizi.

Când ies pe stradă, arunc o privire în sus, fiindcă bunica ţine foarte mult să-mi facă semn cu mâna. Înainte, când aici jos erau mama şi tata, iar acolo sus noi doi, abia reuşeam să-i zărim, fiindcă plecau înainte de răsăritul soarelui, ca să reuşească să ajungă la Dombim într-o sigură zi. Tata claxona de mai multe ori, până la primul colţ, apoi o linişte înşelătoare se lăsa peste toţi şi toate, peste câinii adormiţi şi ciorile care se deşteptau, peste oamenii cufundaţi în vise.

AJUNG ÎN STAŢIE ÎN ULTIMUL MOMENT, AUTO

buzul mă aşteaptă cu uşile deschise şi, înăuntru, la volan, bătrânul îşi ciocăneşte nerăbdător cadranul ceasului.

— Urcă! Din cauza ta sunt în întârziere. Pierdeai trenul dacă n-aş fi aşteptat.

Sunt singurul pasager şi mă aşez chiar în spatele lui, ca întotdeauna, ca să mă poată vedea în oglinda retrovizoare, între noi e un fel de complicitate, o anumită derulare a momentelor – repetiţii, ritualuri pe care le respectăm de ani de zile. Eu am înaintat în vârstă în autobuzul lui, iar el a îmbătrânit acolo. La început, bunica mă preda lui chiar la uşa autobuzului, iar el oprea în faţa şcolii primare, deşi nu era staţie. Mai târziu m-a dus la liceu şi, mai târziu, m-a văzut în oglinda retrovizoare, stând lângă prima fată pe care am iubit-o; şi apoi, şi mai târziu, alături de mama care mă lua în oraş ca să mă îmbrace cu haine noi, de fiecare dată când venea acasă în concediu.

Ceva şi mai târziu ne-a adus înapoi de la înmormântarea ratei, pe mama, bunica şi pe mine. Iar în ultimii ani m-a dus la gară ca să iau trenul spre Jimbolia, unde e unitatea de care ţin. De fiecare dată s-a plâns, zicând că întârzie din cauza mea sau a noastră. Ciocănitul în cadranul ceasului m-a însoţit peste ani, ca şi felul în care bunica îşi netezea părul sau mă bătea uşor pe obraz.

Ştiu ce aşteaptă de la mine. Vrea să audă o întrebare cum se cuvine despre Anglia, despre castele, regi şi războaie englezeşti, despre Churchill, despre flota englezească de război, despre mlaştinile englezeşti, despre moartea prinţesei Diana – un accident sau nu? De când fiul lui locuieşte acolo, a citit despre insulă tot ce a găsit. La capătul liniei, în pauze, răsfoieşte reviste şi albume subţiri. Destul de des mi le-a dat

>

şi mie, în spate.

Dar fiindcă tot continui să stau mut şi să mă uit pe fereastra murdară, îşi drege glasul de mai multe ori. Privirile ni se întâlnesc în oglinda retrovizoare şi Nea Nicu

ridică sprâncenele întrebător.

— Nea Nicu, curând începe Campionatul European. Ţii cu România sau cu Anglia?

Se întoarce spre mine, clătinând din cap. Aşa ceva se întâmplă rar, fiindcă nici când se enervează de-a binelea din cauza vremurilor în care trăim, absurde, amărâte, care te duc la disperare, nici când se înfurie pe o ţară care i-a împins fiul în braţele englezilor, un fiu care a fost nevoit să-şi lase în urmă tatăl, şofer de autobuz, în prag de pensie – nici măcar atunci nu-şi ia ochii de la drum. Cu excepţia momentului ăstuia; de aceea întrebarea mea mi se pare prostească şi nepotrivită.

Fiindcă ce poate să iubească mai mult un bătrân oier decât văile prin care şi-a mânat turmele an de an? Şi ce anume, minerul care trăieşte într-un oraş negru, lângă mina închisă, în care a coborât zilnic până când a ajuns să tuşească mai des decât e în stare să respire? Ce poate să iubească el mai mult decât ţinutul acela negru care l-a hrănit?

Şi ce poate să iubească mai mult un bătrân şofer de autobuz, decât autobuzul lui şi oraşul pe ale cărui artere circulă zilnic? Ce să iubească mai mult decât străzile pe care le cunoaşte ca pe propriile buzunare, oamenii pe care îi observă de zeci de ani, care merg cu el dimineaţa la lucru, în tăcere, şi se întorc cu el seara, în tăcere? Un om care se poate simţi util aici şi numai aici. Care n-a urcat niciodată în autobuze roşii, englezeşti, ci a avut doar nişte prospecte lucioase, cu poze de autobuze.

Însă Nea Nicu mă surprinde. Fiindcă s-a uitat supărat la mine, e nevoit să frâneze brusc şi întâi înjură un şofer, apoi o haită de câini care a trecut drumul şi, în cele din urmă, starea drumurilor, care îşi revin foarte încet din colapsul comunist, la douăzeci şi şase de ani după începutul libertăţii. Îi înjură pe politicieni, care încă dorm în paturile lor calde şi îngăduie ca ţara să fie luată de valuri ca o navă nemanevrabilă.

Când a terminat motivele, continuă să mai înjure o

vreme, doar din obişnuinţă. Abia apoi îşi aminteşte de întrebarea mea şi zice îmbufnat:

— Bineînţeles că ţin cu Anglia. Ce mi-a dat mie oare ţara asta? De treizeci şi cinci de ani nu fac decât să mă învârt în cerc. Anglia l-a primit pe Dan, inima mea e acum a Angliei.

— Şi cum e azi vremea la Boston?

— Urâtă. Azi Dan o să se ude bine de tot pe câmp. Numai de n-ar răci prea tare.

— Nea Nicu, de fapt, cum a ajuns Dan în Boston? Boston e plini de polonezi, aşa am auzit.

Râde.

— Ei, cum oare? Făcând cunoştinţă cu o poloneză. Între timp, ea şi-a deschis un magazin pe strada principală din Boston şi vinde tot ce le place polonezilor să mănânce. Oare ce mănâncă polonezii? Face o pauză. Nu ştiu. Oricum şi Dan vrea să-şi caute altceva de lucru, nu-i lipsă de muncă, aşa scrie. De altfel, îţi transmite că ai putea să-i iei locul. Patronul e bucuros să n-aibă mult de căutat, iar Dan iese bine. Culegi şi tu salată şi castraveţi un an-doi, apoi se găseşte şi pentru tine o muncă mai bună.

— Dar eu am învăţat să fiu poliţist, altceva nu ştiu să fac.

— Sunt alţii care n-au învăţat nimic şi precis câştigă dublu fată de tine. Vrei să te joci toată viaţa de-a hoţii şi vardiştii? Să tot umbli în sus şi-n jos pe graniţă?

— Suntem cu maşina, Nea Nicu. Nu mai e ca sub Ceauşescu, nu mai mergem pe jos şi cu arma la umăr. Acum suntem cu maşina şi avem cea mai nouă tehnică. Ce facem noi are rost: protejăm graniţa.

Nea Nicu dă din mână în silă.

— Nu-mi povesti tu ce faci. Câţiva traficanţi de ţigări şi de maşini. Se află la ştiri. De ce anume vrei să aperi tu graniţa? Şi, mă rog, cine vrea să vină la noi? Mai gândeşte-te, nu rămâi veşnic tânăr.

Autobuzul se umple treptat, noaptea se retrage definitiv, oraşul se trezeşte, se freacă la ochi, alungând somnul. Ziua începe greoaie şi rece, prinde tot mai multă putere, în faţa gării e agitaţie. Îmi iau rămas-bun de la bătrân, care nici nu-i aşa bătrân de fapt, la cei şaizeci de ani ai lui. Dar pentru mine, care am mers cu el de când eram copil de grădiniţă şi elev, care i-am văzut spatele încovoindu-i-se şi ceafa lăţindu-i-se, el era bătrân încă din tinereţe.

La şcoală, când a trebuit să scriu o compunere despre familia mea, pe el l-am descris în locul unui bunic pe care nu-l cunoscusem. La un moment dat, bunica nu mai reuşise să-l scoată din cârciumă folosindu-se de părul ei des. Bunicu' era rotofei, conducea un autobuz, n-avea răbdare, îşi arăta mereu ceasul, însă mereu a fost de nădejde, la nevoie.

TRENUL TRECE ÎNCET PRIN PERIFERIA DESTRĂ mată a oraşului. Cu ani în urmă, s-au făcut blocuri şi case, în câmp deschis, doar ca să rămână apoi nelocuite, nişte ruine încă de la construirea lor. Oraşul şi-a întins tentaculele, ca o caracatiţă, peste pământul gol, de pământ gol nu s-a dus niciodată lipsă. De la porţile Timişoarei se deschide un spaţiu nemărginit, fără relief, suficient pentru toţi cei care vor să evadeze din clădirile din prefabricate, vechi şi degradate. Carcasele de beton au început să prindă viaţă abia de scurtă vreme, se văd jucării în iarbă şi rufe puse la uscat pe balcoane.

Apoi cele două vagoane albastre, trase de o locomotivă electrică, trec pe lângă centre comerciale şi depozite, pe lângă parcuri de utilaje, firme de transport, fabrica Coca-Cola şi pe lângă un mic lac artificial pe al cărui mal stau ghemuiţi câţiva bărbaţi, lângă bicicletele şi undiţele lor, şi privesc ţintă la apă ca şi cum n-ar fi acolo ca să pescuiască, ci ca să pătrundă esenţa adevărurilor fundamentale.

Trenul ia viteză, ultimele stoluri întârziate de ciori ne însoţesc spre vest, unele aterizează nu departe de hotarul

oraşului, altele se încumetă pe distanţe mari, până la Jimbolia. Ciorilor nu le pasă de graniţe, ele îşi caută mâncarea pe câmpiile tuturor ţăranilor, nu contează că sunt români sau sârbi. Acum lăsăm în urmă câteva silozuri şi nişte buncăre dărăpănate, goale, de pe vremea în care eram pregătiţi pentru un război cu Tito.

Serbia nu mai e foarte departe, sunt doar patru sau cinci kilometri, o aruncătură de băţ. Păduricea care se vede în depărtare e deja de cealaltă parte. Puţin înaintea ei, şi de nezărit din tren, se întinde graniţa, o fâşie de pământ lată de-o palmă, pe care n-are voie să crească nimic mai înalt de câţiva centimetri.

Înainte să ajungă în Jimbolia, trenul trece încet la un pasaj de nivel. Maşinile aşteaptă de-o parte şi de alta. E unul dintre acele pasaje amăgitoare, fără barieră sau semnale luminoase, ca în alte părţi. Porţia zilnică de risc pe care şi-o asumă călătorii are nevoie de o mică probă de curaj.

Locul acela, puţin mai înalt, trebuie traversat zilnic, de mai multe ori, de ţărani care se întorc de la muncile câmpului, de oameni care se duc în oraş, de autobuze şi camioane, de biciclişti şi căruţe. Toţi trebuie să treacă pe acolo, o dată sau de mai multe ori şi, în clipa când ajung sus, pe şine, posibilitatea morţii devine mai reală decât este cu o secundă înainte sau după.

Viaţa şi moartea nu-s niciodată mai aproape una de cealaltă ca în cuprinsul mărunt al acelei secunde – o clipire şi atât, dar una formidabilă. Moartea pândeşte ceva mai în spate, în tufişurile înşirate de-a lungul terasamentului, după prima curbă. Cu puţin înainte să ajungă, moartea îşi încetineşte ritmul, însă răsuflarea ei zgomotoasă este încă destul de puternică. Te uiţi în stânga, în dreapta, ritualul ăsta se repetă de sute de ori. Îţi petreci o viaţă întreagă tot scăpând din ghearele morţii, ale celei de gen feminin.

Chiar acolo, lângă taluz, stă toată ziua un bărbat scund, uscăţiv, cu părul încâlcit, căruia toţi îi spunem

„cantonier” Ştim că locuieşte afară, în câmp, într-un adăpost pe care îl folosesc câteodată oierii şi îl lăsam în pace, în patrulările noastre, fiindcă nu face rău nimănui. În afară de asta, şi noi trebuie să trecem deseori pe-acolo şi să avem încredere în el.

Îl însoţesc mereu doi câini costelivi, păduchioşi, care nu-l slăbesc o clipă din ochi. Când dirijează circulaţia, când lasă maşinile să treacă peste şine, dintr-o parte în cealaltă, şi bagă apoi în buzunar mărunţişul care i se dă câteodată, privirile câinilor îl urmăresc îngrijorate. Fiindcă animalele astea n-au pe nimeni altcineva.

El le face semn şoferilor să aştepte, se duce în mijlocul trecerii de nivel, se opreşte pe şine şi se uită în ambele direcţii, apoi le dă voie să circule.

Precis a încheiat un pact cu Moartea care se ţine ascunsă pe undeva pe acolo şi îl lasă în pace. Sigur se cunosc, se întâlnesc noaptea pe câmp şi negociază câte suflete are voie să ia cu ea a doua zi. Nu de puţine ori moartea pleacă cu mâna goală.

Când se mai aşază ca să se odihnească, câinii se înghesuie în el şi îşi pun boturile în poala lui. Rar vezi asemenea iubire credincioasă.

Când îl zăresc de la fereastra trenului, ştiu că mai am timp exact de o ţigară. Perdelele murdare fâlfâie prin ferestrele deschise şi se umflă ca şi cum trenul ar naviga pe o mare de spice. Cu puţin înainte de haltă – nu există o gară adevărată – îmi trag cascheta mai jos pe frunte, îmi potrivesc tocul gol al pistolului şi sar pe peronul pustiu, încă înainte ca trenul să oprească. Traversez strada şi intru în curtea poliţiei de frontieră din Jimbolia.

— Iată-te, mă întâmpină ofiţerul de serviciu. E nevoie de voi la punctul de trecere spre Serbia. A fost oprit un camion turcesc suspect. Apoi, un ţăran a dărâmat o stelă de graniţă de pe linia de frontieră. Vedeţi dacă mai poate fi folosită sau dacă trebuie ridicată alta, nouă. Şi apoi să mergeţi în patrulă până la Beba Veche, cică pe partea sârbească sunt nişte grupuri de imigranţi sirieni care merg

în direcţia greşită. În loc s-o ia spre Ungaria, se îndreaptă spre noi. Comanda e aceeaşi ca întotdeauna: să fie împiedicaţi să-şi continue drumul şi să se ceară întăriri. Să fiţi precauţi, printre ei ar putea fi şi terorişti. Acum du-te şi-ţi ia arma, Badea te aşteaptă deja.

Aşa a fost mereu munca noastră şi aşa avea să fie mereu: să n-avem încredere în nimic şi în nimeni. Controlăm neobosit camioane, paşapoarte, oameni, oprim vehicule suspecte, le desfacem în bucăţi, căutam ascunzători. Încercăm să descifrăm feţe ca să ne dăm seama ce au oamenii de gând.

Fetele le trădează oamenilor secretele dacă ştii cum să te

uiţi. O tresărire ici, un zâmbet nesigur dincolo, o privire ezitantă sau alta prea îndrăzneaţă.

Punem pe fugă perechile care se iubesc prea aproape de linia frontierei. Intră în câmp în căutarea unui loc izolat, aleg drumuri desfundate, pentru tractoare, vor să dispară în lanul de grâu, dar detectoarele noastre de căldură le descoperă trupurile încinse. Nicio ascunzătoare nu e sigură când e vorba de detectoare. Ele nu fac nicio deosebire între nişte sirieni care se furişează şi nişte români care se iubesc în iarbă.

Pentru maşinăriile astea, omul e doar o sursă de căldură; sunt întru totul nepărtinitoare. Însă destul de des o luăm din loc şi găsim doar urme proaspete de vaci, iepuri, vulpi, câini vagabonzi. Odată am dat de un beţiv care n-a mai găsit drumul spre sat şi s-a culcat pe linia de frontieră. Dar fiindcă dormea de cealaltă parte a graniţei, sârbii au trebuit să-l trezească şi să-l aducă la noi.

Însă de cele mai multe ori rulăm la pas pe drumul de câmpie acoperit cu plăci de ciment, plătit de Uniunea Europeană, ca şi detectoarele de căldură, maşinile noastre sau aparatele pentru vedere nocturnă. Asta ca să devenim mai eficienţi şi să oprim răul care vrea să se furişeze peste graniţă. Păzim o graniţă cu totul aparte, nu una oarecare,

ci graniţa exterioară a UE. Nu orice coleg are parte de şansa asta. Unii îşi fac serviciul doar la graniţa ungurească sau la cea bulgară. Noi însă suntem ultimul zăgaz în faţa puhoiului.

În realitate, Badea şi cu mine doar stăm mult timp în maşină, ascunşi într-o pădurice, şi ne tot uităm în gol. Uneori, fără să scoată un cuvânt, unul dintre noi coboară, dacă i se pare ceva suspect, şi cercetează zona cu binoclul, apoi urcă înapoi, tot în tăcere. Adesea e doar vreun ţăran, care vede de pământul lui şi pe care îl cunoaştem bine. Sau doar o pâlpâire înşelătoare de la orizont, în zăpuşeala amiezii. Sau nici măcar atât, nu-i nimic şi gata. Atunci te urci înapoi şi zici cel mult „Nu era nimic”. Apoi tăcerea continuă, nimic nu se mişcă, nici înăuntru, nici afară.

Badea, care e trecut bine de cincizeci de ani şi urmează să se pensioneze curând, povesteşte uneori, rar, despre cum era înainte. El a avut parte şi de comunişti, a umblat încoace şi-ncolo pe aceleaşi câmpii ca tânăr soldat, a stat pe platformele posturilor de observare, care acum nu mai sunt folosite, aşteptând cea mai măruntă suspiciune, cea mai mică mişcare în peisaj. Cel mai mic zgomot. Fără detectoare de căldură, fără dispozitive pentru vedere de noapte şi încrezându-se doar în propriile urechi, în propriii ochi.

A fost o vreme când graniţa trebuia apărată de cei care voiau să iasă; acum trebuie să nu dăm voie nimănui să intre, cel puţin teoretic, fiindcă, de fapt, nu vine nimeni. Câteodată citim în comunicatele de presă, date în fiecare zi, că un oarecare, căutat în vest, a fost prins pe o porţiune de graniţă mai spre sud. Că mai sus, spre nord, s-a găsit mărfii de contrabandă contrafăcută, blugi, parfum, ţigări.

Sunt mici puncte culminante izolate care nu pot să umple o zi obişnuită de serviciu. Ne pricepem la aşteptat, iar lui Badea, care vrea să-şi ducă la capăt ultimii ani pentru ca apoi doar să pescuiască, îi convine. După ’89 s-a întors la serviciu.

Nu exista altă muncă în zonă. N-am înţeles niciodată

cum de n-a fost promovat, a rămas un simplu poliţist de frontieră, ca mine. Când îl întrebi, evită să răspundă.

CÂTEVA ZILE MAI TÂRZIU, STAU IAR PE BALCON şi fumez. Ciorile se înalţă iar şi vizavi se aprinde lumina. Iarăşi iese femeia şi îşi aprinde o ţigară, apoi îmi face un semn cu capul, aproape imperceptibil, şi eu răspund la fel.

Totul este un circuit perfect, din care nu există scăpare; pentru unul contează mai mult, pentru altul mai puţin, oamenii se bazează pe rutină, pe monotonie, pe uitare.

Bunica mă cheamă înăuntru ca să-mi ia tensiunea şi, în timp ce îmi suflecă mâneca şi îmi pune aparatul pe braţ, în bucătărie, spune:

— Ieri am vorbit cu maică-ta. Pe Skype. Bună treabă Skype-ul ăsta. Zice că austriacul pe care îl îngrijeşte o să moară curând. E numai piele şi os. Austriacul, nu mama ta, deşi e foarte slabă şi ea. Îi e teamă să stea singură cu bătrânul, în casa aceea mare şi goală, dar vrea să rămână până la sfârşit. Omul nu mai poate vorbi, aşa că mama ta stă lângă el şi-i vorbeşte, puţin în română şi puţin în germană. Zice că nu contează ce îi povesteşte, important e că aude o voce omenească care îl însoţeşte până la moarte. Îi povesteşte şi despre moartea bunicului tău şi despre cea a tatălui tău, ocroteşte, Doamne, sufletele lor! Nu ştiu cum de simte nevoia să-i povestească unui muribund despre moartea altor oameni, dar mama ta zice că asta s-ar putea să-l consoleze. Eu nu cred aşa ceva. Poţi să afli despre câţi morţi pofteşti, de murit, tot singur mori întotdeauna. Asta e, dar austriacul moare oricum cu moartea românească în auz.

E mulţumită de sănătatea mea, îmi trage iarăşi mâneca în jos şi o netezeşte cu mâna. Apoi îşi trece dosul palmei peste obrazul meu.

— Nu te-ai bărbierit bine. Ce-or să creadă sirienii, dacă chiar o fi să apară într-o zi la graniţă şi-or să te vadă aşa? Că suntem nişte barbari?

— A zis când se întoarce?

— Maică-ta? Peste câteva săptămâni. De data asta, vrea să rămână mai mult la noi; zice că deocamdată s-a săturat să stea cu bătrâni şi cu bolnavi, să fie certată sau sâcâită de ei.

— Şi cum o să locuim? Aici abia dacă e loc pentru doi.

— Zice că acum câştigi şi tu ceva, nu mult, e drept, ca grad inferior, dar e un început. Vrea să te ajute să-ţi poţi închiria o cameră. La urma urmei, ar trebui şi tu să ai cum să inviţi o fată, din când în când.

— O fată? De unde?

— Ei na, de pe cealaltă pane a străzii. Crezi tu că ea se scoală chiar din întâmplare la aceeaşi oră şi iese să fumeze o ţigară? Dacă aşa îţi închipui, înseamnă că nu cunoşti femeile.

— Vorbeşti serios?

— Şi nici nu s-ar uita aşa de visătoare după tine când ieşi din casă.

— Aşa face?

— Şi încă cum! Dacă nu vrei să înceapă curând să se uite după altul, ar trebui să treci strada, să-i suni la uşă şi să rişti o vorbă.

Râd, o cuprind cu braţul şi o trag spre mine.

— Ce m-aş face eu fără tine, Buni?

Ea încearcă să se desprindă din îmbrăţişarea mea.

— Mai bine promite-mi că ai să faci curând ce-ţi spun eu.

Îi dau drumul şi mă întorc pe balcon. Lumina e deja mai puternică, în vest încep să se îngrămădească norii, probabil că va ploua. Atunci pământul o să se moaie şi vizibilitatea va scădea. Sunt pungaşi care tocmai pe aşa o vreme îşi încearcă norocul. Însă când se dezlănţuie o furtună puternică, când ploaia deasă cade pe graniţă ferm, cu zgomot, nu ne rămâne nimic de făcut, nici nouă, nici celorlalţi.

— Promite-mi, o aud pe bunica insistând, în timp ce se ţine după mine. Nu există decât o singură temă care poate să-i abată gândurile.

— Buni, ce mai e cu fenomenele paranormale din ţara noastră? S-a mai întâmplat ceva în ultima vreme?

— Bine că întrebi. Ştiai că e un loc în Carpaţi unde oamenii sunt mai inteligenţi ca oriunde? Ieri am citit toate astea. E ceva în legătură cu nişte radiaţii secrete care au fost găsite acolo.

În autobuz, Nea Nicu agită un bilet pe care mi-l bagă apoi în buzunar. E numărul de telefon al unei firme care mijloceşte joburi în Anglia.

— Dacă nu te hotărăşti repede, curând n-o să mai caute pe nimeni. Acum mai au încă destul de lucru.

— Dar sunt la poliţia de frontieră. Dacă-s destul de bun, am să ajung şi aici mai departe.

— Băiete, tu ai aterizat acolo numai fiindcă te-a împins bunică-ta. Tu singur mi-ai zis. Îi era teamă că altfel ai să ajungi un infractor. Dar eşti tânăr, ar trebui să vezi lumea. Acolo, afară, sunt o mulţime de şanse. Vrei să te holbezi toată viaţa la o fâşie de pământ unde nu se întâmplă niciodată nimic? Vrei să te învârţi în cerc, cum fac eu cu autobuzul meu? Pleacă, vezi lumea şi, dacă n-o să-ţi placă, întoarce-te.

AU TRECUT CÂTEVA ZILE, ZILE PLOIOASE, în care nici măcar cantonierul şi câinii lui nu s-au încumetat să iasă din adăpost. Zile mohorâte, întunecoase, cu nori joşi şi vânt puternic. De cum stă ploaia, pământul începe să scoată aburi şi miroase dulceag şi greu.

Între timp domneşte o zăpuşeală neobişnuită pentru anotimpul ăsta, o căldură insuportabilă, uscată, ca la gura unei sobe.

Badea şi cu mine avem serviciu de noapte, mergem de-a lungul fâşiei cu farurile stinse şi ne bazăm doar pe lumina lunii. Drumul proaspăt refăcut este mai deschis la culoare decât câmpiile care îl încadrează. Noaptea e puţină circulaţie la trecerile de frontieră, dar tocmai de

aceea unii speculanţi cred că vor avea mai mult succes. Alţii preferă orele de vârf.

Seara am luat de la punctul de trecere a frontierei şi-am dus la Centru doi albanezi, care se ascunseseră într-un camion, şi am predat un şofer beat unei patrule de poliţie. Am supravegheat construirea unor borne noi şi am avut grijă ca nişte ţărani să cosească, încă pe lumină, porţiunile de graniţă din dreptul terenurile lor.

Badea n-a vorbit decât atât cât a fost nevoie, mai precis, de două ori. La trecerea de nivel a coborât geamul, i-a dat cantonierului câteva monede şi i-a strigat: „Ai grijă să nu te ia moartea”. Apoi a adăugat încet, ca pentru sine: „Frate-miu ar fi azi de vârsta lui”.

— Nici n-am ştiut că aveţi un frate, am zis eu.

Nu mi-a răspuns. Tăcerea e punctul lui forte. Poate să tacă o zi întreagă sau chiar mai multe zile la rând, cu excepţia convorbirilor obişnuite cu Centrala sau a comenzilor pe care mi le dă, chiar dacă avem acelaşi grad. Eu mă supun, fiindcă o face cu calmul celui care are în spate peste treizeci şi cinci de ani de experienţă.

Când am ajuns la ascunzătoarea noastră din pădurice, a coborât, a privit o clipă prin dispozitivul pentru vedere nocturnă, l-a pus apoi deoparte şi şi-a aprins o ţigară. Face câţiva paşi prin faţa maşinii şi se opreşte cu spatele la mine. Noaptea e atât de liniştită, încât pot să aud bine ce zice.

— În martie încă treceau cu miile pe lângă noi. Şi câţi au ajuns aici?

Cobor şi eu şi mă duc lângă el.

— Douăzeci, cred.

— Douăzeci. Ce agitaţie a mai fost! Douăzeci de prăpădiţi, cine ştie unde or fi acum.

— Unde să fie? în Germania, în caz că i-au lăsat ungurii să treacă.

— Mama ta nu-i în Germania?

— În Austria, dar de acolo nu mai e mult până în Germania. Şi în Elveţia se ajunge repede. E ca la noi, în

Beba Veche. Acolo, dacă te grăbeşti, în cinci minute poţi să fii în Ungaria, în Serbia şi la noi.

Trage o dată zdravăn din ţigară, apoi îmi întinde pachetul. Sunt obişnuit să mă orientez în întuneric. Scot o ţigară, iar el spune:

— Întoarce-te cu spatele când o aprinzi, c-or să te vadă – arată cu capul spre câmpia din faţa noastră –, şi pentru azi ne putem strânge bagajele imediat. Face o scurtă pauză. Dacă o fi careva acolo, afară.

Se întoarce la maşină, ia aparatul de transmisie şi sună Centrala.

— Ia spuneţi, se întâmplă ceva pe fâşie, ori stăm numai aşa ca proştii?

— Nu-i nevoie să strigi, Badea. Te auzim bine. Negativ, nicio mişcare pe fâşie. Nicio sursă de căldură, în afară de voi doi. O noapte liniştită. Terminaţi-vă patrularea şi întoarceţi-vă.

Badea vine iarăşi în faţă, stăm după ultimul şir de copaci dinspre câmp, pe care creşte doar mărăciniş şi puţin porumb, dar la vremea asta încă nu-i înalt şi putem vedea bine graniţa din spatele lui. Începe să bată vântul, îndoind spicele, iar câmpul e străbătut de un foşnet uşor. Badea îşi pune iarăşi dispozitivul pentru vedere nocturnă. Scrutează cu atenţie spaţiul din faţa noastră, luminat doar de lună.

— Nimic, murmură el şi-şi scoate ochelarii. Când stăm aici, am uneori sentimentul că lumea nici nu există.

— Hm, hm, fac eu, surprins de dorinţa de comunicare a însoţitorului meu.

— Curând, hăţişul şi porumbul vor fi atât de mari, că n-o să mai vedem deloc fâşia. Nu uita să-l aduci pe ţăran peste câteva zile, să strângă toate astea. Şi să cosească şi iarba de pe fâşie.

Îmi iau inima în dinţi.

— Badea, nu ştiam că aveţi un frate.

*» >

Se întoarce spre mine şi mă cântăreşte atent din priviri.

— Cine zice asta?

— Dumneavoastră. Dumneavoastră aţi spus că el şi cantonierul sunt de aceeaşi vârstă.

— Fratele meu e mort, dar asta nu ştie aproape nimeni. Hai să mergem la Centru şi să bem o cafea. Noaptea e lungă.

Eram deja cu spatele la graniţă şi făcuserăm câţiva paşi spre maşină, când el se opreşte brusc şi se întoarce. Întinde braţul şi arată spre un punct din întuneric.

— Ştii unde e turnul de pază, la nicio sută de metri de aici.

— Bineînţeles.

— Azi nu mai e folosit, dar atunci, sub comunişti, acolo sus era mereu un soldat care supraveghea sectorul. Oamenii încercau să treacă graniţa mai ales în nopţile fără lună. Singuri sau în grupuri. Adesea făceau o pauză în pădurica asta şi încercau să afle dacă e sau nu cineva în turnul de pază. Asta era jocul mereu: care rezistă mai mult timp fără să se mişte: soldatul, acolo sus, sau fugarii republicii, aici jos? Cine avea mai multă răbdare? Pentru soldat era mai simplu, el oricum n-avea altceva de făcut. Asta era misiunea lui. Dar fugarii erau nevoiţi să se pună în mişcare la un moment dat, dacă voiau să ajungă dincolo înainte de răsăritul soarelui. Trebuiau să-şi adune tot curajul şi să facă primul pas.

Badea se opreşte şi îşi descheie nasturii de sus de la cămaşă, ca şi cum ar avea nevoie de aer să respire.

— De ce îmi povestiţi toate astea?

— Ai întrebat de fratele meu.

— Da, aşa-i.

— Atunci trebuie să auzi toată povestea. Şi fratele meu a vrut să treacă pe aici şi a sperat că o să plouă în noaptea aceea sau că măcar cerul va fi acoperit. Dar nu puteai să te încrezi niciodată în prognoza meteo. A aşteptat aici mult timp şi a urmărit turnul, de unde nu se

auzea niciun zgomot. Era o noapte foarte senină. Apoi s-a hotărât să-şi părăsească ascunzătoarea. La început nici nu s-a întâmplat nimic, aşa că a mai făcut câţiva paşi şi s-a ghemuit. A repetat mişcarea de mai multe ori, dar soldatul văzuse tot, avea mai multă răbdare şi a câştigat. Fratele meu i-a nimerit direct în braţe sau, mai bine zis, în ţeava puştii. Soldatul îşi părăsise ascunzătoarea şi coborâse. Fratele meu l-a implorat să-l lase să plece, soldatul ar fi avut destul timp până la sosirea celorlalţi, dar soldatul era neînduplecat. Era tânăr, credea în misiunea lui de a păzi graniţa ţării şi de a aresta fugarii, implorările fratelui său l-au lăsat rece…

Îşi întrerupe povestirea şi nu mai revine la ea. Nici în noaptea aceea şi nici în zilele care au urmat. Uneori, când suntem în maşină, îl privesc dintr-o parte şi mă îndoiesc de versiunea lui. E greu să-ţi închipui o astfel de trădare.

ÎN SECTORUL NOSTRU, LINIA GRANIŢEI E CApricioasă, trece de-a lungul unor pâraie şi pădurici şi se unduieşte prin ţinut ca un şarpe. Pe alocuri, graniţa înaintează spre Serbia, pe câteva sute de metri, apoi iar îşi schimbă direcţia, spre nord. Uneori seamănă cu un val, apoi iarăşi cu dintele unei roţi hidraulice. Adesea se retrage undeva, în adâncimile spaţiului, pentru ca, puţin mai târziu, să se apropie din nou de sate şi să se desfăşoare chiar în spatele gospodăriilor.

La ieşirea din satul Beba Veche este cumpăna unei bariere, poţi s-o ocoleşti şi ajungi la un mic pod. Acolo, drumul se desface: în stânga, spre Serbia, în dreapta, spre Ungaria, iar în spate ai România. Dar la intersectarea celor trei drumuri de câmpie, în nodul acela, nu e nimic. E Ţara Nimănui, o anomalie. Nu aparţine nimănui şi nimeni n-o pretinde.

Undeva începe Serbia, undeva se termină Ungaria; şi acolo sunt bariere. Dacă ar fi destul de aproape şi li s-ar atinge capetele, ele ar forma un triunghi perfect. În interiorul triunghiului te-ai afla în cel mai mic Nicăieri.

Când patrulăm acolo, Badea şi cu mine, parcăm

maşina în spatele barierei şi ne continuăm drumul pe jos. Mereu îl las s-o ia înainte, până nu-l mai văd. Uneori, se întoarce şi zice: „Iar vrei să te opreşti în Triunghiul Bermudelor? Atunci rămâi aici, numai să nu dispari!”

Atunci sunt singur pentru scurt timp. O pereche de berze – mereu aceeaşi, credem noi – îşi are cuibul în triunghi. Din depărtare, se aude murmurul unui râu, nu şi în miezul verii, când nu are apă. Doar copiii trec din când în când pe biciclete, numai ei au voie să se scalde şi să pescuiască în râu. Cu excepţia berzelor, sunt de cele mai multe ori, clipe în şir, singurul locuitor al unei bucăţi de pământ cam de patru ori mai mare decât locuinţa noastră sau decât autobuzul lui Nea Nicu.

Acea aşteptare să se întâmple ceva tot se încheie până la urmă. Ne-am întors dintr-o inspecţie pe graniţă la Beba Veche, ne-am aprins ţigările în păduricea noastră şi privim cu rândul prin dispozitivul pentru vedere nocturnă. Badea pune capăt tăcerii care ne-a însoţit toată seara.

— Ei, iar stăm.

Încuviinţez din cap şi sunt sigur că el mă vede. Suntem două vietăţi de noapte obişnuite cu întunericul.

— Şi iar nu se întâmplă nimic.

Încuviinţez din nou.

— Cine vrea să mai vină la noi? La noi, nimeni, toţi vor în Germania.

— Eu aş putea să plec în Anglia. Aş găsi de lucru acolo.

— Şi tu, deci… Ei, nu pot să ţi-o iau în nume de rău. l. a mine nu se mai întâmplă mare lucru, în patru ani las toate astea în urmă. Dar tu eşti tânăr.

Tăcem.

— Dacă aş fi avut posibilităţile tale, când eram tânăr!

— N-aţi avut posibilitatea să-l lăsaţi să plece?

— Despre ce vorbeşti?

— Despre fratele dumneavoastră.

— A murit în detenţie.

— Cum de mi-aţi povestit?

— Ce ştiu eu cum. Am avut chef.

— Nu vă e teamă că află şi alţii?

— Îmi suporţi tăcerea de ani întregi, înseamnă că şi tu poţi să taci. Ş-apoi şefii noştri ştiu deja.

— Ăsta-i motivul pentru care n-aţi fost promovat?

— Asta e motivul pentru care am refuzat mereu.

În clipa aceea, încremeneşte ca un câine de vânătoare care a dat peste urme proaspete. îl ştiu cum e. Trupul lui pare şi mai compact, în timp ce privirea pătrunzătoare fixează un loc din zonă care i se pare suspect. Vechiul instinct al paznicului de frontieră pune stăpânire pe el dintr-o clipă într-alta. Priveşte prin dispozitivul pentru vedere nocturnă şi şuieră printre buzele strânse:

— Chiar în faţa noastră, poziţia de ora zece. La nicio sută de paşi de aici. Am văzut o pâlpâire, ca de la un chibrit sau o brichetă. Nu mai trece mult şi începe să înjure: „La naiba, nu se vede aproape nimic. Nu ţi-am zis să anunţi să fie secerat totul? Jumătate din Siria s-ar putea ascunde acolo, şi noi tot n-am observa”.

Plescăie nemulţumit din limbă, îmi pune dispozitivul în mână, urcă în maşină şi sună la Centru.

— Nu, nu vedem nimic. Acum câteva minute au trecut pe acolo nişte animale, dar asta-i tot. Noapte bună.

Abia şi-a reluat Badea poziţia, începând iarăşi să înjure, că şi auzim sunetul aparatului de transmisie.

— Ei, na, acum precis că au descoperit ceva.

Se grăbeşte spre maşină. Îl aud spunând de câteva ori „înţeleg” şi „Se rezolvă”, apoi închide şi rămâne mut o vreme.

— Tot nimic?

— A murit cantonierul. Cine ştie de ce umbla noaptea pe terasament. A supravieţuit atâtor trenuri şi acum l-a prins un camion. Unul dintre noi trebuie să se ducă acolo şi să împuşte câinii. Nu lasă pe nimeni să se apropie de el. Trebuie eliberată trecerea de nivel, altfel trenul nu poate să circule. Acum e blocat în Jimbolia. Suntem singura

patrulă din apropiere.

Trag aer în piept.

— Prefer să rămân aici. Cine ştie dacă n-aţi avut totuşi dreptate şi acolo se ascunde careva.

— Dar nu te juca de-a eroul. Dacă se întâmplă ceva, anunţi imediat şi rămâi în ascunzătoare. Uite apă, aparatul de transmisie şi o lanternă. În cel mult o oră sunt înapoi.

Iese cu spatele din pădurice, coteşte pe şosea şi se face nevăzut în noapte. Eu rămân în mijlocul liniştii.

ÎN UNELE NOPŢI, TOTUL PARE FANTOMATIC acolo. Asta ţine de lumina lunii, când e prea intensă şi proiectează peste ţinut umbre şi contururi misterioase. Stau pe suprafaţa aceea întinsă şi mă gândesc că poţi s-o iei înainte şi să înconjuri pământul, fără să dai de vreo opreliştе.

E ca şi cum nimic n-ar avea sfârşit sau început. Totul e fără margini, fără greutate, fără tranziţie. Totuşi starea asta nu durează mult niciodată, fiindcă şi fâşia de graniţă, mută, *e* acolo, în întuneric. Poţi să treci cu privirea peste ea, poţi să-i întorci spatele, dar ea e mereu acolo. Are propria ei forţă de atracţie, în zona aceea ea e singurul lucru cert. În serviciul ei suntem.

Îmi propun să cuget, cât lipseşte Badea, la ce vreau să fac cu viaţa mea. Dacă să scormonesc în pământ englezesc sau să stau aici, pe pământul ăsta şi să privesc ţintă în întuneric. Dacă să nu fac cei câţiva paşi peste stradă, cum a zis bunica.

Dar nu apuc să chibzuiesc, fiindcă pâlpâirea sesizată de Badea se repetă, de data asta la numai o aruncătură de băţ. Mă adăpostesc şi pipăi instinctiv tocul pistolului. Ascult încordat ca să-mi dau seama dacă nu aud glasuri înăbuşite sau paşi şi, într-adevăr, acolo e cineva care se mişcă spre mine, dar care încă se află în lanul de porumb sârbesc, dincolo de fâşie. Apoi, apare o siluetă cărând un sac şi trece fâşia, îndreptându-se şchiopătat spre ascunzătoarea mea. Se opreşte, îşi luminează scurt drumul, cu telefonul mobil, apoi se pune iar în mişcare.

Ce imprudent, îmi spun. Îmi cade direct în braţe.

Mai are câţiva paşi şi va fi chiar în faţa pădurii, fără posibilitatea de a se ascunde. Abia acum îmi dau seama că e un bărbat. „Hai, apropie-te” şoptesc. Ne mai despart doar ¿ece-cincisprezece metri, el pune sacul jos, se întinde şi, după cum mi se pare, caută un spaţiu printre copaci ca să se cufunde în pădurice. Acolo va fi mult mai complicat să-l opresc. Scot pistolul, îndrept lumina lanternei spre el şi strig: „Stai! Sus mâinile şi în genunchi!”

Omul începe să scâncească şi să vorbească într-o limbă pe care n-o recunosc. Deşi e evident că nu m-a înţeles, fiindcă se opreşte fără să îngenuncheze, ridică mâinile. Vorbeşte neîntrerupt într-un amestec de arabă şi engleză, asta am priceput între timp. Repet în engleză că trebuie să îngenuncheze, ceea ce şi face pe loc.

— Cum vă numiţi?

— Halim. Nu trage, eu nu periculos. Acum mai vorbeşte doar într-o engleză stricată.

— Asta zic toţi. Din Siria?

— Ungaria. Ei prins pe mine şi dus înapoi în Serbia. Sârbi băgat pe mine într-un lagăr, dar eu fugit de acolo.

— Şi ce căutaţi aici?

— Drum la Germania. Cred că mers în cerc multe zile. Eu unde aici?

— În Republica România. Aţi trecut ilegal graniţa. Trebuie să vă arestez. Ţineţi mâinile sus. Să le văd.

Am nevoie de numai câţiva paşi ca să ajung la el. În lumină văd o faţă ostenită, slabă, nerasă. O faţă care poate fi de oriunde. Un bărbat care nu e mai în vârstă decât mine, un om obişnuit, desculţ şi nespălat, cu haine murdare şi rupte. Las lanterna şi iau aparatul de transmisie în timp ce continui să ţin arma îndreptată spre el.

— Rog, voie să plec, scânceşte el. Nu probleme. Eu mers înapoi şi gata.

Se apropie de mine în genunchi şi sunt nevoit să mă dau înapoi.

— Trebuie să anunţ.

— Dar eu nu vreau România. România nu bună. Eu, Germania.

— Asta vrem cu toţii, mai devreme sau mai târziu. Acum, linişte!

Ofiţerul de noapte răspunde şi eu anunţ, nu fără mândrie, o trecere ilegală de frontieră pe care eu am oprit-o, am împiedicat-o, am oprit-o şi am împiedicat-o.

— Ai împiedicat-o sau ai oprit-o? întreabă omul ironic. După cum îmi arată imaginea detectorului de căldură, nu eşti pe fâşie, ci la marginea pădurii.

— Aşa e. Aici l-am prins.

— Atunci nu l-ai împiedicat, ci l-ai oprit.

— Oprit, împiedicat, e totuna. Omul e în faţa mea şi trebuie să vină cineva să-l ia de aici.

La celălalt capăt se face linişte.

— Unde zici că te afli?

— În faţa păduricii. Doar mă vedeţi.

— Da, te văd. Mişcă-te puţin.

Fac ce mi se cere.

— Da, clar şi fără dubii. În afară de tine nu se mai vede nimeni. Eşti singura sursă de căldură, cât vezi cu ochii.

— Dar stă în faţa mea!

— Acum ascultă-mă bine. Aparatele mele de aici spun că eşti singur singurel acolo. Aparatele mele vin din Germania şi când aparatele mele spun că nu e nimeni acolo înseamnă că acolo nu e nimeni. Am mai multă încredere în aparatele mele nemţeşti decât în ochii tăi româneşti.

— Dar…

— Termină cu glumele, că mai primeşti şi o mustrare. Aşteaptă până se întoarce Badea şi atunci sunaţi-mă din nou. Şi ofiţerul închide.

Uimit şi fără să-mi vină a crede mă uit spre prizonierul meu şi îl luminez din nou, ca şi cum aş vrea să mă asigur că el chiar există. Mă frec pe faţă cu o mână şi dau să sun din nou, apoi prefer să renunţ. Am să aştept până se întoarce Badea.

În clipa aceea, omul începe să se jelească din nou, se aruncă pe jos şi îşi smulge părul. Loveşte pământul cu pumnii.

— Ce-i asta? zic. Calmaţi-vă.

Dar el pare să-şi fi pierdut minţile, să învinovăţească şi să blesteme pentru soarta lui pe Dumnezeu şi întreaga lume. Se bate cu pumnii în piept, se întinde pe pământ, glasul îi e tot mai ostenit şi mai stins. Niciodată n-am înţeles mai puţin şi totuşi atât de mult. În cele din urmă, când îl lasă puterile, rămâne pur şi simplu lungit pe jos. În mine se duce o luptă, fiindcă, pe de-o parte, vreau să văd ce-i cu el, pe de alta, trebuie să rămân totuşi prudent. Un om ca el, hotărât să facă orice, nu s-ar da înapoi să-mi smulgă şi arma. Şi dacă are totuşi vreo intenţie, dacă a învăţat cum să se prefacă şi dacă are de gând să ucidă? Doar am fost avertizaţi.

Mai plânge cu sughiţuri o vreme, apoi se liniştеşte şi se ridică.

— Totul ok? Nicio teamă, ne purtăm bine cu tine.

Din sate se aude lătrat de câine. El nu se mişcă.

La naiba, şi acum ce fac? mă întreb.

— Sigur ţi-e sete. Am apă.

Îi arunc sticla la picioare.

Treptat, trupul lui începe să prindă iarăşi viaţă, se freacă pe faţă cu amândouă mâinile, ca şi cum ar vrea să se deştepte dintr-un vis urât. Oftează sonor, apoi se liniştеşte iarăşi.

— Bea.

— Nu sete.

— Ce-i în sac?

— Mâncare. Haine.

— Ai armă?

Începe să râdă.

— Armă, înţelegi?

— Înţelege. Scutură din cap.

— Aruncă-mi sacul.

Se supune.

— Eşti singur sau mai sunt şi alţii?

— Eu om tare singur, zice el cu glas stins.

Îndrept lumina spre câmpia învecinată, dar nu văd nimic suspect.

— Îţi sângerează picioarele. Unde-ţi sunt încălţările?

— Furate, pe drum. Merg fără, de mai multe zile.

— Aşa ţi se infectează rănile. Ia apă şi spală-te. Te tratăm mai târziu la Centru.

— Dar eu nu Centru, eu Germania.

— N-ajungi departe cu picioarele astea.

— Dacă eu ridică şi merge încet înapoi, tu împuşcă?

— Trebuie să-ţi trag în picioare.

Apucă sticla şi bea. Între timp, m-am aşezat la oarecare distanţă de el. Îmi luminez ceasul, în cel mult treizeci de minute Badea va fi din nou aici şi va şti ce-i de făcut.

— Tu întreabă mult, spune el după o vreme. Ai faţă?

Ţin lanterna în aşa fel încât să mă poată vedea.

— Eşti tânăr.

— Douăzeci şi şase.

— Eu un an mai mult. Tu luptat deja? în război?

— Aici nu e război.

— Nici eu nu luptat, chiar dacă ei vor. Dar eu găteşte bine, eu bucătar. Eu spune lor: „De ce luptat, dacă putut mânca bine?”

— Cui i-ai spus asta?

— Eu nu cunoaşte bine pe ei. Bărbaţi la mine în casă. Ei spun, ei omoară pe mine, nevastă şi fiică. Ei spun, eu trebuie luptă.

— Şi ce ai făcut?

— Eu găteşte bine pentru ei. Ei aduc tot ce mie îmi trebuie, apoi eu face tisqiyesi *makdous*, după reţeta de la

bunica, şi *mahshi* şi *molokhiya*. Zicem la noi *mobkhiya* e mâncarea lui Dumnezeu. Ei mâncat aşa mult ca obosit şi doarme. Doarme foarte adânc. Nevastă, eu şi fiică, afară pe fereastră, apoi fugim. Mult fugim. Fără oprit.

— Unde ţi-e nevasta? Copilul? Pe câmp? Luminez câmpul din spatele lui. Pot să iasă. Nu li se întâmplă nimic.

Continuă să tacă.

— Nu-s aici?

Mă uit atent la faţa lui.

— Ţi-e foame? întreabă el. În sac, pâine veche de la ţăran şi nişte mere. Împărţim, da?

Scotocesc printre lucrurile lui şi îi arunc pâine şi mere.

— N-am voie să iau nimic, spun eu.

— Da precis ai foame.

Frânge pâinea pe genunchi şi îmi aruncă o bucată din ea şi un măr.

— Tu mănâncă. Nu otravă. Dacă mâncare dăruit, trebuie totdeauna mănânci.

Trag încet bucata de pâine şi mărul spre mine, şterg mărul de pantaloni şi muşc din el.

— Tu, familie, nevastă, copil?

— Mama e în Austria şi bunica, acasă. Şi bunica găteşte bine. Mama, nu.

— Ce găteşte româneşte?

— Sarmale, de exemplu.

— Eu cunoaşte. Face şi eu. Turceşte.

— Şi ciorbă?

— Şi. Eu face restaurant în România.

— Vezi? Nu-i aşa de rău în România.

— Nu auzit mult de tara asta.

— Nici eu de a ta. Doar de război.

— Cunoaşte Germania?

— Nu. Dar mulţi de aici sunt acolo.

— Atunci de ce aici, dacă toţi în Germania?

— Poate că vreau în Anglia.

— Ah, Anglia tot bine. Londra, oraş mare, mult muncă, l; C Liverpool, dar mâncare rău.

— Eu ţin cu Manchester United. Mă opresc. Unde-i nevasta ta?

Tace câteva minute, pare să poarte o luptă lăuntrică, dar apoi se încumetă:

— Ştii tu Izmir? Oraş turcesc. De acolo, mulţi sirieni, cu barca la Lesbos, Grecia. Eu muncesc bucătar în Izmir, nu viaţă bună, dar viaţă. Turci nu iubeşte sirieni, noi luăm lor muncă, muncim mai ieftin, multe probleme. Ameninţat, uitat urât, dormit în corturi. Vorbesc cu nevastă, Germania bine, zic, ea spune, dar nu acasă, eu spun acasă mort, mai bine Germania, promit nevastă Germania bine, vorbim mult, toată noaptea, multe nopţi, apoi eu hotărăşte. Eu bărbat, trebuie hotărăşte, femeie trebuie acceptă. Cumpărăm trei veste de salvare şi plătim o mie cinci sute dolari, unu-cinci-zero-zero, pentru loc în barcă. Barcă rea. Veste de salvare, rele, murit. Murit! Tăcem o vreme. Acum merge singur la Germania. Trebuie, Germania. Trebuie. Pentru nevastă şi copil trebuie. Face o pauză. Lasă să plec.

— Nu se poate.

— Dacă gătesc la tine, tu altă părere.

Zâmbesc.

— Da, poate.

În tăcerea nopţii se aud zgomote de motor în depărtare.

Se ridică şi îmi face semn. Mă ridic şi eu, fac câţiva paşi spre el şi îi întind sacul cu avutul lui.

— Tu împuşcă, nicio problemă.

Încă invizibilă, maşina se tot apropie. Badea nu are mai mult de două sute de metri până când va coti în pădurice. Ştiu că de la distanţa asta poate să vadă lumina lanternei, aşa că o sting. Când Halim îşi pune sacul pe umăr, îl apuc de mânecă şi el se sperie. Îmi desfac în grabă şireturile de la pantofi şi i-i dau lui.

— Ia-i. Poate îţi vin.

Doar câteva secunde şi câmpul, noaptea, pământul l-au şi înghiţit, ca şi cum n-ar fi existat niciodată. Între timp Badea a oprit, m-a descoperit în întuneric şi mi-a dat ordin să fac lumină. Mă priveşte atent de sus până jos, în timp ce mă îndrept spre el.

— Am trecut scurt pe la Centru. Am auzit că vezi năluci. Poate că n-ar trebui să te mai las aşa singur. În asemenea nopţi poţi să-ţi închipui tot felul de lucruri.

Brusc, se uită la picioarele mele, uluit, îmi smulge lanterna din mână şi mi le luminează.

— Unde îţi sunt încălţările, poliţist de frontieră Şerban?

— Încălţările, poliţist de frontieră Badea?

— Am zis deja, încălţările. Care au fost plătite cu bani europeni. Unde sunt?

Privesc peste umăr.

— Sunt… probabil… în drum spre Germania.

Eşuaţi

E GREU SĂ CREZI ORICE, CÂND TE AFLI PE O insulă care se întinde de la Cotul Diavolului, din nord, până la Dunele Vrăjitoarelor, din sud. Sus dănţuieşte diavolul şi o seduce pe fecioara Ose, prefăcând-o apoi într-o piatră, jos dănţuiesc vrăjitoarele cu piraţii, chiar sub cea mai înaltă dintre dune, în portul de la Hörnum. Mai târziu, bărbaţii necredincioşi vor fi spânzuraţi. Vrăjitoarele se vor fi ocupat de asta.

Între cele două capete sunt doar câteva fărâme de pământ, ca şi cum, după marea trudă, Dumnezeu s-ar fi spălat, iar de pe faţa lui, din păr, de pe dosul lui s-ar fi desprins un fir de nisip şi ar fi căzut în Marea Nordului. Istovit, Dumnezeu a adormit, firul de nisip a rămas: Sylt.

De atunci, apa ia cu asalt pământul, vântul îl mătură şi, împreună, rup bucăţi din el, astfel încât uneori, în clipe de acalmie, pământul se aude jeluindu-se. Durerea pământului. Să nu credeţi că nu poate fi auzită. Ba poate, dar trebuie să ai şi urechile potrivite.

Am venit pe Sylt, la un sfârşit de vară ploios şi rece, fiindcă aveam un vâjâit în urechea dreaptă, ca şi cum marea şi-ar fi făcut cuib acolo. Era o stare neliniştitoare, îmi răpea somnul şi uneori mă scotea din sărite. Dacă aş fi fost sănătos, nu poate fi exclusă posibilitatea să fi trăit mai calm, mai detaşat, ciudatele întâmplări pe care le voi aşterne îndată pe hârtie. Dar poate că eram prea istovit, la fel ca Dumnezeu, sau prea înfricoşat.

Însă au fost de faţă şi mulţi alţii; povestirea adevărului nu-mi împovărează doar mie umerii. E ceva ce trebuie împărtăşit. Chiar dacă fiecare a văzut lucrurile puţin diferit, relatările pe care le-am citit până acum se aseamănă totuşi între ele. Nu doar oamenii din Hotel *Butiersand*, nu doar cei din Hörnum – aproape toată insula a fost martoră. Asta îmi oferă siguranţă.

Nu poţi să pui sub cheie o insulă întreagă sau să faci din toţi nişte proscrişi. Nu poţi să desfiinţezi insula Sylt. Ce alt loc, dacă nu insula asta, ar mai putea să întruchipeze paradisul? Are Germania ceva măcar pe aproape la fel de seducător ca acest fir de praf căzut de pe şezutul lui Dumnezeu? Un fir de praf acoperit de mărăciniş şi ierburi, ca de o piele plină de pete şi crăpături.

Nu pot pretinde că eu aş deţine tot adevărul. De altfel, de două mii de ani încoace, nimeni nu mai poate să ia totul asupra sa. Pe atunci a încercat unul s-o facă şi povestea s-a sfârşit rău pentru el; sau şi bine – oricum, încă se mai vorbeşte de el. Dar, în vremurile acelea, şi mie mi-ar fi fost mai uşor să-mi închipui straniile întâmplări care s-au petrecut pe Sylt.

Câteodată rămân treaz nopţi întregi şi amintirile ies la suprafaţă, nu cronologic, ci mai curând la întâmplare, pe sărite. Încerc să le pun în ordine, dar nu sunt sigur că şi reuşesc, fiindcă într-un loc unde eşti prins între diavol şi vrăjitoare, totul poate fi înşelător.

Aşadar, am venit pe Sylt într-o stare de buimăceală, aşa cum o cunosc cei care n-au mai dormit de mult timp; cei a căror viaţă se înclină ca bârnele de la ţărm când se

retrage apa. Am venit pentru că îmi pierdusem liniştea. Sau pentru că nu o mai aveam decât pe jumătate, în urechea stângă. Pe când urechea dreaptă îmi vâjâia.

Se zice că apa ajută împotriva acestei tălăzuiri lăuntrice. Nu apa clipocitoare, susurândă, care se unduieşte uşor la mal, ci aceea furioasă. Ea acoperă şuierul din ureche şi, pentru scurt timp, îl suprimă. Insula Sylt, înconjurată de atât de multă apă, părea să fie locul perfect pentru aşa ceva.

Am fost şi mai convins că aşa era, după ce – eu, un bărbat a cărui ureche făcea grevă – am dat, într-un hotel de la vârful sudic al insulei, cel al vrăjitoarelor, peste o femeie a cărei gură era în grevă. Nu mai putea să vorbească. Dar deja anticipez şi aş vrea să notez totul pe rând, în ordine şi cu precizie, ca şi cum nebunia chiar ar putea fi descrisă. Ea pune stăpânire pe tine şi apoi totul se prăbuşeşte, fără vreun sens şi fără ordine şi nu mai trece mult până când starea asta ţi se pare normală şi firească.

Sunt elveţian. „Şviţer”, cum am fost numit pe insulă. Din nu ştiu ce motiv, pe nemţi îi distrează să spună „şviţer”, deja am renunţat să mai protestez. Cred chiar că o spun cu afecţiune, ca faţă de un animal ciudat, care trebuie protejat. Aşadar, sunt elveţian, asta este starea mea normală.

În ţara mea, piatra îi face omului ceea ce îi face aici apa. În ţara mea, piatra creşte din pământ ca buruiana, se înalţă deasupra omului ca şi cum ar vrea să-l protejeze sau, uneori, să-l covârşească. Să-l ucidă. Însă de piatră poţi să te fereşti, dacă vrei. Dar pe Sylt, când se umflă apa, e mai bine ca oamenii s-o ia din loc. Apa este mai neînduplecată.

În zona mea, peisajul este împietrit, aici însă se mişcă întruna. Răsuflă ca un astmatic, gâfâind, horcăind. Mă întreb dacă însuşirile astea – împietrit sau astmatic – au vreo influenţă asupra caracterului.

De obicei, ca elveţian, nu mi se-ntâmplă să fiu suspect.

Niciunul dintre noi n-a devenit vreodată terorist, pe câţiva i-a lovit amocul, e drept, dar niciodată în străinătate. De obicei, la graniţe mi se face întotdeauna semn să trec, ca elveţian mă bucur de încredere. Poate că de aceea voi şi îl»

crezut.

ÎN TIMPUL CĂLĂTORIEI CU TRENUL PENTRU maşini, peste Hindenburgdamm, adormisem lângă fereastra deschisă, cu şuierul monoton al ţevilor de metal în auz. Vântul făcea balustrada vagonului să cânte ca o orgă, era un zgomot nedefinit, straniu şi rece. O muzică pe care o auzeau toţi cei rămaşi în maşini, după mine şi în faţă. Un fel de semnal sau sirenă, un vaiet, frumos şi totodată ameninţător.

A fost un somn scurt, de epuizare, din care am fost trezit de maşinile care claxonau în spatele meu. Am ieşit repede din Westerland, un oraş lipsit de farmec, cu excepţia micii zone din centru, în jurul bisericii St. Niels. Citisem, eram pregătit. Lângă mine era un exemplar al revistei de pe Sylt în care mi se promiteau apusuri de soare perfecte, drumuri paradiziace şi momente de neuitat.

Însă eu ascultasem chemarea apei şi nu pe aceea a publicităţii. Cu ce mă ocup ca să pot urma o asemenea chemare? Cu ceva suficient de bine plătit, fireşte. Ceva ce îmi permite să stau la cea mai scumpă adresă din sudul insulei, la Hotel Budersand. Într-o cameră aproape de apă.

Drumul până acolo ducea printr-un ţinut care îmi amintea, fără să vreau, de munţii de acasă, de fâneţele şi păşunile de la înălţime, unde îşi mână ţăranii vacile în timpul verii. Un peisaj auster, străbătut de vânt sau de apa pâraielor gladare. Ele macină şi modelează piatra, în vreme ce vacile se pot socoti ultimele vieţuitoare de pe pământ.

Pe Sylt marea nu este nicăieri la o depărtare mai mare de câteva sute de metri. Spre est, puteam zări din

când în când terenurile mlăştinoase, dar în vest nu se vedea mai deloc Marea Nordului, ascunsă de dune. Ea era totuşi acolo, eram sigur, din cauza ei venisem. De la ea mă aşteptam măcar la o alinare, dacă nu la vindecare.

Budersand se află acolo unde crezi că nu mai e nimic. De departe se vede farul şi apoi, pe culmile dunelor, care seamănă cu o turmă de mamuţi care pasc, sunt casele frizone scunde. Intri în Hörnum, ajungi în port, la cârciuma pescărească Matthiesen, şi te întrebi dacă n-ar fi mai bine să faci cale-ntoarsă. Dar mai trebuie doar încă o clipă de răbdare. În spatele portului şi a clubului de yachting apare hotelul, plat şi colţuros, într-un loc unde timpul şi starea vremii au rotunjit totul de jur-împrejur.

În faţă este marginea mării Wadden, în spate muntele Budersand, duna cea mai înaltă, aceea cu vrăjitoarele. În faţă sunt geamandurile cu plasele crescătorilor de scoici şi apoi linia ţărmului insulei Föhr. În spate, pe duna cea mare, în fostul centru de transmisiuni al cazărmilor care au existat cândva aici, este restaurantul Strönholt. Alături e micul port, modest, la fel de modest ca tot ce am văzut până acum din Hörnum.

Când am ajuns, la ceas târziu, toate ambarcaţiunile erau priponite cu parâme – două nave turistice, trei cutere pescăreşti şi încă două a căror utilizare n-am reuşit s-o recunosc. În plus, vreo douăsprezece bărci cu pânze. În cameră am dat drumul la televizor, nu ca să mă uit, ci ca să aud. Televizorul era unul dintre puţinele obiecte care puteau să-mi abată atenţia de la zgomotul din ureche şi să mă liniştească. De citit cărţi sau ziare nu mai putea fi vorba. De cum se făcea linişte, zgomotul în ureche reapărea. Treptat renunţasem la tot ce-mi fusese drag şi de preţ înainte şi mă retrăsesem ca din faţa unei armate copleşitoare. Vorbitul cerea tot mai mult efort, fiindcă nu mă mai puteam concentra, la fel şi cititul documentelor şi şedinţele de la serviciu. Când vorbea cineva cu mine, nu eram în stare să urmăresc. Când nu vorbea nimeni, urechea mea prelua comanda.

Trebuia să mă descurc de unul singur cum puteam, urechea îşi avea propriile legi. Uneori, când zgomotul înceta, îmi făceam speranţe şi reuşeam să rezolv unele lucruri pe care le neglijasem de multă vreme. Dar apoi, parcă râzând de mine, apărea din nou şi spulbera nădejdea încolţită. Jocul acesta de-a şoarecele şi pisica îmi răpea toată energia. Venisem aici cu ultimele puteri.

Am deschis uşa balconului şi am ieşit. Cerul era cenuşiu, asemenea celor mai cenuşii gânduri ale mele. Şi Marea Wadden, care începea la mica plajă de lângă hotel, era o suprafaţă cenuşie, de nepătruns. Doar departe, în larg, era luminată pe alocuri de soare. Vântul s-a înteţit şi valurile loveau ţărmul mai cu putere. M-am aşezat, am închis ochii şi am ascultat. Totul se calma. Starea perfectă.

Noaptea n-am putut să adorm, nici nu era de aşteptat, deşi lăsasem fereastra deschisă, să se-audă valurile. M-am îmbrăcat şi am ieşit din nou pe balcon. Farul îşi arunca lumina, aşa cum făcea de o sută de ani, iar cel de pe Amrun îi răspundea. A început ploaia, o ploaie venită de nicăieri, din monotonia sumbră din jurul meu. Dacă n-ar fi existat farurile şi lumina parapeţilor de la Fohr m-aş fi crezut orb. În esenţa tuturor lucrurilor, dacă ţii neapărat să pătrunzi cu privirea până acolo, sigur e la fel de întuneric.

În holul hotelului, pianistul mai cânta o ultimă repriză de muzică. Mi-a atras atenţia o familie – tatăl, mama şi trei fii – care juca cărţi. Nu mi se mai întâmplase niciodată să văd într-un hotel de lux cum o familie întreagă îşi face un lei de masă doar a ei. Intimitatea şi atmosfera asta plăcută erau neobişnuite în locul acela, ţi se părea că te uiţi într-o cameră de zi, printr-o fereastră nevăzută.

În ţara mea, mesele obişnuiţilor casei sunt suspecte, la ele nu se joacă doar cărţi, ci clocoteşte sufletul neamului. Multe s-au petrecut în Şviţera în numele unor asemenea mese, lucruri de care trebuie să te fereşti. Dar acolo, în faţa mea, era doar o familie care îşi ocupa timpul în cel mai bun – sau în singurul – mod care îi stătea la

dispoziţie.

Doi barmani aşteptau clienţii rari care să-i scape de aşteptare. Toată viaţa lor avea să fie o aşteptare; aşteptarea ca un client să sosească, să comande ceva, să plece din nou. Bucătarul de noapte aştepta în bucătăria subterană, portarul de noapte, la recepţie. Dimineaţa urma să preia aşteptarea tura de zi. Personalul avea să schimbe hotelul, ţara, continentul, dar aşteptarea asta rămânea. Aşteptarea asta îndelungată, răbdătoare, a dorinţelor celorlalţi.

La bar şedeau două femei în vârstă, mamă şi fiică, după cum am aflat curând. Ajunseseră la vârsta la care nu le mai puteai deosebi după anii care le despărţeau; cel mult după spatele mai încovoiat ai mamei şi după coafura ei într-adevăr foarte demodată, în vreme ce femeia mai tânără se ţinea dreaptă şi părea mai vioaie. Am intrat în discuţie. Nu munciseră niciodată, bărbaţii lor o făcuseră, şi chiar cu succes. Amândoi fuseseră avocaţi, amândoi muriseră cu un an în urmă. Mama şi fiica redeveniseră familia de bază.

Printre clienţi era şi un jucător de golf cu familia lui şi, în vreme ce fiul de şaisprezece – şaptesprezece ani încerca să le spună părinţilor că nu prea avea prieteni la internat, ei îi descriau micul-dejun grozav pe care avea să-l primească dimineaţa. Şi comparau acest mic-dejun cu cel pe care îl luaseră altundeva. Băiatul a renunţat la intenţiile lui şi a întrebat:

y y y

„Era tot un hotel de cinci stele?”

Am făcut cunoştinţă cu o pereche – el dentist, ea profesoară nişte oameni plăcuţi, care le povesteau celor de faţă că nu prea erau străini pe insulă. Nici unui alt european, unui american sau japonez nu-i trecea prin minte să-şi caute norocul pe Sylt. Puţinii străini lucrau la bucătărie, erau taximetrişti sau cameriste şi adesea, după terminarea lucrului, se întorceau seara pe continent, unde puteau să-şi permită chiriile.

Aşadar, nimerisem în cel mai german dintre toate locurile germane, pe insula dentiştilor şi a avocaţilor. Mai germane de-atât erau, probabil, doar cimitirele de război. Germană era aici aspiraţia de a fi în armonie cu lumea. Germane erau visurile pe care voiai să ţi le împlineşti aici. Germană, dorinţa de a omagia viaţa. Germană, îndestularea, germană, burta-de-trai-bun. Germană, dorinţa de a evada. German era *shoppinguU* iar *wellnessul*, tot german. În clinica de pe Sylt se puteau corecta riduri, pleoape, nasuri şi urechi germane. Deveneai mai frumos în prezenţa mării, aşa promiteau broşurile.

Pe Sylt se aduna ceea ce era specific german, apărând în forma sa pură. Şi, dacă făceai abstracţie de mia de săraci ai insulei, tot ceea ce era german devenea fericire pe Sylt. Aici fericirea era germană şi tot germană şi nefericirea.

— Venim aici deja de-atâta vreme, încât Sylt a devenit o chestiune de familie, a zis dentistul.

— Aici chiar suntem între noi, a murmurat fiica cea vârstnică.

— Între noi, a repetat mama.

— Poate că asta înseamnă nişte avantaje, a spus bărbatul şi a râs. Nimeni nu ştie că suntem aici, aşa că nici nu vine cineva aici. Oricum, insula crapă la încheieturi. Ce-ar mai rămâne din ea, dacă pe aici ar umbla şi alte picioare, nu doar germane? Aşa că numai noi ştim de ea şi franţuzul continuă să-şi facă nevoile în Mediterana şi nu în Marea Nordului. Burta îi urca şi-i cobora, trupul i se scutura de râs.

— Şi ce să vrea lumea aici, ceva ce n-are şi în altă parte? a întrebat nevasta lui.

— Ceea ce vrem şi noi, a răspuns bărbatul. Uitare. Uitarea că mai există partea continentală, cu toţi germanii de pe ea.

— Înseamnă că Sylt e mai puţin germană decât orice altceva? m-am amestecat eu.

— Ce ştiu eu? Poate că e cel mai puţin, poate că e cel mai mult germană. Eu însă ştiu că vreau să uit. Să uit două săptămâni, o binefacere.

— Şi dumneavoastră? Ce sunteţi dumneavoastră? m-a întrebat nevasta lui.

— Eu? Eu sunt şviţer.

ÎN ZILELE URMĂTOARE, AM RĂMAS TOT TIMPUL foarte aproape de mare. Când Marea Wadden era prea calmă, mergeam de-a lungul plajei până în punctul cel mai sudic, Hornumer Ode, acolo unde insula pierde cel mai mult pământ. Se face tot mai scurtă şi mai scurtă, ca o femeie bătrână care se grăbeşte să încapă mai bine în sicriu.

Ajuns pe cealaltă parte – acolo unde apa aducea pe vremuri rămăşiţele multelor naufragii şi unde ajungeau cadavrele, umflate şi de nerecunoscut, după multe luni petrecute în apă –, mă întindeam aproape de locul unde se spărgeau valurile şi, uneori, stăteam aşa până seara.

Devenisem dependent. Ceea ce pentru alţii era doar un zgomot, dorinţa aceea pătimaşă a mării care vrea să supună pământul, când cu deznădejde şi furie, când cu blândeţe – dorinţa de a-l învinge cu orice preţ – însemna pentru mine eliberare de zgomot. Îmi reveneam cu totul şi adesea cădeam într-un somn profund şi mulţumit. Apoi, o luam pe o potecă printre dune şi îmi scurtam drumul de întoarcere.

Odată, chiar înainte să pornesc spre hotel, am văzut în depărtare o femeie care, bine înfiptă în nisipul jilav, cu picioarele puţin depărtate, îşi ţinea mâinile pe burtă şi striga. Nu-s sigur c-o şi făcea într-adevăr, dar deschidea şi închidea gura ca un om care strigă, care ceartă marea, fiindcă se străduie necontenit, cu atâta înverşunare, să distrugă pământul. Abia după un timp am observat că făcea nişte exerciţii, că probabil nu striga, ci scotea doar nişte sunete. O femeie brunetă, mică de statură, solidă, care ne cerea, mării şi mie, să dezlegăm ghicitori.

Pe drumul de întoarcere la Budersand, în timp ce

traversam valea de la Staţia de protecţie a mediului „Marea Wadden”, m-a depăşit. Am strigat în urma ei:

— Ce faceţi aici, pe plajă?

A aşteptat până când am ajuns în dreptul ei, apoi a şoptit:

— De câteva zile mă tot uit cum dormiţi în nisip. De ce tocmai aici? Paturile sunt bune la Budersand, şi eu stau acolo.

Vorbea cu greutate. Gâfâia şi icnea când rostea cuvintele.

— Sunt fericit când pot să mai dorm undeva. Zgomotul din urechea mea dreaptă e prea puternic.

— Iar glasul meu, prea stins.

Am râs amândoi, era acea familiaritate dintre doi străini care aveau o suferinţă. Nu ceva care să-i fi ucis, dar destul cât să le aducă viaţa în stare de criză. Restul drumului l-am făcut împreună.

În săptămânile care au urmat avea să umble mult pe ţărm, ca şi mine. Îi arunca multe mării şi marea spumega, însă, dacă la câteva zeci de metri de ţărm valurile se mai ridicau ameninţătoare, când ajungeau la mal ele se unduiau docile şi îi scăldau picioarele. Când se făcea prea târziu, mă trezea şi apoi o urmam printre dune.

Uneori, eu rămâneam o zi întreagă în port, mâneam la cârciuma pescărească, apoi urcam până la şcoală şi, de acolo, de unde fuseseră casele ofiţerilor, mă uitam la agitaţia din vale.

Mă uitam la turiştii zilei, care veneau şi plecau – tot un fel de valuri; la foca stabilită acolo şi hrănită de toţi; la vaporaşul de agrement, care mergea la bancurile de foci. Când vaporul părăsea portul, căpitanul – un om căruia i se potrivea de minune apelativul de frizon, cum mi se spusese că i se zice – punea muzică marinărească de răsuna tot ţărmul.

Apoi, nu se mai întâmpla nimic. Îmi părăseam punctul de observaţie şi treceam prin Hörnum, un loc care acum o sută de ani încă nu exista. Fiindcă în sud nu te

duceai; îţi făceai cruce de trei ori, dar în sud nu te duceai. Cel mult îţi lăsai oile să pască acolo şi vindeai îngrăşământ.

Doar câţiva piraţi şi-au construit adăposturi în nisip. Pe muntele Budersand dansau cel mult vrăjitoarele. Vechii frizoni aveau multe motive să le fie teamă. Diavolul ameninţa dinspre nord, vrăjitoarele, dinspre sud, iar la mijloc, piticii subpământeni îţi furau morţii şi femeile, dacă nu erai atent.

Însă cea mai mare ameninţare, nisipul, venea dinspre vest. Nisipul era mai rău decât diavolul, vrăjitoarele şi piticii subpământeni luaţi la un loc, el nu se lăsa potolit cu implorări. Dacă împotriva celorlalţi era bună o cruce, o rugăciune sau biserica, împotriva nisipului nu se găsise niciun leac. Fire de nisip, mici, lacome şi neobosite rătăceau an de an, secundă de secundă. Nimic nu le ţinea pe loc, nimic nu punea capăt rătăcirii lor.

Pătrundeau în case şi le îngropau sub ele. Pătrundeau în biserici şi îl înecau pe Iisus în nisip. Pătrundeau în cimitire şi îngropau morţii pentru a doua oară. Mai târziu, când îşi continuau rătăcirea, îşi eliberau din nou prada: case, biserici, morţi. Odată ajunse în est, vântul sufla firele de nisip peste Marea Wadden. În vest, migrarea asta pornea din nou. Nimic nu rămânea aici aşa cum fusese, în afară de sărăcia frizonilor de pe insulă.

Casa Hapag era lăsată pradă ruinei, în mijlocul aşezării. Pe vremuri, fusese singura clădire, şi, mai sus de ea, pe duna din spate, era farul. Primii care le-au ţinut piept vrăjitoarelor din Hörnum, după piraţi, au fost paznicii farului şi oamenii Hapag. Trăiau aici, la capătul lumii, ca să întâmpine pasagerii veniţi cu vaporul şi care călătoreau mai departe, la Westerland. Ei doreau să se plimbe acolo, pe promenadă; să-şi oţelească trupurile în valurile de la Westerland. Să cineze la hotelul Miramar. Voiau lumină curată în locul înceţoşării de pe cerul berlinez, aer curat pentru plămânii lor înfundaţi.

La Hörnum nu rămânea nimeni, fiindcă Hörnum nu

exista.

Azi, acea primă clădire va fi curând dărâmată. Nu departe de-acolo, la picioarele farului, într-o căsuţă minusculă de lângă pasajul care traversează plaja, perechile de miri din Hörnum aşteaptă să fie duse la cununie. împreună cu ele aşteaptă şi părinţii, martorii, fotografii. Aşteaptă îngrămădiţi şi, dacă plouă, îngrămădeala e şi mai mare.

Despre Tuley am aflat puţine, fiindcă putea vorbi puţin. Doar cum o cheamă, că e turcoaică şi că are un chioşc cu gustări la Düsseldorf – „Dacă vii la Düsseldorf, îţi fac cel mai bun *kebab*". „Dacă vii în Elveţia îţi fac cel mai bun *fondue*". Cu jumătate de an în urmă, îi paralizaseră corzile vocale. N-am aflat cum de putea să-şi permită Budersand doar de pe urma chioşcului cu gustări. N-am întrebat-o. Când îmi povestea ceva, ceva despre verile copilăriei ei din Anatolia, se apropia foarte mult de mine, mai că-mi atingea urechea cu gura. Însă adesea nu vorbeam deloc, era prea obositor pentru amândoi. Ea continua să mustre marea, eu dormeam.

Pe insulă domnea o mare linişte, deşi erau atât de mulţi

>»

oameni acolo. Deşi vântul şi marea se străduiau să facă)

zgomot. Era liniştea germanilor.

Când mergeam dimineaţa la micul dejun, domnea liniştea. Când mă duceam uneori să mănânc la Sansibar – Tuley prefera Ancora ruginită, din localitate –, era linişte. Numai ochii vorbeau. Clienţii erau bucuroşi când se puteau uita la careva, ca să nu fie nevoiţi să-i privească în ochi pe cei cu care şedeau la masă. Mi-am zis că erau mulţi cei cărora le)

pierise graiul pe continent şi care încă şi-l mai căutau aici.

Gurile mestecau cantităţi uriaşe de mâncare, în faţa lor se înălţau munţi întregi: fleici, jumătăţi de pui, fripturi,

supe, salate, peşti, prăjituri, jeleu, bere, frişcă şi mereu sos rémoulade. Sosul rémoulade ungea gâtlejul, berea îl gresa. Ci urile apucau, maxilarele mestecau. Mestecau în ritm, în ritm german. Le îndesau pe toate pe esofag în jos, le împingeau ca şi cum ar fi avut un ciocan pneumatic. Apoi, cuvintele urcau înapoi, împinse în sus cu icneli.

Şi în hotel, seara, la bar, domnea aceeaşi linişte. Ne povestiserăm de multă vreme tot ce eram dispuşi să povestim. Uneori, în pauze, ni se alătura pianistul, un om melancolic, care cânta când la Marea Mediterană, când iarăşi la Marea Nordului. Adesea cânta de unul singur în holul gol al hotelului. „Doi ascultători îmi ajung", obişnuia el să spună. „Doi ascultători şi personalul, care oricum nu poate s-o şteargă.

Dar de unde să scoţi doi ascultători?"

Încă îmi amintesc povestea pe care ne-o spusese soţia dentistului, poate chiar în seara în care evenimentele s-au precipitat, dându-ne vieţile peste cap.

Zicea că fuseseră deja de trei ori pe insulă şi că de trei ori se întâmplaseră anumite lucruri. Accentua cuvântul „lucruri" şi căsca ochii cu înţeles, ceea ce le-a impresionat foarte tare pe mamă şi fiică. Prima oară avusese o paralizie la braţ şi dureri de inimă. Cât pe ce să fie dusă cu avionul la Flensburg.

A doua oară, fiul ei, care o însoţea uneori, avusese o hemoragie nazală. Două ore îi cursese sânge, de neoprit. Şi pe el au vrut să-l ducă cu avionul – aici, toţi cei care se îmbolnăveau erau duşi la Flensburg cu avionul.

— Şi a treia oară? a întrebat cineva.

— A treia oară a fost cât pe ce să moară soţul meu. Un accident. Deja ne tot întrebăm ce o să se mai întâmple şi de data asta.

Nici nu bănuia că n-o mai despărţea decât o noapte de această a patra oară.

Noaptea n-am dormit, am tot moţăit, aţipeam, o stare fără vise, între somn şi trezie. Somniferele nu-şi mai

făceau efectul, aşa că am umblat prin clădire, am încercat să citesc în bibliotecă, m-am plimbat încoace şi-ncolo prin port, trecând pe lângă camioanele olandezilor, care în ziua următoare aveau să plece acasă cu tone de scoici. Am căutat-o cu privirea pe foca Willi, dar precis dormea undeva, pe un banc de nisip. În zori, când au ieşit în larg primele cutere, m-am întins în pat, sleit de puteri. De mai multe ori mă oprisem în faţa camerei lui Tuley, vrând să bat la uşă.

TOTUL A ÎNCEPUT CU PLÂNSUL MADONEI. SUN tem obişnuiţi ca ea să apară în alte locuri – poate chiar să şi plângă –, unde oamenii sunt mai evlavioşi şi mai impresionabili; ca, într-o zi, nişte copii de păstori să spună, când vin acasă: „Ni s-a arătat Madona”. Sau ca o bătrână adusă de spate, îmbrăcată în negru, care se roagă de una singură în biserică, să zică: „A plâns”. Dar ca o Madonă germană să plângă, ca o Madonă să plângă în Germania, ca Maica l) omnului din altarul bisericii Severin de lângă Keitum să plângă, asta era ceva nou.

Dimineaţa, nebănuind încă nimic, Tuley şi cu mine am mers prin nisip spre Hörnumer Ode. Era o zi caldă, strălucitoare, doar o urmă de abur la orizont, astfel că nu se putea vedea ţărmul insulei Föhr, nici cel de la Amrum şi nici turbinele eoliene de pe continent.

— Ai soţie? a întrebat ea.

— Nu. Ai soţ?
— Da, dar nu e turc.
După o vreme, s-a apropiat din nou de mine.
— Ai chef?
— Nu, n-am chef decât să dorm.
— Mai bine aşa.

Chiar în sud, direct la cotul spre Westseite, şedea Hauke janssen pe un scaun pliant. El era căpitanul vaporului turistic. Un bărbat colţuros, zgârcit la vorbă, aşa ne fusese descris. Lângă el şedea nepotul lui de

şaisprezece ani, sau pe-acolo, care se născuse cu cordonul ombilical în jurul gâtului. Lucra pe navă, sub supravegherea bunicului său, scotea din mare găleţi întregi cu raci, ţipari, scoici şi le arăta pasagerilor.

Când zăreau foci pe bancurile de nisip, el le explica viaţa lor în felul lui simplu de a vorbi. Era clientul cel mai bun al lui Willi, nu putea fi oprit nicicum să tot hrănească animalul. Turiştii îl încurajau, faţa îi strălucea de încântare şi înceta abia când îl chema bunicul lui.

— Bună! am spus. N-am primit niciun răspuns. Hauke nu slăbea din ochi nicio clipă cele două nave care se îndreptau spre larg. Erau navele din portul Hörnum, a căror utilizare n-o ştiam încă.

— Ce fel de vapoare sunt astea? am întrebat.

Hauke a ridicat din umeri.

— Unul pentru nisip, unul pentru morţi, a răspuns băiatul în locul lui Hauke.

Când a văzut că tot nu eram mulţumiţi, bătrânul a adăugat:

— Cel din dreapta aduce nisip de pe ţărm şi îl împrăştie pe plajă. Fiindcă nouă ne dispare insula de sub fund. Aici, unde şed eu, era o dună uriaşă, cu ani în urmă.

— Şi celălalt?

Hauke iar n-a răspuns, continuând să privească în gol.

— Celălalt? a insistat şi Tuley.

— E vaporul de înmormântare. Tocmai îl duce pe Uwe în larg. Se poate spune şi aşa: o navă îl duce de aici ca mort, cealaltă îl va aduce înapoi ca nisip. Dacă nu vă daţi deoparte acum, am să ratez ultima călătorie a lui Uwe. Sal’tare!

L-a luat pe nepot de mână, apoi au început să spună împreună în graiul local ceva ce noi am luat drept „Tatăl nostru”:

Uus Hemels Faarer, let din Noom bi uiis uur helig. To

uiis let kum din riky din ivii let iius de weligy skenk uiis uiis daagliches bruary feriiv uiis al uiis seny ek dn fersjuk iiis jbor, help to en sseligjen.

La hotel se răspândise deja vestea că Maica Domnului plânsese. Primul care ne-a spus-o a fost portarul. Aştepta răbdător clienţii în faţa intrării, privea răbdător în depărtări. Ne-au spus-o următorii şi apoi şi cei care le-au urmat. Oamenii şuşoteau peste tot. Tot apăreau din restaurant, din bucătărie, din camerele lor, unii încă în halatele de baie de la Budersand şi o asaltau pe directoare. Ea repeta întruna aceeaşi poveste:

O florăreasă, o fetişcană, dusese la altar coroanele pentru o înmormântare. Aranjase coroanele de jur-împrejur, apoi simţise ceva, n-a putut să spună ce anume, ci doar că a simţit ceva, o atingere, o mângâiere, o pală de vânt. A privit în sus şi atunci a văzut-o acolo, lacrima. Era roşie ca sângele şi se prelingea pe sfântul obraz, lăsând o dâră subţire. Zicea că Maica Domnului arăta chinuită, tristă, ea, care altminteri îşi îndreaptă privirea cu mulţumire spre fiul ei.

Fata lăsase totul baltă şi ieşise ţipând din biserică. Fiindcă atât de dimineaţă nu era nimeni acolo care s-o liniştească, fiindcă şi morţii din cimitir dormeau ca întotdeauna, ea continuase să fugă, ţipând, până la Keitum. Cineva îl chemase apoi şi pe preot, dar a trecut multă vreme până când lumea a înţeles ce voia să zică fata. În cele din urmă, preotul a sfătuit-o să nu spună nimănui nimic şi apoi s-a dus la biserică.

Mai târziu, a dat de ştire că nu era decât nişte murdărie.

7 y t 7

dar nu a fost crezut. Vestea s-a răspândit repede şi a ajuns curând şi la Hornum.

Ca la un semn – de parcă tot hotelul n-ar fi aşteptat decât să se întâmple ceva important –, am alergat cu toţii la parcare, îmbulzindu-ne. E greu de imaginat ce poate să

stârnească o asemenea Madonă plângătoare la nişte germani, altminteri foarte reţinuţi.

Am urcat cu toţii în maşini şi am plecat încolonaţi spre Westerland. Totul a fost bine până la Rantum şi înaintam repede. Dar apoi s-au adăugat tot mai multe maşini de pe drumurile laterale, din campinguri, din parcările dintre dune. Unii porniseră la drum cu bicicletele, alţii pe jos.

Un singur zvon, dar unul din categoria celor de senzaţie, fusese suficient ca să electrizeze insula. Zvonul zvonurilor. Tineri şi bătrâni, săraci şi bogaţi, oameni care locuiau în case frumoase, cu acoperişuri de stuf, şi cei care trăiau prin garaje şi în beciuri, insulari şi străini. Zvonul îi unea pe toţi.

N-am reuşit să trecem cu maşina, am lăsat-o puţin după Westerland. Lângă mine şi Tuley mergeau dentistul şi soţia lui, mai în urmă, jucătorul de golf cu ai săi, pianistul, directoarea hotelului, personalul. Un puhoi de oameni, de nestăvilit, urca din toate părţile panta lină spre biserica St. Séverin.

A durat mult până când am ajuns în apropierea altarului, ultimii metri fuseseră îngrădiţi de preot. Cei din faţă au fost duşi înapoi, în spate, aproape leşinaţi, chiar şi pe noi au vrut să ne împingă de acolo.

— Eşti cel mai înalt dintre noi. Vezi ceva? m-a întrebat Tuley.

În spatele meu, nevasta dentistului mă ciupea de mânecă:

— Şi? Plânge?

Întrebarea ei s-a răspândit ca un val spre cei din spate, tot mai mulţi oameni întrebau acelaşi lucru, apoi zgomotul a scăzut şi, în cele din urmă, s-a făcut linişte. S-a mai auzit unul strigând: „Ăla înalt să ne spună!” Preotul stătea neajutorat în spaţiul îngrădit. Eu, cel mai înalt de acolo, m-am întins, dar n-am putut să văd nimic.

— Hai, spuneţi, se striga.

N-am putut să observ nimic pe chipul Madonei, era

prea întuneric. M-am uitat la preot şi privirea mi-a căzut pe batista albă din mâna lui şi pe pata cafeniu-roşcată de pe ea. Îndemnat din toate părţile, mi-am îndreptat din nou privirea asupra Madonei şi, în lumina crepusculară, mi s-a părut brusc că se zăresc într-adevăr nişte lacrimi pe obrazul ei.

Se stârnise un murmur de nerăbdare, aşa că m-am întors şi am strigat:

— Plânge, într-adevăr.

Mulţimea şi-a ţinut respiraţia.

ÎN ZILELE URMĂTOARE, NU S-A MAI ÎNTÂMPLAT nimic. La început, Madona fusese tema principală pe holurile de hotel, în restaurantele dintre dune, pe plajă. Unul presupunea că era o acţiune publicitară pornită de administraţia staţiunii, ca să ademenească şi mai multă lume pe insulă, poate chiar şi negermani.

Altul a răspuns că şi acum, doar cu germani pe ea, insula era deja ca un muşuroi de furnici. Unul îl învinovăţea pe preot, altul considera că fusese o glumă, un al treilea pretindea să fi ştiut că fata era slabă de minte. Sau pe-aproape.

Adesea era rostit şi numele meu, sviterul cel înalt care y 1 zicea că o văzuse pe Madonă plângând. N-o fi cumva nebun? se întreba lumea. În schimb, preotul s-a învăluit în tăcere, iar pe fată o ţineau părinţii la adăpost.

Dar mai erau şi unii care avertizau, spunând că nu degeaba plângea Madona. Că avea toate motivele s-o facă. Lumea de pe insulă devenise prea lacomă. Lacomă şi îngâmfată. Înainte, oamenii se rugau în biserici să se mai scufunde câte o navă şi apa să mai aducă nişte bunuri la mal.

Da, se aprindeau chiar şi focuri pe ţărm ca să-i dezorienteze pe marinari. Lumea era ticăloasă, dar săracă. Plaja era cercetată după fiecare furtună şi oamenii îşi puneau speranţele în nenorocirea altora şi apoi se duceau duminica la biserică. Moartea unora hrănea viaţa celorlalţi. Nu puteai decât să te minunezi că Madona

plângea cu atâta întârziere.

Dar şi azi avea suficiente motive. Sunt destule lucruri

aduse de apă, dar nu mai vin dinspre Marea Nordului, ci dinspre continent. Sunt banii aceia mulţi care inundau insula. Pentru ei, cel de pe insulă îşi vinde şi ultima bucată de pământ de sub picioare.

Însă treptat lumea a început să se ocupe de alte teme şi nici în hotelul nostru nu mai vorbea nimeni despre asta, în afară de nevasta dentistului, care se temea că a patra ei şedere pe insulă o să devină cea mai rea. Cu atât mai mult cu cât se arătase un astfel de semn divin.

Am lăsat-o să vorbească, dar cinci zile mai târziu, când s-a prăbuşit turnul de la St. Séverin, am devenit iarăşi atenţi.

Cu o întârziere de câteva secole, se împlinise blestemul care spunea că, într-o bună zi, turnul o va îngropa sub el pe cea mai frumoasă fată din ţinut. Cea mai frumoasă fată din >

ţinut era florăreasa care acum a vrut să ia coroanele înapoi.

Însoţitoarea ei – fiindcă nu mai voia să se ducă singură acolo – reuşise să iasă la vreme, când turnul se zgâlţâise.

— Madona a avertizat-o, dar tot diavolul a fost mai iute, a comentat una dintre cameriste. Am renunţat la încă un drum la Keitum, în schimb am mers la Ancora ruginită.

Chiar în spate, în încăperea lungă, albastră, erau adunaţi locuitorii satului, mai erau acolo şi câţiva clienţi de la Budersand, jucătorul de golf şi soţia lui. Atmosfera era apăsătoare, lumea spunea că nu se poate să fi fost o întâmplare. Că nu putea fi semn bun. Însă alţii ziceau că nu era limpede dacă Madona plânsese sau nu, nu văzuseră mulţi, mai exact văzuse doar unul, şviţerul cel înalt. Toţi au întors capetele spre mine.

Acum, fata nu mai putea fi întrebată, iar preotul, care oricum fusese dintotdeauna ciudat, se învăluia în tăcere.

Dar nu era chiar simplu să-l crezi pe un străin, pe unul venit din afară, fie el şi elveţian. Faptul că turnul se va prăbuşi într-o bună zi era clar, la câte furtuni încasase.

Atunci s-a deschis uşa şi a intrat Hauke cu nepotul lui. Hauke îşi pusese mâna lată pe umărul băiatului şi i-a arătat un loc să şadă, iar el a rămas în picioare.

— Hauke, zi şi tu ceva despre toate astea, l-a poftit un pescar.

Hauke aştepta.

— Da, Hauke, ce părere ai? l-a întrebat şi jucătorul de golf.

Hauke a băut o jumătate de litru de bere dintr-o sorbitură, a pus jos paharul cu o mişcare largă, s-a şters la gură cu mâneca, a plescăit puţin din limbă.

— Aşa a fost să fie, a zis. Apoi a tăcut.

— Cum adică? a întrebat cineva.

Hauke a băut din nou şi apoi şi-a împins chipiul spre ceafă.

— Toate-s la locul lor, nu-i nimic de făcut. Aici era o baracă, pe vremuri, aparţinea cazărmilor. Tatăl Cariei, Albert, a fost rănit în război şi a fost transferat la Hornum. El a făcut din baracă Ancora ruginită, pe care o îndrăgim cu toţii. Caria o conduce azi mai departe, după ea o va face altul. Eu aici am să-mi beau berea, până la capăt. Aşa a fost să fie, aşa trebuie să fie. Acolo unde doarme lumea bună, la Budersand, acolo au fost cazărmile, până acum câţiva ani. O singură bombă a căzut pe ele şi viitoarea mamă a Cariei a scăpat ca prin urechile acului. De ce? Fiindcă bunul Albert a tras-o în beci. Iar ea l-a pălmuit, fiindcă a crezut că voia s-o sărute. Dar mai târziu s-a măritat cu el. Aşa a fost să fie, altminteri n-am şedea azi aici cu toţii.

A băut cu sete pentru a treia oară, apoi a adăugat:

— Nepotul meu avea cordonul ombilical în jurul gâtului, n-a căpătat destul oxigen. Părinţii nu l-au vrut, aşa că mă ocup eu de el. Aşa e, altfel nu poate fi. Şi atunci când turnul se prăbuşeşte şi fata moare, asta se întâmplă

fiindcă lucrurile nu pot fi schimbate.

Cel care şedea lângă mine m-a tras de mânecă şi a şoptit:

— A fost cel mai lung discurs pe care l-am auzit vreodată la el. Asta nu-i semn bun.

Pe drumul de întoarcere la hotel – era o seară rece, vântoasă – am luat-o pe Tuley de braţ. Am traversat holul hotelului, pianistul s-a uitat după noi, la fel şi familia care îşi avea masa ei şi barmanii. Am urcat în lift şi i-am dat drumul la braţ abia în faţa camerei ei.

EXISTĂ CEVA CE POATE SĂ ÎNTREACĂ O MAdonă care plânge şi moartea unei fete, care fusese prevestită cu secole în urmă?

Nu inventez nimic, chiar dacă mintea mi-e sleită de puteri din cauza nopţilor nedormite şi a zgomotului în ureche. Nu inventez nimic ce ar depăşi capacitatea de a inventa pe care o are în general aducerea aminte. Chiar dacă îmi amintesc altfel decât mulţi alţii, asta nu înseamnă că ei au dreptate şi eu nu; că ei îşi amintesc corect şi eu greşit. Fiecare îşi aminteşte aşa cum îi convine.

Ziua următoare ne-a adus vânt dinspre răsărit şi, prin urmare, o mare perfect calmă. Marea Nordului se întindea în faţa noastră ca un covor nesfârşit. Nu existau valuri pe care să le poată acoperi glasul lui Tuley. Am străbătut jumătate din ţărmul vestic în căutarea unui loc vântos. La asfinţit, ajunseserăm la Stânca Roşie. Se lăsa deja răcoarea serii. Pe platforma de lemn se strânseseră câţiva fotografi ca să surprindă ultima scânteiere a soarelui. Chiar în clipa aceea, paznicul de coastă a ieşit din căsuţa lui, a întins braţul spre orizont şi a strigat:

— Ce naiba e asta?

Oricât ne-am străduit, n-am reuşit să vedem nimic, fiindcă peste orizont se lăsase o fâşie întunecată. Nici fotografii nu reuşeau să distingă ceva suspect pe fotografiile lor. Dar omul o ţinea întruna că văzuse o armadă întreagă, la câteva mile de ţărm. Că apăruse

brusc. Că nu era ceva obişnuit să treacă pe aici o asemenea flotă. Că nu era nici beat şi nici tâmpit.

În dimineaţa următoare, la răsăritul soarelui – asta am aflat noi mai târziu –, un velist care tocmai înconjura Hornumer Ode, a strigat uimit acelaşi lucru. Strigătul s-a răspândit pe ţărm. A strigat un bărbat în vârstă, întreprinzător din Stuttgart, care se plimba pe plaja de la Rantum. A strigat un băiat de la o brutărie, care livra pâinea la Hotel

Miramar din Westerland şi la fel a strigat şi controlorul de la pasarela plajei. Din cauza strigătelor, primii clienţi ai cafenelei Extrablatt s-au grăbit să iasă pe promenadă, la fel şi vânzătorii şi proprietarii de magazine de pe Friedrichstraße, care tocmai îşi deschiseseră prăvăliile.

S-a strigat şi din balcoanele hotelului Metropol, cea mai urâtă dintre toate clădirile urâte de pe Sylt. Bărbaţii îşi chemau nevestele, iar copiii, pe părinţi. În casele frizone – în cele vechi şi în cele făcute peste cele vechi –, se striga de la ferestrele de sub acoperişurile de stuf, la fel şi de pe terasele hotelurilor cu dotări de lux şi spaţii pentru tratamente balneare. După primul suspin de încântare, fiindcă Dumnezeu le îngăduia să fie iarăşi în armonie cu lumea, şi clienţii hotelului au arătat spre orizont. Oamenii întindeau braţele spre largul mării şi toţi strigau acelaşi lucru.

Strigau bărbaţi cu burţi mari şi femei uscate, zbârcite, proprietari de câini, perechi de îndrăgostiţi, însinguraţi, pescari, artişti, întreprinzători, chelneri şi cameriste, oameni dezbrăcaţi şi îmbrăcaţi, fireşte şi dentişti şi avocaţi şi un grup întreg de copii din căminele de lângă Hörnum. Cu toţii strigau: „Ce-i asta?”

Când vestea a ajuns la noi, am sărit cu toţii şi am alergat la Kap Horn, în partea de vest a aşezării Hörnum. Voiam să scrutăm depărtările, dar nu mai era nevoie, fiindcă acum se vedea totul desluşit. Într-adevăr, acolo, în larg, era o întreagă flotă cu toate vapoarele înşirate ca

perlele pe un şnur, care ajungea cu siguranţă până la Westerland şi mai departe. Vapoarele erau unul lângă altul, cu partea lungă orientată spre uscat.

— E ca în Normandia în ’44, a zis dentistul. Nici acolo nu le aştepta nimeni şi într-o bună zi uite că erau aproape de ţărm.

— Crezi că sunt englezi? a întrebat nevasta. Ce să mai caute ăştia aici?

Unul care avea binoclul la el a rugat să se facă linişte.

— Pe nave e totul calm, nicio mişcare, a zis.

— Poate că sunt corăbii de piraţi, a spus fiul jucătorului de golf. Doar au trăit piraţi aici, pe vremuri, acum se întorc, a adăugat el.

— Cum adică, nişte corăbii cu fantome? a întrebat mama lui.

— Aici s-au scufundat multe nave. Acum vin să-şi ia ce au pierdut aici pe ţărm. Vor totul înapoi.

— Nu ne mai speria, a poruncit mama.

— Ce vedeţi? Spuneţi odată! i-a cerut fiica cea vârstnică bărbatului cu binoclu.

— Sunt nişte vapoare prăpădite, nu o marină. Dar printre ele sunt şi ambarcaţiuni de viteză, în cea mai bună stare, unele chiar cu două motoare externe.

— Sunt oameni la bord?

Bărbatul s-a uitat iar prin instrumentul lui.

— Da, chiar mulţi. Nu pot să-mi dau seama exact câţi, dar sigur sunt cu sutele.

— Şi ce fac?

— Sunt duşmănoşi?

9

— Duşmănoşi? Nu pot să spun exact.

Până seara, pe ţărm s-au strâns peste tot oameni care vorbeau despre fenomenul acela ciudat. S-a întrunit administraţia insulei, s-a întrunit poliţia, s-au întrunit şi

hotelierii, dar nimeni nu a ajuns la vreun rezultat. Navele au rămas la aceeaşi distanţă faţă de ţărm. Deja se instala o stare de nesiguranţă, câţiva clienţi plecaseră, fiindcă nu voiau să-şi petreacă concediul pe o insulă ameninţată de nebunie; pe o insulă unde probabil că aveau să se petreacă lucruri chiar şi mai ciudate; pe o insulă asupra căreia curând putea să se şi tragă.

Acolo, în larg, pândea ceva şi dacă le adunai, Madona, turnul şi acum invazia care era pe cale să se producă, rezultatul nu era o prognoză prea atrăgătoare. Ca să decidă ceva, administraţia insulei a hotărât să deconecteze farurile. Barca pazei de coastă să nu iasă în larg, poate că aşa insula ar trece neobservată. Poate că era suficient să aştepte, să se ascundă. Poate că navele aveau să treacă pe lângă insulă.

Când s-a stins farul de la Hörnum, pianistul hotelului a zis:

— Aşa, acum măcar nu ne mai găsesc.

Ne-am pregătit pentru o seară obişnuită în Budersand, dar ştiam că nimic n-avea să fie obişnuit. Eram ceva mai tensionaţi ca de obicei şi directoarea le dăduse instrucţiuni barmanilor să se ocupe de noi şi să ofere băuturi gratis. Şedeam cu Tuley într-un colţ, familia dentistului era deja în restaurant, iar cei din familia cu masă rezervată se aşezaseră la masa lor. Păreau să fie singurii neafectaţi de evenimente.

Tuley tocmai se pregătea să-mi povestească viaţa ei la Düsseldorf, când la intrarea hotelului a apărut o mare mulţime de oameni. Bărbatul care era în faţă l-a dat deoparte pe portar, apoi toţi au pătruns în holul hotelului. În fruntea lor se aflau Hauke şi nepotul lui, parcă împinşi înainte de un val uman format din cetăţeni din Hörnum.

Directoarea li s-a pus în cale, dar şi ea a fost repede împinsă deoparte. Lumea s-a oprit abia în faţa mea şi a lui Tuley. Vorbeau cu toţii în acelaşi timp, nestăpâniţi şi arătau spre mine, aşa că m-am gândit la ce e mai rău. Lui Tuley îi

tremurau mâinile. Apoi, Hauke a ridicat braţul şi s-a făcut pe dată linişte.

— Întreabă-l, Hauke! a strigat cineva din spate.

— Sunteţi şviţerul?

— Da, am răspuns, şovăind.

— Aţi văzut-o personal pe Madonă plângând?

Tăceam.

— Dom'le, aţi văzut-o plângând? Da sau nu? a strigat altcineva.

— Da şi nu.

— Ei, asta-i. N-a văzut-o plângând, au murmurat unii.

— N-a zis aşa, au răspuns alţii.

Hauke a ridicat din nou mâna, din nou s-a făcut linişte.

* >

— Aşa n-ajungem nicăieri. Acum problema nu mai este Madona, ci ceea ce se întâmplă acolo, afară.

Aerul părea să foşnească de atâta încordare. Familia cu masa rezervată a pus cărţile deoparte, pentru prima oară, şi urmărea ce se petrece. Pianistul a dat să înceapă un cântec pentru destinderea atmosferei, dar directoarea l-a oprit. Jucătorul de golf a făcut apoi un pas în faţă şi a spus:

— Oameni buni, ascultaţi aici. Doar nu-i vina lui că ăia-s acolo afară.

— Şi ce propuneţi? a întrebat o femeie din mulţime.

— Propun să... Chibzuia. Propun să trimitem pe careva acolo, să vadă cine sunt şi ce vor ăia.

Un murmur a străbătut mulţimea.

— Şi cine să-şi asume aşa ceva? a întrebat acelaşi glas.

— Cum cine? Hauke, fireşte.

În dimineaţa următoare, când ne-am despărţit în port de Hauke şi de nepot, care nu se lăsase dezlipit de bunicul lui, domnea o ceaţă deasă. Băiatul stătea la pupă şi ne-a făcut semn cu mâna, până când ceaţa groasă, de nepătruns, a înghiţit cuterul pescăresc pe care şi-l alesese

Hauke. Willi, care trăia în exil, printre oameni, a urmărit nava o vreme, apoi s-a întors. Am mai auzit o dată sirena, apoi s-a făcut liniște.

Ziua ne-am petrecut-o la Ancora ruginită, fiecare presupunea ba una, ba alta, fiecare era sigur sau nu mai era chiar atât de sigur. Nu mai soseau autobuze cu turiști, insula părea să fi încremenit sub ceață apăsătoare și impresiile ultimelor zile. Caria ne dădea de băut și de mâncat, era o femeie sprintenă, slabă, care nu-și arăta vârsta.

Ca să ne abată atenția, ea ne-a povestit că în urmă cu câteva săptămâni apăruseră doi englezi, doi bărbați în vârstă, veseli, care susțineau că pe vremuri veneau regulat la Ancora ruginită. Spuneau că doresc să-l vadă pe Albert, dar Carla le explicase că tatăl ei e mort de multă vreme. Ea tot nu-i recunoscuse. Abia când au scos o mulțime de bomboane y din buzunare și-a amintit de ei. Erau cei care o aprovizionau cu dulciuri în copilărie; doi soldați care își făcuseră acolo serviciul militar.

Seara a apărut proprietarul localului pescăresc și a anunțat că se auzise sirena unei nave, Hauke avea să ajungă înapoi curând, negreșit. Întregul Hörnum era în picioare. Ne-am grăbit cu toții spre port ca să-l întâmpinăm pe Hauke. Ceața i-a redat cuterului pescăresc libertatea și Hauke a intrat în port. După ce au tras la mal, în sfârșit, Hauke și băiatul au sărit pe uscat și au trecut pe lângă noi, fără să scoată o vorbă, cu niște chipuri împietrite. Mulțimea s-a despărțit precum, cândva, Marea Roșie. Cei doi au intrat direct în Ancora ruginită. Când am ajuns și noi acolo, Hauke sorbea deja ultima înghițitură de bere, apoi s-a șters la gură cu dosul palmei, ca întotdeauna.

— Doamne, Hauke, da’ zi ceva! l-a îndemnat cineva.

Hauke a ridicat privirea și a scuturat din cap.

— Unde-s bani, acolo-i și diavolul. Acolo unde nu-i nimic, tot el e, dar de două ori pe-atât, a murmurat el ca pentru sine. Apoi, a spus mai tare: Nu sunt sute. Lumea a

răsuflat uşurată. Sunt mii. Am mers de la navă la navă şi am numărat cam două mii de oameni. Şi astea au fost doar y navele de la Hörnum.

— Bine, dar cine sunt? a strigat altcineva.

— Refugiaţi. Refugiaţi pe calea apei li se spune oamenilor de felul ăsta. Somalezi, etiopieni, tunisieni, toată Africa e aici. Nici n-am auzit de toate ţările din care vin ăştia.

— Dar e imposibil! a exclamat fiica vârstnică.

— Cu totul imposibil! a repetat mama.

— Nu citiţi ziarele? Genul ăsta de refugiaţi nu există decât în Mediterana. Eşuează mereu pe Lampedusa. Asta e foarte departe de aici. Cu aşa ceva trebuie să se descurce italienii, nu noi, şi-a dat cu părerea dentistul.

— Au spus cum au ajuns aici, Hauke? a întrebat Carla.

— De unde să ştiu eu, oameni buni? Doar n-or şti ăştia să vorbească tocmai frizona. Impresia mea e că nici ei nu au habar unde se află şi cum au ajuns aici. Sunt la fel de surprinşi ca şi noi.

— Nu m-ar mira să-i fi trimis italienii la noi, a strigat jucătorul de golf.

— Grecii, a ţipat cineva. Asta ca mulţumire că plătim pentru ei.

— Nu e chiar societatea selectă de care avem nevoie aici, a zis o femeie pe care n-o ştia nimeni. Nu mi-am cumpărat casă ca să se mute ăştia în vecinătatea mea.

— Dacă reuşiţi să vă suportaţi pe dumneavoastră, o să puteţi suporta şi câţiva dintr-ăştia, a comentat un pescar.

— Trebuie să dăm ajutor, a zis cineva.

— De ce noi şi nu alţii? Dacă ăştia ajung pe insulă – şi nu sunt câteva zeci, ci mii –, dacă ni se construiesc lagăre de refugiaţi aici, sub nas, n-o să-mi mai cumpere nimeni casa, s-a auzit un glas din mulţime. Şi oricum, sigur nu la preţul de azi. Şi ce se întâmplă dacă apar pe plaja pentru nudişti? Dacă cerşesc în faţa restaurantelor de la dune? Nu

vă trece pofta de mâncare?

— Am afaceri pe insulă. Dacă se află, nu-mi rămâne decât să-mi fac bagajul.

— Devenim o nouă Lampedusa!

— Nu mai suntem între ai noştri.

— S-a zis cu noi!

— Dacă ăştia au reuşit să ajungă până aici, vor reuşi şi următorii.

În clipa aceea, a sunat telefonul. Caria a ridicat receptorul, a ascultat puţin, apoi i l-a întins lui Hauke.

— Administraţia insulei vrea să vorbească cu tine. Vor să le povesteşti ce ştii.

Hauke a luat receptorul şi a ieşit în faţa cârciumii. Când s-a întors, toţi îl priveau cu nerăbdare.

— Farurile rămân oprite. Saf tare!

Şi-a luat nepotul de braţ şi a dispărut în noapte.

Ceaţa a ţinut cu îndărătnicie toată noaptea. Învăluia totul şi pe toţi, cobora în curţile interioare şi pe terasele hotelurilor, îngusta lumea şi apăsa pe ferestre. Tuley şi cu mine n-am putut să dormim, ne-am petrecut timpul în bibliotecă, ne-am sărutat de câteva ori. Am stins luminile şi ne-am sărutat în mijlocul acelor cărţi vestite, ba chiar a fost şi mai mult de atât, dar nu mult mai mult, nu totul.

În cursul dimineţii, ceva mai târziu, când eram cu toţii la micul-dejun şi ceaţa a devenit şi mai groasă, părând făcută dintr-un material deosebit de greu, unul dintre chelneri, care tocmai auzise o conversaţie telefonică a directoarei, şi-a pierdut cumpătul şi a strigat în încăpere: jy Au debarcat!” în marea sală de recepţie ne-am strâns în jurul directoarei, care tocmai vorbea la telefon cu cineva care se pare că putea să urmărească totul.

A acoperit microfonul receptorului şi a şoptit:

— E o angajată. De acolo unde locuieşte, are o vedere bună. Navele s-au împotmolit la ţărm, dar unele au reuşit să ajungă pe plajă. Sunt atât de mulţi oameni, de nici nu se mai vede nisipul. Sunt mii, cum a spus Hauke. Mulţi s-au înecat şi plutesc pe apă, printre dune sunt câteva cadavre.

Apoi a tăcut din nou, puteam să ne dăm seama cât de speriată era de cele auzite doar după respiraţie şi după ochii care i se tot măreau. Fiindcă noi tot insistam, a continuat:

— Urcă dunele! Să ne conectăm prin Skype, aşa putem vedea şi noi. Colega tocmai filmează cu telefonul mobil.

Am alergat la laptopul directoarei, ea l-a pornit şi pe ecran am văzut oameni fără număr pe plajă.

Erau o mulţime, unii se ghemuiau pe jos sau rămâneau întinşi, în schimb alţii umblau de colo-colo, aparent dezorientaţi şi fără ţintă. Unii şedeau în fotoliile de pe plajă. Dar tot mai mulţi părăseau treptat plaja şi se îndreptau spre dune, luând-o peste pasaje şi pe scările de lemn. Mulţi încercau să se caţăre pe dune şi, când alunecau, o luau de la capăt.

Se iveau din toate părţile, bărbaţi şi femei, în tăcere, îmbrăcaţi sărăcăcios, printre ei gravide şi copii.

Oamenii au ajuns la câteva case de vacanţă nelocuite, din zona interioară a dunelor, s-au oprit uimiţi, priveau totul cu mare atenţie sau se uitau înăuntru prin ferestre.

Alţii şi-au continuat drumul apatici, au dispărut în văile dintre dune şi au apărut printre primele case din centrul satului. Au ajuns la cafeneaua Lund, pe strada principală, la „Edeka-Markt”. Ieşeau dintre dune şi intrau în sat din toate direcţiile.

În clipa aceea, venind dinspre parcare, în holul hotelului au năvălit două femei, una după alta, au privit în jur şi, când ne-au văzut, s-au îndreptat agitate spre noi.

— Au distrus Sansibar! a strigat una. N-a mai rămas aproape nimic. Au intrat dintr-odată, voiau să mănânce şi să bea, dar apoi s-au simţit ameninţaţi de ceva spus de cineva, în engleză, şi au făcut totul fărâme.

— Ah, ce tot spuneţi, a răspuns cealaltă, Sansibar a fost distrus, e adevărat, Dar nu de ăştia, ci de clienţi, când au intrat în panică. Oamenii n-au nicio vină. Sunt atât de

sleiţi de puteri, că abia se mai pot mişca. Cum să devasteze Sansibar?

— Dar de unde ştiţi? Aţi fost de faţă? Eu am fost.

— Şi eu.

— Ah, chiar aşa?

Ne-am uitat din nou la ecran. Mâna care ţinea telefonul mobil tremura, şi totuşi am putut să ne dăm seama că de cealaltă parte a satului, în direcţia Rantum, în valea largă apăreau dintre dune nişte siluete umane asemănătoare. S-au dus la şosea, o parte au ajuns la casele din Hapag, alţii au traversat. La intrarea în Hornum – ceata se ridicase între

timp şi se putea vedea până acolo – se aduna un grup mai mare de eşuaţi. Păreau să se sfătuiască, apoi s-au uitat în direcţia noastră şi au pornit spre noi. După o vreme au dispărut de pe ecran, mai auzeam doar glasul colegei:

— Acum au trecut deja de muntele Budersand, îndată ajung la voi.

Ne-am privit uluiţi şi Tuley m-a luat de mână. Mi-a şoptit ceva. Zumzetul din ureche a încetat.

Ruleta rusească

CHIAR PE MALUL PADULUI, DESPĂRŢIT DE EL doar de Corso Moncalieri, se înalţă Monte dei Cappuccini. Şi pe jos n-ai nevoie decât de câteva minute ca să ajungi sus, pe platforma din faţa bisericii Santa Maria del Monte, dar totuşi torinezii l-au botezat Monte. Ca şi cum Alpii de la orizont nu le-ar fi fost de-ajuns. Sau ca şi cum ar fi fost doar nişte siluete în depărtare, mult prea departe ca să-i mulţumească pe locuitorii oraşului. Ei aveau nevoie de un munte al lor.

Însă poţi să te întrebi şi dacă nu cumva credinţa sălăşluieşte mult mai bine pe un munte decât pe un deal. Acolo e locul ei din străмoşi, la înălţime. De pe şesul oraşului, torinezii bătrâni priveau în sus spre capucinii lor, spre clădirea bisericii, octogonală, albă, şi se simţeau ocrotiţi. Dacă Ierusalimul avea un deal ridicol care putea fi

considerat munte, şi încă unul sfânt, înseamnă că şi Monte era un bun înlocuitor pentru aşa ceva.

E posibil să fie dealul cel mai scund din tot lanţul care se întinde de-a lungul părţii de sud-est a oraşului. Mai scund decât cel pe care se află impozanta Superga, cealaltă biserică, vizibilă de departe. Numai că ea pare prea îndepărtată, prea impozantă, un mausoleu pentru regi şi nu pentru omul de rând. În schimb, Monte are dimensiunea potrivită pentru un oraş care a fost de mai multe ori bântuit de ciumă, de mai multe ori asediat, care în anii ’20 a fost trezit la o nouă viaţă de fabrica FIAT, pentru ca apoi să adoarmă iarăşi, în ultimele decenii.

Dar de scurt timp în Torino se întâmplă iarăşi ceva şi există oameni care vor să dea o nouă şansă oraşului. Unul dintre ei este Simone. Are vreo treizeci şi cinci de ani, e un *bel uomo*, cum s-ar spune, dar fără să fie de o frumuseţe bătătoare la ochi. E bine proporţionat, statura e în ordine, şi asta ajunge pentru ca Simone să se poată numi „un bărbat plăcut de femei”.

Încă mai doarme ghemuit pe banca din faţa Bisericii Capucinilor. Jos aerul încă este curat, la poalele muntelui nu se mişcă nimic. Centura de copaci din jurul bisericii pare să cuprindă ca o mână ocrotitoare terasa de unde se poate admira priveliştea şi bărbatul adormit.

Nu e nimeni altcineva acolo, în afară de el, dar nici asta nu e sigur, fiindcă doarme adânc şi pupilele i se agită pe sub pleoape. S-a lăsat cu totul în seama somnului. Călătoreşte în visele lui, numai trupul i-a rămas pe loc, chinuit de culcuşul tare şi strâmt. Aşa ceva n-are cum să-l deranjeze prea mult pe un om care trece prin raliuri auto-moto la fel cum fac alţii un tur de jogging pe promenada de pe malul râului.

Fiindcă el este şi un om de acţiune, care pune osul la treabă, care iubeşte viteza, care nu se lasă ţinut în loc. Un om care vede în noroiul terenului şi în fiecare curbă luată fără să se accidenteze un semn venit de la Dumnezeu, care îi arată că viaţa lui e reuşită şi aşa cum trebuie. Fără să

punem la socoteală priza de adrenalină. Şi are de ce să se considere norocos: cu excepţia unei singure daţi când maşina de curse a aterizat cu roţile în sus şi el s-a ales cu o rană pe coapsă, lui nu i s-a întâmplat încă nimic rău. Trăieşte şi savurează somnul sănătos pe care îl cunosc doar bogaţii şi sfinţii, după ce s-au desprins de hăurile existenţei. Şi oamenii cu o conştiinţă curată. Aşa s-ar putea crede, dacă l-ai privi pe Simone dormind.

Pe esplanadă apare acum *pater* Alfonso. A urcat tot drumul în pantă abruptă, de treizeci de ani nu renunţă nici în ruptul capului să urce pe jos, deşi s-a cam rotunjit şi respiră greu. Celor care îl sfătuiesc grijulii să vină cu Vespa le răspunde: „Sfântul Ignaţiu n-a coborât, pe vremuri, în oraş, în fiecare zi, în ciuda bolii lui, ca să-i aline pe săraci şi pe bolnavi? Şi atunci, eu de ce să nu pot urca şi coborî pe jos?”

Pater Alfonso îşi iubeşte sfântul pe care doar cu neplăcere îl împarte cu tot oraşul.

Se opreşte, aşteaptă să se oprească din gâfâit, se apasă cu mâna în partea stângă, unde simte nişte înţepături, şi traversează prudent esplanada prost pavată. Uneori, îi place să-şi imagineze cum o traversase Ignaţiu şi, în închipuirile lui, omul acela bătrân şi suferind avea pasul uşor, aproape că plutea. Dumnezeu însuşi îl ţinea de subsuori şi îl ridica un pic. Asta era, un sfânt.

Sunt ultimele suflări ale nopţii şi *pater* Alfonso şi le petrece lângă parapetul terasei. A observat că acolo e parcată o maşină şi că în faţa ei doarme un bărbat, dar nu-l interesează. Vine zilnic aici şi deschide biserica la ora 8.30; o dată pe săptămână, ca azi, chiar şi mai devreme. Şi uneori face drumul anevoios chiar şi în toiul nopţii, ca să admire oraşul luminat.

A văzut de toate în viaţa lui: perechi care se iubeau în maşină sau pe bănci. Tineri care se distrau, cu radioul de la maşină bubuind şi cu marihuana. Sinucigaşi care s-ar fi aruncat de acolo, dacă *pater* Alfonso, ajutat de sfânt, n-ar fi fost îndeajuns de convingător. Adesea nu erau decât

nişte melancolici care aşteptau răsăritul soarelui, care să le alunge gândurile negre. Sau nişte credincioşi care voiau să se pună la adăpost pentru toată ziua, cu o rugăciune făcută devreme.

De cele mai multe ori, platforma era pustie şi se simţea privilegiat, fiind singurul care stătea acolo sus şi putea să urmărească oraşul trezindu-se; ca pe o iubită, dar despre aşa ceva părintele chiar nu ştia nimic.

De data asta e încă foarte devreme, rareori se aude un *motorino* sau un tramvai scârţâind strident. Oraşul e cufun

dat încă în lumina caldă, uniformă, a felinarelor de pe străzi. Însă puţin după ora şase se întâmplă ceva, apare o crăpătură mică la orizont, vârfurile Alpilor devin vizibile şi aerul se face mai transparent.

Mai are timp să contemple contururile metalice ale impunătoarei Mole Antonelliana, care depăşeşte în înălţime toate acoperişurile oraşului, şi să numere toate bisericile ale căror cupole le poate zări în întunericul care se destramă, până când departe, în est, cerul se colorează în roşu. *Ecco*> murmură el mulţumit şi întoarce spatele acelui spectacol, ca şi cum, odată cu apariţia soarelui, şi-ar fi pierdut orice interes.

Bărbatul adormit şi maşina lui intră din nou în câmpul lui vizual. Acum îşi face griji, se apropie de bancă, îl apucă de umăr şi îl scutură până când omul tresare şi se trezeşte.

Când vede figura care se apleacă deasupra lui, Simone se fereşte, gata să se apere.

— Nu-ţi fie teamă, tinere, nu-ţi fac nimic.

— Ah, dumneavoastră sunteţi, *pater*, răspunde Simone, se freacă pe faţă şi îşi trece mâna prin păr.

— N-ar trebui să laşi deschisă portiera maşinii. În orice caz, nu a unei maşini atât de scumpe.

Simone sare în picioare, se uită în jur şi, când îşi vede maşina cu portiera larg deschisă, se repede la ea.

Verifică iute dacă sunt toate la locul lor, apoi trânteşte portiera şi îşi aprinde o ţigară.

— Am lăsat-o deschisă noaptea trecută. Voiam doar să fumez şi să meditez, dar apoi m-a copleşit oboseala. Nu mă recunoaşteţi, părinte, nu-i aşa?

Pater Alfonso îl priveşte acum foarte atent şi se străduieşte să-şi aducă aminte. După un timp, ochii i se luminează.

— Ba da, fireşte, eşti Simone, fiul lui Domenico! Ce faci aici, băiete? N-ai un pat în care să dormi?

— Am, dar eram foarte obosit.

— Nu mai locuieşti la Milano? Am tot citit despre tine. Un torinez care are succes în modă, la Milano, e ceva destul de rar. Aşa scriu ziarele noastre. Ai ajuns directorul unei fabrici de stofe, nu-i aşa? Stofe exclusiviste. Şi participi la raliuri prin toată Italia, dacă îmi aduc bine aminte.

— Aşa e, părinte. Fabrică mare, stofe scumpe, foarte căutate. Şi raliuri, am nevoie de ele pentru surplusul de energie. Doar că…

— Când ne-am văzut ultima oară? Erai încă foarte tânăr.

— Cu cincisprezece ani în urmă. Tocmai murise tata, eram amândoi chiar aici şi dumneavoastră mă consolaţi. Tocmai împlinisem douăzeci de ani.

— Da, acum că spui, ştiu. La scurt timp după aceea, te-ai mutat la Milano.

— Tăceau amândoi.

— Domenico a fost un om bun. Onest, liniştit, generos. Mereu venea aici, se aşeza în biserică şi se ruga. Aici e plin de turişti în timpul zilei, însă el era liniştea în persoană. Era foarte credincios. Şi mereu îşi făcea cruce în faţa sicriului unde e Sfântul Ignaţiu şi apoi punea câteva bancnote în cutia milei. Lui chiar îi păsa de soarta bisericii – Părintele Alfonso suspină, ca şi cum soarta bisericii i-ar tăia respiraţia.

— Era mereu îmbrăcat fără cusur. Un domn rafinat.

Ca şi tine, acum. Familia voastră sigur are asta în sânge.

Urmează încă o pauză şi Simone pare stânjenit.

— Dar unde locuiaţi? Nu departe de aici, nu-i aşa? spune părintele.

Simone arată spre un punct imaginar, undeva pe dealul următor, de pe traseul spre Superga.

— Acolo sus. Dacă te uiţi atent, se vede acoperişul. Casa e încă a noastră şi mă joc cu gândul să mă mut înapoi aici. Numai că… Coboară privirea.

— De aceea eşti aici?

— Nu numai. Vrem să deschidem la Torino un magazin cu stofele noastre. Ceva mare, exclusivist, desigur. Caşmir, alpaca, mătase. Am găsit deja locul potrivit.

— Unde?

— Cel mai bun amplasament. Ca întotdeauna, cel mai bun amplasament. Ca şi cel al bisericii de aici, părinte.

Preotul râde.

— Da, şi biserica are ceva special de oferit.

— Se duce la parapet şi desface braţele.

— Ce privelişte minunată, nu-i aşa? De aici şi până la cer nici nu e prea departe.

— Respiră adânc.

— Şi aerul! îmi aduc bine aminte cum te prindeam aici în fiecare săptămână, mereu cu altă fată. Sau cum fumai şi beai aici. Mereu ţi-era teamă că am să te spun părinţilor. Dar, după cum văd, ai devenit şi tu cineva. Eşti director. Eşti pe picioarele tale. Ai familie? Copii?

— Am. Pe soţia mea o ştiţi. E una dintre fetele cu care am fost aici pe atunci. Celelalte au plecat, ea a rămas. Ne cunoaştem din şcoală.

Cei doi bărbaţi mai petrec o jumătate de oră împreună. Preotul povesteşte din viaţa lui simplă, supusă credinţei şi ritmului bisericii. Părinţii lui veniseră din Campagna la Torino ca să se angajeze la FIAT; şi pe el l-ar fi aşteptat o viaţă la banda rulantă, dacă n-ar fi observat din vreme că îi plăcea mai mult banda rulantă a lui

Dumnezeu.

Simone râde.

— Banda rulantă a lui Dumnezeu, *pateri* Cum adică?

Preotul tace puţin.

— Dacă ai fi văzut, ca mine, atât de mulţi oameni suferind şi dacă ai fi văzut că suferinţa continuă şi după ce te-ai rugat de zece, de o sută de ori, ţi s-ar părea şi ţie că e o bandă rulantă. Pur şi simplu nu se termină niciodată. Sfântul Ignaţiu a ştiut asta şi totuşi a coborât în fiecare zi de pe munte şi i-a căutat în oraş pe cei aflaţi în nevoie. Sunt destul de sigur că mergea pe cărarea aceea îngustă care se mai întrezăreşte acolo. Trebuie că era singurul drum, înainte să se construiască şoseaua.

Părintele Alfonso arată spre un loc din desiş, dar Simone nu vede nimic. Ştie povestea sfântului, cine din oraş n-o ştie? înainte a auzit-o chiar de mai multe ori din gura părintelui Alfonso, fiindcă toţi cei care erau prinşi de preot bând, fumând sau sărutându-se trebuiau s-o asculte ca pedeapsă şi ispăşire. Şi fiindcă lui Simone i-a plăcut să tot repete băutul, fumatul şi sărutatul, povestea şi glasul preotului ţin de sonorul tinereţii sale. Ca şi croncănitul scute – >

relor sau cântecele lui Edoardo Bermat-o şi Vasco Rossi.

La rândul lui, Simone începe să povestească despre viaţa lui de director de succes şi de coproprietar al unei respectate fabrici de stofe, care aprovizionează toate casele de modă din Italia. Despre călătoriile lui care îl duc acolo unde se găseşte materie primă, lână sau mătase, în văi îndepărtate din Mongolia, în zonele aride ale Australiei, pe câmpiile întinse ale Africii de Sud. Sau la New York, la partenerii lui.

Dar cu cât povesteşte mai mult, oboseala îi revine şi observă că şi preotul începe să-şi piardă răbdarea şi să se uite la ceas. Bătrânul trage cu ochiul tot mai des spre intrarea în biserică, îşi drege glasul şi face câţiva paşi înapoi ca să dea de înţeles că vrea să-şi ia rămas-bun. În

timpul ăsta, Simone tot dă ocol problemei care îl preocupă de fapt, dar cercurile sunt tot mai strânse. Acuşi ajunge la ţintă, şi atunci, dacă nu cumva a venit degeaba în locul ăsta, va fi nevoit să aducă vorba despre…

Dar răbdarea părintelui Alfonso a ajuns la capăt, îl cheamă îndatoririle, e trecut deja de ora şapte şi, dacă vrea să termine totul la timp, e momentul să-şi înceapă retragerea. Şi Simone pare să simtă cum stau lucrurile, fiindcă vorbeşte mai grăbit, ca şi cum ar vrea să-şi îndrepte povestea mai repede spre locul unde vrea să ajungă de fapt. Goneşte prin povestirea lui şi, la fiecare pas cu care preotul se îndepărtează, înaintează şi el cu un pas.

— Dar nu asta voiam să vă povestesc, spune el şi dă să înceapă ultima parte, cea importantă, însă *pater* Alfonso îl opreşte cu o mişcare a mâinii.

— Din păcate, nu mai am timp. În ceva mai mult de o oră se deschide biserica, până atunci trebuie să şterg praful peste tot şi să mai fac încă multe altele. Azi e zi de curăţenie. Nu poţi să-ţi închipui cât praf şi ce mizerie se adună aici în numai o săptămână. Când am îmbătrânit, au vrut să mi se ia serviciul, dar niciun călugăr capucin sau paracliser n-a reuşit să cureţe mai bine ca mine. Au trebuit şi ei să accepte asta. Aşa că acum sunt nevoit să plec.

— Nu, părinte, aşteptaţi!

Simone se apropie iar de omul lui Dumnezeu şi începe să spună ceva, dar apoi se opreşte şi şovăie. Preotul se uită mai atent la faţa lui Simone, ca şi cum ar vrea să ghicească ce îl preocupă.

— Ce vrei să-mi spui?

— Nimic, părinte, doar că…

— Ei, atunci, dacă nu e nimic, acum trebuie să plec. Salutări soţiei. Cum o cheamă?

— Eleonora.

— Şi când mai veniţi la Torino, vizitaţi-mă.

Preotul se îndepărtează, traversează esplanada, urcă cele câteva trepte şi, înainte să descuie biserica şi să intre,

mai priveşte o dată în urmă. Face prin aer semnul crucii spre Simone, care acum se îndreaptă spre parapet cu mâinile în buzunarele de la pantaloni.

Pater Alfonso aruncă mai întâi florile uscate de la altar şi, într-o încăpere alăturată, lasă să curgă apă într-o găleată, îşi suflecă mânecile, apucă găleata, mai multe cârpe şi un ştergător şi se întoarce în biserică. Tresare speriat când, în lumina slabă, descoperă pe cineva stând lângă racla de sticlă a lui Ignaţiu şi privind copia de ceară a sfântului. Şi Simone aude paşii grăbiţi ai preotului şi iese din întunericul altarului lateral.

— Pater, v-am minţit. Noaptea trecută n-am venit aici ca să fumez. Am venit să vă aştept. Nu mai cunosc pe nimeni altcineva în oraşul ăsta.

— Ah, chiar aşa?

Preotul pune jos găleata şi îşi şterge mâinile de sutană.

— Voiam să vorbesc ceva cu dumneavoastră. Ceva important.

Pater Alfonso scrutează pentru a treia oară chipul lui Simone. De data asta, face câţiva paşi spre el şi se opreşte la distanţă de un braţ.

— Mâine la ora nouă soseşte un tren. În trenul ăsta va fi o femeie. Va ieşi în faţa gării, se va aşeza pe o bancă în părculeţ şi mă va aştepta.

— Da, şi? întreabă preotul în ale cărui gânduri îşi face loc o primă bănuială.

Simone tace, aşa că preotul trebuie să repete întrebarea.

— Femeia asta nu e soţia mea.

— *Ecco*, murmură părintele, după obiceiul lui de a spune asta la tot ce nu-l mai poate surprinde. *Ecco*, mereu acelaşi lucru: răsăritul de soare cotidian sau păcatul cotidian.

Stau tăcuţi unul lângă altul şi Simone dă semne că vrea să se retragă, regretându-şi ideea de a veni aici sus;

atunci *pater* Alfonso îl apucă de braţ şi întreabă:

— Ştii să ştergi praful? Sigur că ştii, orice idiot ştie. Poţi să-mi povesteşti totul în timp ce facem curăţenie aici.

Se duce iar în încăperea de alături şi se întoarce imediat cu nişte cârpe şi un spray.

— Mai întâi dai cu spray şi apoi ştergi. Aşa rămâne praful pe cârpă.

ÎNCEPE DIMINEAŢA URMĂTOARE ŞI SIMONE nu zace dormind pe Monte, ci calcă pedala de acceleraţie pe străzile încă pustii din Torino. N-a închis un ochi şi toată noaptea a străbătut oraşul cu maşina, dintr-un capăt în altul. De la Barriera di Milano, unde e cartierul de blocuri de la ieşirea în autostrada spre Milano, până la Strada del Protone, din sudul oraşului.

Acolo, într-o parcare întinsă, stau negresele – femeile, în faţa rulotelor, iar fetele şed pe scaune de camping la marginea drumului şi fac semne cu mâna. Când o fată e ocupată, scaunul rămâne gol pentru un timp. Apoi ea îşi reia locul. Tinerele femei apar câteva clipe în lumina farurilor şi apoi dispar iarăşi în întuneric. Când te uiţi în oglinda retrovizoare, nu se mai vede nimic din fiinţa care aşteaptă în tăcere, de-a lungul unei limbi de beton, cu puţin înainte de ieşirea din localitate.

A frânat de mai multe ori şi s-a jucat cu gândul dacă să nu… Dar, până la urmă, a accelerat din nou şi, la capătul străzii, a înconjurat rondul şi a luat-o înapoi spre centrul oraşului.

Noaptea din Torino, ce bine o ştia! Cu douăzeci de ani în urmă, Eleonora se lipise de el şi împreună merseseră pe *motorino*, ca să găsească ceva ce să se potrivească tinereţii lor. Nu erau multe opţiuni. Pe atunci se vorbea mereu despre criză, şi tatăl lui murise din cauza crizei, din cauza inimii împovărate de criză.

Seara n-aveai decât tristeţea unor pieţe goale, aşa cum ziua aveai tristeţea unor fabrici părăsite. Pe sub arcadele înalte, luminate, din centrul oraşului, răsuna doar motorul Viespei lor. După ce îşi făceau turele prin Via Po şi

Via Roma, urcau pe Muntele Capucinilor şi, dacă îşi găseau locul ocupat, mergeau mai departe, până la Superga, ca să fumeze, să stea de vorbă şi să se sărute acolo.

Regii Piemontului zăceau morţi în biserică, oraşul se întindea mort la picioarele lor, dar ei tânjeau la un viitor. Acum au lăsat viitorul în urmă şi Eleonora îl aşteaptă în locuinţa milaneză. Curând avea să-i ducă pe copii la şcoală şi apoi să-l sune. În mai puţin de trei ore un tren va opri la Porta Nuova şi o femeie încântătoare va coborî din el. Trofeul lui dintr-o călătorie în Asia, pe care îl adusese cu el în Italia. Oul lui de cuc, doar al lui, scânteietor, pe care, orbit şi pofticios, şi-l pusese în propriul cuib.

Asta spusese şi *pater* Alfonso: că era un ou de cuc; dar unul mai tulburător decât orice altceva din ultimii zece ani, inclusiv soţia lui, îşi zisese Simone. Găsise mereu alte şi alte motive să zboare la Shanghai, numai ca s-o întâlnească pentru câteva zile.

Era o rusoaică din Vladivostok, care învăţa acolo chineza. O rusoaică de categorie Premium, care nu-l lăsase să se apropie de ea nici prima, nici a doua, ci abia a treia oară. Dar asta îl incitase şi mai mult, femeile erau slăbiciunea lui, şi nu toate, ci doar cele care îl făceau să sufere puţin şi să aştepte.

Şi asta îi povestise lui *pater* Alfonso, care în timpul ăsta a făcut să lucească pardoselile bisericii lui. Acolo unde n-a reuşit cu mătura, bătrânul a adus o perie. Iar pe Simone l-a îndemnat să şteargă bine de praf şi să lustruiască altarele şi icoanele, dar mai ales racla de sticlă a lui Ignaţiu.

Simone a privit îndeaproape figura sfântului, care arată amăgitor de autentică, dar este doar o carcasă de ceară. În interior, cam pe la nivelul burţii, fuseseră puse într-o casetă relicvele sfântului.

Pe Via Regina Margherita e încă puţină mişcare. Simone se uită la ceas, e abia şase şi jumătate. Rezistă tentaţiei să întoarcă şi să urce pe Monte, oricum preotul n-

avea să se arate azi înainte de opt şi jumătate. Dar câteva minute cu el tot l-ar limpezi, probabil. Oare? Nu spusese bătrânul preot deja tot ce avea de spus?

Când Simone, uitând de sine, a început să povestească tot mai pătimaş şi mai sonor despre calităţile rusoaicei, neglijându-şi îndatorirea, *pater* Alfonso l-a tras printr-o uşă în spaţiul pentru cor, ascuns în spatele altarului principal. Apoi, a descuiat o altă uşă, au coborât un şir de trepte abrupte şi au mers de-a lungul unor coridoare labirintice, până când au dat de o grotă.

Grota era plină ochi cu oase omeneşti. *Pater* Alfoso l-a lăsat să privească un timp şi l-a urmărit cu atenţie.

— Ori de câte ori mă paşte primejdia vanităţii, cobor aici, a spus el apoi.

Dar Simone n-a înţeles ce legătură avea cazul lui cu morţii aceia mulţi. Cum adică să fie vanitos, când de fapt el doar râvnea.

După aceea, a mai stropit cu soluţie balustradele altarelor laterale, suprafeţele unde se depuneau florile şi lumânările şi soclul coloanelor negre, îndepărtând astfel praful. Toate astea au durat, au lucrat în linişte ca o pereche antrenată. La urmă, *pater* Alfonso şi-a mai făcut de lucru la altarul principal, pe care îl prevăzuse pentru el.

A mai verificat curăţenia tabernacolului, apoi s-a dus în spate, pe culoarul din mijloc şi a examinat cu ochi critic munca depusă. Buzele lui au rostit iarăşi *Ecco*.

— Dacă eşti vreodată în căutarea unui loc de muncă, poţi să începi direct cu mine, a zis şi a râs.

L-a condus pe Simone afară din biserică şi, când s-au oprit pe treapta de sus, l-a luat de braţ şi l-a tras spre sine, ca să poată vorbi încet:

— În chestiunea rusească… aruncă oul de cuc din cuib. Nu căuta mai mult decât ţi-a dat deja Dumnezeu.

Peste puţin timp, la Milano, Eleonora se va scula, va face cafeaua a cărei aromă va pătrunde în dormitor şi care, dacă ar fi acolo, l-ar face să adoarmă din nou. Când s-ar trezi a doua oară, ea tocmai s-ar îmbrăca şi ar face toate

acele lucruri mărunte pe care le fac femeile dimineaţa şi care lui îi plăcuseră atât de mult înainte; pe care nu se mai sătura să le privească, când s-au mutat împreună.

Curând avea să-i trezească şi pe copii şi locuinţa avea să se umple de chiotele şi ţipetele lor. Să renunţe la toate astea pentru un ou de cuc care va sosi de la Roma în câteva ore, cu trenul de noapte? Fireşte, spune un glas în el. În niciun caz, spune alt glas.

Are nevoie urgent de o cafea şi, fiindcă în Piazza della Repubblica e un bar care se deschide foarte devreme pentru pieţari, accelerează. Maşina lui accelerează cu un huruit grav, acum Simone goneşte pe lângă pieţarii care tocmai îşi sortează marfa şi pe lângă nişte siluete somnoroase care aşteaptă primele tramvaie. Încă jumătate de oră sau o oră întreagă, şi omul se va fi înstăpânit iarăşi pe oraş.

Piazza este marele punct nodal al oraşului. E piaţă pentru precupeţi, loc de transbordare pentru cei care călătoresc cu tramvaiul; un loc unde îşi fac veacul cei fără ocupaţie, fără bani şi care aşteaptă o şansă, fără prea multe speranţe. Este Turnul Babel al oraşului Torirto, unde se intersectează cartierul sărac Aurora, din nord, cu centrul select.

La ora şase şi jumătate, piaţa este deja destul de animată, standurile pentru legume au fost montate de mai mult timp, adesea chiar cu o seară înainte. Toate celelalte sectoare, piaţa de flori, piaţa de îmbrăcăminte, sunt amenajate acum. În linişte şi cu pricepere, bărbaţii şi femeile îşi aranjează tarabele, iar în hala de peşte, feliile de peşte sunt puse una lângă alta, apetisant şi atrăgător, pe gheaţa din vitrine.

Simone n-are de ce să se uite la toate astea, le ştie cât se poate de bine, ca orice torinez. Accelerează, piciorul lui îşi aduce aminte de numeroasele raliuri, la fel şi soldul, care îl chinuie, dar Simone nu-l ia în seamă. Goneşte spre piaţă, lasă în urmă grădinile castelului, totuşi, când ajunge în dreptul porţii romane, ridică puţin talpa de pe pedală şi

încetineşte. Mai sunt cel mult o sută cincizeci de metri până la intrarea în piaţă şi ştie că nu poate s-o traverseze.

Piazza della Repubblica, octogonală, e împărţită de două axe care se întâlnesc la mijloc şi pe ele circulă doar tramvaiul. Maşinile trebuie să înconjoare piaţa, indiferent din ce direcţie vin şi, dacă vor să meargă în cerc, trebuie să treacă de trei ori peste şinele de tramvai. Şoferii trebuie să oprească de trei ori şi să se asigure că nu e nicio primejdie.

Când ajunge la hală, în colţul sud-estic, Simone coteşte cu prudenţă pe strada de centură. După un sfert de cerc, se opreşte şi se uită spre dreapta. Şi data următoare rămâne pe loc în faţa unui tramvai care se iveşte, cu doar câţiva pasageri. Însă data următoare nu mai frânează decât uşor. A uitat de pofta de cafea; ştie că, dacă o ia pe ieşirea din nordul pieţei, ar fi lângă soţia lui într-o oră, după nişte kilometri de autostradă. Dacă însă alege ieşirea din faţă, ajunge pe eleganta Via Milano care îl duce spre gară.

Ştie toate astea şi de aceea nu vrea să oprească. Pur şi simplu merge în cerc şi cu fiecare tură devine tot mai îndrăzneţ şi e tot mai puţin preocupat să se asigure. Majoritatea l-a observat pe ciudatul şofer, dar oamenii sunt deja obişnuiţi cu ciudăţeniile. Sunt nevoiţi să se grăbească pentru ca totul să fie gata curând, aşa că nu-i mai dau atenţie lui Simone. Piciorul lui Simone apasă tot mai mult pedala de acceleraţie.

Paaici drumul duce la Eleonora şi pe-acolo, la Anastasia, îşi spune. Pe-aici totul rămâne calm şi ştiu că nimic nu se va schimba, dincolo domnesc neliniştea, tulburarea, nesiguranţa. La ora nouă poate s-o ia pe Anastasia de la Porta Nuova şi, o jumătate de oră mai târziu, să se prăbuşească cu ea în pat, în vila tatălui său, pe care n-o mai folosise de la moartea lui. Nu trebuie decât să se hotărască sau să meargă în continuare în cerc, ca să nu fie nevoit să se hotărască.

Îşi continuă jocul de-a ruleta rusească, deşi raţiunea

îi spune să n-o facă. Dar n-a fost aşa la fiecare raliu, şi n-a accelerat, cu toate astea? Se deşteptaseră în el instinctele şoferului de curse, care se teme mai puţin de următoarea curbă decât de pierderea de timp. Chiar dacă de data asta nu ştia cum să facă timpul să treacă mai încet. Simone e ca în transă, acum are chef să rişte.

În piaţă circulă încă doar puţine tramvaie şi traficul e redus. Când ajunge în spatele cuiva trebuie să frâneze, apoi accelerează din nou. Nici măcar nu-şi mai întoarce capul înainte să treacă peste şine.

În stânga, spre Eleonora, în dreapta, spre Anastasia. În stânga, spre un viitor care pare prestabilit şi unde totul e la locul său. Copiii cresc şi pleacă de acasă, afacerea înfloreşte, iar Eleonora şi el se bucură de o viaţă fără zdruncinări. În dreapta, avantajele unei rusoaice blonde, care i se face în braţe ca lutul, care se lasă modelat doar de el. Într-o direcţie, spre deja adormita iubire din tinereţe sau totuşi, mai degrabă, în cealaltă direcţie, spre ceva mai incitant, spre un orizont nou.

Preocupat de asemenea gânduri, Simone nu observă că în capătul de sud al pieţei apare un tânăr care priveşte des înapoi, ca şi cum i-ar fi teamă că e urmărit. Se opreşte scurt sub arcadele care tivesc piaţa acolo, apoi iese în drum, aleargă printre standuri şi, neatent şi în grabă, dă să traverseze centura.

Simone mai are timp să frâneze, dar îl loveşte totuşi pe bărbat, care cade şi rămâne întins pe jos. Speriat, Simone coboară şi în faţa maşinii lui se strânge o mulţime gălăgioasă, care îl admonestează. Unii vor să cheme poliţia, alţii, ambulanţa, toţi vorbesc învălmăşit în arabă şi italiană, astfel încât Simone nu prea înţelege, dar nu şi tânărul care încearcă să se ridice.

— Nu întâmplat nimic! Ambulanţa nu! strigă el în italiană.

Unii vor să-l sprijine, dar refuză şi asta. Încearcă să facă câţiva paşi, însă genunchiul îl doare şi e nevoit să se ţină de maşina lui Simone. Dezamăgită de lipsa de

dramatism, mulţimea se împrăştie la loc şi îi lasă singuri pe cei doi.

— Pot să fac ceva pentru dumneavoastră? Să vă duc la spital? întreabă Simone.

— Daţi nişte bani, totul bine atunci. Ambulanţă nu, poliţie nu. Nimic întâmplat.

Simone tace uluit şi atunci omul, de cel mult douăzeci şi cinci de ani, dă să se îndepărteze, şchiopătând. Face câţiva paşi nesiguri, dar piciorul îi cedează şi sigur ar fi căzut din nou, dacă n-ar fi fost Simone acolo. De data asta, Simone îi propune să-l ducă la un medic, dar îi dă drumul din nou când omul respinge propunerea.

— Atunci, măcar o cafea, şi o să ne uităm mai bine ce-i cu genunchiul.

Bărbatul vrea iar s-o ia din loc, dar nici de data asta nu reuşeşte să se îndepărteze. Se uită furios la Simone, pare să cugete la situaţia lui, apoi încuviinţează din cap.

— OK, cafea. Dar nu poliţie.

Simone şi străinul stau de câteva minute în faţa barului şi nu rostesc niciun cuvânt. Este chiar acel local unde, pe vremuri, Eleonora şi el şi-au băut prima cafea a zilei, duminică dimineaţa, şi au privit agitaţia mută a pieţei. Atunci se despărţiseră cu greu, ca să doarmă puţin, să mănânce sau să meargă la biserică cu părinţii. Îşi aminteşte foarte bine, fostul proprietar nu mai e aici, dar toate celelalte sunt exact ca atunci.

Când aduce băuturile, chelnerul se uită la însoţitorul lui Simone cu o privire severă.

— Îl ştiu pe ăsta. Aveţi grijă să nu vă fure ceva.

Străinul şi-a suflecat cracul pantalonilor şi îşi examinează genunchiul umflat, pipăie precaut în jurul rotulei, uneori fata i se strâmbă de durere.

— Nu fracturat, murmură. Dacă fracturat, problemă mare.

— Plătesc tratamentul. Nu vă faceţi griji.

— Tu nu înţelege. Eu Maroc. Eu ilegal.

— Asta am înţeles deja.

— Tu maşină frumoasă. Eu nu muncă, nu bani, nimic. Dacă picior stricat, eu nu mai alergat.

— Alergat? Mers, vrei să spui, desigur.

— Nu, alergat. Atunci Hassan caută partener nou şi gata. Dacă eu spital, şi Hassan partener nou şi gata.

— Cine-i Hassan?

Ioo

— Şeful meu.

— O să te aştepte el.

— Nu, el are nevoie om, care poate s-alerge.

— Eşti un fel de curier?

— Curier? Străinul cască ochii şi izbucneşte în râs. Tu zici curier-pizza? Da, eu curier-pizza. Mult pizza. Pizza Margherita, Pizza Napoli, pizza Quattro Stagioni…

— Ţi-e foame? Vrei să mănânci ceva? Eu vreau.

Fără să aştepte vreun răspuns, Simone intră în bar şi apare după puţin timp cu nişte sandvişuri. Celălalt le înfulecă lacom pe cele mai multe şi se şterge la gură cu dosul palmei. Se lasă mulţumit pe spate şi pare să uite de dureri.

— Azi numai ghinion, dar mâine mai bine. Trebuie crezut, murmură el ca pentru sine. Poate că şi tu ghinion, dacă condus aşa mereu. Tu mori.

— Iar tu vrei să mori, dacă sari aşa în faţa maşinii?

— Avut motive.

— Şi eu.

— Trebuie alergat.

— Erai în întârziere?

— Nu, nu. Tu nu înţelege nimic. Trebuie fugit de aici.

Acum cei doi bărbaţi nu mai ştiu ce să spună şi tac.

Simone intră, patronul îi şopteşte ceva, apoi revine cu o pungă plină cu cuburi de gheaţă pe care i-o pune celuilalt pe genunchi.

— Omul de la bar zice că mereu îţi pierzi vremea pe

aici şi că încerci să jefuieşti lumea.

Străinul ridică din umeri.

— Eu totdeauna plătit cafeaua mea.

Omul dă să se ridice, se propteşte de scaun, dar Simone îi pune mâna pe umăr.

— Nu-i nevoie să pleci. Pe mine nu mă interesează.

— Ce vrea tu?

Ioi

— Nimic… cel mult să vorbim puţin. Simone se uită la ceas. Mai am ceva timp.

— Atunci tu vorbeşte, dar plăteşte. Eu ştiut, tu ai bani. Maşina scump. Pantaloni scump. Nimic degeaba. Tu vrea să vorbească, atunci tu vorbeşte. Dar plăteşte un euro minut. Părinţi plăteşte trei mii euro pentru venit peste mare. Trebuie trimis bani acasă. Cămaşa ta scump, timp scump la mine.

Simone scutură neîncrezător din cap, dar apoi ia o hotărâre corectă, după cât i se pare. Fiindcă e cât se poate de corect să aibă de plătit pentru pagubă.

— Cum te cheamă?

— Latif.

La început, pe Latif nu-l interesează prea mult poveştile lui Simone, încă îşi mai face griji pentru genunchiul lui. În plus, nici nu înţelege tot ce îi spune Simone: iubirea istovită pentru Eleonora; mândria că a reuşit la Milano, prin propriile forţe, fără sprijinul tatii; călătoriile lui în jurul lumii, şederile în mereu aceleaşi hoteluri şi în mereu aceleaşi camere, conversaţiile zilnice pe Skype cu copiii, grijile în legătură cu ei. Aceleaşi discuţii cu Eleonora şi încercarea lor de a păstra un fel de normalitate, indiferent dacă el e la New York, în Shanghai sau la Sydney. Căutarea celei mai bune lâni care îl face să călătorească o dată pe an până în mijlocul Mongoliei şi la Capul Bunei Speranţe. Sentimentul de vinovăţie care îl însoţeşte peste tot.

Toate astea îl interesează prea puţin pe Latif şi trec pe lângă el la fel ca zgomotul oraşului într-o zi obişnuită.

La câteva minute îşi tot freacă degetul mare de cel arătător, dându-i de înţeles lui Simone că îi mai datorează nişte bani. Când termină monedele, Simone îi întinde ascultătorului său bancnote de zece euro, atunci are contul asigurat pentru încă zece minute.

Ochii lui Latii se luminează doar de două ori şi el îşi îndreaptă privirile asupra lui Simone.

Prima oară îi dă atenţie italianului când Simone ajunge să vorbească despre tatăl lui. Îi povesteşte lui Latif cum că preotul îl consideră pe tatăl lui un om bun, dar că el, în schimb, îl crede un nemernic; cum că tatăl s-a îndră „nu, nu îndrăgostit, se corectează Simone, a fost robit de o tânără muncitoare din sudul Italiei, care lucra la FIAT. O asemenea patimă n-are de-a face cu iubirea. Tatăl a cheltuit aproape toţi banii familiei pentru o casă situată în cea mai bună zonă, în prospeţimea dealurilor torineze. Nu s-a mai lăsat convins cu niciun chip să nu se mute acolo cu tânăra femeie.

Numai că a primit ce merita, zice Simone mulţumit şi nu-şi dă seama că a dat cu pumnul în masă. Ea l-a părăsit, după un an sau doi, apoi tatăl a sunat la uşa mamei, o dată, de două ori, de zece ori, dar nu i-a deschis nimeni, nici mama, nici Simone. Aşa că tatăl s-a întors în casa lui şi a trăit acolo singur, până când a fost găsit mort.

— Acum e goală, doar dacă nu mă mut eu acolo, cu Anastasia.

Asta e clipa când Latif este cuprins de curiozitate profesională. Trebuie doar să aibă grijă ca Simone să nu devină bănuitor, trebuie să se apropie încet de chestiune. Numai că Latif e mai bun alergător decât strateg, fiindcă trezeşte bănuielile lui Simone încă de la primele comentarii. Da, vilele de pe dealuri sunt frumoase, zice el. La început s-a dus acolo să le vadă, dar a fost mereu alungat. Venise chiar şi poliţia, iar el nu voise decât să privească.

— Ziduri şi peste tot camere de filmat, completează Latif. Şi casa ta, cameră de filmat?

Se străduieşte să-şi mascheze curiozitatea arzătoare, făcând-o să pară o întrebare pusă la întâmplare.

— Ce te priveşte?

Simone îl priveşte sever. Acum Latif încearcă să-l măgulească.

— Nimic nu priveşte. Tu haine scumpe, sigur şi casă cu *security*. Eu locuit cu nevastă, cu tata şi mama şi copil în sat lângă Khouribga. Cunoaşte Khouribga? Nu *beautiful*, dar mult fosfat. Lucrat în mină, mulţi bani; nu lucrat, sărac. Eu nu lucrat, nu de lucru pentru fosfat. Khouribga aici, satul meu, aici. Sat sărac, numai puţini muncit la mina de fosfat, spune el şi pune pe masă vârfurile de la două degete, ca să înţeleagă Simone că Khouribga se învecinează cu satul lui. Locuiesc cu nevastă şi copil o cameră, tata şi mama, o cameră. Gata. Aşa că eu vreau văzut casă mare, când vine la Torino. Normal.

Când Simone nu mai reacţionează, ci priveşte spre un punct oarecare din piaţă, mai încearcă o dată.

— Casă stă gol?

Simone ignoră întrebarea şi ar vrea să afle altceva.

— Ce făceai înainte să devii alergător?

— Puţin asta, puţin alta. Deseori fără muncit. Acum eu în Europa şi face alergător.

— Ce anume furi mai mult?

— Nu înţelege.

— Ai înţeles. Nu te torn. Şi-n plus, se pare că eşti cunoscut în cartier.

Latif face un gest dispreţuitor şi se strâmbă.

— Ei zic toţi marocani hoţ. Români, nigerieni, marocani, toţi hoţ. Oameni răi, ei zic.

— Dar tu eşti. Altfel n-ar trebui să fugi.

Latif stă pe gânduri, luptă cu sine, dar apoi ia o hotărâre.

— Dacă dai cincizeci de euro, eu spus.

Simone scoate mai multe bancnote din portofelul şi i le întinde peste masă.

— O sută? întreabă Latif când vede cât de uşor a

mers.

— Cincizeci e mai mult decât destul.

— Da, hoţ, dar numai hoteluri bune. Lumea destui bani. Şef vorbeşte cu turist şi spune roată la maşină stricat. Turist coboară şi se uită, eu deschide încet portieră în spate şi ia ce găseşte. Eu nevoie numai cinci secunde, asta sigur record. Nimeni face mai repede.

— Şi azi?

— Da, şi azi, dar ghinion. Maşină frumoasă în faţă la hotel bun. Ieşit turist cu geantă neagră, ca geantă de computer, pus geantă în spate şi urcat în faţă. Şef vorbit cu turist, eu deschis portieră, luat geantă neagră şi fugit. Dar turist prost. Eu deschis geantă şi geantă gol. Latif scutură capul nedumerit. Ce făcut turist cu geantă gol pentru computer, fără computer? Nu normal. Şi acum tu plăteşte.

— Dar ţi-am dat deja cincizeci de euro.

— Cincizeci era pentru secret, da' nu pentru povestit. Tu întrebat mult. Zece minute, zece euro.

Ceasul arată aproape opt, când Simone începe s-o descrie pe Anastasia şi Latif îşi pierde din nou interesul. Rusoaicele nu-s pe gustul lui. Simone a ademenit-o de la Shanghai la Roma; fireşte, nu la Milano, nu în oraşul în care e binecunoscut. Dar Roma e la doar o aruncătură de băţ de Milano, comparativ cu China.

Şi-a dat seama imediat că e o greşeală, chiar în clipa în care a spus-o. O femeie care era dreaptă şi subţire ca un turn de biserică, dar lipsită de sfinţenie – aşa una era singurul lucru care putea să-i distrugă viaţa.

La Roma, Anastasia, care nu era deloc proastă, curând nu s-a mai mulţumit doar cu firimiturile de la masa mila→

nză. A început să-l sune la orice oră din zi, să lase mesaje cu mai multe înţelesuri pe pagina lui de facebook şi să-l ameninţe. Susţinea că se înşelase asupra propriilor ei forţe, că e doar o femeie slabă, îndrăgostită. Că nu putea să respecte înţelegerea de a nu se amesteca niciodată în viaţa lui de familie şi de a primi în schimb plata pentru

locuinţă şi pentru studiile de specializare în textile. De fiecare dată când Simone se eschiva să apară a doua zi la ea, la Roma, îl întreba perfid dacă prefera să apară ea în faţa uşii lui, la Milano.

Aşa au trecut zile şi săptămâni, cu nesfârşite convorbiri telefonice în care el încerca s-o liniştească şi ea pretindea că are numărul de telefon al Eleonorei. În care el îi amintea că nu trecuse nimic sub tăcere, nici familia şi nici importanţa Eleonorei în viaţa lui.

— Ei, uite, asta e, n-ai cunoscut până acum o rusoaică îndrăgostită, zicea ea, respingând de fiecare dată toate pretextele şi obiecţiile lui.

De câte ori nu spusese că pleacă la birou sau la fabrică şi, în schimb, zburase la Roma, doar ca să fie seara din nou la Milano! În taxiul care-l ducea spre locuinţa ei era sigur că nu va fi slab, dar era. Şi, cu o săptămână în urmă, ea-l anunţase că nu mai putea să aştepte, că acum avea să vină la Milano. Că dacă n-o aştepta la gară, ea ştia unde locuieşte. A reuşit doar s-o ademenească la Torino cu promisiunea că-i arată casa moştenită de la tatăl lui.

De atunci, două glasuri se strecuraseră în capul lui. Unul spune: „Niciodată”, celălalt: „De fapt, de ce nu? De fapt, ce-i rău în a te simţi viu?” Din nou primul: „Gândeşte-te la soţie şi copii”; celălalt: „Nu vor duce lipsă de nimic”. Amândouă îl macină ca nişte pietre de moară.

Când clopotele de la bisericile din jurul pieţei bat opt şi jumătate, Simone a ajuns cu povestitul în punctul în care Anastasia se va aşeza în micul parc din faţa gării, peste o jumătate de oră. Este a doua oară când Latif începe să fie interesat de poveste. Ştie că în curând trebuie să-l sune pe şef şi să-i transmită nu una, ci direct două veşti proaste.

Nu-i vina lui Latif că geanta n-avea nimic în ea, sau aproape nimic, doar un caiet de notiţe şi o carte. Însă şeful sigur nu va avea niciun pic de înţelegere pentru faptul că alergătorul lui va fi scos pe tuşă, poate chiar câteva săptămâni. În afacere, concurenţa e la putere; sunt o grămadă de băieţi fără perspective, tineri, amatori de

alergat, flămânzi.

Dar el mai ştie şi că şansele îi cresc dacă-i trezeşte inte→»

restul şefului. Dacă în loc de laptop poate să ofere ceva la fel de profitabil. Iar povestea lui Simone îi deschidea nişte perspective nesperate. Aşa că se întoarce spre Simone şi îi face semn să se aplece spre el.

— Tu nu spune imediat nu, da?

— Ce vrei să zici?

— Eu înţeles, tu problemă cu rusoaică. Rusoaică nebun.

— Problemă, da, nebună, nu ştiu.

— Tu avut familie, avut copii, soţie aşteaptă cu dragoste acasă. Dacă rusoaică vorbeşte, tu avut mare problemă. Tu nu avut nevoie problemă. Zis bine?

Aici Simone nu poate să-l contrazică, însă în el începe să încolţească treptat o bănuială.

— Zi-i mai departe!

— Deci, rusoaică nebun. Dacă nu azi problemă, mâine problemă, mereu problemă. Rusia nu-i bun. Azi femeie frumoasă aici, mâine armată întreagă.

— Ce vrei să-mi spui, de fapt?

— Dacă tu avut problemă, de ce tu nu rezolvă problemă?

— Aşteaptă să vadă ce efect are întrebarea asupra lui Simone. Dar el nu lasă să se vadă nimic.

— Eu ştiut cum, dar tu nu spus nu pe loc.

Glasul din capul lui Simone care îl îndeamnă la prudenţă se aude tot mai tare. Simone simte cât de aproape este să intre pe o cale care poate fi fără întoarcere. Totuşi nu reuşeşte să se înfrâneze şi să nu-l încurajeze pe hoţ să spună mai departe.

— Femeie singur în Italia? Prieteni, familie?

— E singură.

— Acum încă douăzeci minute până la nouă. Dacă vrut, eu cunoscut oameni, care cunoscut oameni. Doar telefonat repede şi ei aşteaptă rusoaică în parc. Este

metodă unu, doi şi trei. Dacă unu nu funcţionat, atunci doi; dacă doi, nu, atunci trei. Trei sigur, totdeauna.

— Care e metoda unu?

— Făcut puţin frică.

— Şi doi?

— Făcut mai mult frică.

— Şi trei?

— Nu vrut să ştii ce e trei. Problemă rezolvat, dar cost mai mare.

Un „nu” îngrozit, sonor, necontrolat, ţâşneşte din gura lui Simone, astfel încât Latii se uită cu teamă în jur.

— Tu gândit, apoi dat răspuns. Tu liber, nu problemă, viaţă frumos, tu fericit.

Durează ceva timp până când Simone e în stare să-şi vină în fire. Deşi totul îi spune că ar trebui să se ridice imediat şi să plece, el rămâne aşezat. Timp de câteva minute, cei doi bărbaţi se lasă în voia gândurilor, ca şi cum n-ar avea nimic de-a face unul cu celălalt. S-ar putea crede că sunt doi oameni care stau întâmplător la aceeaşi masă. Fără ca ei să-şi fi dat seama, învălmăşeala de glasuri a crescut şi forfota de trupuri e mai intensă, la fel şi traficul.

Arătătorul ceasului se îndreaptă ameninţător spre ora nouă, atunci hoţul îi cere lui Simone un pix şi scrie un număr de telefon pe un şerveţel pe care apoi i-l întinde.

— Tu luat număr. Azi nu problemă, dar poate mâine problemă. Şi eu probleme. Viaţa mereu probleme.

Glasul din capul lui Simone spune „nu”, gura lui spune „nu” Dar când hoţul îşi aşază mâna peste mâna lui şi i-o desface, Simone strânge şerveţelul împăturit în palmă la fel cum ţine o scoică perla. Simone se ridică, dar simte durerea din şold şi se clatină. Hoţul se ridică, şi el se clatină.

Nu-şi dau mâna, nu se salută, ci se despart ca doi străini. Unul şchiopătează, traversând piaţa, şi dispare pe o stradă, celălalt şchiopătează până la maşina lui, se aşază, pune hârtia pe locul însoţitorului şi o netezeşte, apoi porneşte motorul.

Bate ora nouă.

Noaptea nunţii

CEARŞAFUL ERA ÎMBIBAT CU SUDOARE DE LA căldură şi de la lupta pe care el i-o ceruse. Voise să se culce cu ea, dar ea nici vorbă să-l lase acum. Nu într-o asemenea noapte. În noaptea nunţii, care însă însemna mai mult de atât: era ultima noapte acasă.

Până atunci îi tot acceptase iubirea, gândindu-se că luase asupra lui peste o mie de kilometri, pentru ea. Aşa că şi ea îl luase asupra ei, împingându-l apoi deoparte, în cealaltă parte a patului. Să-i poarte povara însemna un fel de înapoiere a datoriei, fiindcă şi el va fi nevoit să-i poarte povara, acolo unde o ducea. Atunci, ea îşi va plăti datoria, zilnic sau săptămânal şi o va face bine, dacă aşa trebuia.

În ţara asta, oamenilor li se ura bun venit cu pâine şi sare. Pâine ruptă dintr-o franzelă proaspătă şi dată prin sare. Dar după ’89 obiceiurile se schimbaseră, oamenilor li se ura bun venit şi cu propriul trup. Mai ales când era încă tânăr şi neted, iar oaspetele sosea din ţara visată.

Oaspetele ăsta de aici, de lângă ea, era mai mult decât doar visat, el venea dintr-o ţară îndepărtată, o ţară Fata Morgana. Niciodată nu şi-ar fi închipuit că Fata Morgana se lasă prinsă. Şi nu oricum, de un muncitor sezonier sau azilant, ci într-un fel onorabil şi onest, ca doamna Zbinden, soţia unui elveţian autentic.

Până şi paşaportul îi lucea. Curând va avea şi ea un asemenea paşaport şi îl va purta la vedere, îl va ţine la parbriz când se vor întoarce în ţară, o dată sau de două ori pe an, ca să vadă ce mai fac părinţii, fratele şi toţi cei care n-aveau decât un singur cusur: lipsa de perspective a vieţii care le stătea la îndemână.

Când erai atât de tânăr ca ea, lipsa de perspective şi sărăcia erau motive perfecte să pleci. Fiindcă puteai să faci glume pe seama sărăciei sau s-o înjuri, dar ca s-o înfrângi, trebuia să pleci. Perspectivele mai bune îţi erau zilnic plimbate prin faţa ochilor. Oamenii de la televizor

arătau cum se face, la fel şi cei din maşinile mari care mergeau spre Bucureşti, trecând prin oraşul lor fără să oprească.

Turnu Severin, oraşul copilăriei ei, fusese şi înainte la fel de neînsemnat ca şi acum. Niciodată n-a meritat să zăboveşti aici, decât dacă aveai de-a face cu construcţiile navale, cu hidrocentrala şi, datorită ei, cu Dunărea. Dunărea curgea dincolo de oraş şi dincolo de Dunăre fusese Iugoslavia şi, dincolo de Iugoslavia, lumea liberă. Aşa că mulţi riscaseră să înoate până pe cealaltă parte, dar numai puţini au reuşit.

Săreau noaptea în apa maronie şi mai târziu erau aduşi înapoi la mal, cu plămânii umflaţi şi feţele buhăite. Ca nişte păpuşi fără vlagă.

Pe cearşaf era sudoarea lui şi în urechi avea respiraţia lui. Prin crăpătura uşii se vedea pâlpâirea televizorului din camera părinţilor. Şedeau pe întuneric şi se uitau la ecran, fără sonor. Ţineau seama de noaptea de dragoste a fiicei şi a ginerelui, care până atunci le fusese ginere doar în gând, dar de azi devenise un ginere veritabil. La fel de veritabil ca şi paşaportul pe care îl ţinea în buzunarul de la piept, într-o husă specială. Ca şi cum i-ar fi teamă că roşul fundalului s-ar putea topi de la ploaie şi ar mânji albul crucii.

Însă elveţienii lucrau temeinic. Nimic nu se topea, nimic nu se desprindea, la ei nu se spărgea şi nu se rupea nimic. Bancnotele lor parcă erau călcate cu fierul, în vreme ce bancnotele româneşti semănau, după scurt timp, cu nişte descoperiri arheologice. Sigur s-ar fi găsit turişti care să plătească pentru ele, dacă cineva ar fi fost destul de şmecher încât să vândă bancnote de aici unora de dincolo. Şi s-a y găsit unul.

DUPĂ REVOLUŢIE, FRATELE NOREI – COPIL încă – îi aşteptase pe străini pe marginea şoselei care duce la Bucureşti. Le oferise, pe valută, bancnote decolorate, zdrenţuite, murdare, şi susţinuse, în engleză, că ar avea valoare istorică.

Mai întâi îi căzuse în capcană o pereche din Germania. „Pentru colecţia noastră”, ziseseră cei doi. Ochii le străluceau şi, cu bancnotele în mână, zâmbiseră mulţumiţi, în vreme ce Nicu era mulţumit că scăpase de ele. Tot repetau *„For the collection* ca să priceapă şi el. Alergase acasă, murmurând întruna pentru sine *„For the collection”*.

La masă o tot ţinuse aşa până când tata l-a mustrat că îi păcălise pe oamenii aceia de bună-credinţă. Dar când a văzut bancnotele curate din vest, tata şi-a schimbat părerea.

A închis fereastra de la bucătărie şi i-a interzis lui Nicu să

le mai spună şi altora, ca să nu le strice careva frumoasa afacere.

— Bine că ai prins puţină engleză. Poate că fiul meu o să scoată milioane de mărci germane de-ale lor din milioanele noastre fără nicio valoare, a zis el şi toată familia râsese şi-l mângâiase pe Nicu pe cap. De atunci, tata îi tot dăduse lui Nicu bani ca să-i înmulţească în mod miraculos.

Însă înmulţirea asta se păstrase în nişte limite, după câteva luni a prins poliţia de veste. L-a adus pe Nicu acasă şi l-a mustrat pe tată, zicând că e un ins lipsit de patriotism, care dă banii ţării spre vânzare. Dar tata negase că i-ar lipsi patriotismul şi chiar în faţa uşii îi dăduse lui Nicu nişte bobârnace, fiindcă nu-şi iubea ţara şi îi vindea banii. Nici nu plecaseră bine poliţiştii că tata l-a şi îmbrăţişat pe fiu, care plângea, şi i-a şters lacrimile.

— Şi-aşa nu mergea bine afacerea. Trebuie să căutăm altă sursă.

Seara se adunaseră cu toţii în jurul mesei şi tata îi mai dăduse fiului un bobârnac, ca să arate cum îl pedepsise în faţa poliţistului. Nicu începuse din nou să plângă, fiindcă nu înţelegea de ce tata trebuia să demonstreze totul atât de precis, îl consolaseră, îl

mângâiaseră pe obraz şi îl sărutaseră, până când, împăcat, se oprise din plâns. Avea şapte ani şi i s-a dat voie să mănânce marmeladă de prune după pofta inimii.

Apoi tata fumase şi strivise ţigara în farfurie, lângă cârnatul plin de grăsime. Produsele din Vest erau intangibile. Din Vest, unde avea să plece Nora acum, au venit la începutul anilor ’90 săpunuri Nivea, deodorante Rexona şi maşini la mâna a doua. Nici nu se eliberaseră bine de comunişti în

’89 – liberi erau atât cât se putea –, că oamenii deja şedeau într-un Opel Corsa sau un Ford Taunus TC vechi.

În camera minusculă, tata îl strângea pe micuţul Nicu la piept şi întreba: „Zburăm?” şi Nicu răspundea: „Zburăm”. Atunci tata îl apuca de şolduri şi îl ridica orizontal deasupra capului, Nicu înţepenea, îşi desfăcea braţele, iar tatăl şi fiul exersau zborul în mica locuinţă dintr-un bloc de prefabricate – un elicopter, un avion cu două motoare, un jumbo jet. Şi băiatul avea voie să pună orice întrebare, cât de tare voia şi cu ferestrele deschise.

Acum nu mai era ca atunci, în anii ’80, când tuturor le era frică de propriile gânduri şi ţi se făcea teamă mai ales de acele gânduri care ţinteau spre celălalt mal al Dunării şi spre Iugoslavia. Chiar şi Iugoslavia era o mică senzaţie, văzută de aici. Când toţi stăteau în întuneric pe malul ăsta, fiindcă se făcea economie de curent, în ciuda hidrocentralei, dincolo străluceau luminile, ca şi cum ar fi vrut să ne ia în râs.

Ţi se părea că eşti într-o lume a spiritelor, pe stradă recunoşteai doar conturul prietenilor, salutai contururi şi vorbeai cu ele. În casa scărilor îţi căutai drumul pe pipăite, de la etaj la etaj, până la propria locuinţă şi acolo te împiedicai de tot ce nu fusese strâns pe lumina zilei. Până când ajungeai să aprinzi lumânările, înjuraseşi deja de trei-patru ori muchiile ascuţite ale mobilei. Numai îndrăgostiţii şi orbii se simţeau bine în întuneric.

Într-o seară – era încă pe vremea comunismului –, când Nora era lungită în pat, în timp ce tata şi Nicu exersau zborul de noapte – din camera copiilor în cea a părinţilor şi înapoi – ea auzise, când mai aproape, când mai departe, glasul tatii, întrebând:

— Ce vedem sub noi?

Nicu a răspuns:

— Carpaţii.

— Şi acum?

— Dealuri şi lanuri de grâu, de la Carpaţi până aici.

— Şi acum?

— Văd oraşul nostru, fabricile, şcoala, blocul nostru.

— Şi acum? întrebase iar tatăl.

— Vad Dunărea, hidrocentrala şi turnurile de pază de pe mal. Şi acum suntem deasupra apei. Grănicerii nu ne-au văzut. Şi acum suntem în Serbia. Încă puţin şi suntem în Germania.

Nora o auzise pe mama sărind de ia locul ei şi închizând fereastra. Fiindcă aici toţi ştiau că vorbele copiilor erau gândurile părinţilor. Mai ales vecinii. Fiecare se învecina cu urechea altcuiva, de după perete, şi fiecare era pentru ceilalţi o ureche învecinată.

Apoi, când se dusese în camera părinţilor, Nora văzuse umbra tatii dând un bobârnac umbrei fratelui, apoi umbra fratelui plânsese şi umbra mamei o îmbrăţişase. Pândiseră multă vreme să vadă dacă se întâmplă ceva dincolo de pereţii lor, tata dusese degetul la buze şi făcuse „Şşşt!”

Mai târziu, când erau iarăşi lungiţi în paturile lor, Nicu şoptise spre patul părinţilor, prin uşa întredeschisă:

— Cum se zboară dincolo cu cât mai puţin zgomot?

Şoapta tatii venise după o lungă tăcere:

— Cu deltaplanul.

Pe jumătate adormită, Nora se întrebase cum de vorbea tatăl ei mereu despre zbor şi niciodată despre vapoare; despre marile nave care, pornind chiar din dreptul oraşului, coborau Dunărea şi ajungeau mai

departe, în Marea Neagră sau o luau pe Dunăre în sus, până în ţara de vis numită Germania. Trebuiau să treacă prin marile ecluze ale hidrocentralei, care le înghiţeau pe o parte, ca să le scuipe iarăşi, pe cealaltă parte.

După părerea ei, ar fi putut să vorbească şi despre şlepuri mici şi bărci cu motor, despre bărci pescăreşti ruginite sau despre plute, cu care se putea ajunge pe celălalt mal ca şi cu balonul, la fel de silenţios. Dar pentru tatăl ei, aerul şi zburatul erau mai importante decât apa, într-un oraş care trăia de pe urma apei.

Dar asta se întâmpla cu mulţi ani în urmă, între timp ea urma să împlinească douăzeci şi trei de ani şi în viaţa ei apăruse Urs.

URS ZĂCEA ÎNTINS ÎN AŞA FEL ÎNCÂT TRUPUL lui era una cu marginea patului. Adesea rămânea ore în şir în poziţia asta, fără să îndoaie picioarele sau să se tragă mai spre mijloc. Să stea comod ar fi însemnat să fie mai aproape de ea, însă deseori aşa ceva nu intra în discuţie, după ce se iubiseră. Nici măcar în noaptea nunţii.

Din când în când, îl lăsase să se atingă de ea, exact atâta timp şi atât de des cât să nu-i scape, după cum bănuia el. Nu ştia dacă doar îl suportă, când făceau dragoste. Dar un lucru ştia sigur, i-l spusese în ziua când îi propusese să se căsătorească şi să-l însoţească în Elveţia. „Nu te iubesc, dar vin cu tine în ţara ta”.

El, elveţianul, însemna o posibilitate de primă clasă pentru oamenii de aici, chiar dacă nimeni nu ceruse nimic până atunci, ci doar sugerase. Însă aluziile de azi erau cererile de mâine. Le-ar fi îndeplinit cu dragă inimă pe toate, dacă Nora ar fi simţit altceva. Ar fi trimis munţi de televizoare şi maşini şi ar fi avut grijă ca locuinţa să fie văruită, baia, faianţată, ţevile, înlocuite, mobila şi hainele oamenilor, schimbate.

Nimeni nu-i ceruse ceva pe faţă, în afară de Rita, când o părăsise din cauza Norei, prietena ei cea mai bună. Ea rămăsese în camera lui de hotel până când scosese bancnotele. Se uitase insistent la bani, apoi la faţa lui, apoi

iarăşi la bani. Şedeau acolo, între ei erau bancnotele din vest, care ar fi fost suficiente pentru unele vise. Vise pe care Rita n-ar fi avut cum să le viseze de una singură, pentru care ar fi trebuit să-şi cheme în ajutor familia şi prietenii. Să fi visat împreună. Să fi cheltuit împreună.

Stătuseră acolo în lumina slabă şi degetele Ritei s-au apropiat la o distanţă de zece, cinci, trei centimetri de bani, totuşi n-a întins mâna să-i ia. Au încercat să vorbească, dar cuvintele se împiedicau de bani. Fiindcă Rita întorsese capul, a crezut că e supărată şi că încearcă să-şi vină în fire, pentru că el îi făcuse o asemenea ofertă. După o jumătate de oră de bâlbâieli şi ezitări, el pusese mâna pe bani ca să-i ia de pe masă. Ea fusese aproape la fel de iute şi îşi aşezase mâna peste a lui.

— Nu aşa repede, zisese. Nu iau bani, nu sunt o târfă, dar n-aş avea nimic împotrivă să-mi reamenajez locuinţa.

Pornise din Elveţia ca să-şi găsească o soţie în Est. Îi era limpede că banii şi Elveţia erau probabil nişte argumente mai puternice decât persoana lui. Fiindcă era gata să investească doar pentru femei tinere. Era un fel de investiţie care trebuia să fie profitabilă, pe termen scurt sau mediu. La Nora ştiuse imediat: „Ea este”, iar faptul că n-o deranja s-o trădeze pe Rita îi convenea.

Prin fereastră pătrundea lumina singurului felinar de pe stradă, cât vedeai cu ochii. Lângă el, Nora era o siluetă întunecată pe cearşaful alb. Prin crăpătura uşii pâlpâia distracţia părinţilor: televizorul pe care li-l dăruise la cea de-a doua vizită a lui.

Rareori văzuse nişte oameni atât de mulţumiţi. Stătuseră» >

În jurul noului aparat german cu pahare de rachiu în mână şi ciocniseră pentru bunăstarea care începea să se iveească. În cameră erau răspândite lucruri care le alcătuiau existenţa: broderiile mamei, fotografii de familie, diploma de absolvire a Norei pe perete şi, într-un colţ al canapelei, păpuşile ei de pe vremuri; pe dulap, machetele de avioane ale lui Nicu.

Mama pusese pe televizor un macrameu şi, pe el, o vază cu flori de plastic. Şi aşa, aparatul a fost introdus în familie şi adoptat, cam la fel ca şi Urs. îl strângeau la piept, îl sărutau, îl îmbrăţişau şi nu-l slăbeau, de parcă l-ar fi sărbătorit zi de zi.

Când se sătura, se ducea în camera Norei; când ieşea, erau iarăşi acolo, de parcă ar fi aşteptat în spatele uşii. Prin faţă îi treceau chipuri surâzătoare. Îi ofereau sarmale, salată de vinete, prăjitură cu mac. Îi dădeau pace abia după ce explica a douăzecea oară că e deja sătul.

Doar Nora a încetat curând să mai râdă. Şedea pur şi simplu în mijlocul veseliei, mereu bine îmbrăcată şi perfect fardată. Primele dăţi încă îşi mai dăduse silinţa să fie o amantă perfectă şi chiar reuşise. Mai târziu, ori de câte ori încerca s-o atingă, din celălalt capăt al patului, ea doar zăcea acolo nemişcată.

ÎN LUMINA FELINARULUI DE PE STRADĂ SE agitau ţânţarii, ca în fiecare noapte – Urs n-avea nicio îndoială. Erau un adevărat chin aici, atât de aproape de Dunăre. În locuinţele lor, oamenii zăceau unii peste alţii şi unii lângă alţii şi se holbau în întuneric. Când se apropia bâzâitul, loveau aerul ca apucaţii. Chiar dacă îşi zidiseră balcoanele şi îşi puseseră plase la ferestre, ţânţarii găseau pe unde să se strecoare.

Oamenii plesneau din palme, toţi împreună, în sufragerie şi în bucătărie, la masă. După miezul nopţii, fiecare plesnea pe partea lui de pat. La început, cu patimă şi convingere, apoi se lăsau păgubaşi şi se mai loveau alene peste urechi. Plesneala asta se auzea tot mai rar şi din locuinţele învecinate. Oamenii adormeau şi insectele se aşezau pe carnea caldă, care respira. Mai câştigau o dată lupta împotriva oamenilor. În oraş nu se mai auzea decât sforăit şi bâzâială.

Odată, plesneala ajunsese să aibă un ritm. Tatăl şi mama Norei plesneau din palme dincolo, în camera lor, apoi Urs şi Nora aici, până când toţi au început să se plesnească de dragul plesnelii şi au izbucnit în râs de

ambele părţi ale uşii şi au luat-o iarăşi de la capăt. Apoi, tatăl Norei apăruse în prag, se aplecase puţin, cu capul băgat între umeri, şi începuse să bată din palme – întâi mai lent, apoi mai repede – în timp ce ţopăia de colo colo pe lângă patul lor, legănându-şi şoldurile.

Îl priviseră uimiţi pe bărbatul acela nu tocmai tânăr, dar apoi îl încurajaseră şi bătuseră şi ei din palme. Când tata a căzut epuizat pe fotoliu, plesneala s-a transformat în aplauze. Nimeni nu se gândise să închidă ferestrele, cum ar fi făcut în anii ’80, când voiau să mai şi trăiască puţin şi să vorbească între propriii pereţi.

— Ginere, spusese tata gâfâind, am exersat cu Nicu multe feluri de zbor. Zbor cu elicopterul, zbor de pasăre, zbor de avion cu reacţie. Îl ţineam în aer şi zburam prin locuinţă. Numai un zbor n-am exersat: zborul de ţânţar. Şi uite că blestemaţii ăştia de ţânţari erau mai liberi. Puteau să înţepe unde voiau, când la noi, când dincolo, la sârbi. Ce armată trage în nişte roiuri de ţânţari? Stăteam câteodată la noi pe balcon, iarăşi se tăiase curentul, însă dincolo erau aprinse toate luminile, iar eu aveam o singură mângâiere: ţânţarii. Puteai să te bazezi pe ei. Se ocupau de sângele sârbilor şi nu de-al nostru. Mi-i imaginam cum se plesneau cu disperare, în timp ce noi urma să avem o noapte liniştită. Atunci ziceam: „Noapte bună, dragi vecini” şi mă duceam mulţumit la culcare. Închipuie-ţi cum trăiam noi aici, dacă le doream altora mai multe înţepături de ţânţari decât nouă.

Fiindcă n-a râs nimeni – nici măcar Urs, căruia Nora îi tradusese totul –, tatăl adăugase:

— Zborul de ţânţar, oare cum o fi arătând ăsta? Se ridicase şi îşi întinsese braţele deasupra capului, ca pe vremuri, când îl ţinea pe Nicu. Nicu, care acum avea aproape doi metri şi se angajase la staţia de benzină. Tata se scuturase şi se întinsese şi bâzâise, aşa cum credea el că ar arăta şi s-ar auzi un asemenea zbor.

Noaptea aceea fusese cu ceva timp în urmă. Dar Urs ştia că şi atunci ar fi pornit să-şi caute o soţie în Est, chiar

dacă i s-ar fi prezis marginea patului şi cele trei cuvinte urâte. Fiindcă viaţa nevolnică de aici tot era mai bună decât locuinţa pustie de acasă. În care fiecare pas se-auzea cu ecou. Şi orice margine de pat în perspectivă era mai bună decât să zacă singur în pat. Pe Nora avea el s-o convingă. Se va strădui şi va învăţa ce anume îi trebuia ei şi ce nu şi, dacă toate astea n-aveau să ajute, atunci va ajuta Elveţia.

Din gânduri, Urs s-a prăvălit în somn şi din somn, pe podea.

— A fost un zbor scurt, a şoptit el în engleză, masându-şi umărul. Prea scurt pentru tatăl tău, cred. Tocmai mi-am amintit cum zbura prin cameră.

— Şi eu tot la asta mă gândeam acum, a spus Nora.

I-a atins braţul cu vârfurile degetelor.

— Nu acum, marele meu Urs. Înţelege-mă. Mai avem timp pentru aşa ceva, mult timp, a spus ea blând, pe un ton jucăuş.

— Dar când, dacă nu în noaptea nunţii? Doar am mai făcut-o deseori aici, când nu erau părinţii tăi acasă.

— Da, tocmai de asta nu vreau, pentru că sunt acasă. Am făcut-o înainte de nuntă şi o s-o facem după nuntă, când suntem la tine acasă…

— La noi acasă.

— Zi-i cum vrei. Nu trebuie s-o mai facem şi în noaptea nunţii. Fă un duş rece, dacă vrei să te răcoreşti. Înţelege-mă. În locuinţa noastră frumoasă, în patul nostru frumos va fi bine, îţi promit. Curând suntem acolo, într-o zi-două. Ştii doar că pot şi altfel. Ştii asta, nu-i aşa?

Glasul îi devenea mai seducător şi aşternutul foşnea.

y

— Dar când mă atingi aşa, chiar nu pot să mă stăpânesc, trebuie să mă lăcomesc puţin. E chiar atât de rău când un bărbat se lăcomeşte puţin la nevasta lui?

— Am vrut doar să-ţi arăt că pot şi altfel.

— Dar ştiu bine că poţi şi altfel. Asta-mi place la tine, că poţi şi altfel.

— Ei, dacă ştii, hai să dormim acum. E şi mâine o zi.

— Numai puţin. Puţin, puţin, a mai făcut Urs o încercare.

— Nu, nu acum. Ce urs prost eşti tu, care pur şi simplu nu vrea să înţeleagă. Acum nu pot, e prea mult pentru mine. Părinţii sunt dincolo, tu eşti aici, bagajele sunt acolo… nu, chiar nu merge.

Scârţâielile şi lupta au mai continuat o vreme până când s-a aprins o lumină. Nora s-a ridicat în capul oaselor.

— Dacă aş fi ştiut că bărbaţii elveţieni sunt la fel de

Încăpăţânaţi ca şi cei români, aş fi putut să-mi iau unul de aici.

— N-ai fi făcut asta, fiindcă ăştia nu te duc în Elveţia.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Absolut nimic. Înainte voiai. N-a trecut decât o săptămână de când ai făcut treaba aia grozavă cu mine, aici în pat ai făcut-o. Şi atunci mi-ai şoptit că mereu ai să faci asta cu mine. Aşa frumos nu mi-a mai spus-o încă niciuna… Sincer să fiu, încă niciuna. În afară de Rita, poate, dar asta s-a terminat de-acum. Poate că nu mai vrei, dacă tot ne-am căsătorit. Poimâine, când suntem în Elveţia? La tine acasă? Sigur ai să vrei din nou?

— La mine acasă? Aici e la mine acasă.

— Şi atunci de ce vii cu mine?

9

— Mai întrebi? Uită-te-n jur. Aici se duce totul de râpă.

Să trăieşti aici e ca şi cum ai fi mort.

— Asta e singurul motiv?

Nora s-a lăsat peste Urs, i-a sărutat faţa, mâinile, cu un fel de disperare. El o gâdila, ea chicotea, apoi a continuat să-l sărute. Urs s-a întins şi a stins lumina.

— Vezi? Pot şi altfel. E bine cum fac, Urs? Spune-mi dacă e bine.

— E foarte bine, Nora. Numai nu aşa de repede, mai încet, avem timp.

S-au auzit încă nişte zgomote şi o respiraţie grea.

— E bine? E bine aşa? Pot să te fac fericit, Urs. Ştii asta. Vreau să te fac fericit.

Lenjeria foşnea, dar apoi s-a făcut brusc linişte, pentru o clipă. Nora s-a oprit şi s-a lăsat din nou pe partea ei de pat.

— Nu, nu pot. Nu azi. Nu aici. Dar curând, ştii doar. Nu-i aşa că ştii?

Urs încerca iar s-o stângă pe Nora în braţe.

— Trebuie să înţelegi, încordarea e de vină. N-am părăsit oraşul aproape niciodată şi acum asta: Elveţia. De îndată ce suntem în Elveţia o facem din nou. Promit.

Nora se tot ferea de el. Rita era altfel şi totuşi nu Rita a fost cea la care se oprise. A cunoscut-o pe Rita pe şoseaua de legătură, la acelaşi chioşc în faţa căruia Nicu schimbase în copilărie bancnote româneşti pe bancnote din vest, după cum i s-a povestit mai târziu. Rita vindea acolo vrute şi nevrute, lucruri româneşti şi străine şi servea mâncăruri grase la o masă roşie de plastic.

El se aşezase, mâncase, rămăsese în oraş. Chiar din a treia zi, Rita s-a aşezat pe marginea patului său de la hotel. N-a fost nevoie să se străduiască deloc şi capul Ritei i-a căzut în poală. Şi-a dat seama că nu era naivă, ci vicleană, abia când pornise să-i facă rost de mobilă nouă pentru locuinţă.

Nora îi spunea mereu *el*, rareori *Urs*, pentru că în română *Urs* era nume de animal şi, la auzul numelui, toţi cei curioşi să vadă marele ei premiu din Elveţia reuşeau doar cu greu să-şi stăpânească râsul. Când le spusese numele, părinţii ei se priviseră uluiţi.

— Nu vreau să ştiu ce-i place să mănânce, ci cum îl cheamă, răspunsese tata, dar ea rămăsese la *Urs* al ei.

— Cum poate să-l cheme „urs” pe-un om? E ca şi cum

pe tatăl tău l-ar chema jder, a adăugat mama. Atunci m-aş fi gândit de două ori dacă să mă mărit cu el.

— Ce contează cum îl cheamă, important e că-i de treabă, hotărâse tata, şi aşa a rămas.

Acum aveau un urs în familie. Au adăugat la Urs şi *Elveţianul*, ca să nu apară vreo confuzie. De-atunci Elveţianul a şi rămas, potrivindu-se atât de bine, încât toate rudele şi toţi ceilalţi îi ziceau Urs Elveţianul dintr-o suflare, ca şi cum» >

aşa l-ar fi chemat. Cine voia să ştie mai multe, afla că numele *Urs* n-avea niciun înţeles anume pentru îndepărtatul neam al elveţienilor de limbă germană. Că ei nu legau numele de cel al unui animal sălbatic a cărui carne putea fi admirabil prăjită.

— Nu se poate zice că ar fi sălbatic, spusese Rita la prima întâlnire cu Nora după ce Urs se despărţise de ea. Nora o vizitase pe Rita la chioşc şi fiecare rămăsese pe partea ei de tejghea, Rita sprijinindu-se pe coate şi Nora, rezemată. Mai întâi tăcuseră, apoi şuşotiseră şi apoi râseseră în hohote, uşurate că erau din nou aceleaşi bune prietene de pe vremuri.

— Tare îşi dă silinţa, adăugase Nora.

— Fii bucuroasă că-şi dă silinţa. Bărbaţii noştri nu dau nici măcar atât.

— Am senzaţia că sunt cumpărată.

— Te-a cumpărat. Asta n-ai cum s-o împiedici. Dar mai bine cumpărată decât înşelată.

— Mă întreb cine e înşelat, el sau eu?

— Cu întrebări dintr-astea n-ajungi departe, copilă. Uită-te-n jur. Mereu cu râul ăsta murdar în faţa nasului, iar în spatele tău nimic decât o lipsă de perspective, care ajunge, de fapt, până-n Rusia.

NORA SE ÎNTINSE DE CÂTEVA ORI, ÎNAINTE SĂ se scoale şi să se îmbrace. L-a acoperit pe Urs cu cearşaful subţire, a trecut, mergând pe vârfuri, pe lângă părinţii ei care dormeau, a stins televizorul şi şi-a pus pantofii pe hol. Nişte câini slabi, sălbăticiţi moţăiau pe asfaltul cald încă.

Nora trecu pe lângă ei şi pe lângă blocurile cu oameni care visau sau care plesneau ţânţari. S-a oprit abia în apropierea staţiei de benzină.

Voia să-l mai vadă o dată pe fratele ei, cu ochii unuia care încă nu era peste mări şi ţări; care n-avea să se reîntoarcă din când în când, având cealaltă lume în faţa ochilor. Atunci va veni pe furiş înstrăinarea, iar locul în care urma să trăiască de-acum înainte va căpăta un rol tot mai important. Ea nu va mai fi pur şi simplu fiica, sora, prietena, ci mereu va purta în ea ceva în plus. Acel adaos dulce-amărui pe care şi-l dorea, chiar dacă cel care îl aducea cu sine era Urs.

Imposibil să-l mai ridici pe Nicu în aer. Se făcuse un tânăr înalt, vânos, de nouăsprezece ani, care, îmbrăcat într-o salopetă verde, şedea în benzinăria non-stop şi aştepta clientela. Nora stătea pe cealaltă parte a străzii, în întuneric, şi îl privea. „Benzinăria mea, banii mei, locuinţa mea” ţipase el cu un an în urmă şi trântise uşa după el. „Acum elveţianul poate să vină şi să-mi reguleze liniştit sora. Nu mai am nevoie de voi”, mai strigase el în lift. Fusese nevoit să se mute, nu în ultimul rând pentru ca Nora să-şi poată primi elveţianul nestingherită, oricând. Şi Urs venea des şi rămânea mult timp.

Nicu găsise alt adăpost şi acasă se arăta doar rareori. În timpul iernii, când a fost cel mai frig, sunase şi ceruse să vorbească cu sora lui. Nicu dorea de la Urs o maşină, fie şi la mâna a doua, care să facă faţă iernii – acesteia şi altora.

Fiindcă pe viscol ajungea cu greu pe jos la benzinăria unde lucra şi, seara, înapoi acasă. Dacă Urs Elveţianul era în stare să renoveze şi să remobileze locuinţa Ritei, putea să-i facă rost şi lui de o maşină la mâna a doua.

— Dar aia s-a culcat cu el, a zis Nora.

— Şi tu la fel, a răspuns Nicu.

Nora îi promisese că-l roagă pe Urs, dar n-o făcuse nici până azi. Nici când Urs se afla în Elveţia, nici când

zăbovea la ei săptămâni întregi. Nici nu uitase, nici nu amânase, pur şi simplu n-o făcuse. Destul de curând, Urs va fi nevoit să îndeplinească dorinţele familiei. Televizorul fusese doar o anticipare, chiar dacă ideea fusese a lui Urs. Dorinţele trebuiau să aştepte până când ajungea ea în Elveţia. N-aveau voie să păteze şi ce mai rămăsese curat până atunci. Restul era deja murdar, din clipa când ea se învoise să încheie târgul.

Şi-a privit mult timp fratele care îşi făcea de lucru în magazin. Apoi a ridicat mâna în semn de salut, fără ca el s-o poată vedea, şi a pornit spre locuinţa Ritei. Nu era o locuinţă dintr-o clădire nouă, fiindcă în afară de nou-îmbogăţiţi, toţi îmbunătăţeau vechile condiţii. Locuinţa din prefabricate era înviorată, atât cât permitea starea de degradare. Degradarea şi portofelul.

La Rita mărimea portofelului nu contase. Urs l-a umplut mereu. Pereţii fuseseră văruiţi din nou, se instalase o cadă nouă şi o chiuvetă în formă de scoică, în plus, faianţă albastră şi pardoseli de marmură, uşi cu clanţe strălucind luxos, parchet şi comutatoare reglabile. „La tine nu se face brusc întuneric, ci treptat”, comentase mama când fusese o dată în vizită la Rita şi le văzuse.

Rita şedea la masa din bucătărie. Din stradă, Nora nu putea să-şi dea seama dacă şi bucătăria veche făcuse loc unor vremuri mai bune. La ea era un bărbat şi amândoi chicoteau pe diferite tonuri – se auzea neclar prin fereastra deschisă. Însă el nu se vedea, se zărea doar profilul Ritei care umplea o ceaşcă pe care o întindea cuiva. Apoi, Rita s-a ridicat în picioare, la fel şi cealaltă persoană, Nora a auzit sunetul scaunelor împinse pe pardoseală. Cei doi s-au dus în sufragerie, un glas subţire şi unul mormăit, apoi râsete comune.

Ca să vadă mai bine, Nora a urcat la primul etaj al clădirii învecinate, pipăind pereţii prin întunericul din casa scării, şi s-a oprit la o fereastră. Era un bărbat chel, cam de aceeaşi vârstă cu al ei, cel din patul de acasă. Dar ăsta zâmbea întruna, ca şi cum ar fi fost sigur de victoria pe

care urma s-o obţină.

Bărbatul a tras-o pe Rita spre el. Ea s-a lăsat, apoi i s-a împotrivit, împingându-l, până când a cedat. Ea s-a dus la comutator, l-a răsucit încet şi aşa s-a făcut întuneric treptat, cum ar fi spus mama. În lumina slabă, s-a întors la el. El a întins mâna s-o prindă, au continuat să se hârjonească şi să chicotească până când ea s-a smuls din nou, ca să închidă uşa de la balcon.

S-a întors pe stradă, a observat maşina italienească, dar chiar şi fără maşină îi fusese limpede cu ce fel de bărbat se consola Rita. Bărbaţii din străinătate îţi săreau imediat în >»

ochi. Nimeni n-ar fi putut să spună din ce motiv, dar de recunoscut putea să-i recunoască oricine.

Din nou acasă, şi-a scos pantofii, vrând să se întoarcă la Urs, şi atunci a auzit-o pe mama ei:

— Fumăm una împreună?

Pe balcon nu li se vedeau decât vârfurile incandescente ale ţigărilor. Între blocuri puteai să întrezăreşti fâşia care era Dunărea. Acolo unde cerul era mai luminat, era hidrocentrala. Porţile de Fier o numeau comuniştii.

— Popa a vorbit foarte frumos azi, nu-i aşa? a spus mama încet.

— Aşa-i.

— I-am şi dat mult.

— Urs i-a dat.

— Şi restaurantul l-aţi ales foarte bine. Nici eu nu pot să fac nişte sarmale mai bune. Iar tortul a fost un vis. Cred >

că toţi musafirii au fost foarte mulţumiţi.

y y >

Au tăcut o vreme.

— Rita are acum un italian, a şoptit Nora.

— Înseamnă că Dumnezeu a ajutat-o şi pe ea.

— Chiar vrei să plec?

— Rămâi aici, dacă vrei. Dar nu ştiu dacă vei fi fericită.

— Acolo e viaţa lui, însă eu îmi doresc tot ce poate ea să-mi ofere. Aici viaţa e rea, dar e viaţa mea.

— Atunci rămâi.

— Plec.

Când a strivit ţigara şi a dat să se întoarcă în cameră, mama a ţinut-o pe loc.

— Aş vrea să-ţi povestesc acum de ce nu ne-am întors niciodată la Braşov, a spus ea şovăind. Mereu ai vrut să ştii.

— Nu fiindcă părinţii voştri nu acceptaseră căsătoria?

— Nu, asta v-am povestit vouă, copiilor. Aveam nevoie de un motiv serios, ca să nu tot întrebaţi mereu. Adevărul e că tatăl tău a vrut să fugă din ţara asta, cu ani înainte ca tu să te fi născut. Într-o zi, şi-a luat rămas-bun de la mine şi a venit aici, de la Braşov. S-a ascuns în casa unui prieten şi a meşterit un deltaplan. Apoi, şi-a făcut vânt noaptea, de pe dealurile din apropiere. Zburase deja până aproape de mijlocul Dunării când a fost descoperit şi doborât. L-au bătut până la sânge şi l-au băgat la închisoare pentru ani de zile. Când a venit acasă, în 1978, te-am zămislit pe tine. Dar te-ai născut aici, fiindcă a fost condamnat să se mute la Turnu Severin. Până la căderea comuniştilor n-am avut dreptul să ne întoarcem şi a trebuit să rămânem aici.

— Dar de ce?

— Cred că au vrut să-l chinuie, fiindcă pentru tatăl tău pedeapsa asta era aproape mai rea decât închisoarea. Să aibă zilnic şansa libertăţii în faţa ochilor. Doar câteva lovituri zdravene de vâslă. De pe balcon se vede celălalt mal. Din şantierul naval, unde lucrează, la fel. Câteodată stătea chiar aici, aşa cum îl ştii, şi eu şedeam înăuntru şi îi vedeam spatele şi-mi doream să nu aibă gândurile pe care le avea. Dar n-a mai încercat niciodată.

— Deci de aceea stătea mereu aici şi se uita în

depărtări?

— Şi acum tu pleci într-o maşină grozavă, nu cu planorul, şi nu rişti nimic…

— Nu, la prima vedere.

— Şi asta e ca un fel de satisfacţie pentru el. Dacă pleci, îi împlineşti visul. Dacă nu pleci, nu mai rămâne prea mult din toate astea.

Nora voia să-şi îmbrăţişeze mama, dar şi-a dat seama că ea plânge, a luat-o de braţ şi a tras-o precaut în cameră. A rugat-o să se aşeze, apoi a pus o casetă în videocasetofon şi s-a aşezat lângă ea. În celălalt capăt al camerei se zărea tata dormind.

— Hai să mai vedem o dată ce a înregistrat Urs pentru noi. Ne mai abate puţin gândurile, a spus ea şi a apăsat tasta de pornire.

— Dar nu înţeleg engleza, a răspuns mama.

— Atunci uită-te doar la imagini.

„DECI, AICI LOCUIESC EU. VEDEŢI, LOCUINŢA este mare şi luminoasă şi curată. Asta este bucătăria, aici totul e automatizat. Asta e o maşină de spălat vase marca „Whirlpool”, am cumpărat-o la Ikea. Vă arăt îndată cum funcţionează…”

Se aud zgomote de maşină de spălat vase.

„Şi ăsta e un cuptor cu microunde, marca „Whirlpool”, poţi să-l programezi exact, la minut, şi atunci face «clic»”.

Se aude cuptorul cu microunde făcând clic.

„E foarte practic când vrei doar să încălzeşti ceva. E şi un prăji tor de pâine. Bineînţeles, un frigider cu congelator, tot marca „Whirlpool”, acolo încap mai multe kilograme de carne. Şi ăsta e un cuptor, tot marca „Whirlpool”. M-am şi întrebat de ce îşi numesc suedezii toată bucătăria „Whirlpool” „Whirlpool”[1] e ceva bun pentru spate, nu pentru stomac. Ia uitaţi-vă, temperatura se reglează de sus şi de jos, şi friptura devine crocantă pe

1 Vârtej de apă, vâltoare, bulboană. Prin extensie, bazin special utilizat în fizioterapie (n.t.).

ambele părţi, Nora se va bucura. Aici, poate găti ca la ea acasă, sarmale, de exemplu, sau ce vrea ea. Şi oalele! Uitaţi-vă ce oale! încape o grămadă de ciorbă aici. Am cumpărat totul de nou şi toate-s aproape nefolosite. Vă imaginaţi că un burlac nu-şi bate capul cu asemenea oale, dar de-acum totul va fi mai bine. Adică altfel, vreau să zic, mai bine, da, mai bine. Şi ăsta, dragii mei, e holul, de aici ajungi în camera de zi, în dreapta. Vedeţi, e tot ce trebuie într-o locuinţă cum se cuvine: mobilă tapiţată, comodă şi moale, televizor modern cu telecomandă şi toate cele. Şi acolo este un mic bar, acolo am Martini, Campari şi alune. Îmi plac alunele, odată ce-am început, nu mă mai pot opri, dar îţi fac sete. La un moment dat ţi se face sete. La Migros sunt multe feluri, sărate, prăjite, aici nu există nimic care să nu fie de mai multe feluri. Trebuie doar să ştii ce vrei. Ah, şi asta e canapeaua unde puteţi dormi, când o să ne vizitaţi, dragi socri. Se numeşte Tomelilla, e suedeză, dar nu contează. Se doarme minunat pe ea, am încercat-o. Asta e masa la care vom mânca, vedeţi, totul e cumpărat la Ikea, dar cu gust. Locuiesc aici de zece ani. Poziţia e ideală. Se ajunge repede la Zürich şi totuşi eşti în mijlocul naturii. Natura e importantă pentru mine. Înainte făceam multe drumeţii, din păcate mereu singur, dar acum, când vine Nora aici, putem să mergem amândoi. Nimeni n-ar trebui să facă drumeţii de unul singur, e o treabă doar pe jumătate. Nora nu ştie ce-s drumeţiile. La voi nimeni nu face aşa ceva, cel mult în Carpaţi, dar acolo te mănâncă ursul”.

Urs se aude râzând ştrengăreşte, apoi îşi continuă monologul în engleză.

„Dar aici drumeţia începe chiar din faţa uşii de la casă.

Asta este balconul, mai curând o terasă, drumul începe să urce chiar din spatele casei şi acolo sus, după băncile acelea, începe pădurea. De acolo, de lângă hambar, unde stau acum doi bătrâni, de acolo e o vedere grozavă spre Zürich. Se vede cea mai vestită biserică de la noi,

Großmünster. Chiar alături este Frauenmünster, cu ferestrele pictate de un rus, dar asta nu se vede de aici de sus. Da, şi apoi se vede un colţ de lac. Lacul nostru e minunat, o atracţie grozavă, vara sunt cu toţii la lac, în lac şi în jurul lui, aproape că nu se poate trece, aici, la noi, e cel mai frumos loc din lume. Din păcate nu se vede Bahnhofstraße. E una dintre cele mai scumpe străzi comerciale din Europa, aici vin toţi cei care au destul cât să cheltuiască din belşug. Dar mai rămâne şi pentru simplii muritori, şi nu puţin. Rita şi cu mine vom face cumpărături acolo. Nu Rita, Nora şi cu mine, vreau să spun. Primul lucru pe care i-l voi arăta, când ajunge aici, este Bahnhofstraße. Va fi uluită. Toţi fac aşa când au în vizită

pe cineva din străinătate: îi arată Bahnhofstraße. Duminica te poţi plimba acolo în sus şi-n jos, în sus şi-n jos. Sigur că se poate şi în timpul săptămânii, în sus şi-n jos. Da, vedeţi ce frumos este, peste tot natură şi peste tot trasee pentru drumeţii, bine marcate, nimeni nu se poate rătăci la noi. Da, e sigur pentru orice nătâng. Nicăieri nu poate fi mai sigur ca la noi. Aici vedeţi şi baia noastră. Fiecare are chiuveta lui, aşa că Nora şi cu mine n-o să ne încurcăm dimineaţa, chiar dacă la început ea nu va trebui să muncească, iar ce-o fi mai încolo vom vedea. Dar nu vedeţi aici nicio maşină de spălat, fiindcă există o spălătorie pentru toată clădirea. Ne spălăm rufele murdare şi ni le uscăm împreună – pe rând, vreau să spun, dar în aceeaşi încăpere. Funcţionează perfect. Fiecare îi dă cheia următorului, totul merge fără cusur. Multe se petrec aici iară cusur. Asta va învăţa şi Nora. La voi s-ar fura nu doar rufele, ci şi maşina de spălat cu totul. Aşa, şi aici este dormitorul. Am făcut repede ordine. Vă puteţi închipui că la un burlac nu arată aşa de obicei, dar asta se schimbă de-acum. Patul dublu se cheamă Lillehammer, a trebuit să mă hotărăsc între Lillehammer şi Mörkedall, dar apoi am preferat totuşi Lillehammer. Sună mai moale. Cine doarme într-un pat Mörkedall? într-aşa un pat poţi să omori pe

careva. Iar dulapul se numeşte Leksvik. Ikea, bună treabă! Nu e deloc aşa de aiurea cum sună. Am să vă duc acolo, dragi socri, când o să ne vizitaţi. E destul loc, tin mult să fie loc”.

Apoi, înregistrarea s-a întrerupt. Când a pornit iar, câteva secunde mai târziu, se vedea că Urs plecase de acasă, că pusese aparatul de filmat pe masa unui restaurant şi că uitase să-l oprească. Nora şi mama ei vedeau imagini neclare şi ascultau o discuţie între doi bărbaţi, care şedeau la o masă alăturată şi erau evident ameţiţi.

— Ce aiureală că a înregistrat din întâmplare doi beţivi, a şoptit Nora şi mama a încuviinţat din cap. Ştiau de multă vreme fiecare amănunt al înregistrării. Îi ascultau pe cei doi bărbaţi, fără să înţeleagă o vorbă. Nora fusese derutată la început, dar apoi a privit totul ca pe un fel de antrenament pentru mai târziu. Şi-n plus, Urs îi şi tradusese o dată.

— La Migros nu există alcool. Bine că ne-am făcut deja plinul, spune unul.

— Niciodată n-a fost alcool la Migros, Hans, răspunde celălalt.

— Asta-i rău. Trebuie să ţii pasul cu vremurile. Şi Swissair o ia la vale, pentru că nu ţine pasul cu vremurile.

— Swissair nu mai există, Hans. Acum există Swiss. Ar trebui să-i zică Swissli, la cât de slabă este.

— Poate că totuşi Muşii, Roger?

— Asta nu merge, Hans. Asta există deja.

— Bogatul devine mai bogat, şi elveţianul mai sărac, nu-i aşa Roger?

— Aşa-i, Hans. Bine zis, asta trebuie ţinut minte. Bogatul devine mai bogat şi elveţianul, mai sărac. Ştii, Hans, nu suntem decât nişte oi. Nimeni nu s-a dus să le fi spart capetele consilierilor din administraţie şi managerilor. Sau să fi dat foc caselor. Ăştia pot să spună ce vor, noi rumegăm orice. Ca nişte oi.

— Ia zi, Roger, ce părere ai tu despre Elveţia, aşa, în general?

— Părerea mea e bună, Hans, în particular. Nu încasezi una peste bot şi dacă totuşi se întâmplă, faci reclamaţie, ei pun mâna pe individ şi tu scapi de el o vreme.

— Şi în particular, Roger?

— În general, Hans, sincer să fiu, nu cine ştie ce. Planctonului nu-i pasă dacă noi existăm sau nu.

— Ce ai cu planctonul?

— Ei, fiindcă dispare. Aşa scrie în ziare.

— Şi ce are asta de-a face cu Elveţia?

— Şi ea o să dispară în curând, ca şi planctonul. Prea multe gaze de eşapament în aer.

— Şi acu ce vrei să zici iar, Roger?

— Nici eu nu ştiu. Dar ele sunt, în aer, gazele de eşapament. Mult prea multe. Şi de aceea ni se topesc gheţarii. Dar dacă se topesc gheţarii, dispare şi Elveţia. Nu peste noapte. Ea se topeşte tot mai mult, se face tot mai mică până când nu mai rămâne nimic. Ici un colţ, dincolo un colţ, la urmă ne facem rotunzi şi apoi nu mai existăm. Americanii sunt de vină.

— Vrei să zici că americanii sunt de vină dacă Elveţia se topeşte?

— Da, da, ei murdăresc lumea ca porcii. Noi avem legi clare şi ne ţinem de ele, dar dincolo nu-i nevoie să vii cu legea. Aia te împuşcă dacă aud de-aşa ceva. De aceea există gaze de eşapament, gheţarii se topesc şi Elveţia odată cu ei.

La urmă nu mai rămâne decât o harababură cu Matterhorn în vârf. Şi vrei să ştii ceva? Dacă în turnurile de la New York n-ar fi intrat în zbor un Ali-Baba dintr-ăsta, ar fi făcut-o cândva un elveţian. Din disperare, fiindcă Elveţia se dizolvă.

Slavă Domnului că am fost cruţaţi şi că n-a făcut unul

dintre noi ceva atât de grav. Noroc, Hans.

— Noroc, Roger.

— Să ciocnim pentru elveţieni. Să ciocnim ca să nu ne topim niciodată cu totul.

— Şi niciunul dintre noi să nu facă vreo prostie dincolo, în America.

— Ei, dumneavoastră de colo, ciocniţi cu noi, e numai suc de struguri.

— Nu, mulţumesc, se aude glasul lui Urs.

— Ne înregistraţi sau ce? Aparatul de filmat merge.

— Nu, am înregistrat ceva pentru logodnica mea din România.

— România? Dracula… În copilărie îmi plăcea să mă uit, azi nu mai sunt nici măcar filme ca lumea cu Dracula, dar înainte ţi-era frică şi când îţi arătau o umbră.

— Nici România nu se mai ţine de promisiuni, nu-i aşa Roger?

— Aşa-i, Hans. Şi-n România se duce totul la vale. Sunt sigur că şi acolo sunt de vină americanii. Nu mai poţi avea încredere în nicio ţară.

— Cel mai bine-i să n-ai încredere decât în tine. Aşa că încă o dată noroc, Roger.

— Pentru România, Hans.

— Pentru România… ăia au vreo companie de zbor?

În clipa aceea, Urs opreşte camera.

— Noapte bună, mamă, a şoptit Nora din nou. A închis videocasetofonul, s-a dus în camera ei şi s-a întins lângă Urs. S-a sculat din nou, a mers la geamantane, le-a deschis şi a început să le sorteze conţinutul. Murmura pentru ea:

— Asta iau, asta nu iau. Cele două-trei scrisori de dragoste, în orice caz. Rochia roşie… Urs, să iau cu mine rochia roşie? spuse ea cu glas tare. Eram îmbrăcată cu ea când am ieşit împreună prima oară.

— Rochia roşie? Cum vrei, răspunse Urs adormit.

— Şi fotografiile cu clasa, ah cât de mică eram… Urs, vrei să le vezi? Trase cu urechea, dar Urs nu răspundea. Cărţile mele preferate, pijamaua mea veche, caietele de

şcoală… Urs, mi-e teamă că am nevoie de încă un geamantan, fiindcă îmi vin în minte tot mai multe lucruri pe care aş vrea neapărat să le iau cu mine. Ce să fac? Urs? Dormi?

Îl privi cum dormea ghemuit. Se întinse lângă el şi închise ochii. Îi mai deschise o dată ca să absoarbă contururile obiectelor din camera copilăriei ei. Peste câteva ceasuri va pleca, fără deltaplan şi fără să-şi pună viaţa în joc. Măcar acea parte din ea aflată la vedere.

Ochii bătrânei i

ÎN ANUL ACELA, CÂND TREBUIA SĂ TE ÎNGRT joreze sezonul de vară, din cauza crizei financiare şi a francului puternic, într-o zi fabuloasă – una dintre acele zile care scaldă St. Moritz într-o lumină pură – Boris Nikitin, un rus ajuns repede la o bogăţie nesperată, urca Via Selas într-un camion încărcat cu scaune şi mese.

Şedea pe un scaun uzat şi avea pielea la fel de albă ca şi aceea a englezilor care, înfofoliţi în blănuri, bătuseră drumul anevoios prin Engadina, cu o sută cincizeci de ani în urmă. Erau primii turişti care urmau să pună temelia bunului renume al casei noastre.

Boris era transpirat. Ajutase la încărcat camionul cu mobila care sosise înaintea lui şi fusese păstrată la gară. Boris venea cu regularitate în Engadina. Dacă îl însoţea soţia, rămânea mereu la *Suvretta*. Dacă îl însoţea iubita, atunci venea la noi, la *Palace*. De data asta, venise singur, cu mobila.

Cei doi portari, îmbrăcaţi în uniforme impecabile, îl aşteptaseră la gară. Acum unul dintre ei încerca să ţină bine scaunele pe platforma camionului, celălalt venea din urmă în limuzina goală. Boris savura peisajul. Îşi legăna piciorul într-un ritm care trăda nerăbdarea omului de succes care reuşise în Rusia, după schimbarea regimului. Gura i se deschidea şi închidea, ca şi cum ar fi spus o rugăciune. Sau ar fi vorbit cu cineva care nu era neapărat Dumnezeu.

Vizitatorii din ziua aceea se minunau de această apariţie, aşa că Boris a devenit subiectul preferat al fotografiilor. Multiplicat de sute de ori, avea să apară de-acum înainte în albumele foto şi în computerele italienilor, japonezilor sau hinduşilor. Scaunele, el şi, în fundal, Medzi, muntele de pe cealaltă parte a lacului, care se înalţă la fel de semeţ ca şi hotelul construit pe panta abruptă.

Acelaşi vânt sufla peste amândoi, şansele hotelului erau mai mici. Dacă n-avea să alunece cândva în lac, urma să se facă pulbere cu mult înaintea muntelui. Încă mai stăteau faţă-n faţă, amândoi de piatră, o pereche inegală. Unul construit după unităţi de măsură omeneşti, celălalt, după altele, ale naturii. Cu mare risipă şi unul şi altul, fiecare în felul său.

Când şuvoiul de oameni care se târa în susul şoselei, spre satul arid, devenea mai compact, şoferul camionului claxona. Şuvoiul se desfăcea şi se închidea în urma lor, ca şi cum Boris Nikitin ar fi fost un fel de Iisus care înainta spre Palace pe o mare de oameni. Era singurul şuvoi care se împotrivea legilor naturii şi curgea în sus, mânat de curiozitatea de a vedea lumea celor bogaţi. Pâraiele glaciare care modelaseră faţa acestui pământ nu erau în stare de aşa ceva. Ele şlefuiesc stâncile şi se varsă în lac, la fel de nepăsătoare ca timpul.

În dimineaţa aceea, procesiunea spre sat începea jos, la promenada lacului. Şerpuia în sus, pe lângă gară, făcea o curbă strânsă spre stânga, aproape de casa Flurinei – despre care va fi vorba mai târziu –, pe lângă Via Spelma şi, după câteva sute de metri, se răsfira pe străzile şi în pieţele din centrul satului. Satul o răbda, fiindcă trăia de pe urma faimei sale şi tocmai asta aveau să ducă în lume pelerinii ăştia speciali. Chiar şi atunci când portofelele lor erau prea subţiri ca să-şi permită tot ce li se oferea aici. Chiar dacă existau sate mult mai frumoase şi mai primitoare decât acesta. Ei n-aveau să uite că fuseseră la St. Moritz.

Procesiunea lâncezea în faţa hotelului, adesea

rămânea nemişcată, fiindcă aici vedeai pentru prima oară acea lume la care nu aveai acces. Aici distanţa era foarte mică. Şi mai mică era doar când te uitai în micile magazine înşirate de-a lungul străzii; din care priveau afară vânzătoarele, cam fără ocupaţie. O distanţă mică, de-o vitrină.

În faţa intrării spre hotel parcau maşinile clasei superioare, nelăsând loc vreunei îndoieli cu privire la reuşita vieţii care se plimba cu ele. Şi acel Rolls Royce în care ar fi trebuit să şadă Boris şi care îi aparţinuse reginei – există doar o regină – avea să stea curând din nou acolo.

Şoferul camionului a claxonat, oamenii s-au dat la o parte şi au aplaudat ca la o piesă de teatru reuşită, când camionul cu Boris, care şedea pe scaunul lui ca pe un tron, a intrat pe aleea care duce la venerabilul hotel Badrutt's Palace, căruia noi toţi îi spuneam doar Palace. Intrarea triumfală a lui Boris ajunsese la ţintă.

Odată cu sosirea lui au început întâmplările ciudate, menite să ne neliniştească peste măsură – da, chiar şi sosirea în sine era una dintre ele.

Gian, unul dintre portari, a coborât sprinten de pe platforma camionului, în ciuda vârstei – străduindu-se ca întotdeauna să-şi păstreze demnitatea poziţiei lui – şi l-a căutat grăbit, cu o discretă agitaţie, pe *Concierge*. Acesta a ascultat atent povestea lui Gian şi l-a informat pe loc pe *Front Desk Manager*. Acela s-a dus să ceară un sfat de la *Room Division Manager*, care, la rândul lui a socotit că ar fi negreşit un caz pentru *Managing Director*. S-a decis ca deocamdată să nu fie deranjat bătrânul Badrutt. Dar şi la aceste menajamente avea să se renunţe curând. Fiindcă fusese subestimată dorinţa i»

lui Boris de a se impune.

S-au întâlnit cu toţii la mica intrare a hotelului şi şi-au propus să respingă atacul rusesc – în felul obişnuit, politicos, degajat prietenos, care i se cuvenea oricărui client de la Palace, dându-i sentimentul că face parte dintr-o familie. Îl cunoşteau bine pe Boris, era deja pentru al

patrulea sezon la Palace – de două ori iarna, de două ori vara, încă de două ori fusese la hotel Suvretta, eternul concurent al hotelului Palace –, un om cam exaltat, dar în rest nebătător la ochi. De două ori îl însoţise o brunetă, însă toţi evitau să fie prea curioşi, erau şi aşa destule bănuieli.

Şi-au propus să-l întâmpine pe Boris ca întotdeauna, dar să împiedice descărcarea camionului, care să fie trimis la intrarea pentru furnizori. Cu siguranţă avea să se găsească un spaţiu liber la subsol pentru toate lucrurile acelea. Dar deja era prea târziu. Câţiva portari veniţi în grabă, şoferi şi nişte băieţi de serviciu, descărcaseră deja mobila, în timp ce Boris umbla agitat de colo-colo, intervenind şi îndemnând în engleză ca totul să fie mânuit cu grijă. Mobila sovietică a lui Boris – făcută cu siguranţă în anii ’60, în stil sovietic şi pe gusturi sovietice, pentru cetăţeni sovietici – bloca intrarea onorabilului Palace.

Comunismul se pusese încă o dată în calea capitalismului şi în St. Moritz chiar a dominat pentru câteva minute. A înălţat un fel de baricadă în faţa hotelului Palace, astfel că nimeni nu mai putea să intre sau să iasă.

Nici măcar cei doi peruani, mereu radioşi şi bine dispuşi, care se cazaseră la noi cu o lună în urmă şi care acum doreau să plece într-o excursie, şi nici franţuzoaica care venea cu soţul ei la Palace de patruzeci de ani şi care mă derutase încă din prima zi de lucru cu un comentariu: „O femeie ar trebui să se căsătorească cu un bărbat care face ce faceţi

dumneavoastră. Dar eu m-am măritat cu un inginer care mă plictiseşte”. Acum voia să-şi caute o pălărie într-un magazin. O femeie care îmbătrânea urât, simpatică, numai dacă nu erai soţul ei.

Ce nu reuşise nimeni într-o sută cincizeci de ani – să paralizeze activitatea hotelului – reuşeau acum nişte scaune şi mese. Maşinile care voiau să intre pe aleea spre

hotel claxonau. Altele, care nu puteau să-şi continue drumul din cauza acestora, claxonau şi ele. Circulaţia se blocase la Via Serlas şi turiştii se adunau în ciorchini mari în faţa hotelului, în aşteptarea unui eveniment de senzaţie.

Aşa ceva nu se întâmplase niciodată, nici când Aga Khan… nici când Hitchcock… nici măcar când Bardot… Dar mă abat. Îmi dau deja seama că aşa nu ajung la capătul primului capitol, cel mai puţin ciudat dintre toate. Probabil că nu toţi clienţii de la Palace erau celebri, poate că nu toţi erau frumoşi – asta cel mai puţin –, dar toţi erau bogaţi. Şi, ca atare, şi ciudaţi uneori. În privinţa asta, Boris corespundea întru totul regulii.

Astfel că Gian, Elias, administratorul, şi toţi ceilalţi s-au trezit în faţa unor fapte împlinite şi doreau să-şi adune minţile la un loc ca să se sfătuiască. Dar nu s-a mai ajuns la asta, fiindcă în faţa lor a apărut Boris, încărcat cu mai multe scaune şi cu faţa plânsă, lucru la care nu se aşteptase nimeni. Boris plângea, se vedea limpede de la postul meu de observaţie de lângă *front desk*. Lacrimile îi şiroiau pe obraji, ca apa de la topirea gheţarilor, când îşi croieşte drum în vale, primăvara.

Boris şi-a şters faţa cu mâneca şi scaunele au fost cât pe ce să-i cadă. Plângea la fel de nestăpânit ca un băieţaş. Nu mai avea nevoie de cuvinte, zidul s-a deschis în faţa lui şi s-a închis iarăşi în urmă-i. Lumea privea după el cum se îndreaptă spre holul cel mare. Apoi, zidul s-a deschis din nou, lăsându-i să treacă şi pe ceilalţi, care cărau alte mese şi scaune. Iar noi toţi am luat-o încet după ei.

Mobila lui Boris a fost depusă într-un colţ, în Grand Hall, care arăta ca o catedrală. Acolo te simţeai obligat să vorbeşti în şoaptă. Cu atât mai mult cu cât de pe pereţii sălii te priveau madone şi sfinţi. Erau statui şi tablouri pe care cei din neamul Badrutt le aduseseră acasă din numeroasele lor călătorii, în virtutea pasiunii lor de colecţionari.

Abia treptat s-a văzut cât de jerpelite, de vechi şi de stricate erau lucrurile aduse de Boris. Erau douăzeci de

scaune şi cinci mese care cunoscuseră cele mai bune vre→

muri pe timpul lui Brejnev sau chiar şi mai devreme. Când *Managing Director* a vrut să trimită după nişte cameriste care să şteargă mobila de praf, Boris a strigat:

— Să nu le atingă nimeni!

— Dar, domnule Nikitin, suntem la Palace.

Boris se afla din nou în faţa unui zid de oameni care se holbau la el. Zidul a înaintat un pas, el s-a dat înapoi şi s-a sprijinit de spătarul unuia dintre scaunele lui. Apoi, a fost rândul lui Boris să facă un pas înainte şi zidul s-a dat înapoi. Timp de o clipă n-a fost clar cine avea să câştige.

— Rămân aici tot sezonul! a strigat Boris.

Într-un sezon anemic ca acela, argumentul lui Boris era destul de convingător. Un rus excentric, dar care plătea, era în orice caz mai bun decât nimic. Însă zidul a mai făcut un pas spre Boris, care de data asta a rămas neclintit.

— Suvretta mă primeşte cu braţele deschise! a strigat el din nou.

Asta i-a convins pe toţi, până la ultimul, Boris învinsese.

E UNUL CARE SE TOT MUTĂ DINTR-UN LOC într-altul. Încă de mic umblă din loc în loc, trăieşte pe stradă, braţele mamei sunt tot ce are, tatăl e negustor ambulant, face comerţ cu orice îi pică în mână, fierărie, haine vechi, legume, cărbuni. E o familie lipsită de apărare, care umblă din loc în loc, pe lângă lacul Garda, acolo unde, o sută de ani mai târziu, germanii îşi vor închipui Sudul, la acel lac, cel mai sudic dintre toate lacurile germane.

Singura certitudine este chipul mamei deasupra lui, însă n-o va avea multă vreme. Tatăl e bătrân, de două ori mai în vârstă decât mama, cu toate astea îi va supravieţui. Ala, Bussolegno, Trentino, Trento, tatăl. Castel di Fiamme, Bolzano, mama. Săraci cum sunt, umblă din loc în loc, tatăl e sărac, plecase de acasă de prea multă sărăcie, apoi mama se stabilise în sărăcia tatălui. Se mutase în sărăcia lui, până când a murit la douăzeci şi nouă de ani, mutându-

se astfel din nou.

Dar încă nu e moartă, băiatul încă mai are parte de ea, timp de şase ani va avea parte de ea. În Arco, cu vedere largă spre lacul Garda, într-o casă mizeră de lângă pod – acolo trăieşte cel care avea să devină cândva foarte cunoscut. Trăieşte în zdrenţe.

El şi mama lui trăiesc din puţinul pe care îl dă grădina lor de legume. Tatăl a plecat din nou, un om bătrân, de aproape şaizeci de ani, care toată viaţa n-a ştiut decât un singur lucru: să plece. Primul dor al băiatului: să se întoarcă tata. Drumul care duce în sat este drumul pe care va veni tata.

Mama e acolo, şi totuşi nu e acolo. E acolo, smulge legumele din pământ şi le vinde. Face tot ce ţine de nevoile vitale şi tot ce ţine de nevoile vitale îi sleieşte puterile. E acolo şi nu e acolo, mai mult nu poate. Primeşte lunar trei guldeni pentru medicamente – şi azi se mai vede semnătura ei neîndemânatică, tremurată, pe nişte documente din arhiva satului. Însă cei trei guldeni n-o vor putea salva multă vreme.

Băiatul o vede pe mamă pierind, ea dispare încetul cu încetul, e tot mai neputincioasă, mai împuţinată, mai ostenită şi, într-o zi, când băiatul îl zăreşte în cele din urmă pe tată, în depărtare, pe stradă, e deja prea târziu. Băiatul află chiar de la început ce înseamnă aşteptarea tatii şi moartea furişată a mamei.

Cu băiatul de mână, mama fiind în pământ, tatăl pleacă la Milano, mutându-se dintr-o sărăcie în următoarea. Băiatul îşi însuşeşte sărăcia tatălui, ce altceva să facă? Băiatul are deja o viaţă lăsată în urmă. Viaţa mamei. Şi nu are decât şase ani, propria lui viaţă se află încă în faţa lui, dar nu sunt semne că l-ar mai aştepta o viaţă adevărată.

Locuieşte la sora lui vitregă, tatăl a plecat iarăşi, s-a mutat în Nicăieri. Nu-l va mai revedea niciodată. Trăieşte într-un oraş murdar, sărăcit, lovit de război. Într-un oraş

flămând în care îţi găseşti mai curând moartea decât o viaţă. Băiatul e singur zile întregi, încuiat de sora vitregă, pus sub cheie. Acum aşteaptă întoarcerea surorii vitrege şi a tatii, dar numai sora vitregă se întoarce regulat, seară de seară.

Pe Via San Simone, băiatul se urcă pe un scaun şi se întinde ca să prindă o imagine prin fereastra îngustă, de sus. Pentru prima oară dintre atâtea alte ori, vrea să prindă o imagine. Vrea să vadă. Vrea să vadă lumea, văzutul devine obsesia lui. Primul lucru pe care se urcă este un scaun, mai târziu vor fi munţii din Engadina.

Primul lucru pe care îl vede, ca să scape de camera de la mansardă, să scape de durere, este o bucată de cer încadrată de fereastră. Şi tatăl nu vine.

Următorul lucru este curtea interioară, o prăpastie adâncă. Vede din vestibul curtea interioară şi câteva acoperişuri, se gândeşte la tată, se gândeşte şi priveşte, în fiecare zi acelaşi lucru, o curte interioară cenuşie, murdară, un cer la fel de murdar şi liniştea din clădire, întreruptă doar de clopotele bisericii. Îl aşteaptă pe cel care nu va mai veni.

Prima oară văzul lui a însemnat nemişcare. O privire nemişcată la strada care duce la Arco. A doua e o privire nemişcată spre curte şi spre cer. Cu natura asta fără viaţă în faţa ochilor, o natură moartă, îngheţată.

Sora vitregă, pe jumătate soră şi pe jumătate străină, îl face să-şi piardă cetăţenia. Pleacă iar, se mută din cetăţenia austriacă într-o stare de om fără-de-ţară. Lipsirea de orice ţară sună eliberator, scapi de ele, de state, dar ce apare în locul lor? Măcar dacă ţara s-ar întrista că pierde pe cineva. Dar ţării îi e totuna, lipsirea este unilaterală, fiindcă de aici pleacă unul, se duce în altă parte, dar se naşte şi îi ia locul altul.

Statului nu-i pasă dacă cineva de felul băiatului mai e sau nu acolo. Urma să nu mai aibă o ţară a lui până la capătul vieţii – nici austriacă, nici italienească, nici elveţiană; deşi toţi îl ridică în slăvi şi îi vor construi un

muzeu la St. Moritz, dar la mult timp după moarte. El se va avea pe sine, va avea vederea lui clară, o familie, dar niciodată nu va mai avea o ţară. Arta lui, pentru care va fi venerat, va rămâne fără cetăţenie.

Băiatul fără-de-ţară aude glasuri pe casa scărilor şi aude ceva despre o ţară în care ai parte de fericire. În Franţa ai parte de fericire, aşa că băiatul evadează, fuge într-acolo, poate că şi tatăl lui este în Franţa şi e fericit acolo. Calea spre fericire începe chiar de la parcul castelului – din direcţia aceea intraseră cândva soldaţii francezi în oraş – însă băiatul nu ajunge departe.

Între timp, a împlinit nouă ani, e destul de mare ca să fie porcar, aşa consideră şi ţăranii care îl prind într-un şanţ, la marginea oraşului Milano. Porcar, vagabond, intern într-o casă de corecţie. Acolo se mută mai târziu băiatul care între timp are treisprezece ani şi care nu ştie să scrie şi să socotească. Dar va şti să picteze, să vadă şi să picteze. Însă mai întâi este adus pe calea cea bună, el, cel fără-de-ţară.

Toate astea s-au întâmplat demult, între timp i-au construit un muzeu la marginea satului. Acolo nu se poate parca, acolo se poate merge doar în pelerinaj. Spectrul vestitelor „lipsiri” din St. Moritz s-a lărgit cu încă una. Şi în timpul ăsta muntele respiră adânc, relaxat, fiindcă muntele are timp, foarte mult timp. O viaţă de om nu ajunge pentru o singură răsuflare a muntelui. El trage aer în piept înainte de naşterea noastră şi expiră după ce am plecat iarăşi. Muntele este cumpătat cu respiraţia. Totuşi, uneori, dacă ai noroc, poţi să-i vezi coastele ridicându-se şi coborând. Atunci înseamnă că muntele a respirat.

3

LIPSA DE TARĂ SE ACUMULEAZĂ LA ST. MORITZ.

Este imponderabilă, are nişte amortizoare ca maşinile Bentley şi Porsche care stau în faţă la Palace. Ea umblă tiptil – şi este însoţită de lipsa de adăpost a banilor

care găsesc adăpost pretutindeni. Ea are propriul ei ritm, necesităţile ei. Acest fel de lipsă respiră altfel. E sprintenă şi uşoară, bronhiile îi sunt bine antrenate. Ea respiră în ritmul cinei într-unul dintre cele două restaurante de hotel; în ritmul orelor de tenis şi al transpiraţiei din cele trei saune diferite; în ritmul înotului în marele bazin, cu Mezdi mereu în faţa ochilor.

Pentru lipsirea asta e vestit Palace, intri şi te lipseşti de toate. Eşti într-o nouă familie. Nu sezonul de iarnă – pe care se zice că l-ar fi inventat cei din neamul Badrutt –, ci această lepădare, acest loz al lozurilor, pe care l-ai tras, face ca totul să fie diferit. E o stare care nu ştie de paşapoarte.

În dimineaţa următoare, mi-am încuiat camera, am părăsit clădirea personalului, aflată vizavi de hotel, şi am trecut drumul. Dimineaţa, la ora nouă, se formase deja şuvoiul de oameni, care curgea în sus pe munte, sfidând legile gravitaţiei, se oprea în faţa hotelului Palace şi bloca intrarea. L-am salutat pe Gian, portarul, respectabilul slujitor, prima carte de vizită a hotelului nostru, apoi am coborât în pântecul clădirii, în măruntaiele ei.

În cantina de modă veche, care trebuie să fi arătat aşa încă de pe vremea când Hans Badrutt avea aici ultimul cuvânt, am luat micul dejun alături de bucătari, tehnicieni şi cameriste. Unii dintre ei lucrau aici de treizeci sau patruzeci de ani. Hotelul se mândrea că nu doar clienţii, ci şi personalul rămânea mult timp la Palace. Ca şi cum toţi ar fi încheiat un pact să nu plece de acolo până ce nu-i silea slăbiciunea vârstei.

Dar exista cineva, Signor Carii, pe care nici slăbiciunea vârstei nu-l putea sili. Venise la Palace când era copil şi acum, optzeci de ani mai târziu, la bătrâneţe, tot mai venea. Ce spun eu, venea? El locuia în Palace. Abia se mişca pe culoare, uscăţiv şi tremurând din toate încheieturile, infirmierele din hotel – sunt două – îi schimbau zilnic bandajele la picioare.

Pielea domnului Carii era pătată de sus până jos. Aşa

cum copacilor le cresc inele, cu timpul îi creşteau şi lui nişte pete pe trup. Cât am stat la Palace, el mi-a fost unul dintre cei mai buni clienţi, deşi nu eram sigur că mă şi ascultă. Adormea destul de des cât îi vorbeam. Dar nu părea să-i pese dacă vorbesc sau tac, prezenţa mea era suficientă.

Uneori, când aţipea, tresărea şi mă căuta cu privirea. Nu dura mult şi adormea la loc. Apoi, totul se repeta.

Adesea îl ţineam de mână, o mână zbârcită, fără vlagă. Fusesem nevoit să mă obişnuiesc să ţin de mână alt bărbat, prima oară când mă luase de mână mă împotrivisem. Dar mă abat.

Am băut cafeaua lângă peretele de sticlă, cu vedere spre Mezdi şi lac. Eram sigur că deasupra noastră, pe terasa de la Grand Hall, se aflau unii pentru care era o binecuvântare să fie chiar acum, chiar aici. Pentru că asta ne lega pe toţi, pe cei din pântecul hotelului şi pe cei de pe terasă: pentru toţi priveliştea era minunată, deşi perspectivele erau diferite.

Când am străbătut în grabă Grand Hall, înclinând capul spre sfinţi, ca întotdeauna, urându-le o dimineaţă bună şi ţinând pregătite foile volante, ca să le împart, mi-a atras atenţia faptul că trecerea spre zona cu scaunele şi mesele lui Boris Nikitin fusese barată. Mobila la care rusul nu voise să renunţe, dintr-un motiv sau altul, stătea acolo ca şi cum ar fi fost vorba de nişte valoroase piese de muzeu, pe care le adusese din îndepărtata Moscovă la Engadina numai ca să le ştie lângă el. Toate astea nu se puteau explica prin nebunia unui rus nou-îmbogăţit. Cei din pântecul hotelului presupuneau că nevasta sau amanta îl dăduse afară şi că acum umbla cu mobila după el, până-şi găsea o nouă nevastă sau amantă.

Boris Nikitin, care îşi pierduse vizibil tot optimismul, şedea pe unul dintre scaunele lui, ca şi cum şi-ar fi petrecut noaptea acolo. I se adusese mâncare, dar nu se atinsese de ea. Era atât de adâncit în durerea lui, încât nici nu mi-a auzit salutul. Pe un panou, în faţa barajului scria:

Colţul Nikitin. Accesul interzis.

Pe terasă, acolo unde luau micul-dejun clienţii, am mers de la masă la masă, ca să împart foile volante. Domnul Badrutt zisese: „Vă angajez pe timpul verii, dar trebuie să vă ocupaţi singur de munca dumneavoastră”. Un ucrainean mi-a dat foaia înapoi.

— N-avem nevoie de aşa ceva. Avem destule să ne povestim, a spus el în engleză.

— Şi dacă nu, ne uităm la televizor, a adăugat soţia lui.

Ea, o ucraineancă robustă, se ocupa cu devotament de băieţii lor. Era o figură atât de comună, încât o luasem drept bonă, o bonă ucraineană cu rădăcini rustice şi pas apăsat. Îi urmărisem timp de-o săptămână, pe ea şi pe băieţi, şi vorbisem cu ei. Bărbatul a venit abia mai târziu, fiindcă îl reţinuseră afacerile la Kiev. Băieţii erau serviţi de nişte italieni. Doi copii în jurul cărora roiau nişte bărbaţi cu jachete albe. Cum avea să arate viitorul lor?

Nu ştiu de ce crezusem că femeia aceea modestă şi deschisă era bona. Poate fiindcă eram încredinţat că doar bonele sunt în stare să fie modeste şi deschise, nu şi mamele aflate printre clienţii noştri. Poate pentru că lumea obişnuise să vină cu bonele la Palace – asta cu mult timp în urmă, pe vremea când, înfofolit în haine groase, erai nevoit s-o iei pe drumul anevoios din trecătoarea Julier, uneori cu toată familia, împărţită în mai multe trăsuri. În spate erau stivuite bagajele, pe un car, un munte întreg de geamantane, fiindcă nu mergeai la Palace doar pentru câteva zile sau săptămâni, ci pentru un sezon întreg.

Vremurile astea trecuseră de mult şi între timp aproape nimeni nu mai rămânea acolo cu săptămânile – cel mult Oscar, unul dintre cei doi peruani, care mereu locuia la Palace o lună, înainte să plece mai departe, în sudul Franţei. Nouăzeci şi cinci la sută dintre cei care trăiseră astfel erau deja morţi, dispăruse o generaţie întreagă şi nu apăruse alta care să reziste într-un singur loc mai mult de câteva zile – aşa povestise Rodrigo, care începuse ca

spălător de vase, cu treizeci de ani în urmă, şi care acum, îmbrăcat în costum negru, răspundea de Grand Hall şi de bar. Câteodată mai treceau pe acolo copiii celor morţi, şi ei deja adulţi de multă vreme, dar nici ei nu rămâneau mai mult de un sfârşit de săptămână.

Şi Rodrigo se arătase foarte încântat, ca şi cum povestea lui ar fi fost încă o variantă a celei despre cum devii milionar din spălător de vase. Însă nu era cu totul un neadevăr, fiindcă în ţara lui îl aşteptau o casă nouă şi o nevastă, căreia îi amenajase un *Beauty-Studio*. La mai mult de atât nu te puteai aştepta, dacă ai început cândva ca fiu de pescar portughez. Dar mă abat.

Am împărţit din foile mele franţuzoaicei, care din nou a spus că se măritase cu un inginer care o plictisea; că o femeie se putea socoti fericită să aibă un bărbat ca mine, care făcea ce făceam eu, chiar dacă, în general, asta nu-ţi asigura traiul. Soţul ei şedea alături, citea ziarul – asta făcea mereu – şi o ignora. O singură dată mă oprise şi îmi şoptise: „Ştiţi cumva vreo poveste despre cum poţi scăpa de nevastă?” A râs şi a râs şi ea, fără să ştie de ce, însă râzând ajunseseră la o înţelegere.

Ca mulţi alţi clienţi, mâncau şi ei în restaurantele noastre, fără excepţie. Schimbau Le Restaurant – în fotografiile de pe vremuri vedeai femei în rochii de seară, coborând scara sub privirile curioase ale celorlalţi – cu Chesa Veglia şi de acolo se întorceau în primul restaurant. Toţi se mişcau într-un cerc închis, dacă nu cumva voiai să-l numeşti roată pentru hamsteri. La cină, când cineva avea o rezervare pentru mine – numai atunci aveam voie să mănânc în acele restaurante – îi vedeam pe amândoi vorbindu-şi neîntrerupt, astfel încât cu greu te-ai fi putut gândi că soţia se plictisea. Dar în scurtul timp petrecut la Palace învăţasem că plictisul are multe chipuri.

L-am salutat şi pe Gianni, care şedea acolo, ca în fiecare dimineaţă, cu un ziar italienesc. Gianni Tscharner, fiul unui cofetar din Florenţa, cofetar şi el. Toţi din familia lui fuseseră cofetari, începând cu primul care, în secolul al

nouăsprezecelea, nu putuse să îndulcească viaţa nimănui din Engadina, nici măcar sieşi. Când viaţa a rămas neîndulcită destulă» >

vreme, el şi-a pus reţetele şi cele câteva haine într-un geamantan, şi-a închis casa şi brutăria şi a luat-o spre sud.

Altul făcuse ca şi el, dar emigrase în est şi ajunsese la St. Petersburg. Un al treilea, la Berlin. Se poate presupune că primul lucru pe care l-au făcut a fost să-şi caute o cameră. Al doilea, să-şi cumpere zahăr şi făină. Al treilea, să frământe aluat. Şi Gianni, la a cincea generaţie, frământa aluat, cu excepţia unei singure săptămâni pe an, când organiza la Palace un turneu de *backgammon*.

Mesele erau deja pregătite în sala cu oglinzi, lângă bar, cu mult înainte să vină primii jucători. Însă între timp Gianni avea o problemă, fiindcă interesul pentru *backgammon* scădea de la un an la altul. Se înscriau tot mai puţini, era nevoie de tot mai puţine mese, seara îl găseai tot mai des singur şi jucai o partidă cu el, ca să-l consolezi. Atunci povestea din viaţa lui de cofetar şi din viaţa familiei lui.

Era un bun povestitor, amesteca italiana şi dialectul din Engadina. Ştia că fiecare poveste are un ritm, o respiraţie care trebuie neapărat găsită, dacă vrei să şi fii ascultat. Ştia cum să sporească interesul până la punctul culminant, cum să dea acţiunii o nouă întorsătură şi cum să aştepte până la final cu dezlegarea enigmei.

Părea că într-o familie de cofetari cu legături în peste şase oraşe europene – o familie care de două sute de ani avea grijă de consistenţa corectă, de ingredientele potrivite şi de păstrarea secretului reţetelor – se întâmplaseră lucruri mai palpitante decât te-ai fi aşteptat de la o viaţă tihnită în Florenţa. Niciun război, nicio revoluţie nu se petrecuse fără vreunul dintre Tscharneri.

Gianni era singurul care mă întrecea în arta povestitului şi mărturisesc că uneori mă lăsam convins să joc numai ca să ajung la încă o poveste de-a lui.

— S-a liniştit rusul? a întrebat, fără să-şi ridice

privirea din ziar.

— Tot în colţul lui stă. Unul dintre peruani e cu el. A şezut acolo tot timpul şi a plâns. Mi-a povestit unul dintre băieţii de serviciu.

— O fi având motivele lui.

— O noapte întreagă? Ce-l face pe un rus să plângă o noapte întreagă? Rodrigo a fost nevoit chiar să-şi prelungească tura, fiindcă Nikitin cerea întruna de băut.

— Poate că a pierdut totul şi nu i-au mai rămas decât scaunele şi mesele.

— Sunt prea vechi pentru un nou-îmbogăţit ca el, s-a amestecat franţuzoaica. Poate că i-a murit cineva.

— Şi asta se poate, am răspuns eu.

Clienţii nu erau contrazişi nici măcar când se cunoştea adevăratul motiv. Se zâmbea doar cu subînţeles.

Soţul ei puse ziarul deoparte.

— Şi anul trecut fusese atât de fericit cu însoţitoarea lui. Poate că ea o fi murit. Bărbatul chibzui scurt. Dar poate că era doar soţia, adăugă el.

— Totu-i posibil.

M-am întors, am aruncat o privire la apa lacului, netedă ca oglinda, la blocurile înalte de la băile St. Moritz, în care locuiau oameni obişnuiţi, angajaţi şi proprietari de magazine, numeroşii aducători de fericire pentru cei câţiva, puţini la număr.

M-am uitat şi în cealaltă direcţie, spre fermă, în spatele căreia se ascundea un lac minuscul în care mulţi dintre noi se scăldau în zilele libere. Am tras în piept aerul tare şi tocmai voiam să mă întorc în Grand Hall, când Gianni m-a întrebat peste marginea ziarului.

— Chef de *backgammon* în seara asta? Ieri n-a venit nimeni.

— Dacă aveţi chef să spuneţi o poveste nouă.

— Aşa ceva nu s-a mai văzut pe lumea asta: un povestitor care îşi are propriul povestitor. Am să găsesc eu

ceva. Poate vă povestesc din viaţa lui Segantini. La opt, deci?

— Dacă nu am clienţi.

— Bătrânul Badrutt e deja la locul lui?

— Adineauri încă nu era.

Grand Hall, inima hotelului Palace, era cufundat în linişte, ca mereu la ora asta. Era ca poala unei mame bune care-şi aşteaptă copiii osteniţi; ca un înveliş protector care a primit în el multe generaţii, purtându-le prin multe sezoane, într-o stare care semăna cu plutirea.

Grand Hall era mai mult decât o sală, aşa cum vezi în fiecare hotel. Era mai mult decât un vestibul unde stăteau cei care aşteptau un taxi sau voiau să se odihnească puţin.

Grand Hall era încăperea cea mai mare, cea mai impozantă de la Palace şi un relicvariu în adevăratul sens al cuvântului.

Îi aveam pe Bacchus şi Ariadne în ulei, statui romane din marmură, cufere elveţiene din lemn de pin, pe Sfântul Ioan, de asemenea în ulei, oglinzi italieneşti, lămpi de perete şi iarăşi sfinţi, cufere şi portrete. Aveam o *Coborâre în infern* şi un Iisus fără alte informaţii. Aveam şcoli germane şi elveţiene, napolitane şi florentine. Un episcop de lemn, fără braţe, un fel de infirm al credinţei cu un chip delicat, care nu mai putea să se roage. Sfinţi de toate felurile, statui de lemn, sfinţi dormind sau mustrători, pe pânză. Chiar şi Sfânta Familie, un relief pe lemn. În drum spre restaurant, trebuia să treci pe lângă Dumnezeu-Tatăl, ulei pe lemn.

Dar cel mai des erau Madone. Greu de spus cum de adunaseră cei din neamul Badrutt mai ales Madone. Una strângea la piept capul unui Iisus hidos care nu uita să ne binecuvânteze nici în clipa suptului. Alta îşi ţinea fiul cu ambele braţe, o a treia era cufundată în lectură, împreună cu el, o a patra îngenunchea în faţa nou-născutului.

Însă mândria hotelului Palace era tabloul pus sub sticlă, dintr-un mic salon. Era o Madonă tânără, desculţă, o pictură de Rafael, aşa se susţinea. Ea şi băiatul ei se uitau

direct la noi. Uneori mă postam în faţa tabloului şi îi priveam pe amândoi în ochi, să văd cine cedează primul.

Bătrânului îi plăcea să povestească cum, într-o bună zi, primul Badrutt, întemeietorul, adusese din Italia tabloul învelit într-un covor. Străbătuse trecătorile din Alpi cu Rafael ascuns în trăsura lui. Povestea era mult prea bună ca să n-o crezi.

Chiar când voiam să traversez sala ca să mă interesez la *concierge* de clienţii nou veniţi, am auzit un şuşotit venind din colţul unde era mobila lui Nikitin.

Cineva părea copleşit de sentimentele sale, în timp ce un al doilea încerca să-l liniştească. Vorbeau în engleză. M-am uitat cu precauţie şi i-am văzut pe rus şi pe Oscar, peruanul. Unul rotofei şi răscolit, cu faţa puhavă, înroşită de plâns; celălalt mic şi sprinten, mai mult râzând, un bărbat deloc complicat, pe care îţi plăcea să-l ai în preajmă.

Despre el ştiam doar că face parte din cea mai importantă familie de bancheri din ţara lui, că părăsise Perú ca să trăiască în Elveţia. Dacă îl întrebai din ce motiv, arăta spre inimă. Aşadar inima i se deschisese în Elveţia. Prietenul lui, al doilea peruan din hotelul nostru, era pictor. Trăia din pictat şi din averea familiei de editori din care făcea parte.

Cei doi se cunoşteau din tinereţe, când fuseseră la surf în Pacific. Adesea mi-i închipuiam călărind uriaşele valuri ale oceanului, fără să se ude măcar, darmite să fie în vreo primejdie. Doi adolescenţi fericiţi, fără griji, cărora viaţa nu le putea face niciun rău. Un fel de *Beach Boys* ai sudului.

Oceanul se deschidea şi-i lăsa să treacă.

— Ştiţi poveşti din ţara dumneavoastră? îi întrebasem, iar ei se priviseră uluiţi.

— Vrei să zici, poveşti cu indieni şi aşa mai departe?

— Şi altele mai noi.

— Sigur că ştim poveşti. Cu cât bem mai mult, cu atât

mai multe ştim.

Însă acum Boris şi peruanul şuşoteau împreună, aşa că am fost nevoit să ciulesc urechile ca să înţeleg ceva.

— Mesele şi scaunele astea sunt tot ce mai am.

— Mai ai şi o grămadă de bani în cont.

Boris se prefăcea că nu auzise.

— Nevasta mea n-a vrut să le păstreze, nu i-au plăcut niciodată, fiindcă au fost ale mamei. Mereu zicea că miros a moarte şi a comunism.

— Şi te-a dat pur şi simplu afară?

— Nu pur şi simplu, ci abia după ce a aflat de Nataşa.

— Dar e casa ta.

— A fost odată. Acum doi ani am pus-o pe numele ei, ca dovadă de iubire. Când auzise de Olga.

— Şi cine-i Olga?

— A fost. A fost altă amantă.

— Poţi să-ţi cumperi altă casă la Moscova sau oriunde în altă parte. Eşti putred de bogat.

— Şi ce să fac într-o casă goală? M-am gândit să vin pur şi simplu la Palace, până se mai liniştesc toate.

— Bine ai făcut. Personalul îţi citeşte dorinţele din priviri, clima e blândă în anotimpul ăsta, la Moscova sigur e înăbuşitor.

— Cunoşti Moscova?

— Ştiu numai ce se povesteşte.

În clipa aceea, cineva m-a atins uşor pe umăr. Rodrigo, şeful de sală, mi-a şoptit:

— Domnul Badrutt vrea să-ţi vorbească. E la locul lui.

I

Hai cu mine, şi aşa trebuie să-i duc batistele.

Cu un aer blând, uşor adus de spate, bătrânul şedea la locul lui, rezervat pentru el în orice moment al zilei. O mână i se sprijinea pe măciulia bastonului. Ochii îi lăcrimau, aşa cum fac uneori ochii bătrânilor. Ca şi cum ar fi avut un motiv ascuns să plângă. Ca şi cum lacrimile s-ar

fi prelins din lumea de dincolo în lumea asta, fiindcă de cealaltă parte se revărsa un lac tainic.

Un bărbat mărunt, fragil, la costum şi cravată, cu ochi umezi, dar zâmbitor. Şedea şi aştepta. Zi de zi aştepta să se întoarcă toţi, acei Hitchcock, Chaplin, Dietrich, pe care îi cunoscuse în tinereţe. Care locuiseră aici, la el, şi făcuseră din Palace ceea ce era acum. Un loc al poveştilor, uneori al anecdotelor, da, da, trebuie spus că de cele mai multe ori era mai curând al anecdotelor.

Rodrigo a pus jos cutia cu batiste, a scos una şi i-a întins-o bătrânului. Rodrigo, cam de jumătatea vârstei lui Badrutt, se purta grijuliu şi tandru ca o mamă. Badrutt şi-a uscat ochii, apoi şi-a pus mâna pe braţul meu.

— De unde ziceaţi că sunteţi?

— Din România.

— Soţia mea e unguroaică.

— Felicitări.

— Îmi plăceţi, sunteţi bun de gură. Aici, în Grand Hall, avem două tablouri în ulei ale unui pictor român. A făcut portretul tatălui meu.

— Le ştiu.

— Spuneţi-mi, cum de-am ajuns să vă angajăm?

— Sunt din Bucureşti. Să nu se confunde cu Budapesta. Unii din Vest o fac. Privite de aici, câteva sute de kilometri în plus sau în minus nu contează. Oricum, mereu am visat să văd Elveţia şi mai ales St. Moritz. Tata avea multe albume şi cărţi despre ele, pe care le-a moştenit de la bunicul lui. N-am idee cum de-a avut bunicu' aşa ceva, dar nici el, nici tata n-au fost vreodată aici. Comuniştii le-au încurcat socotelile. De aceea am venit eu acum.

— Îmi aduc aminte. Aţi înnoptat la noi şi n-aveaţi bani să plătiţi.

— Exact. *Concierge* l-a informat pe *Front Desk Manager*, acesta pe *Room Division Manager* şi el, la rândul său, v-a sunat, fiindcă nu-l găsea pe *Managing Director*.

Bătrânul a început să râdă până când a fost nevoit să-şi şteargă iarăşi ochii.

— Deja aveam de gând să chemăm poliţia şi atunci mi-a venit o idee. Am zis să fiţi întrebat dacă ştiţi să faceţi ceva

deosebit.

— Aşa s-a şi întâmplat, dar eu am răspuns că nu ştiu să fac absolut nimic. „Să spălaţi farfurii?”, m-a întrebat *Front Desk Manager*. Am răspuns că sigur aş putea, dar că nu era ceva deosebit. Am chibzuit puţin şi apoi mi-a venit o idee şi am adăugat: „Ceva ştiu să fac, totuşi. Ştiu să spun poveşti. Aveţi nevoie de aşa ceva pe aici?”

— Când mi-a spus asta, mi-am zis că sunteţi un escroc. Dar apoi a început să-mi placă gândul să spuneţi poveşti. Uitaţi-vă în jur. Nu e un an deosebit de bun, francul e prea puternic şi, după criza financiară, nu vin mulţi clienţi. Şi atunci m-am gândit că prezenţa unui povestitor în oferta noastră n-are cum să strice. O guvernantă masculină pentru clienţii plictisiţi. De când anunţăm peste tot că pot fi solicitate serviciile unui povestitor profesionist, au mai fost şi clienţi care s-au referit explicit la asta, când au făcut rezervări la noi. În special femei, mi s-a spus.

— Femei şi singure.

— Toate erau bogate?

— Presupun.

— Au vrut mai mult decât doar poveşti?

— Unele.

— Şi aţi…? Ochii bătrânului scânteiau.

— Domnule Badrutt, ştiţi doar că personalului îi este interzis orice contact intim cu clienţii.

— Discreţia dumneavoastră i-ar fi plăcut lui Glinter Sachs. Ştiţi că a locuit multă vreme la noi.

— Toţi cei de-aici ştiu povestea.

— Bine, bine. Dar, ia spuneţi, ce le istorisiţi oamenilor?

— Ştiu o mulţime de basme şi mituri, poveşti ale popoarelor, indiferent că sunt din Africa, Asia sau America de Sud. Ştiu conţinutul a sute de romane şi filme. De cele mai multe ori, chiar şi încep cu o carte sau un film, apoi improvizez.

— Ca la o piesă de jazz. Mai întâi tema de bază, apoi improvizaţia.

— De aceea nu mi se termină niciodată poveştile, fiindcă orice film sau carte pot avea mii de versiuni.

— Sună bine. Cât timp v-a mai rămas de stat la noi?

— Două zile, atunci datoria mi-e acoperită.

Bătrânul tăcu o vreme.

— M-am informat, lumea e mulţumită de serviciile dumneavoastră. Poate că vom avea nevoie de ele şi anul viitor.

Lăsaţi la *concierge* adresa şi numărul de telefon din România ca să vă putem contacta. Pentru sezonul de vară, mai slab, s-ar putea să ne prindă bine un bun povestitor.

— Nu vreau să mă mai întorc acasă. Vreau să încerc să rămân aici, prin zonă, fie şi ca spălător de vase.

Bătrânul chibzuia.

— Bine şi aşa. Când plecaţi, luaţi de la *concierge* biletul pe care vi-l voi lăsa acolo. Acum scuzaţi-mă, e aproape ora douăsprezece şi, de patruzeci de ani, soţia mea şi cu mine luăm împreună masa de prânz.

S-a sprijinit în baston, eu l-am ajutat să se ridice, ne-am dat mâna, însă, când am vrut să mă îndepărtez, m-a oprit:

— Ia spuneţi, vorbiţi germana fără accent, chiar sunteţi din România?

— Domnule Badrutt, îngăduiţi-mi şi mie să rămân discret de data asta.

A ridicat din umeri, mi-a făcut semn cu ochiul şi a plecat păşind greoi şi precaut. Ţi se făcea teamă pentru el la fiecare pas, dar mersul i se potrivea unui om care văzuse aproape un secol întreg. M-am dus la fereastra

mare de unde se vedea muntele imens. Într-o mică încăpere alăturată, doamna cea tăcută care se ocupa de bridge pregătea masa pentru jocul de după-amiază, dar şi ei i se terminau clienţii. Avea să stea acolo şi să aştepte cu zel, aşa cum trebuia să aştepţi într-un asemenea hotel.

4

GIOVANNI DEVINE BĂRBAT, NECULTIVAT, UN analfabet. Dar ştie să picteze ca niciun altul. Bărbatul căruia în copilărie tatăl îi fugise şi îi murise mama îşi ia o femeie, pe Bice. N-o va părăsi niciodată. Va fi alături de Bice şi de copiii deja mari chiar şi în Maloja, în ultimii lui ani; nu era bătrân când a murit.

Un bărbat sălbatic, cu părul şi barba în dezordine, cu ochi sălbatici, care trăia fără cununie. În casa lui, pe lângă care se trece şi azi, când intri în Engadina venind din Italia, în odaia lui, el stătuse locului un minut, pentru ca fotograful să poată apăsa pe declanşator.

Bărbatul care în copilărie văzuse lumina zilei doar printr-o fereastră îngustă va picta lumina. Lumina şi depărtările. Şi nimic nu va fi mai potrivit decât lumina şi depărtările munţilor. Mai întâi în Brianza, apoi în Savognin, la urmă în Maloja. Fiindcă în el continua să trăiască ceva din tatăl lui, şi el avea să vagabondeze.

Bice, bărbatul tău e un vagabond. Ceva mai puternic decât tine îl atrage afară, părăseşte casa în fiecare dimineaţă, încărcat cu ustensile de pictură şi pânze – mai târziu i le vor căra alţii – şi, după câţiva paşi, dispare în desiş.

Te înşală, Bice, sub ochii tăi te înşală şi tu îi pui la vedere, în casă, pe copiii infidelităţilor lui. Te înşală cu aceeaşi patimă cu care ţi-a făcut şi ţie copiii. E o minune că a reuşit să stea locului pentru o fotografie de familie. Un vagabond, un fără-de-ţară, unul cu naţionalitate neclară, după cum s-a zis despre el. Unul care se deosebeşte de toţi ceilalţi vagabonzi doar prin faptul că poate să picteze lumina. Numai asta îl va salva.

Giovanni, care aşteptase mult în copilărie, nu mai

aşteaptă. Cât de puternice trebuie să fie picioarele cuiva, ca să-l poarte zilnic la înălţime, pe Alp Tussagn, L-ai Tigiel sau pe Schafberg? Din mica încăpere, cu tavan jos, afară, în depărtări. Cât de ciudat trebuie să pară el printre locuitorii munţilor, printre ţărani şi animalele lor, cât de ciudată, pornirea lui. Însă ei l-au primit cu toţii, răbdători. Fiindcă muntele are destul loc. Muntele nu face niciodată loc, dar are loc destul.

Bice, bărbatul tău e un vagabond ca şi bărbatul care l-a zămislit, dar el, spre deosebire de acela, se întoarce mereu acasă seara. De asta poţi să fii sigură. Picioarele îl poartă înapoi, ele nu te trădează.

Peste zi el va picta lumina – lumina pielii, lumina apei, lumina stâncii, lumina cerului –, noaptea va sta lungit lângă tine. Însă nu vei putea să ştii pe unde zăboveşte el în visele lui. Nici dacă în vis picioarele îi sunt iarăşi încălţate cu ghetele de munte. Nu vei putea şti cine a avut mai mult parte de el, tu sau muntele, atunci când, bolnav de moarte, cere să fie dus mai aproape de fereastră, ca să-şi vadă munţii pentru o ultimă oară. Nu pe tine, ci munţii lui.

N-a trebuit să te părăsească pentru ca totuşi să te părăsească. Însă se spune că aţi fost fericiţi împreună. Poate şi din cauza asta. Tu ai acceptat muntele, l-ai îngăduit lângă tine, asta a fost dovada puterii tale.

Câţiva ani mai târziu, când Giovanni e mort de-a binelea, ei îi fac un muzeu la St. Moritz, pe drumul spre Suvretta. Un mausoleu fără trup. Pentru cineva care n-a vorbit germana, nici dialectul din Engadina, ci numai italiana lui ţărănească, necultivată; care abia târziu învaţă să scrie. Ei construiesc o casă de piatră pentru arta lui descătuşată, ca să rămână acolo.

În fiecare an a fost nevoit să ia în calcul că ar putea fi alungat. În schimb, arta lui are voie să rămână fără nicio oprelişte. Ea n-are de ce să-şi facă griji că depăşeşte vreun termen. Ea n-are limite de timp.

Faptul că băiatul, tânărul, bărbatul găsesc adăpost tocmai în St. Moritz e surprinzător, fiindcă lui Segantini nu

i-a păsat cine ştie ce de locul ăsta. El a pictat orice, dar niciodată St. Moritz, cu o foarte mică excepţie. Şi acum tocmai el are un refugiu stabil, în toată acea nobilă lipsă de adăpost.

Povestea nu se sfârşeşte aici, într-un anume fel, ea abia începe.

În anii ’40 – la scurt timp după război, la decenii după moartea lui Giovanni Segantini –, într-o zi de duminică, limpede, scăldată în lumină, care i-ar fi plăcut lui mult, paznicul muzeului năvăleşte în stradă şi fuge ţipând în sat. Nu se lasă oprit de nimeni, fiindcă lumea l-a auzit între timp şi a ieşit în goană din case, temându-se să nu fie incendiu la muzeu. Ies şi clienţii din hoteluri, s-a adunat o mulţime de oameni – ţărani şi lume bună –, care îl urmează până la casa directorului de la muzeu. Directorul, alarmat de zgomot, aşteaptă deja în cadrul uşii.

— Domnule director! – strigă paznicul de departe, gesticulând disperat. Gâfâie, fiindcă bietul om are respiraţia scurtă, iar preferinţa lui pentru pahare deosebit de adânci, în care să poată privi, e cunoscută tuturor. Domnule director! mai strigă el şi când se află în faţa acestuia, în vreme ce mulţimea aşteaptă la oarece depărtare, însă destul de aproape ca să audă tot.

— Ce-i? Arde? Aţi chemat pompierii?

— Mai rău, domnule director.

— Mai rău decât un incendiu?

Paznicul încuviinţează din cap şi îşi şterge sudoarea de pe frunte.

— Mai rău. E aici.

— Cine-i aici? Vorbeşte limpede, omule.

— Segantini, domnule director. L-am văzut cu ochii mei. Tocmai îmi făceam rondul, când am văzut un bărbat la etajul de sus.

— Un bărbat?

— L-am întrebat: „Cum aţi intrat? Ce faceţi aici?” „Asta mă întreb şi eu”, a răspuns el, fără să se întoarcă spre mine. Apoi, a aşteptat până când am întrebat din nou.

Atunci a spus încet: „Cine să fiu? Segantini. Nu mă recunoşti?” Atunci s-a întors, domnule director şi… Paznicul îşi dă ochii peste cap, suflând greu. Arăta exact la fel ca în fotografii. Fără îndoială. El a fost.

Mulţimea, care îşi ţinuse respiraţia până atunci, începe să râdă, ca la un semn. Directorul, clocotind de furie, îl apucă pe om de guler.

— Şi tu, tu ce-ai făcut?

— Ce să fac, domnule director? Eu m-am speriat.

Oamenii râd în hohote.

— S-a apropiat de mine şi nu trăia, domnule director. Jur că nu trăia, chiar dacă era acolo. M-a privit şi a zis: „Curând trebuie să mă mut din nou, asta nu-i pentru mine”. Tremuram tare, totuşi am mai putut să-l întreb: „Şi unde vreţi să mergeţi?” Mi-a răspuns: „Pur şi simplu vreau să plec de aici, satul ăsta nu-i pentru mine. Ăştia nu-s oameni de-ai mei. Să plec şi apoi să urc pe culmi. Poate şi înapoi acasă. Casa mea din Maloja mai este?” Domnule director, ce-ar fi trebuit să fac? Am dat din cap şi am luat-o din loc.

Directorul oftează sonor şi-l ţine şi mai strâns pe om.

— Adică vrei să-mi spui că ai vorbit cu spiritul lui Segantini? Ai lăsat muzeul pe mâna unui nebun sau a unui spărgător pe care l-ai luat drept Segantini?

Paznicul înghite în sec, la posibilitatea asta nu se gândise. I se citeşte consternarea pe faţă. Directorul îi dă drumul, îşi ia pălăria şi, mânat de negre bănuieli, îşi croieşte drum prin mulţimea care încă râdea în hohote. Oamenii se ţin după el până în faţa muzeului.

Toţi aşteaptă acolo până când soseşte poliţistul satului şi amândoi, director şi poliţist, intră cu precauţie în muzeu, pe uşa larg deschisă. Mulţimea îşi ţine respiraţia. După un timp ies iarăşi amândoi, nedumeriţi, dar uşuraţi. Nu s-a furat nimic şi nici urmă de intrus.

Dezamăgită, mulţimea se risipeşte treptat şi se dă vina pe băutură, căreia paznicul i se dedică zilnic. Negreşit se vor găsi nişte sticle goale şi în muzeu. Unul dintre

clienţii de la Palace, care ceruse să fie dus cu maşina la muzeu, spune cu dispreţ:

— Unii văd şoareci albi, alţii, năluca lui Segantini. E totuşi un progres.

Un ţăran răspunde:

— L-am cunoscut bine pe tatăl paznicului. Şi ăla a băut şi l-a văzut mereu pe primul Badrutt, pe Johannes.

Lumea vrea să dea repede uitării întâmplarea, cu atât mai mult cu cât n-a fost nimeni păgubit, cu excepţia paznicului, pe care până şi copiii îl arată cu degetul. Hangiii îi dau mereu destul de băut, ca să le povestească turiştilor despre năluca lui Segantini. Şi fiindcă anii de după război sunt grei şi turiştii nu se arată, unii cred că e posibil ca Hans Badrutt să fi pus la cale povestea, ca să ademenească mai mulţi vizitatori în sat şi în hotelul lui.

Asta până când, câteva săptămâni mai târziu, vine rândul directorului. Şi el părăseşte în grabă muzeul, tulburat, dar luptând să se stăpânească, şi aleargă direct la primar. Şi el susţine nişte lucruri ciudate, spunând că l-a întâlnit pe Segantini şi că acela nu era deloc mulţumit cu înzidirea lui şi nici cu faptul că fusese adus la St. Moritz. Mai bine pe o păşune săracă, plină cu balegă de vacă, decât acolo. Şi că anunţase din nou că se va muta de acolo.

După ce şi-a revenit din uimire, primarul îi cheamă la o întrunire pe directorul staţiunii şi pe încă nişte oameni şi se ia hotărârea de a ţine secretă nebunia directorului. Dar presa află totuşi şi scrie pe larg, fiindcă paznicul e vorbăreţ, iar directorul speră la avantaje pentru muzeul lui. Răul făcut îşi urmează calea.

Nu trece zi în care cineva – ţăran, argat, slujnică, oameni din lumea bună – să nu susţină că se întâlnise cu Segantini. Nu se mai respectă strict prima versiune cum că ar umbla trist prin muzeul lui, ci este văzut pretutindeni. Nişte femei, cărora le plac bărbaţii sălbatici, îl văd chiar şi în patul lor, dar nu povestesc asta decât în şoaptă şi cu mâna la gură.

Un sat întreg începe să-l pândească pe Segantini. De

după perdele sau de la ferestrele hanurilor, lumea îl aşteaptă să se arate. Nu puţini îşi doresc ca pictorul să apară în prăvăliile sau în hotelurile lor, ca să li se înviioreze afacerile. Până într-o zi, când un ţăran care vrea să-şi ducă vaca în sat, la veterinar, năvăleşte în han şi susţine că, trecând pe lângă muzeu, a văzut acolo un bărbat cu pipă şi că imediat a ştiut cine e. Apoi a zis că a strigat: „Segantini, când ai de gând să pleci? Din cauza ta tot satul e în freamăt”. Şi cică acela ar fi răspuns: „Mâine dimineaţă, atunci prind sus pe munte cea mai bună lumină”.

E uşor de imaginat că în dimineaţa următoare oamenii şi-au ocupat poziţiile încă de la răsăritul soarelui şi, deşi satul pare mort, niciodată nu fusese mai treaz. Lumea se uită de după obloane şi perdele, din şoproane şi camere de hotel. Chiar şi preotul urcă în turla bisericii ca să vadă mai bine, iar primarul, deşi n-ar fi recunoscut niciodată, îşi caută cel mai bun loc din primărie. Poliţistul se ascunde într-un grajd de pe strada care duce de la muzeu în sat, ca să-l aresteze pe escroc.

Un copil e cel care vede plecarea lui Segantini. Copilul unui ţăran simplu, sărac, care locuieşte sus, deasupra satului. Care are o vacă sfrijită şi nu prea multe în rest. Copilul desculţ poartă nişte haine cărora li s-ar fi potrivit mai bine numele de zdrenţe. El vine în fugă peste păşunile de la Corviglia, coboară sprinten valea şi, când ajunge la biserica cu vechiul cimitir, se uită nesigur în jur şi hotărăşte apoi s-o ia spre dreapta, unde bănuieşte că este postul de poliţie.

E agitat şi aproape că începe să plângă când îl ia la întrebări poliţistul. Când îi aude povestea, îl duce cu el la primărie. Lumea se adună curând în faţă şi n-are mult de aşteptat până când apare primarul însoţit de copil.

— Segantini, sau cine o fi fost, a plecat. Copilul l-a văzut, când voia să ducă vaca la păscut. Încă mai tremură de frică, atât de aproape a trecut pe lângă el. S-a oprit scurt şi l-a privit pe copil.

— A zis ceva? strigă cineva din mulţime.

— Da, a zis.
— Ce anume?
5
ÎN PALACE MADONELE PLÂNGEAU. NU ŞTIM dacă toate deodată. Am descoperit treptat. Era în seara de după discuţia cu bătrânul Badrutt. Gianni Tscharner şi cu mine uitaserăm de o vreme să mai jucăm *backgammon* şi el continua să-mi spună povestea lui Segantini. În tot hotelul domnea o încremeneală plăcută, când deodată din Grand Hall s-a auzit un ţipăt, cum nu mai auziserăm, pe jumătate de surpriză şi pe jumătate de groază.

L-am descoperit pe Boris care stătea în faţa Madonei sieneze şi se holba la tablou. Am crezut că era ceva în legătură cu starea lui generală, dar când am ridicat privirile şi ne-am uitat mai atent la pictură, am văzut şi noi. Madona plângea. Nu pot să explic ce anume curgea pe obrajii ei, dar curgea şi era transparent. A doua zi, unii aveau să susţină că fusese o iluzie optică, dar în timpul nopţii nimănui nu-i trecuse prin minte să creadă aşa ceva.

Au venit portarul de noapte, Rodrigo, şeful de sală, bucătarul de noapte, portarul de afară, câteva ajutoare din restaurant, puţinii clienţi de la bar, perechea franceză şi peruanii, de asemenea ucraineanul cu familia lui. Stăteam în semicerc în faţa tabloului, incapabili să zicem ceva. Orice ar fi fost ceea ce curgea din ochii figurii, nu se mai oprea. Era linişte şi aşa ar fi rămas mult timp, dacă nu i-ar fi venit cuiva ideea să aprindă toate luminile, ca să se vadă mai bine.

Dar încă înainte să putem vedea ceva, s-a auzit un al doilea ţipăt, din alt colţ al sălii. Am alergat într-acolo şi am dat peste doamna de la bridge, îngrozită şi acoperindu-şi gura cu o mână, în timp ce cu cealaltă arăta spre Madona florentină. Şi aceea plângea, iar eu aş putea să scurtez povestea şi să dezvălui că în noaptea aceea au plâns toate Madonele din clădire. După Şcoala florentină a plâns teracota, apoi lemnul şi mai târziu fresca.

Madonele ne-au ţinut în alertă mult timp, grupul

nostru alerga dintr-un colţ în altul, pe urma chemărilor şi a ţipetelor. Plânsul Madonelor a făcut faţă tuturor verificărilor, au fost aprinse şi apoi stinse din nou toate luminile, a fost adusă o lupă şi, o dată, cineva chiar a întins mâna şi a atins substanţa aceea cu vârful degetelor şi apoi le-a lins.

— E sărată, a zis.

Între timp fusese trezit bătrânul şi el apăruse chiar în clipa în care s-a auzit alt ţipăt. A fost adus şi Signor Carii, care n-a putut fi împiedicat să îngenuncheze. La fiecare nou ţipăt era ajutat să se ridice, era dus la noul loc, unde iarăşi cădea în genunchi.

— Ce poate să-nsemne asta? a întrebat unul dintre băieţii de serviciu.

— Nimic bun, în orice caz, a răspuns altul.

Unul dintre peruani a spus:

— Credeam că aşa ceva li se întâmplă doar păstorilor şi ţăranilor din cine ştie ce văgăuni.

— Acum li se întâmplă şi celor bogaţi, a murmurat cineva în spatele meu.

— Am avut asemenea minuni şi în Ucraina, a spus mama celor doi băieţi, care între timp adormiseră pe o canapea.

— Domnule Badrutt, sunteţi sigur că n-aveţi niciun amestec, ca să ademeniţi mai mulţi clienţi? a întrebat franţuzoaica zâmbind.

— Chiar credeţi că aş vrea să-mi transform hotelul într-un alt Lourdes? a răspuns bătrânul.

— N-ar strica, şi-a dat cu părerea Boris.

— Pentru dumneavoastră, dragul meu, asta şi suntem.

Lucrurile au continuat aşa jumătate de noapte, Boris şi

Signor Carii nu se lăsau clintiţi, fiecare avea Madona lui preferată şi păreau dornici să reziste acolo o veşnicie.

Primii s-au dus la culcare abia foarte târziu, în zorii zilei, şi o parte din personal s-a întors la îndatoriri. Şedeam

osteniţi în fotolii, clienţi şi angajaţi laolaltă, doar uneori se mai ridica câte unul şi se posta în faţa uneia dintre Madone, ca şi cum ar fi vrut să se încredinţeze că nu visa. Când ne-a ajuns oboseala şi unora au început să li se închidă ochii, am auzit tare şi clar glasul bătrânului:

— La naiba, am uitat de Madona de contrabandă.

Am sărit în picioare, Rodrigo a deschis uşa lată care dădea în salon, unde era expusă pictura, sub sticlă; cineva a aprins lumina şi nu ne-am mai mirat că plângea şi Madona lui Rafael, veritabilă sau falsă.

A TREIA ZI AM PĂRĂSIT PALACE. MI-AM ÎNCUIAT camera din clădirea personalului, am traversat strada, cu geamantanul în mână, am salutat portarii şi, când am ajuns înăuntru, l-am salutat pe *concierge*, Elias. Apoi, am mai trecut o ultimă oară prin Grand Hall. De la noaptea cu Madonele nu se mai întâmplase nimic. Tablourile fuseseră acoperite cu nişte pânze, până la sosirea specialiştilor de la Zürich. La preot se renunţase deocamdată. Dar şi ziua care urmase trecuse în mare încordare şi în aşteptarea unei mari nenorociri.

Din când în când, se ducea careva şi ridica puţin pânza, apoi dădea din cap cu înţeles. Însă lumea dorea să fie informată presa curând. Se şoptea că în spatele poveştii era bătrânul Badrutt, care voia să-şi îmbunătăţească recolta slabă de clienţi. Oricum, specialiştii n-aveau să constate decât că era un miracol. Faptul că o Madonă plânge se mai poate explica cumva, probabil, dar nu şapte Madone, şi asta de faţă cu peste douăzeci de oameni.

M-am întors fără grabă la *concierge*, ca să-i dau cheile de la camera mea, am mai sporovăit o vreme cu el şi, tocmai când voiam să-mi iau rămas-bun, el şi-a adus aminte de ceva, a băgat mâna în sertar şi a scos un plic.

— Domnul Badrutt a lăsat asta pentru tine, a zis.

Flurina stătea în prag, ca şi cum m-ar fi aşteptat acolo toată viaţa. O femeie bătrână cu ochi strălucitori şi un zâmbet»

care îi lumina faţa îngustă.

— Au sunat de la Palace. Intraţi. Căutaţi o cameră?

— N-am mulţi bani.

— Nu va fi nevoie.

Locuinţa Flurinei era opusul a tot ce ştiam de la Palace. Aici timpul părea să se fi oprit în anii ’bo. Era o locuinţă în care se trăise temeinic şi vreme îndelungată, mai multe generaţii lăsaseră urme aici. Dacă te luai după numărul de fotografii de pe pereţi, gazda mea avea o familie destul de mare. Locuinţa avea toate metehnele vârstei şi îmbătrânise împreună cu cea care trăia acolo. Ea cedase prima, arăta ca vizuina unei femei blajine, energice, al cărei suflet întinerise, în loc să îmbătrânească.

Mi-a arătat camera, mai demult fusese a uneia dintre fiice, între timp devenise spaţiu de depozitare pentru tot ce i se părea de prisos. A trebuit să ne facem loc printre mai multe mormane de cutii, până când am ajuns la pat.

— Va trebui să faceţi puţină ordine aici, dar altfel camera încă mai este utilizabilă. Puteţi să vă mai gândiţi, între timp am să fac nişte ceai.

Era deja la uşă când s-a întors spre mine şi, după o scurtă şovăială, m-a întrebat:

— E adevărat ce se povesteşte în sat? Că Madonele au plâns?

Am confirmat, dând din cap.

— Atunci nu poate să mai treacă mult până când ajung aici.

— Cine?

Mi-a rămas datoare cu răspunsul.

Am găsit-o pe terasă, cu ceaşca de ceai în poală, stătea cu faţa întoarsă spre ultimele raze de soare care în acest colţ al văii cădeau la vremea prânzului. Aşa cum stătea, cu ochii larg deschişi, părea încremenită, dar am observat că privirile ei căutau ceva în depărtare. Pândea, încercând să vadă ceva dincolo de lac, pe Mezdi, ca şi cum ar fi aşteptat nişte semnale de la munte.

Am stat un timp la oarecare distanţă de ea, ca să nu deranjez. Terasa era deja în umbră şi s-a făcut mai

răcoare, dar ei nu părea să-i fie frig. Apoi, fără să se întoarcă, a spus:

— V-am privit mâinile. Încă n-aţi făcut multe cu ele în viaţa asta. Bătrânul m-a avertizat şi mi-a zis că sunteţi un şarlatan şi că spuneţi basme, dar că vă pricepeţi.

— Şi totuşi vreţi să mă primiţi în casa dumneavoastră?

— Tocmai de aceea. Unde mai găseşti aşa ceva în ziua de azi? Când l-am cunoscut pe soţul meu, în 1958, i-am zis şi lui: „Ce de basme mai spui şi tu!” După aceea mi-a făcut patru copii. Aşa că asemenea oameni pot fi şi vrednici.

— Nu vă e frig?

— Aştept.

— Ce anume?

— Se se împlinească ce a spus cândva Segantini. îl ştiţi pe Segantini?

— Mi s-a spus povestea lui.

— Toată? Şi partea nebunească?

— Şi aceea.

— Eu eram copilul care l-a văzut sus pe Corviglia. Tata m-a trimis să duc vestea în sat.

— Dumneavoastră aţi fost? Şi ce v-a zis?

— Mi-a spus cum îl cheamă. Apoi a adăugat: „Zi-le oamenilor că muntele se va mişca. Lor li se va părea că e muntele, însă de fapt vor fi mii de oameni care vor veni aici. Muntele se va înnegri de ei, vor năvăli de pretutindeni. Vor fi ca şi mine, dar lor nu le va construi nimeni un mausoleu”.

— Şi de atunci aşteptaţi să se împlinească vorbele lui?

— Adesea şi visez aşa ceva. E o zi însorită ca asta. Turis

— >

tii vin puhoi în sat, la Palace clienţii stau pe terasă şi iau micul-dejun. Sunt şi eu printre ei, fiindcă şi eu stau la o

masă, dar nu pot să mă văd. Clienţii discută paşnic, citesc ziare, totul pare să fie normal până când câţiva se răsucesc, arătând spre stânga, spre fermă, spre păşunea de la capătul lacului. Acolo apar brusc nişte oameni, din pădure. Nu doar doi sau trei, o, nu, probabil că sunt sute, dacă nu mii. Între timp, toţi se uită într-acolo, până când unul strigă ceva ce eu n-aud. Atunci toţi se întorc spre dreapta şi se uită acum spre băile St. Moritz. Şi acolo se văd grupuri mari de oameni şi se poate observa cum trecătorii se feresc sau se opresc temători. Clienţilor li se alătură şi chelnerii, toţi privesc spectacolul ca vrăjiţi şi vorbesc toţi deodată, dar eu nu înţeleg nimic. Dar chiar atunci, când starea de spirit se transformă în frică, visul meu face un salt şi eu mă aflu sus, pe muntele nostru, pe Corviglia. Cunosc bine locul, am tot hoinărit pe acolo încă din tinereţe. Aşadar stau la staţia de cale ferată cu cremalieră, la cea din mijloc, şi mă uit în jos, în vale. La început, sunt singură, doar câteva vaci pasc în pace. Apoi, se întâmplă ceva în spatele meu. Privesc în jur şi deodată văd oameni sleiţi de puteri, unii în grupuri, alţii singuri, printre ei sunt şi femei însărcinate, copii şi bătrâni. E o armată de oameni, o armată mută şi gravă. Ei vin spre mine, dar eu sunt liniştită şi cumva ştiu că nu-mi vor face nimic. Au răni la genunchi şi mâini, unii chiar sângerează. Probabil că s-au căţărat anevoie pe cealaltă parte a muntelui. Când ajung în dreptul meu, se opresc şi se uită în vale spre St. Moritz. Vorbesc între ei, dar nu e o limbă de pe aici. Unii sunt desculţi, alţii au pantofi de oraş sau sandale. Încep să coboare, dar mulţi se împiedică şi cad, fiindcă sunt slăbiţi sau nu-s obişnuiţi cu terenul. Se ridică la loc şi îşi continuă drumul. Alţii alunecă pe funduri la vale, femeile însărcinate se lasă sprijinite. Pe lângă mine trece o mare de oameni, îndreptându-se spre sat. Când rândurile se răresc şi mai apar doar câţiva, lângă mine se opreşte o femeie tânără, îşi duce mâna streaşină la ochi şi se uită în urma celorlalţi. E uscăţivă, are părul legat cu o basma. Vrea s-o pornească pe povârnişul pleşuv, dar o

opresc. Mă priveşte uimită şi pare că abia acum mă observă. „De unde vii?” o întreb. Ea răspunde, dar nici de data asta nu înţeleg nimic. Apoi pleacă şi ea.

Flurina privi în jur şi păru surprinsă că mai eram acolo. Am băgat de seamă că ochii îi erau acoperiţi de o peliculă fină, umedă.

— V-aţi uitat prea mult la soare, am zis.

— Nu-i de la asta. Aşa sunt uneori ochii bătrânilor. Şi acum spuneţi-mi, luaţi camera?

Ultimul client al nopţii

TATA DĂ ÎN RADU CA ÎNTR-O VITĂ. ÎN ASEME nea momente, Radu crede că tatii ar trebui să-i cadă braţele. Braţele şi glasul care înjură.

Are treisprezece ani şi a auzit deja toate înjurăturile posibile din lumea asta. Tatăl lui e inventiv la înjurat. Dimineaţa se năpusteşte la Radu de parcă l-ar urî. Însă seara îl laudă. Mai ales când aduce mulţi bani acasă. Radu are trei

sprezece ani şi a lăsat să-i crească o crustă groasă în jurul judecăţii şi sentimentelor. Înjurăturile se izbesc de ea ca ţânţarii de geamuri. Atunci înjurăturile se aud înfundat, ca şi cum sufletul ar purta nişte apărători pentru urechi.

Radu se scoală, nu se îmbracă, fiindcă e deja îmbrăcat, înjură frigul din locuinţă şi iese pe hol. Înjură ca tatăl lui. De fapt, el îşi iubeşte tatăl, dar dacă l-ai întreba, nu ţi-ar răspunde nimic. Sau ar spune doar „da” şi n-ar mai continua.

Încă mai e aproape copil, de aceea nu ia înjurăturile prea în serios şi se joacă cu ele. Înjură când deocheat, când inofensiv, când în gura mare, când cu cu glas scăzut. Tata mârâie la el, din dormitor, doar mama nu mârâie. Sora lui îl strigă pe un bărbat pe care el nu-l vede. Dar ştie unde este bărbatul, fiindcă aude apa curgând în baie. Ştie că este ultimul client al nopţii, care are voie să rămână mai mult, „fiindcă e mai cald cu el”. Radu o imită pe sora lui.

„Când ne sculăm, ultimul trebuie să fi plecat deja”, îl

imită el acum în şoaptă pe tata.

Atunci mă mut de aici şi nu mai vedeţi un ban”, îşi imită iarăşi sora.

Atunci tata tace, de cele mai multe ori.

Când bărbatul iese din baie, Radu îi priveşte picioarele, fiindcă n-ar vrea să vadă feţele clienţilor veniţi la sora lui. Nici dacă l-ar sili cineva. Dacă ar putea să împuşte, i-ar secera pe toţi, ca în filmele unde nemţii îi omoară în şir pe americani şi apoi americanii pe nemţi, numai fiindcă trebuie să fie apărat un pod; sau o casă. Dacă ar avea curaj, le-ar zice el acestor străini că asta-i casa lui, unde ei n-au ce căuta.

Bărbatul are picioare mici şi probabil că mai e ceva mic la el, îşi zice Radu. Acum îl imită din nou pe tata, care, ascuns după perdele, se uită după clienţi şi spune: „Asta probabil o are mică” sau „O chestie mare, probabil”.

De-o vreme Radu ştie multele denumiri ale „chestiilor” legate de dragoste şi ştie şi imaginile corespunzătoare, fiindcă în sfârşit au o antenă satelit. A fost plătită cu banii surorii, pentru că banii pe care îi câştigă Radu n-ajung pentru aşa ceva.

Tata iubeşte antena pentru satelit şi când sora ameninţă că se mută şi că o ia, o lasă-n pace, măcar atunci. Atunci devine blând ca un miel.

Seara, când sora se ocupă de bani în camera ei, tata, mama şi Radu stau în sufragerie, în faţa televizorului color. Când stau aşa aproape, unii lângă alţii, se face puţin mai cald. Atunci văd chestiile la televizor, în culori, şi le aud numele. Fiindcă sunt canale nemţeşti, franţuzeşti şi italieneşti, denumirile sună neobişnuit pentru ei şi adesea trebuie să le repete cu glas tare, ca să nu le uite. Tata şi mama râd, Radu nu ştie ce să facă. Părinţii lui Radu se înţeleg cel mai bine în faţa televizorului. Însă nu s-au iubit niciodată. S-au luat numai pentru că burta mamei lui Radu era plină cu sora lui.

POVESTEA LUI RADU SE DESFĂŞOARĂ ÎNTR-O

ţară îndepărtată. Îndepărtată, dar nici chiar atât de departe încât să nu mai fie Europa. Şi totuşi este o ţară care pentru mulţi nu există, fiindcă din ţara lui Radu n-a venit niciodată ceva important. De fapt, este o ţară absentă.

Şi totuşi, acolo trăiesc Radu, sora şi părinţii lui, prietenul lui Radu, Liviu, şi o mulţime de copii şi de adulţi, mai buni sau mai răi. Însă, în vreme ce nimeni nu ştie nimic despre ei, ei ştiu totul despre ceilalţi. Fiindcă şi-au cumpărat treptat antene de satelit ca să vadă viaţa din alte locuri. Ca să se instruiască, în felul lor.

Ca să nu întoarcă salutul bărbatului cu picioare mici, Radu se apucă de cap, acolo unde verigheta tatii a făcut un cucui, apoi scânceşte ca şi cum l-ar durea. Bărbatul îl ciufuleşte şi asta nu-i place. Se lipseşte bucuros de bărbatul acela şi de soră, care i se bagă tatii pe sub piele cu banii ei. Pe soră o iubeşte totuşi, numai dacă nu şi-ar da atâta importanţă.

Radu observă însă că mâna bărbatului e mult mai blândă decât a tatii. Ca şi cum bărbatul acela ar avea copii şi ar şti cum trebuie apucaţi şi mângâiaţi, ca să le meargă bine. „Fiindcă un copil nu-i o vită”, îşi zice el cu glasul mamei.

Dar măcar nu e singurul care o încasează, fiindcă palmele şi şuturile tatii le-au fost împărţite amândurora: surorii şi lui. Sora lui primeşte mai puţin, fiindcă ea e cea cu antena, cu frigiderul cel nou şi cu mâncarea din el, cu noua maşină de spălat şi cu toate reparaţiile necesare în locuinţă. Dacă se întâmplă să facă tata o gaură în perete, atunci apare un scurtcircuit sau se sparge o ţeavă de apă. Apoi, când locuinţa e inundată, se caţără cu toţii pe mobilă şi se uită la şoarecii care ies din găurile potopite. Tata se pricepe cu adevărat numai la afaceri necinstite.

Seara, când vine Radu acasă, toţi sunt deja în sufragerie, unde se află patul mic, televizorul cu limbi străine şi grămada de moloz adunat de la reparaţii.

Noaptea, când zăreşte din pat doar contururile grămezii de moloz, îşi închipuie că acolo este cel mai înalt munte din lume şi îşi imaginează primejdii care-i pândesc pe cei care vor să învingă muntele. Uriaşi cu mari puteri şi pitici. În plus, lupi şi urşi. Îi place atât de mult ce face, încât nu poate adormi curând şi e nevoie de verigheta tatii în ţeastă ca să se trezească.

În ziua aceea, când iese din baie, Radu s-a spălat doar pe mâini şi pe faţă, fiindcă apă caldă e doar rareori. Preferă să rămână murdar decât să îngheţe. Va fi nevoit să îngheţe destul mai târziu, pe stradă. În faţa lui vede iarăşi picioarele străinului, dar de data asta cu pantofi eleganţi. Pantofi pe care îi recunoşti imediat, dacă ai ochi buni pentru aşa ceva. Şi pe stradă Radu are nevoie de ochi buni pentru lucruri dintr-astea. Mai aude şi că bărbatul are o voce caldă. Nu o voce hârâită, metalică, cum e a tatii, ci una cu un timbru grav, calm. Străinul îi pune lui Radu mâna pe umăr şi întreabă:

— Gata de şcoală? şi iese.

— Şcoala e pentru proşti, murmură Radu înverşunat, cât mănâncă pâine cu struguri în bucătărie. Cine are bani, n-are nevoie să şi ştie ceva.

Îl imită pe tata. Apoi îşi trage peste urechi o căciulă de lână şi îmbracă o jachetă de jeans.

Bagă într-un buzunar două cârpe şi în celălalt sticla de coca-cola, umplută cu apă şi săpun. Tata pune cârpele şi sticla pe hol, cu o zi înainte, şi clienţii surorii se împiedică de ele.

Dar tata nu-şi schimbă obiceiul, fiindcă doar el cunoaşte – aşa susţine – amestecul exact de apă şi săpun astfel încât şoferii să fie mulţumiţi şi să plătească. Şi, pentru că nu vrea să se trezească prea de dimineaţă, se ocupă de asta de cu seară. Uneori înşurubează dopul atât de strâns încât Radu nu mai reuşeşte să-l desfacă. Atunci trebuie să-l ajute Liviu, cel mai bun prieten al lui de pe stradă. Liviu îl ajută şi când copiii mai puternici vor să-i ia banii lui Radu.

LIVIU AŞTEAPTĂ DEJA ÎN FAŢA CASEI. ŞI EL ARE două cârpe şi o sticlă. Dar de conţinutul sticlei nu are grijă tatăl lui, fiindcă el n-are aşa ceva. Tatăl lui Liviu este şofer de cursă lungă. Înainte venea şi pleca atunci când voia. Până într-o zi, când mama lui Liviu a fost de părere că poate să plece de tot. Ceea ce el a şi făcut. Liviu nu era nefericit din cauza asta, fiindcă nefericit fusese mai curând atunci când tatăl lui venea acasă, iar el şi mama n-aveau nimic frumos să-şi spună. Tata mirosea a peşte, a chimicale, a benzină, depinde ce anume transportase. Când se trezea mai devreme şi în casă mirosea ciudat, Liviu ştia: tata era iarăşi acolo. Dar tata nu mai vine de multă vreme, aşa că Liviu nici nu-şi mai aminteşte mirosul lui.

Radu şi Liviu se salută scurt, câteodată nu se salută deloc. Se înghiontesc cum fac toţi băieţii, se trag de haine şi îşi dau şuturi în fund. Asta fiindcă sunt buni prieteni. Îi enervează pe trecători şi pe proprietarii de prăvălii şi fugăresc câinii vagabonzi. În ţara aceea necunoscută unde trăiesc Radu şi Liviu, câinii fără stăpân s-au înmulţit ca ciupercile. Trăiesc în haite şi fiecare haită îşi are propriul sector. Cei doi cunosc fiecare câine în parte şi fiecare câine îi cunoaşte.

De aceea, câinii îi ocolesc, fiindcă îşi amintesc de vârfurile de gheată primite în burtă.

În faţa şcolii, Radu şi Liviu zăbovesc mai mult. Când vin copiii la şcoală, ei îi hărţuiesc cu vorbe urâte. Şcolarilor le e teamă şi nu se uită la ei. Sau le arată pumnul de la distanţă. În drum spre locul lor de muncă, ei râd de încuiaţii ăia de elevi şi imită felul în care merg şi vorbesc. Fata cu cozi şi cu două chestii interesante sub bluză merge ca o raţă care se întoarce acasă de la iaz. Băiatul blond, uscăţiv, îşi strânge ghiozdanul la piept şi se împiedică de prag. Altul aşteaptă în fiecare dimineaţă o fată sfrijită. Până ce apare, el umblă agitat încoace şi-ncolo. Când ea se iveşte la celălalt capăt al străzii, el se

preface foarte preocupat de ceva. Se încheie foarte atent la haină, îşi leagă şireturile, numără frunzele din copaci. Când ea trece pe lângă el, nu-i vorbeşte. Când ea dispare în şcoală, îşi ridică geanta de pe jos şi o urmează.

Apoi mai sunt şi profesorii. Unul dintre profesori îşi arată dinţii ca un lup, altul râde ca o hienă. Radu şi Liviu au atâtea de văzut şi atâtea motive de râs, încât aproape că uită de ce au ieşit. Dacă mai stau mult, alţi băieţi le iau munca şi atunci seara au nevoie de nişte scuze bune ca să explice de ce au adus prea puţini bani acasă. Aşa că Radu spune ca tatăl lui: „Ăştia n-o să facă bani niciodată. Ăştia-s prea proşti”, apoi ei îşi continuă drumul.

În centru, Radu şi Liviu îşi dau mâna şi fiecare merge pe altă parte a străzii. Acolo sunt deja şi alţi copii. Sunt mai mari şi mai mici, iar cel mai mic are muci la nas. Alţii au hainele găurite şi rupte, fiindcă nu e nimeni care să li le cârpească sau să le cumpere altele, noi. Unii sunt atât de slabi, încât îţi vine a crede că-n crăcii pantalonilor nu-i mai nimic. Alţii sunt foarte palizi, fiindcă precis nu primesc mâncare sănătoasă. Doar resturi vechi de câteva zile. Legume şi fructe numai dacă le fură ei din piaţă. Mai ales Vali, singura fată dintre ei, cu o faţă frumoasă, dar fără urmă de veselie pe ea, arată ca şi cum ar fi deja foarte bătrână şi bolnavă. Şi nu are decât doisprezece ani.

Ea primeşte cei mai mulţi bani de la şoferi, dar asta nu prea-i foloseşte, fiindcă îi sunt luaţi de băieţii mai mari. Ce reuşeşte să mai păstreze pentru ea îi dă bunicii. Fiindcă Vali n-o mai are decât pe bunica şi bunica n-o are decât pe ea.

După ce a curăţat parbrizele, se duce la marginea străzii şi se aşază. Nu vorbeşte cu nimeni şi nimeni nu vorbeşte cu ea. Când băieţii mai mari vor să-i vadă chestiile, se duce cu ei în tufişuri, fără să scoată o vorbă. Iese mai târziu, îşi netezeşte rochia şi se aşază din nou pe marginea străzii.

Banii de la băieţi îi dă tot bunicii.

Şi Liviu a dispărut odată cu ea, dar n-a vorbit niciodată despre asta. Când Radu l-a întrebat dacă toate erau la ea ca şi la femeile de la televiziunile străine, Liviu a refuzat să povestească. „N-ai decât să te duci şi să vezi singur”, îi spusese el lui Radu. Radu nu se dusese niciodată cu Vali. Pentru asta îi lipseau şi banii şi curajul.

Radu îşi ia locul ca în fiecare zi, gata să alerge la maşinile care aşteaptă, de îndată ce lumina semaforului se face roşie.

Câţiva băieţi, cei mai mici, se învârt pe-acolo şi se joacă până în ultimul moment. Alţii iau treaba foarte în serios.

Mai ales cei care au acasă părinţi ca tatăl lui Radu. Ştiu că e nevoie să facă treabă bună şi că seara banii trebuie să iasă

la socoteală. Radu, de pildă, este atât de iute, încât poate să spele parbrizul din faţă şi jumătate din cel din spate. Alţii, mai înalţi decât el, care sunt sprinteni şi nu trebuie să se întindă prea mult peste capota motorului, rezolvă chiar şi două maşini. Cei mici, care nu trec în înălţime de oglinda laterală, pot să spele doar geamurile laterale. Ei sunt şi cei care de cele mai multe ori cerşesc. Dar oricum cerşesc cu toţii.

Nici nu se opreşte bine o maşină, că unii vor să spele şi ceilalţi să cerşească ceva. Câteodată se împiedică atât de mult unii pe alţii încât şoferii îi alungă pe toţi. Dar altminteri copiii merg la geamul maşinii câte doi, trei, având pe faţă expresia învăţată de la părinţi. „N-aveţi nişte bani? câţiva bănuţi?”, întreabă ei. „N-aveţi gumă de mestecat? CD-uri?” Sau pur şi simplu: „Daţi-mi şi mie ceva”. Cu cât copiii sunt mai mici, cu cât le sunt hainele mai largi, cu cât vocile lor sunt mai subţiri, cu atât mai des capătă ceva. Şi Radu cerşeşte, mai ales în zilele ploioase, când nu e nimic de spălat. Se uită mai întâi la hainele şi pantofii oamenilor, ca să nu-şi irosească cerşeala pe oameni săraci.

Radu cunoaşte toate schimonoselile care îi fac pe oameni să dea ceva. I-a arătat tata cum să facă, în sufragerie, lângă televizor, în timp ce la RTI era emisiunea „Vrei să fii milionar?”

— Dacă înveţi să faci ce trebuie, nu mai e nevoie să te chinui ca oamenii ăia de-acolo, a spus tata, arătând cu bărbia spre televizor.

Apoi a luat în palme faţa lui Radu şi i-a modelat buzele şi ochii, de-ţi dădeau lacrimile de milă. Însă tatăl lui şi mama lui se ţineau cu mâinile de burtă de atâta râs. Apoi Radu a exersat cu tata în fiecare seară, când nu erau prietenii lui acolo. Colţurile gurii în jos, buzele subţiate, sprâncenele ridicate, puţină murdărie pe piele.

E DEJA VREMEA PRÂNZULUI ŞI TREABA MERGE bine. Şi Liviu e mulţumit, pe cealaltă parte a străzii. Radu ştie asta, fiindcă atunci când îi merge bine, Liviu se strâmbă şi o face pe clovnul. Azi e ziua mamei lui Liviu şi la întoarcere Liviu vrea să cumpere flori de la piaţă. Ar putea să le şi fure, fiindcă florăreasa e grasă şi până se ridică ea, Liviu s-a şi făcut nevăzut. Dar atunci n-ar mai fi frumos învelite.

Şi nici Liviu nu consideră că e bine să furi flori pentru mama.

Adesea şoferii nu dau nimic, ci doar înjură şi ameninţă. Au pentru copii tot atâtea înjurături câte are şi tata pentru Radu. Uneori au şi motive, căci copiii nu ţin seama dacă ei vor sau nu să li se spele geamurile. Şi câteodată sunt obraznici, îşi lipesc nasurile şi obrajii de geam şi scot limba. Fiindcă uită cum au fost şi ei cândva, adulţii se supără. Uneori, copiii sar în faţa maşinii şi aleargă neatenţi pe stradă, fiindcă vor să ajungă primii.

Nu e simplu să faci ce fac ei: să fii atent la circulaţie şi la semafor, să speli repede şi bine, să aduni banii şi să sari în lături la timp, când coloana de maşini se pune în mişcare. Cel mai greu e pentru cei foarte mici, fiindcă şoferii nu-i văd şi când durează mai mult să caute nişte monede, iar din spate se claxonează, ei calcă pe

acceleraţie, fără să mai fie atenţi. Cosma, care are şapte ani şi ştie toate înjurăturile lumii, ca şi tatăl lui Radu, îi blestemă pe şoferi când nu dau nimic. Îi blestemă în gura mare, ţigăneşte. De cele mai multe ori, chiar şi cei mai zgârciţi dau ceva, fiindcă nimeni nu vrea să fie lovit de vreun blestem ţigănesc. Blestemele ţigăneşti tin mult.

*

Cu două luni în urmă, Cosma n-a avut noroc. Şoferul nu l-a văzut şi şi-a continuat drumul, deşi trebuie să fi simţit piciorul lui Cosma sub roată. Nu s-a oprit nici când alţi copii au alergat ţipând după maşina lui. Cosma a ajuns la spital, dar părinţii n-aveau destui bani să-l ţină acolo, aşa că a venit acasă. În singura cameră, pe care o împarte cu părinţii şi cu fraţii lui. Au încercat cu vrăji ţigăneşti, dar n-a mers. Piciorul lui Cosma n-avea să mai crească aşa cum

trebuie, a zis un medic care se uita mai mult la necazurile oamenilor decât la portofele.

Azi, şoferii dau mai mult, poate pentru că le e mai milă de copii. Fiindcă e frig, copiii au nasurile şi obrajii roşii şi degetele ţepene. Unii n-au pe ei decât nişte pantaloni de trening largi şi câte un pulover subţire, destrămat. Mereu la fel, pe soare şi pe ploaie.

Puţin după ora unu, copiilor li se face mereu foame. Atunci intersecţia se goleşte pentru scurt timp, fiindcă toţi caută mâncare. La femeia mai vârstnică de la chioşc, care le dă câte ceva, fiindcă Dumnezeu n-ar îngădui să existe copii flămânzi. La vânzătoarele tinere de la brutărie, care preferă să le dea ele prăjituri, pâine şi cornuri, decât să fie nevoite să stea mereu de pază. Azi, Liviu şi Radu înfulecă totul în curtea din spatele brutăriei şi se întorc repede la locurile lor. În intervalul ăsta, când sunt toţi plecaţi, se pot câştiga mai mulţi bani. Radu trebuie să recupereze ce a pierdut dimineaţă, din cauza întârzierii.

Radu îşi alege în special mărci străine, pe cât posibil maşini mari, fiindcă de acolo se pot căpăta mai mulţi bani

decât de la cele autohtone. Fiindcă trebuie să ştiţi că în ţara lui Radu toţi visează la un Audi, un Opel sau o Toyota. Şi tatăl lui Radu visează, dar banii surorii n-au ajuns pentru aşa ceva. Pentru asta e nevoie să mai treacă mulţi clienţi *t*» >

prin patul ei. A treia maşină din coloană este un VW mare. Faţa bărbatului de la volan pare prietenoasă, aşa că Radu se îndreaptă spre maşină. Într-un minut şi jumătate trebuie să fie gata, ca aibă timp să-şi ia şi banii.

Cât spală, nu se uită niciodată la oamenii din maşină. Timpul e prea scurt pentru aşa ceva. Adesea nu se uită la ei nici măcar când încasează, ci se gândeşte dacă nu-i ajunge timpul pentru încă o maşină. Adesea nici adulţii nu se uită la el. Ei continuă să vorbească cu cei care îi însoţesc, în timp ce se caută de bani prin buzunare. Când găsesc, dau mărunţişul copiilor pe geam. Uneori, ai impresia că nu dau monedele cuiva, ci că pur şi simplu le lasă să cadă pe stradă. Cei care nu vor să dea nimic chiar nu se uită deloc. Ca să nu fie nevoiţi să dea ceva, trebuie să se poarte ca şi cum n-ar vedea pe nimeni. Ca şi cum ar fi orbi. Sau surzi, când ciocănesc copiii în geam. Se uită ţintă înainte, la semafor.

Însă bărbatul acela amabil din maşină îl priveşte atent pe Radu, de parcă l-ar cunoaşte. Fiindcă îşi dă seama, se uită şi Radu la bărbat. Se simte stânjenit, pentru că omul are o privire caldă şi îi zâmbeşte prietenos. Nu-i obişnuit cu aşa ceva. „Precis că ăsta dă mult”, îşi zice el cu glasul tatălui. Fiindcă tata a spus că trebuie să-i recunoşti pe cei foarte de treabă, deoarece sunt mai proşti decât ceilalţi. Ei dau mai mult, când văd un copil sărman. Asta sigur e unul foarte de treabă. „Ce te holbezi aşa la mine?” întreabă Radu în gând. „Am rahat pe faţă? Oi fi cumva o mireasă? Precis că vii de la biserică”.

Şi asta e tot de la tatăl lui. Cel mai mult primeşti când cerşeşti în faţa unei biserici, a zis el. Fiindcă oamenii care ies de la biserică sunt ca untul, timp de câteva minute. Sigur nu vor să facă un păcat chiar imediat. De

exemplu, păcatul zgârceniei. Radu mai are destul timp, fiindcă termină într-un minut şi douăzeci de secunde. Se duce încet la geamul deschis din partea dreaptă şi îşi sprijină braţele pe el.

— Cât dai? îl întreabă pe bărbat.

Ceea ce vede imediat este portofelul străinului pe locul de lângă şofer.

— Ai mâncat ceva? răspunde acela.

Radu tresare, fiindcă niciodată nu i-a mai păsat cuiva dacă a mâncat, a dormit sau s-a spălat. Doar de trezit se îngrijeşte tatăl lui. Fiindcă nu ştie ce să răspundă, ridică din umeri.

— Vrei să mănânci ceva cald?

„Precis vine de la biserică" îşi zice Radu. „În loc să plătească, pune întrebări prosteşti. Poate că nici nu vrea să plătească, ci doar să câştige timp".

În cincisprezece secunde se face verde şi apoi poate să-şi ia adio de la bani. Atunci străinul calcă pe acceleraţie şi dus e.

— Ştiu un restaurant bun în apropiere.

Glasul bărbatului i se pare cunoscut.

„Lasă-mă în pace cu restaurantul tău" îşi zice Radu. „Sta-ţi-ar în gât o găină întreagă, dacă nu plăteşti".

RADU DEVINE NELINIŞTIT, FIINDCĂ MAI LIP sesc doar câteva secunde până când semaforul se face roşu şi el trebuie să sară într-o parte.

„Hai, dă-mi, dă-mi, dă-mi" îşi zice. „Altfel..."

Radu se uită ţintă la portofelul de lângă necunoscut şi socoteşte ce şanse are să scape. Fiindcă omul de la volan nu e încă bătrân şi sigur îl ţin picioarele. Dar mai întâi ar trebui să parcheze maşina, fiindcă n-o poate lăsa în mijlocul drumului. Ar avea suficient timp să ajungă hăt departe. „E vina lui, dacă nu dă nimic", îi mai trece prin minte, apoi nu mai gândeşte deloc şi întinde fulgerător mâna să ia portofelul, însă omul e la fel de iute şi îl prinde de încheietură.

Radu se smuceşte şi se opinteşte în portiera maşinii ca să se elibereze. Se zbate, geme, ţipă şi îl muşcă de mână pe bărbat, care dă drumul încheieturii. Radu îşi pierde echilibrul, cade pe spate pe asfalt şi aude scrâşnetul unei frâne foarte aproape de el. Apoi o înjurătură. Roata din faţă i s-a oprit la numai câţiva centimetri de picior. Cât pe ce să aibă soarta lui Cosma. Şi părinţii lui nici măcar nu ştiu vrăji ţigăneşti. Radu îl aude pe necunoscut coborând din maşină şi dându-i ocol. Sare în picioare, ridică portofelul şi o ia la fugă cât de repede poate. Cu coada ochiului vede că Liviu îl urmează. Amândoi ştiu unde le e ascunzătoarea.

Primele sute de metri le aleargă cu uşurinţă, e atât de slab că mai mult îl poartă vântul decât picioarele. Dar după aceea e tot mai greu, fiindcă lihneala te face şi să nu rezişti prea mult. Liviu îl aşteaptă deja în spatele brutăriei. Radu gâfâie şi trebuie să-şi tragă sufletul. Stau puţin împreună, fără să scoată o vorbă, apoi Liviu zice:

— Azi nu mai poţi să apari în intersecţie. Să ne întâlnim la şase în faţa şcolii.

>

Radu încuviinţează.

Se uită în portofel şi găseşte mulţi bani şi legitimaţii. Pe legitimaţii sunt fotografia, numele şi adresa necunoscutului. Îi dă totul lui Liviu, fiindcă e important să nu aibă nimic la el, în caz că este prins. Mereu fac aşa când unul dintre ei fură ceva.

Radu îşi înfundă mâinile în buzunarele de la pantaloni şi e mulţumit. De data asta vrea să păstreze toţi banii pentru el. „Pentru ceva mai mare”, îşi spune. O minge de fotbal, peste câteva zile, un *CD player*, peste câteva luni sau, cu puţin noroc, o motocicletă, peste câţiva ani. Una zgomotoasă, ca să-l audă toţi. Puţin noroc înseamnă să nu-i găsească şi să nu-i mănânce şobolanii banii din ascunzătoare. Sau să nu dea alţi copii peste ei. Sau să nu-l prindă poliţia.

Radu merge cu inima uşoară prin oraş şi râde în

sinea lui de copiii de la şcoală, pe care-i ustură fundul de-atâta şezut. Se uită în vitrine, deja îşi alege o minge de fotbal sau *CD player*, iar în parc aruncă cu pământ şi pietre după câinii vagabonzi. Fluieră cântece auzite la televizor, la posturile străine care dau numai muzică, cât e ziua de lungă. Tata a zis: „Ăştia din Germania sau Italia câştigă întruna bani la „Roata norocului", ascultă muzică ore în şir şi seara se împerechează ca iepurii, pe toate programele. Prea multe n-au de făcut. Doar să sune la „Roata norocului". Pe ăştia ar trebui să-i jumulim. Astea da afaceri. Ce-i aici e numai pungăşeală".

În clipa aceea, Radu sigur ar spune că viaţa e cum trebuie. Are un prieten bun, bani şi televiziune prin satelit, acasă. Şi nu trebuie să meargă la şcoală. Dar de atâta noroc Radu nu-şi dă seama că este urmărit. Necunoscutul cu privire caldă e pe urmele lui. A urcat în maşină şi a parcat-o. Apoi a pornit în căutarea lui Radu. A observat că Radu i-a dat portofelul lui Liviu şi totuşi pe Radu l-a urmărit. L-a văzut pe Radu oprindu-se visător în faţa magazinelor şi cheltuindu-i banii în gând. Dar nu-i păsa. Nu voia nicidecum să-l sperie pe Radu sau să-i facă vreun rău.

Când Radu se opreşte în faţa bisericii mari din centrul oraşului, ca să cerşească puţin, necunoscutul îi pune mâna pe umăr. Dacă n-ar fi speriat de moarte, mai mult chiar decât dimineaţa, când e vorba de mâna tatii, cu care s-a obişnuit, Radu ar putea să simtă cât de blândă este atingerea străinului. Aproape ca un fel de mângâiere. Aproape ca atunci când nişte părinţi iubitori îşi trezesc sau îşi consolează copiii.

Dar Radu se gândeşte mai curând la curcani, copoi, caralii, poliţai, şi sare cât colo. Încearcă să se smulgă, ţipă:

„Dă-mi drumul!", loveşte orbeşte în jur, dar omul îl ţine cu amândouă mâinile de umeri. Radu se răsuceşte şi îl recu

noastre. Abia acum se aşteaptă la o mamă bună de

bătaie la postul de poliţie. Vede mingea de fotbal, *CD playerul* şi motocicleta dispărând şi o groază de necazuri abătându-se asupra lui. Când îşi dă seama că nu poate să scape, se liniştеşte. Trebuie să născocească ceva în legătură cu portofelul. Să-l dea înapoi nu vrea. Şi să-l trădeze pe Liviu nici nu încape vorbă.

Câţiva trecători îl felicită pe bărbat că intervine atât de ferm, după părerea lor. „Adunătura asta trebuie să dispară de pe străzi”, zic ei. Bisericoşii răsuflă uşuraţi că nu trebuie să dea nimic. Totuşi necunoscutul rămâne prietenos şi zâmbeşte. Lui Radu nu-i scapă că e altfel decât majoritatea celorlalţi adulţi.

I y

— Exact ca Mircea, murmură bărbatul ca pentru el. Ţi-e foame? Vrei să mănânci? îl întreabă pe Radu.

Radu îl priveşte uluit şi nu pricepe ce şmecherie mai e şi asta.

— Mă cheamă Sergiu, zice străinul.

Radu nici că-şi mai revine din uimire. Niciodată nu i s-a prezentat cineva în felul ăsta. De cele mai multe ori, adulţii din lumea lui Radu nu se prezintă, ci înjură şi te lovesc peste cap. Sau nici măcar nu-şi dau seama că exişti. Deci, dacă omul ăsta l-ar fi lovit, el ar fi ştiut ce trebuie să facă: să înjure şi să-l calce pe picioare. Să-l urască, pur şi simplu. Dar aşa…

RESTAURANTUL ÎN CARE SERGIU ÎL DUCE PE Radu este aproape gol. Nu pentru că ar fi prea devreme, ci fiindcă în ţara lui Radu oamenii nu au bani pentru restaurante. Lumea stă acasă şi se uită la televiziunile din ţările mai bune. În restaurant, mesele sunt acoperite cu feţe de masă albe, cuţitul e mereu în dreapta şi furculiţa în stânga. Radu nu şi-a comandat încă niciodată de mâncare de pe un meniu. Acasă e bucuros când mai rămâne câte ceva.

Acolo fiecare mănâncă cum se nimereşte. „La mine-n casă nu-i loc de fâţe la masă!” a zis odată tatăl lui. Sergiu pare să ştie cum stă treaba, căci comandă supă, friptură,

cartofi prăjiţi şi salată. Lui Radu îi lasă gura apă, iar când Sergiu îl întreabă dacă e mulţumit cu alegerea, străinul acela începe să-i şi placă puţin. Frica i-a dispărut, deşi încă nu ştie ce vrea de la el şi dacă nu cumva are de gând să-l reţină pur şi simplu, până când vin poliţaii.

— Îmi aminteşti de Mircea, fiul meu, zice Sergiu. Ochii, gura, părul, tot. Ca şi cum Mircea ar avea un frate geamăn. Şi totuşi, cu mama ta, niciodată n-am…

Sergiu nu-şi duce vorba până la capăt, ca şi cum gluma i s-ar părea şi lui nepotrivită.

— Scuză-mă, adaugă el.

Timp de câteva minute nu mai spune nimic şi Radu găseşte că asta nu-i bine, fiindcă Sergiu n-are cum să întrebe de portofel atât timp cât vorbeşte.

— Ne-am iubit, Ioana şi cu mine. Mama lui Mircea. Mai întâi ne-am iubit mult timp şi apoi ne-am urât mult timp. Aproape că mai mult am iubit ura dintre noi. Din cei zece ani în care am fost împreună, trei ne-am iubit şi şapte ne-am urât. La urmă am urât tot ce-i aparţinea celuilalt, nu, la urmă i-am urât numele celuilalt. Ioana, Sergiu. Înţelegi? Era aproape mai incitant să ne urâm decât să ne iubim. Ea era cel mai iubit duşman al meu. Îi ştiam toate slăbiciunile, şi ea, pe ale mele. Şi totuşi, am avut cea mai frumoasă poveste de dragoste din tot cercul nostru de prieteni. Toţi ziceau aşa. Şi ne potriveam atât de bine! Iar la început totul părea atât de simplu. Dar asta sigur n-ai cum să înţelegi.

Sergiu mai tace o vreme. Între timp, a venit mâncarea şi Radu nu ştie dacă are voie să mănânce sau nu. Observă lucirea din ochii lui Sergiu, chiar dacă nu-i înţelege întru totul cuvintele. Habar n-are cum ar putea să arate o frumoasă poveste de dragoste. Probabil că părinţii lui au sărit peste treapta asta şi au ajuns direct la înjurături şi la tăcerea dintre ei. De fapt, Radu n-a auzit încă niciodată ca vreunul dintre adulţii pe care îi cunoaşte să fi avut o frumoasă poveste de dragoste. Aşa ceva există numai la televizor. Însă înţelege că Sergiu vorbeşte despre

ceva ce pentru el e foarte important. Şi atât timp cât Sergiu nu pune întrebări prosteşti, n-are decât să vorbească.

— Ia şi mănâncă, spune Sergiu. Când era mic, Mircea era un împieliţat ca şi tine. Plin de viaţă. Şi n-ar fi acceptat nimic din ce nu-i plăcea. Nu ştiu cum e azi, fiindcă nu l-am mai văzut de patru ani. Dar sigur nu e nevoit să fure ca să răzbată, aşa ca tine. Mama lui îl divinizează. Sigur capătă tot ce-şi doreşte. Precis că o joacă pe degete. La asta s-a priceput dintotdeauna. Şi dacă ziceam ceva, se şi pornea cearta. Timp de şapte ani, dar am mai spus-o. Acum are paisprezece ani. Cred că dacă n-am fi avut un copil, noi am fi fost şi acum împreună. Fiindcă totul a început cu el. Dar probabil că n-ar trebui să spun aşa ceva. Oare ştie cineva ce-i mai bine? O iubire îndelungată sau un copil? Eu unul nu ştiu. Oricum îl iubesc şi acum mai mult ca pe mine însumi. Îi scriu în fiecare săptămână. Îţi place mâncarea?

— Îhî, îhî, răspunde Radu.

Friptura i se topeşte în gură şi cartofii prăjiţi îi trosnesc între dinţi. Liviu n-o să mă creadă, îşi zice. În timp ce lui îi îngheaţă fundul afară, eu stau aici şi-mi umplu burta.

N-ar strica să am mai des nişte zile ca asta.

— La urmă nu mai făceam decât să stăm pur şi simplu, fără să mai avem ce să ne spunem, continuă Sergiu. Poate doar „Adu-mi o furculiţă!” sau „Cumpără o sticlă cu lapte pentru cel mic”. După un an de tăcere, ea s-a săturat şi deja avea pe altcineva. Mi-ar fi plăcut s-o ascult, dar ea nu mai voia să spună nimic. Acum e măritată cu cel nou şi locuiesc cu toţii în celălalt capăt al ţării. Ea şi Mircea au plecat peste noapte. M-am întors dintr-o călătorie mai lungă şi ei nu mai erau. Luase hainele lui Mircea şi pe ale ei şi jumătate din mobilă. Cealaltă jumătate încă mai este. A făcut-o intenţionat. Seara, când mă duc acasă, totul arată ca în prima zi fără ea. Aşa-s eu. Dar îţi vorbesc despre lucruri pe care tu probabil nu prea

le înţelegi. E bună mâncarea? întreabă Sergiu din nou.

Radu îşi îndeasă în gură tot ce poate lua cu furculiţa şi mănâncă repede, ca sălbăticiunile care se tem că le-ar putea smulge careva mâncarea. Însă lui îi este teamă că trebuie să înceteze cu mâncatul când termină Sergiu de vorbit. Aşa că stă cu un ochi la mâncare şi cu unul la Sergiu. Omul îi place, fiindcă îi dă să mănânce, nu-i ţine predici şi nu pune întrebări prosteşti; fiindcă faţa i se întristează şi glasul începe să-i tremure când vorbeşte.

Aşa ceva n-a văzut încă niciodată la tata şi la prietenii lui. Şi atât de mult n-a vorbit încă nimeni cu el. De cele mai multe ori a auzit doar un cuvânt sau două. „Cât?”, asta însemnând câţi bani a adus acasă. „Netrebnicule”, când sunt puţini şi „treacă de la mine”, când sunt ceva mai mulţi.

„Căcăciosule” sau „muiere”, când ceilalţi râd de el, fiindcă îi este teamă. „Vită!” când îl supără pe tata. „Scoală-te!”, când simte inelul tatii în ceafă. „Nu te uita!”, mai demult, când sora lui nu-i dădea voie să se uite la fetele clienţilor ei. Fiindcă

— >

În copilărie alerga mereu pe hol şi se holba la clienţi, sora lui se ducea la tata, zicând că aşa o să rămână fără clientelă, fiindcă lor nu le place să se holbeze cineva la ei. Şi ameninţa că se mută. Asta nu-i plăcea deloc tatii. Atunci venea la el şi de-atâta „Vită!” şi „Netrebnic” Radu nu mai ştia unde-i e capul. De atunci îi ura pe toţi clienţii surorii şi, uneori, chiar şi pe ea. Niciodată nu s-a mai uitat la vreunul.

— Asta e Mircea, zice Sergiu şi pune o fotografie lângă farfuria lui Radu. Peste două zile plec la el. Am deja cameră la hotel. Am voie să petrec trei zile cu el. Vezi ce bine semănaţi? Mi-a sărit în ochi încă de azi dimineaţă, când te-am văzut pe hol.

Ce vorbeşte ăsta despre azi-dimineaţă? se întreabă Radu.

Între timp, Sergiu se aşază picior peste picior. I se

văd pantofii de sub faţa de masă. Lui Radu, care este ocupat cu clătitele, îi rămâne îmbucătura în gât. Sergiu dă să-l bată pe spate, dar Radu nu-i dă voie să-l atingă şi se apară ca mai înainte, în faţa bisericii. Refuză să mai mănânce şi, dacă ar putea, ar vărsa tot ce are deja în burtă. Nu-l mai priveşte pe Sergiu nicio secundă, ci se uită doar la pantofii lui. Sunt pantofii ultimului client al nopţii. Ai clientului cu picioare mici, care azi dimineaţă îi ciufulise părul.

Dacă ar avea destulă putere, l-ar bate pe Sergiu. Şi pe sine. „Vită!” îşi spune, de data asta fără să-l imite pe tata. „Cum să te laşi invitat de clienţii surorii!” îşi muşcă limba, ca să nu înjure în gura mare. împinge farfuria, se ridică, iar Sergiu nu-l poate împiedica să fugă.

„Să crape cu tot cu Mircea al lui şi cu toţi ceilalţi”, îşi zice cu glasul tatii. Fiindcă „să crape” e vorba preferată a tatii. O foloseşte pentru toţi: săraci şi bogaţi, pentru cei de la televizor şi pentru cei de pe stradă. În timp ce aleargă spre locul de întâlnire, are stomacul cald de la mâncarea bună. Mai simte în gură gustul clătitelor. Zâmbeşte, fără să vrea, fiindcă îşi aminteşte de friptură.

— Ce rânjeşti ca o oaie? îl întreabă Liviu când îl vede.

Radu îşi încleştează pumnii în buzunarele de la pantaloni. Liviu are noroc că e Liviu, altminteri Radu ar tăbărî asupra lui. Ajunşi în faţa casei, Liviu îi dă portofelul şi zice: „Pe mâine!” Radu intră în casă, unde tata şi alţi bărbaţi discută despre afaceri. Afacerile lor au de-a face cu spargeri şi contrabandă. Trec ilegal peste graniţă ţigări, alcool, maşini din străinătate, apoi vând totul în oraş. Sau sparg locuinţe, când oamenii nu-s acasă. Fiindcă sunt mulţi, câştigul nu-i mare, dar totuşi e ceva. Adesea nu reuşesc. Afacerea surorii e mai sigură. Tocmai sunt pe cale să-şi caute o nouă victimă.

Radu se duce în bucătărie şi stă acolo o vreme. Când nu mai rezistă în bucătărie, se duce în sufragerie şi dă să se urce pe pat. Dar tatăl lui se opreşte din vorbit şi întreabă:

— Cât?

— Mai nimic, răspunde el.

— Neisprăvitule. Ai dormit toată ziua. Şi unde ţi-s sticla şi cârpele?

Radu îşi muşcă iar limba ca să nu înjure. Le-a uitat în intersecţie.

— Soră-sa aduce bani în casă, da el adoarme la lucru.

Radu aude râsetele bărbaţilor. Pumnii îi sunt din nou

Încleştaţi în buzunarele pantalonilor.

— Mai bine aş fi făcut-o numai pe soră-sa.

Pe Radu îl apucă ameţeala de la presiunea din cap. Simte portofelul lui Sergiu într-unul dintre buzunare.

— E ca o fată, zice unul dintre bărbaţi.

Radu înşfacă portofelul, se duce la tatăl lui şi i-l întinde. Tata se opreşte şi asta îi place. Stă în faţa bărbaţilor şi se simte aproape adult.

— Curând pleacă pentru câteva zile, zice Radu şi savurează efectul vorbelor lui. Atunci locuinţa e goală. Dar n-o să găsiţi decât jumătate din mobilier.

Mirosul lumii

DRAGĂ DUMNEZEU, AŞ VREA SĂ VORBESC CU tine, dar nu ştiu cum să fac. N-am ştiut niciodată sau nu-mi aduc eu aminte, la fel cum nu-mi aduc aminte de vreun sentiment din copilărie. Închid ochii, strâng pleoapele, le strâng până când simt că mi se întinde pielea pe faţă, îmi sprijin braţele pe spătarul băncii din faţa mea şi mă aplec. Mă străduiesc – poate că prea mult –, încep fraze şi le uit iarăşi. Aş vrea să fie cuvinte sincere. Dacă nu aici, în Biserica Sfântul Sânge din Bruges, atunci unde? Sunt cei câţiva stropi din sângele fiului Tău pe care i-a adus cineva de la Ierusalim, unde se dusese, cu secole în urmă, să verse mai mult decât doar câţiva stropi de sânge. Aveau să fie pâraie întregi de sânge.

În numele Tău, dragă Dumnezeu, dar nu despre asta fie vorba aici.

Sângele este într-o fiolă, e arătată în fiecare zi de

vineri, însă doar Tu şi fiul Tău ştiţi dacă e sau nu o înşelătorie. Una în plus. Poate că râdeţi de noi acolo sus, fiindcă e destul să le dai oamenilor doar nişte stropi de sânge şi ei deja fac o istorie întreagă din asta. Un spectacol. Un adevărat show.

Durează câteva minute. Mai întâi, un glas înregistrat pe bandă anunţă că sângele va fi arătat curând – în cinci limbi, ca să nu fie nimeni dezavantajat – şi îndeamnă lumea să se strângă în faţa altarului, ca să-l venereze. Apoi, lumea se adună acolo, este adusă fiola şi fiecare poate să urce cele câteva trepte, să o atingă cu mâna şi să se roage scurt. La cât de multe rugăciuni s-au revărsat peste sângele fiului Tău, deja e foarte diluat, probabil.

După aceea, se pot face donaţii.

Însă tocmai îmi dau seama că iau prea în serios treaba cu sinceritatea. Eu, cel care totuşi ar dori să vorbească cu Tine. Poate că ar fi mai simplu pentru mine, dacă ai începe Tu, măcar cu jumătate de frază.

Şi Ursula s-a aşezat la rând – e o bosniacă drăguţă, subţire, pe care am întâlnit-o acum şase zile, când gândul nu-mi era deloc la oameni, ci la altceva. La un turn cum e Belfried de aici, înalt de 91 de metri, unde nu mai ai timp să-ţi regreţi fapta, când o porneşti în jos. Totuşi n-a fost o zi bună de murit, fiindcă atunci am văzut-o pentru prima oară. Despre asta vreau să povestesc: că am întâlnit-o, că am petrecut cu ea câteva zile şi că în câteva minute o voi trăda. După rugăciune, când mă va căuta cu privirea, eu voi fi plecat.

Şi îţi voi spune de ce, dar nu mă aştept să înţelegi. Sau poate totuşi da, fiindcă Tu promiţi fericirea de după moarte, iar amândoi suntem de acord că ea nu-i de găsit în timpul vieţii. Doar dacă nu ţi-ai schimbat cumva părerea şi crezi acum că fericirea, nu doar cea evlavioasă, este posibilă şi în timpul vieţii.

Dar asta este o problemă, fiindcă nimeni nu cunoaşte starea ta de acum, ci doar pe cea veche, preistorică, biblică. Nimeni nu spune ce pui la cale azi. Vestitorii tăi

nu-s vrednici. Nu ştim dacă te odihneşti şi de ce e nevoie să te odihneşti, dacă tot eşti desăvârşit. Dacă nu cumva totul este o veşnică a şaptea zi. Dacă între timp n-ai surzit, orbit, paralizat. Sau dacă nu cumva ai pornit la drum cu planuri noi. Dar nu despre asta fie vorba aici.

De câteva luni am tot cutreierat lumea, am destui bani ca s-o fac, am plecat în Spania, în Scoţia şi Franţa şi, când n-am mai ştiut încotro s-o apuc, m-am întors şi mi-am reînceput căutarea în alt loc. Căutarea fericirii sau a unui loc cu nişte turnuri potrivite. Aş fi preferat prima variantă. Nu e simplu să găseşti aşa ceva, când ai toată Europa la dispoziţie – un întreg continent plin de oportunităţi.

Înainte te spânzurai în propria casă, azi suntem mai pretenţioşi. Lumea ni se întinde la picioare, chiar dacă ele ni se împleticesc. Dar nu despre asta vreau să vorbesc, fiindcă istoria nefericirii mele este banală. Un bărbat care aşteaptă să i se întâmple ceva important, ceva măreţ, dar nu se întâmplă nimic, dincolo de cele cât se poate de obişnuite. Un bărbat care n-are forţa să oprească şi să împiedice toropeala, cufundarea în dezolare, care n-are curajul să pună ceva în mişcare şi să învingă previzibilul: faptul că niciodată nu se va întâmpla ceva important.

Însă povestea Ursulei întrece tot ce ştiu. Chiar dacă oricine şi-ar dori să nu se fi întâmplat niciodată.

Oraşul Gent era de câteva zile în mare sărbătoare când am ajuns acolo, fără să mă bucur. Căci oare cui îi trece prin minte Belgia, când se gândeşte la fericire? Poate mai curând când se gândeşte la sinucidere. O ţară mică, ploioasă, sumbră, aşa ţi-o închipui.

Am luat o cameră şi am ieşit imediat în oraş. Malurile râului Leie erau pline, cort lângă cort, om lângă om, sticlă de bere lângă sticlă de bere. Dacă voiai să treci podul Sf. Mihail şi apoi, luând-o pe multele străduţe întortocheate, să ajungi la Vrijdagmarkt sau să te plimbi până la cetatea înconjurată de apă, nu reuşeai să înaintezi decât foarte încet.

În oraşul acela, care părea să fie construit de

americani – un decor medieval perfect oamenii se amuzau ca şi cum ar fi avut de gând să-şi petreacă tot restul anului într-o stare de inconştienţă.

În faţa barului Picardie am băut o bere, apoi încă una şi după, alte câteva. Beam şi nu ştiam cât de aproape era Ursula. La numai zece paşi, zece paşi în adâncime, zece paşi în jos, într-un loc liniştit, departe de zgomotul străzii.

Am coborât la closet, simţeam presiunea în vezică şi mă grăbeam. Ursula şedea acolo, picior peste picior, la câţiva metri sub pământ, şi citea. Poate că Tu n-ai văzut asta, dragă Dumnezeu, poate că privirea Ta nu pătrunde atât de adânc, dar ea şedea acolo în aerul acela apăsător, mirosind a urină şi fecale, şi citea Balzac. Era atât de adâncită în lectură, cum eu n-am mai fost poate din copilărie. Ţinea cartea cu amândouă mâinile, din când în când muşca dintr-un sandviş pe care îl scotea dintr-o geantă în care avea şi apă şi fructe. La zece paşi sub pământ şi la doar un perete distanţă de excrementele lumii.

Se auzea urina curgând în vasele de veceu.

Avea la ea şi haine de schimb şi farduri, totul aranjat frumos într-o nişă. Dar, înainte de toate, avea tot ce-i trebuia pentru curăţenie. Citea Balzac şi lângă ea era pregătită încă o carte, chiar sub coşuleţul pentru bani. Ca şi cum trecerea de la o carte la alta trebuia să curgă de la sine.

Dacă iadul are cumva miros, atunci duhoarea aceea i s-ar potrivi. Nu-i nevoie de pucioasă pentru iad, ci numai de sute de maţe încărcate peste măsură.

Nu puteam să-mi iau privirea de la ea, dar ea nu mă vedea. M-am întors pe stradă şi m-am uşurat în altă parte.

A doua zi i-am pus un bileţel în coş, fără ca ea să-şi ridice ochii din carte. I-am scris că voiam s-o cunosc, că aveam s-o aştept şi că nu eram periculos. Am stat la o masă, chiar lângă uşă, până mult după miezul nopţii, oraşul încă nu se liniştise, dimpotrivă, părea să se împotrivească pentru o ultimă oară nopţii şi somnului.

Continua să aibă viteză.

Când Ursula a urcat treptele, ostenită, cu încetineală, când s-a oprit lângă mine, ca să tragă aer în piept, i-am vorbit în engleză. A râs de mine, fiindcă îi scrisesem că nu eram periculos. Zicea că nu eram primul care se dădea la ea acolo jos, dar că eram primul care se credea neprimejdios.

— Voiam să spun doar că nu sunt vreun nebun, am îngăimat eu stânjenit.

— Sunt prea mulţi bărbaţi care susţin aşa ceva şi totuşi sunt. Credeţi-mă, ştiu bine. Asta a fost tot.

În seara următoare, a fost surprinsă să mă vadă iarăşi acolo, nu se aşteptase. Am vorbit în treacăt despre sărbătoare, despre călătoriile mele prin Europa, despre Bosnia. Când a ieşit în a treia seară, era frumos îmbrăcată şi proaspăt fardată. Chiar se şi parfumase. S-a oprit, a tras aer în piept şi m-a căutat cu privirea. Când şi-a dat seama că mă uitam la ea, s-a fâstâcit.

Ne-am plimbat prin oraş, atât cât te puteai plimba printr-o mare de oameni, care nu se desfăcea ca să ne facă loc. I-am oferit braţul. Vrijdagmarkt se preschimbase într-un iarmaroc. Acolo domnea cel mai mare zgomot, un puhoi de senzaţii alcătuit din strigătele oamenilor şi şuieratul maşinilor, din muzică şi râsete, din lumini colorate, care pulsau.

— Cum de te cheamă Ursula, dacă eşti bosniacă? Sau nu eşti musulmană?

— Ba da, sunt. Mă cheamă Ursula din cauza Ursulei Andréss. Mamei i-a plăcut tare mult cum apare ea din apă, în faţa lui Sean Connery, în filmul cu James Bond. Zicea mereu: „Fetiţo, aşa ai să cucereşti bărbaţii cu cârdul”. Dar nu mi-a folosit la nimic că n-am un nume musulman, mi-a strigat ea la ureche.

— Ce vrei să spui?

A ridicat din umeri.

Căutam goluri ca să înaintăm şi, când nu erau, ne aşezam şi aşteptam până când şuvoiul de oameni se mai

subţia.

— Cum de-ţi suporţi munca?

A râs.

— Cu cărţile. Cu ele totul miroase altfel. Mai nobil, mai dulce, mai amărui, cum vrei. După cum se potriveşte cu povestea.

— Citeşti de multă vreme? Arăţi ca şi cum ai fi citit dintotdeauna.

— Citesc de când n-am mai vorbit.

Asta n-a vrut să-mi explice.

Ieri a avut liber, aşa că ne-am petrecut ziua împreună. Am fugit de senzaţia claustrofobă pe care o poate stârni prezenţa prea multor oameni. Ne-am aşezat într-un loc mai retras din oraş, cu feţele întoarse spre soare.

— Uneori nu înţeleg ce spui, i-am zis.

— Iar eu nu înţeleg cum de te încurci tu cu o îngrijitoare de veceuri. Uneori mi se pare că port mirosul peste tot. Că poate fi simţit pe mine. Mă duc acasă şi stau o veşnicie sub duş, îmi frec pielea şi tot mai simt mirosul. Ce cauţi tu aici, de fapt?

— Fericirea sau moartea. Nu mai doresc ceva între.

A căscat ochii şi n-a mai scos niciun cuvânt până când am ajuns în faţa casei ei, un adăpost hidos, neîngrijit, în afara oraşului. Am vrut s-o sărut, m-am aplecat spre ea, dar m-a împins.

— Să nu mai faci asta niciodată. Ai auzit? Dacă aşa nu-ţi ajunge, nu trebuie să mai vii.

Dragă Dumnezeu, aş fi avut motive să nu mă mai duc la ea – povara care o apăsa, felul ei de a fi, de nepătruns. Şi faptul că excludea de la bun început ceva ce îşi doreşte un bărbat de vârsta mea. Dar azi-dimineaţă am sunat la uşa ei, ea mi-a turnat nişte ceai, apoi am tăcut amândoi.

— De ce n-ai mai vorbit? am întrebat-o.

— Fiindcă nu mai avea rost.

A oftat, voia să tacă şi totuşi a povestit.

În timpul războiului, Ursula şi alte femei din satul

bosniac fuseseră adunate la un loc într-o casă. Întâi a fost agonia bărbaţilor, apoi agonia femeilor. Pe bărbaţi i-au împuşcat, pe femei le-au scos una câte una, pentru soldaţi. Cine se împotrivea păţea ce păţiseră bărbaţii. Ursula nu s-a împotrivit, soldaţii au fost mulţumiţi de ea. Apoi au fost împuşcate şi femeile, cu excepţia ei şi a altor câteva. Ea s-a ascuns sub o grămadă de cadavre, era o duhoare mai cruntă decât a oricărui veceu. Mirosul de descompunere al tatii şi al fratelui. Trupurile morţilor, pe care îi ştiuse de o viaţă, o atingeau. Prietene, vecine, chiar şi marea dragoste, un băiat de pe strada ei.

Ea a scăpat, dar nu şi vorbirea ei. N-a mai vorbit ani în şir. Tot tăcând, a ajuns în Belgia. I s-a căutat ceva de lucru unde nu era nevoită să spună ceva, chiar dacă învăţase limba, aşa, pe tăcute. Într-o zi, a găsit o carte într-una dintre cabinele de veceu. Cineva rupsese primele douăzeci de pagini şi se ştersese cu ele la fund, în loc să ceară hârtie. Ea a luat-o şi a citit-o, chiar şi fără început. Cărţile o linişteau, singura apropiere pe care o suporta era cea a glasurilor din cărţi, de aceea a continuat să citească. A citit tot ce-a găsit în locuinţa ei dar nu luase în seamă până atunci, apoi a citit ce a găsit în biblioteca oraşului şi de scurt timp începuse să şi cumpere cărţi.

La sfârşit, a zis că se mira de spusele mele, că între fericire şi moarte nu mai e loc de trăit pentru mine. Ea aproape că murise, iar fericită n-avea să mai fie niciodată, dar între fericire şi moarte rămâne mereu destul timp ca să citeşti toate cărţile din lume.

Se uita la podea, îmi ziceam că ceruse prea mult de la ea. Şedeam lângă ea şi ea şedea tăcută, dar când a ridicat ochii, obrajii îi ardeau şi ochii îi scânteiau.

— Dumnezeule, de-o veşnicie n-am mai vorbit atât de mult, a zis.

S-a ridicat, a pus vasele în chiuvetă, s-a încălţat, şi-a luat geanta şi mi-a întins mâna.

— Nu mai rezist în Gent. Hai să plecăm la Bruges,

practic e după colţ. Îţi arăt cel mai frumos oraş din Belgia.

— Nu trebuie să te duci la muncă?

A ridicat din umeri.

Asta e ce am vrut să-ţi povestesc: că ne-am dus la Bruges, că mâna ei se potrivea bine într-a mea, că mirosea bine, că am căutat locurile cele mai liniştite, până când şi-a adus aminte de ceremonia din Biserica Sângelui. A Sfântului Sânge. Voia neapărat să fie de faţă. Nici n-am ajuns bine acolo că a şi început prezentarea fiolei şi ea a fost printre primii care s-au aşezat la rând în faţa altarului. Cred că îi este indiferent la ce sânge se închină, având în vedere cantitatea de sânge pe care a văzut-o deja.

Acum mă voi ridica şi voi pleca, ea se pregăteşte deja să caute în geantă nişte bani ca să-i doneze. Aş putea şi să rămân aici şi să aştept să văd ce iese, poate chiar o poveste grozavă. Dar sunt mai deprins cu nefericirea mea, mă pricep bine la ea, chiar dacă e doar o nefericire măruntă. O nefericire de lux. Să plec, să plec numaidecât, ea coboară deja treptele… Şi totuşi, dacă… Dacă… Acum…

Îi septembrie

MAX BIRNER AVEA FOARTE MULT DE VERIFI cat. Frica nu-i dispărea dacă verifica doar o singură dată. De douăzeci de ori şi, câteodată, nici de douăzeci de ori nu era de-ajuns. Puteai să-l legi de o pereche de bivoli puternici şi tot ar fi fost mai puternic decât orice bivoli din lume. Niciun bivol n-ar fi reuşit să-l oprească să se ducă în baie şi să caute în oglindă locuri suspecte. Colorări ale pielii, umflături ale ganglionilor, micoze, în locurile cele mai neobişnuite. Dacă ar fi avut sâni, sigur şi i-ar fi căutat de noduli.

Adesea zăbovea în baie o jumătate de oră şi-şi urmărea în oglindă contururile trupului – faţă, gât, umeri – şi îşi apăsa pielea cu vârful degetelor, acolo unde bănuia că sunt ganglioni. Întindea un braţ în sus şi-şi pipăia subsuorile. Nu se mai percepea pe sine, ci doar temerile lui.

O jumătate de oră în faţa oglinzii şi apoi zece –

cincisprezece minute ghemuit lângă cadă, holbându-se la plăcile de gresie, lovind peretele cu piciorul, respirând greu, ca şi cum tocmai s-ar fi luptat cu cei mai răi demoni.

Şi el chiar luptase cu ei, Max Birner nu era atât de orbit încât să nu ştie cu ce fel de demoni avea de-a face. Şi cât de dificilă ar deveni lupta, dacă ar continua aşa. Glasul lui, din spatele uşii de la baie, avea ecou în locuinţa goală: „Dumnezeule, fa-n aşa fel încât să-nceteze totul! Nu mai pot”. Şi Dumnezeu îi dădea ascultare şi îi dăruia un minut, două, douăzeci de minute de linişte.

Max Birner se ducea în camera de zi şi, dacă n-avea vreo mâncărime, dacă nu-i zvâcnea sau nu-l durea nimic, putea să se relaxeze puţin, să citească un articol, să asculte muzică, să se uite la vreo emisiune la televizor. Devenise nepretenţios, fiindcă şi cele mai nepretenţioase lucruri îl sleiau de puteri.

După douăzeci, treizeci de minute se ridica, vrând să gătească ceva, dar îndoielile reveneau încă de când voia să scoată alimentele din dulapuri. De ce nu-şi mai amintea numele produselor, de ce fusese nevoit s-o întrebe pe vânzătoare de „chestia aia”, în loc să-i spună clar numele?

„De la o «chestie din aia-la alta te tot prosteşti câte puţin”, zisese tatăl lui când fratele său făcuse Alzheimer. Dar acela avea peste şaizeci de ani, pe când Max Birner nu trecuse de treizeci şi încă n-auzise ca un om aşa tânăr ca el să ajungă o legumă umană din cauză că avea Alzheimer.

Aşa ceva ajunsese fratele lui, Jordan, după ce-a zburat de pe motocicletă. Toţi încremeniseră secunde în şir, ca într-o vrajă, şi nu credeau că ceea ce tocmai văzuseră chiar s-a şi întâmplat. Că trupul lui Jordan, cunoscut de toţi, putea să zboare într-un fel atât de nefiresc şi să se oprească într-o poziţie atât de nefirească lângă aripa unei maşini parcate.

Apoi izbucniseră ţipetele, mama ţipa, prietena lui Jordan ţipa, iar tatăl spusese doar: „Uite că acum s-a întâmplat”; iar ce făcuse el, Max Birner, asta nu mai ştia, dar era un alt fel de a nu şti, nu ca atunci când nu reuşea

să-şi amintească denumirile alimentelor.

Povestea cu numele alimentelor şi cu ganglionii începuse abia după. La săptămâni după asta. Nenorocirea ajunsese la el abia după nenorocirea lui Jordan „în acelaşi fel în care le primise mereu pe toate, fiind fratele mai mic: hainele lui Jordan, după ce lui îi rămăseseră prea scurte, mânia tatii, după ce Jordan scăpase de el, jocurile pe care fratele lui le fuma cu amicii lui. Se simţise bine în umbra fratelui său, însă acum umbra lui uriaşă devenise un „ceva" jalnic, acasă la părinţi. Da, Jordan Birner se întorsese în locul de unde avusese o plecare promiţătoare: în camera lui de copil din Zürich.

Existau multe boli de care Max Birner suferea cu patimă. Când apăruseră vacile nebune, când auzise că totul începea cu nişte zvâcniri ciudate şi cu dificultăţi în găsirea cuvintelor, n-a mai fost noapte în care să nu zacă treaz şi să n-aştepte cu încordare zvâcnirile, până când îi amorţeau picioarele şi braţele. Aşa că se întreba dacă nu cumva existau modificări ale bolii la care să apară şi paralizii.

Răi demoni îşi alesese Max Birner! Pe cei mai răi dintre toţi. Dar lui i se părea că ei l-au ales pe el. Se trezise într-o zi şi ei erau acolo, îl înconjurau şi îi aşteptau următoarea mişcare. Îi devorau bucată cu bucată toată forţa şi optimismul, care, fiindcă era de stânga, mai era numit şi maxism.

„Max şi maxismul lui", râdeau prietenii şi desenau bărbi lungi pe toate fotografiile în care apărea şi el. „Max revoluţionează lumea", zicea mama. „Mai bine ar avea grijă să-şi ţină gura în frâu. Aşa îşi face numai duşmani", zicea tata. „O să le arate Max tuturor", zicea fratele lui şi îl cuprindea pe după umeri. Lui Max îi plăcea că fratele lui ţinea cu el; că poate şi el va arunca o umbră mare, de care să profite alţii.

Şi toţi îl iubeau pentru entuziasmul lui, pe care ei – în afară de Jordan – nu-l mai aveau. Fiindcă el îi uşura de povara de a se zbate pentru tot ce nu era în ordine în

lume. Ei simţeau că trebuie să-şi împartă energia tot mai împuţinată pe următorii douăzeci-treizeci de ani sau chiar mai mulţi. Aşa că Max se zbătea şi în locul lor. Se purta cu forţele lui ca şi cum ar fi fost inepuizabile.

Asta fusese capitalul său: setea de viaţă; o dorinţă nepotolită de a înghiţi porţii mari din viaţa asta, de a lua parte la ea după regulile dreptăţii şi ale renunţării. De aceea s-ar fi putut spune fără probleme că, până pe 29 mai 2001, Max Birner fusese totuşi un om plin de entuziasm, dacă nu fericit.

Şi apoi totul s-a sfârşit mai repede decât ar fi putut el să-şi imagineze vreodată. Două-trei secunde fuseseră de-ajuns pentru cea mai rea dintre toate nedreptăţile. A fost o vreme – nici nu-ţi vine să crezi –, când se rugau ca Jordan să rămână numai puţin paralizat. Totul s-ar fi putut aranja în aşa fel încât să se fi împăcat cu situaţia. Dar Dumnezeu nu i-a auzit. Sau a ascultat chiar prea atent şi a trimis demonii ca să-l pună la încercare pe Max Birner.

„Acum suntem puşi la încercare”, ziseseră părinţii. Tatăl încărunţise în câteva săptămâni. Ochii mamei se afundaseră în orbite. „Sunt sigur că niciun fiu nu şi-a văzut ca mine părinţii îmbătrânind atât de repede”, le spusese Max prietenilor. „Nu pot să stau cu un paralitic. E peste puterile mele”, şoptise în bucătărie prietena lui Jordan. Nimeni nu i-a luat în nume de rău vizitele tot mai rare şi apoi lipsa lor.

Oricine ar fi preferat s-o ia la fugă, odată trezit din visul acela urât, sau ar fi închis ochii, numai să nu se uite într-acolo. Dar te uitai şi cu ochii închişi, mai ales cu ochii închişi. Îl vedeai pe Jordan zburând pentru a zecea, a douăzecea, a suta oară.

Când, în sfârşit, a reuşit să se convingă că oamenii tineri nu ajungeau nişte legume chiar atât de uşor cum se temuse el, ci că era nevoie de nişte intervenţii din afară, Max Birner s-a liniştit din nou şi a continuat să facă de mâncare.

Însă în timp ce mânca şi-a amintit că văzuse pagina de titlu a unei reviste unde scria că poţi foarte bine să faci

Alzheimer şi la tinereţe. Circul a început din nou şi Max Birner era un slab îmblânzitor al demonilor săi. A început din nou să verifice. Şi mai era atât de mult de verificat, înainte să cadă sleit de puteri lângă chiuvetă.

Aşa treceau zilele lui Max Birner, între frică şi mai puţină frică, între baie şi restul locuinţei, între tăcere şi discuţii

7 7 telefonice ocazionale cu cei de acasă. Nu mai era vechiul Max, era un om fără râs, fără orientare, fără control asupra propriei sale stări. Max Birner era deznădăjduit.

UN BĂRBAT ARE AVANTAJUL SEXULUI SĂU. Nimeni nu-i spune nimic când intră singur într-un bar, nu este compătimit dacă mănâncă singur într-un restaurant şi nici nu-l priveşte nimeni strâmb dacă la cinematograf nu-i nimeni lângă el. „A ieşit la vânătoare” îşi zice lumea. „Îşi omoară timpul”. „Îi place să fie un lup singuratic”. Hoinăreala fără ţintă chiar i se potriveşte, da, e de aşteptat aşa ceva. Se spune că singurătatea bărbatului se numeşte independenţă, chiar dacă dorinţa este probabil aceeaşi. De aceea, el are voie să umble de colo-colo nestingherit, un animal de pradă al marelui oraş, neliniştit, în căutarea următorului prilej, a următorului adăpost feminin, unde poate să-şi lingă rănile, pentru scurt timp, înainte să li se adauge altele. În schimb, o femeie e dezavantajată pe toată linia. Mai ales o femeie de peste patruzeci şi cinci de ani.

Rosalie ştia asta când se farda pentru marea apariţie, care nu era chiar mare, cu atât mai mult cu cât n-o aştepta nimeni. Nimeni, în oraşul ăsta mare, oribil de pustiu. Fiindcă oricât ar fi plesnit de viaţă, oricât de mult ar fi evoluat Zürich în ultimul deceniu, transformându-se dintr-un oraş adormit într-un oraş plin de atracţii, ei tot foarte pustiu i se părea acum. Şi toate ieşirile ei, atât de fără rost. Dar ea se străduia cu disperarea naufragiatului care vrea să rămână la suprafaţă. Şi cu toată şiretenia femeii.

Pentru o femeie ca ea, şiretenia însemna fard, iar baia, locul unde se desfăşură totul. Şiretenia avea nevoie de timp. Ca să fie gata la opt seara începea de la şase. Baie, spălatul pe cap, manichiură şi pedichiură. Apoi stătea în faţa oglinzii şi făcea să dispară ridurile, pielea deteriorată, petele. Atunci era gata pentru... pentru ce anume, de fapt? Pentru o nouă înfrângere, pentru o reîntoarcere acasă, noaptea, dezamăgită şi obosită, puţin ameţită şi înviorată, dar niciodată beată. Aşa ceva era rezervat bărbaţilor.

Deci, în seara aceea de sâmbătă, 8 septembrie, după ce se fardase decent şi se parfumase, se pusese în faţa oglinzii mari din baie şi se privise atent. Din faţă, dintr-o parte şi, pe cât se putea, din spate. Carnea ceda peste tot, puţinul fard de pe faţă nu putea să ascundă nimic, nici celulita de pe coapse, nici burta proeminentă, nici lipsa de fermitate a sânilor şi a fundului. „Eşti o apariţie ciudată, fetiţo”, şi-a spus şi a râs.

Şi chiar aşa şi era, ea, Rosalie: faţa colorată, restul trupului gălbui şi inform şi o privire sfioasă cu care se uita la imaginea din oglindă. Şi-a supt burta, şi-a întins pielea feţei şi o clipă chipul ei a arătat ca o mască. „Cher, cu bani” a murmurat, apoi a dat drumul pielii, „Cher, fără bani”, a adăugat, râzând neprefăcut. Era un râs care urca din pământ, de sub picioarele ei, şi care totuşi rămânea doar un râs de fumător. A stins lumina din baie, a început să fluiere cântecele lui Cher şi atunci a auzit deasupra ei o lovitură înfundată, apoi a doua şi a treia.

Nu-şi cunoştea vecinul, în schimb îi ştia loviturile, uneori mai multe pe zi. Tresărea câteodată, când se auzeau noaptea, câteodată punea mâna pe mătură, chiar după prima lovitură, şi o ridica, gata să bată în tavan, spunându-şi „încă una, atunci am să bat”. „Încă una”, „încă una”, dar stătea aşa, până când o dureau braţele şi renunţa. Bătea rar în tavan, fiindcă nu era recomandabil pentru o femeie singură să înfrunte un bărbat care nu ţinea seama de nimic. Aşa că

se culca la loc şi asculta loviturile. Se întreba dacă şi alţi vecini stăteau treji şi ascultau.

Ah, fetele astea tinere, cu o talie pe care puteai s-o treci printr-un inel. Atât de netede, atât de subţiri, nicăieri vreo pernuţă de grăsime, nicăieri vreun semn de îmbătrânire. Şi ele se fardau, dar n-aveau nevoie de alte vicleşuguri. Nici de haine largi sau croite cu pricepere, nici de sutiene speciale, nici de creme hidratante şi antirid, nici de creme de zi şi de noapte, creme de folosit înainte şi după, care, într-un anumit număr de zile, te transformau în Julia Roberts, dar nu în Cher, fiindcă pentru aşa ceva era deja nevoie de bisturiul chirurgului.

Şi cu câtă nepăsare se mişcau fetele astea, cu câtă pricepere îşi foloseau trupul! Ca şi cum viaţa, bărbaţii, universul s-ar orienta după ele. Ca şi cum centrul lumii ar fi acolo unde erau ele. Dar aşa şi era, atrăgeau prea multe priviri – fundurile mici, rotunde, pielea fără cusur, micile tatuaje, buricul cu inel. Da, şi ăsta era un vicleşug, un vicleşug binevenit, ca să zicem aşa. Dar era mai curând un vicleşug de lux, ceva ce îţi permiteai, pur şi simplu, şi nu ceva menit să ascundă urâţenia. Atât de multă admiraţie mută – să fi avut»

parte măcar de puţin din ea şi Rosalie s-ar fi socotit o femeie frumoasă.

Aşa ceva nu-i mai oferise în cele din urmă nici soţul ei, numit „porc” după ce dăduse verigheta pe o talie, numită „târfa”, cu şase ani în urmă. Era una dintr-acelea care-i umblau mereu prin faţa ochilor, pe cheiul râului Limmat, la Bellevue şi, în după-amiezile însorite, pe malul lacului Zürich. La urmă, bărbatul ei nu mai venea acasă cu nopţile.

Apoi, a început să miroasă atât de tare a cealaltă încât, într-o zi, l-a lovit cu o tigaie peste faţă.

A auzit cum se sparge osul nasului, a văzut nasul explodând, umflându-se pe loc şi devenind albastru, sângele lui era pe hainele ei, pe pardoseala bucătăriei, pe

mobilă, era peste tot, însă acel peste tot nu-i era de ajuns. Fiindcă Rosalie era din São Paulo şi, în fond, de aceea – din cauza temperamentului ei – şi-o dorise el cu cincisprezece ani în urmă. „Femeile din Elveţia n-au ce ai tu!”, spusese el în engleză şi apoi căutase cuvintele pentru ceea ce n-aveau elveţiencele. *This… this „this…* se bâlbâise el, iar ea, numită mai târziu „scroafe”, luase bâlbâială lui drept timiditate, drept străduinţa de a găsi cuvântul potrivit, drept sinceritate. Nimeni nu mai căutase vreodată cuvântul potrivit pentru ea, chiar dacă patul îi fusese rareori gol. *This… this… you know what*, şi-a încheiat el căutarea şi ea n-a aflat ce avea în plus faţă de *Swiss Women*. Fie şi aşa! Ea îl avea pe elveţian.

Între Rosalie şi elveţianul ei n-a fost iubire, ce-a precumpănit a fost intenţia de-a se cunoaşte unul pe altul. Intenţia prietenilor comuni de a uni doi oameni liberi şi, deopotrivă, de a pune capăt sărăciei în care trăia Rosalie. Dar nimeni n-ar fi recunoscut aşa ceva. Numai că trebuia să fii dobitoc să nu ştii ce rol important avea *Suiga*, cât de mult îşi doreau să ajungă acolo, nu doar Rosalie, ci şi toate prietenele şi duşmancele ei.

y

De aceea, ea şi-a apărat comoara. Şi *Schatz*, comoară, l-a şi numit sau *Schätzli*, cum o învăţase el şi cum îi plăcea lui mai mult. Îl apăra de prietenele şi duşmancele ei, de surorile şi de colegele ei de muncă. L-a apărat de ele până când au ajuns amândoi în avion şi ea s-a simţit în siguranţă. Nu i-ar fi trecut prin minte că ar putea fi nevoie să-l apere şi în Elveţia, chiar şi după cincisprezece ani, de fetele cu talie subţire.

În Brazilia îi fusese credincioasă tot timpul, chiar şi atunci când el se întorsese în Europa, chiar şi atunci când n-avea de la el decât numărul de telefon. Şi banii pe care i-i lăsase, dar nu asta era hotărâtor. Ar fi avut destule prilejuri să simtă carne bărbătească pe ea şi în ea, dar a spus *No* o dată şi *No* de două ori şi cine credea că braziliencele nu obişnuiesc să»

se repete prea des se înşela în privinţa Rosaliei. Fiindcă ea spunea *No* şi de zece ori, dacă era nevoie. Măcar atunci i-ar fi plăcut să aibă o tigaie în preajmă. Bărbaţii nu-şi dădeau seama cât chef avea ea să arunce cu ceva după ei, însă de cele mai multe ori au fost doar vorbe. Nimeni n-ar fi bănuit-o pe Rosalie în stare să scoată pe gură atâtea.

Când l-a văzut cu nasul sângerând, şi-a dorit să-l fi înjurat zdravăn, ar fi fost mai bine. Speriată, a lăsat tigaia din mână şi a dat să-l doftoricească. Voia să-l consoleze. Voia >

să-l spele pe porcul care mirosea a cealaltă femeie. Dar porcul a făcut-o „găoază proastă, grasă şi neagră”. Deci acum intra culoarea în discuţie, la cincisprezece ani după ce ajunsese la el, în districtul 4 din Zürich, nu într-o casă frumoasă, cu vedere spre lac, cum promisese, ci într-o locuinţă mică, neîngrijită, la mansardă, cu vedere spre strada cu prostituate. Langstraße.

Dar ea nu spusese nimic, chiar dacă aşa ceva ar fi putut să aibă şi în Brazilia, plus căldură. Fiindcă s-ar fi lipsit cu plăcere de frigul iernilor. Deci, până la urmă era vorba de culoare şi ea a pus din nou mâna pe tigaie. Fundul tigăii a nimerit întâi ţeasta şi, apoi, marginea tigăii, burta. Apoi şi-a pus el pumnii în joc şi, cu toate că era un mărunt şi neantrenat vânzător de electronice, pumnii lui au fost mai grei decât fundul tigăii.

Când au ajuns amândoi cu nasurile sparte şi sângerânde, stând ca nişte animale care îşi adună forţele pentru următorul atac, ea a zis: „Afară cu tine, porcule”. El i-a întors-o: „Afară cu tine, scroafa. Asta e locuinţa mea”. Argumentele lui erau mai puternice, aşa că Rosalie şi-a pierdut de pe-o zi pe alta elveţianul, locuinţa şi modesta stare de siguranţă.

Fiindcă între timp era elveţiancă, a avut voie să rămână. Fiindcă ştia câteva brazilience, două-trei prostituate şi două-trei femei care fuseseră aduse în ţară ca şi ea, a găsit adăpost. Fiindcă lucra într-o bucătărie, s-a

îngrăşat. „Ar fi păcat de atâta loc gol în pat”, răspundea ea când era întrebată de ce se îngrăşase. Prietenele o credeau glumeaţă, o latino glumeaţă, dar nu-şi dădeau seama că ea vorbea serios.

Voiau s-o ia cu ele în barurile şi discotecile lor, *Lambada*, *Piranha* sau *Oleole o*le, unde ajungeai târfa mai repede decât apucai să-ţi dai seama. A mers acolo de patru-cinci ori, de două-trei ori s-a culcat cu un bărbat, dar apoi, dimineaţa, când a găsit bani lângă pat, a privit lung bancnotele – e drept că erau ademenitoare, chiar magnetice –, le-a rupt şi le-a aruncat la veceu. Dacă ar mai fi aşteptat un timp, ar fi fost pierdută. În câteva zile n-ar mai fi fost decât o gură braziliană pentru scule elveţiene. Sau pentru cele ale celor eşuaţi acolo din toată lumea, care munceau pentru elveţieni.

Bărbaţi din toate categoriile, graşi, bătrâni, urât mirositori. Bărbaţi care nu reuşeau să-şi dea drumul nici măcar după o oră, oricât de des le zicea târfa *Schätzli*, *Baby* sau ce-şi doreau ei să audă. Nu de puţine ori şi „porc”, dar aici intenţia era alta. Trebuia să sune excitant, nu furios. Pentru unele târfe era o plăcere să-şi numească clienţii „porci”, în sfârşit puteau s-o facă – şi asta pe bani – în vreme ce Rosaliei cuvântul îi scăpase din revoltă.

Bărbaţilor care-şi dădeau drumul după nici zece secunde – prostituata abia ce-şi luase banii –, li se citea jena pe faţă. Se legănau de pe-un picior pe altul ca nişte ţânci prinşi făcând lucruri interzise. Sau încercau să mintă: „De mult nu mi s-a mai întâmplat aşa ceva”, „Asta nu mi s-a mai întâmplat”, „N-o să mi se mai întâmple”. Cei mai nepăsători nu ziceau nimic, fiindcă ştiau că nu plătiseră ca să fie ascultaţi. Aici nu se aştepta nimeni la explicaţii. Nu erai cu soţia. Ei rezolvaseră problema pentru care plătiseră.

Cei care se simţeau jenaţi ziceau: „Să nu crezi că e mereu aşa”, dar târfei îi era totuna; rezistenta clienţilor era ultimul lucru care o interesa. N-aveau decât să vină zi şi noapte, pentru ea asta n-ar fi însemnat nimic. Sau

dimpotrivă, ar fi însemnat foarte mult, fiindcă ar fi fost bine pentru afacere. Şi tot atât de bune erau şi o ureche atentă, o vorbă de consolare sau un „Las c-o să fie bine, *Schätzli* \ spus la momentul potrivit. Târfele ar fi trebuit să-şi crească preţurile de multă vreme, la câte erau nevoite să audă.

Dar târfele nu se purtau aşa numai fiindcă erau calculate. Aveau şi ele multe greutăţi, un copil acasă, în Brazilia, Thailanda sau unde o mai fi fost, căruia îi trebuiau haine; părinţi, care aveau nevoie de mâncare; fraţi, surori, unchi, mătuşi şi verişori până la a patra spiţă, cărora Dumnezeu ştie ce le trebuia; proxeneţi sau proprietari care îşi cereau banii. Şi un sac plin cu amintiri şi speranţe.

Când nu voiau să-şi aducă aminte, căutau ajutor în alcool sau, uneori, în lucruri mai tari, ca să uite că veniseră aici cu gândul să plece curând din nou, mai bogate ca înainte, dar că între timp renunţaseră la plecare – de cinci, zece, douăzeci de ani. De aceea, târfele vorbeau fără răutate despre clienţii lor. Cu toţii se aflau în Ţara Nimănui.

„Asta plăteşte doar pentru vorbit”, zicea una, arătând spre un bărbat durduliu. „Are reducere la mine, fiindcă e sărac şi i-a murit nevasta”.

Alta arăta spre un italian scund şi chel. „Asta e de treizeci de ani în Elveţia. Spălător de vase într-un hotel. Doarme într-o cămăruţă şi, în zilele libere, vine pe Langstrafie.

Trebuie să mă aşez ca să-mi ajungă până la sâni. Atunci pot să mă odihnesc puţin şi să mă gândesc la copii”.

Langstraße era plină de asemenea poveşti. Spălători de vase, muncitori în fabrică, angajaţi la bancă, mecanici, şoferi, vânzători de toate felurile, dar şi medici, ingineri, profesori, învăţaţi, toţi cu nişte priviri mai mult sau mai puţin lacome, cu paşi mai mult sau mai puţin grăbiţi – după cât erau de excitaţi sau cât alcool aveau în sânge sau dacă aveau de pierdut sau nu o reputaţie.

Două îndeletniciri îşi împărţeau Langstraße. În timp

ce dealerii umblau mereu, cu paşi grăbiţi, din cauza clienţilor care aşteptau, a poliţiei şi a neliniştii din măruntaie, prostituatele se rezemau de ziduri, pe la colţuri, se duceau dintr-un bar într-altul, aşa, parcă în trecere pe-acolo, adică fără vreun interes şi totuşi mereu la pândă.

Şi unii, şi alţii, dealeri şi prostituate, aveau nişte ochi infailibili la descoperit potenţiali clienţi. Şi toţi vorbeau din priviri când se apropia vreunul. Dealerul şoptea: „Zahăr? Cola?”, prostituata: „Ei, *Schätzli*, ce-ai zice?” Deci acolo, pe cei opt sute de metri de asfalt, era adunată lumea cea mare, lumea iluziilor şi a perversiunilor şi a sinuciderii lente.

Când şi-a dat seama că treptat începuse să aparţină acelei lumi, că alcoolicii, clienţii şi prostituatele o priveau ca pe una de-a lor şi că perspectiva chiar îi plăcea, Rosalie s-a smuls de acolo. A plecat departe şi a rupt toate legăturile cu prietenele. De atunci a ocolit de departe Langstraße. Şi-a luat un serviciu unde, fiind de culoare, se potrivea la fel de bine ca într-o bucătărie de restaurant sau la făcut trotuarul: într-un birou de turism către America de Sud, inclusiv Brazilia. Şi nu se mai ducea decât în centru, la lacul Zürich şi în oraşul vechi.

Adică acolo unde, în seara zilei de 8 septembrie 2001, stând la o masă de pe trotuar, şi-a comandat o pizza şi un pahar de chianti, străduindu-se să nu se vadă prea mult în ce situaţie e. Situaţia unei femei de patruzeci şi patru de ani, singură, singură de prea mulţi ani. Nimeni n-a abordat-o. După o oră, a cerut nota de plată şi, din cauza răcorii, şi-a pus puloverul pe care l-a dezbrăcat douăzeci de minute mai târziu în Café Terrasse.

A stat la taclale cu o femeie, o cunoştinţă, bucurându-se în sinea ei că era şi ea acolo. Niciuna nu vorbea ca să afle ceva, ci doar ca să-şi mai îndulcească starea. Cât timp existau teme noi, fie şi bârfe, totul arăta ca o seară obişnuită de sâmbătă, în compania unei prietene. Două femei care îşi lăsaseră acasă soţii sau prietenii ca să fie

între ele. Cât timp se arătau interesate una de alta, fără să fie deloc aşa, era uitată locuinţa goală de acasă, care le aştepta ca un monstru pregătit să le înghită.

Se salvau de la un „Aha, aha” plictisit la un nu mai puţin plictisit „Dar ia spune...”. Atunci se prefăceau că n-aveau ochi decât pentru cealaltă, de parcă tot ce-şi povesteau li s-ar fi părut extraordinar de palpitant. Însă, de fapt, ochi n-aveau decât pentru bărbaţii de acolo, dar niciunul nu se uita la ele. Erau ocupaţi cu taliile subţiri. Şi localul era înţesat de ele. Fete blonde, brunete, subţiri, cu pielea netedă şi fără cusur, acoperită doar atât cât era nevoie şi cu nişte priviri care treceau prin lucruri. Şi prin oameni. Şi dacă nu prin ei, atunci chiar pe lângă ei.

Şi bărbaţii le imitau. Bărbaţi cu priviri goale sau foarte plini de sine. Cu o mână băgată nonşalant în buzunarul pantalonilor proaspăt călcaţi şi cu cealaltă pe pahar. Uneori, impertinenţi şi fără pahar. Cu riduri, dar netezi pe dinăuntru. Semănau cu betonul. Le plăcea să ocupe spaţiul lăsat liber de nişte femei subţiri. Însă avantajul era de partea taliilor. Ele ştiau cuvintele şi privirile care să-i facă fericiţi pe bărbaţi, dar şi pe cele cu care să-i distrugă. De fapt, încăperea se umplea cu un balet al privirilor, unic în felul lui. Dar nicio privire nu i se adresa Rosaliei. Fiindcă taliile aveau un avantaj: tinereţea lor.

După miezul nopţii, cele două femei s-au despărţit, încântate de timpul petrecut împreună, dar apoi, când au fost iarăşi singure, una în maşina proprie, cealaltă în tramvai, gurile le-au redevenit nişte dungi subţiri şi au simţit groaza faţă de marele gol care le aştepta pentru restul nopţii. Ajunsă acasă, Rosalie s-a demachiat, de sub mască a apărut iarăşi adevărata ei vârstă şi, de sub hainele dezbrăcate, carnea dezgolită; înainte să stingă definitiv lumina, a tras cu urechea la zgomotele din locuinţa de deasupra. În clădire era linişte.

DUMINICĂ, MAX S-A SCULAT ŞI S-A DUS ÎN BAIE,

de data asta nu ca să caute simptome de boli. S-a spălat, s-a frecat, de parcă ar fi trebuit să fie mai mult decât curat. Şi anume curat pentru vizita duminicală la părinţi, cărora nu le putea pretinde să-i suporte propria degradare. Fiindcă ei deja se confruntau cu degradarea, cu aceea a lui Jordan. Adesea îi evitau numele şi mişcau cel mult din cap, arătând în sus.

Chiar înainte să se îmbrace, s-a surprins că iarăşi îl atrăgea oglinda, că iarăşi voia să-şi verifice trupul, doar două-trei minute. Numai că aşa îşi păcălea el mereu judecata, se ducea în baie şi îşi revenea abia după treizeci de minute. Şi de data asta vicleşugul a învins judecata.

Trupul lui era subţire şi vânos, nu antrenat, dar totuşi un trup tânăr. După ce a cercetat toate locurile, după ce şi-a verificat memoria, întrebându-se de unul singur care sunt numele prietenilor, politicienilor, vedetelor de televiziune şi film, după ce a încercat să-şi amintească exact desfăşurarea ultimelor zile – după ce a trecut toate examenele, socotindu-se scăpat şi de data asta, s-a oprit, respirând calm.

Apoi, când s-a pieptănat, privirea lui a întâlnit-o pe aceea din oglindă. Era multă spaimă în ea. A dat să zâmbească, dar zâmbetul era strâmb. A lovit sticla şi sticla a lovit înapoi.

După ce Jordan se mutase de acasă, Max îi preluase camera. Însă amintirea fratelui său a rămas încă mult timp pe toate lucrurile din casă. În ungherele tainice unde se ascunseseră de mama. În camera de zi unde se jucaseră şi în bucătăria unde mâncasră cu toţii împreună. Adesea transformaseră şi grădina într-un câmp de joacă a fanteziei lor.

Părinţii veneau şi-i ameninţau, dar şi zâmbeau. Da, tata zâmbea pe vremuri, chiar şi râdea, abia mai târziu a început doar să înjure. Şi să se plângă că din Jordan şi Max nu voia să iasă nimic ca lumea. Reuşeau doar să bănuiască ce vrea să

zică tatăl lor. Fiindcă adesea nici Jordan şi nici tata n-aveau destulă răbdare pentru întrebări. Jordan completase o singură dată cuvintele tatălui: „Ceva ca lumea… aşa ca tine?”

După aceea, vesela zburase prin bucătărie. Şi după veselă, scaunele, şi după scaune, cuvintele. O asemenea harababură nu fusese nici măcar când Jordan anunţase că se va muta de acolo; asta, cu toate că tata vedea primejduit acel „ca lumea” care ar fi trebuit să devină fiul lui. Jordan plecase de acasă, şi Max se mutase în camera lui. Mai târziu, plecase Max, şi Jordan fusese adus înapoi.

Max umbla singur prin casă şi ea îi amintea de altă casă; de casa gălăgioasă a copilăriei lui sau apoi de casa liniştită a tinereţii lui, când se cufunda în ea ca într-o apă caldă, limpede. S-a aşezat ca atunci şi a privit praful în lumină, vedea lumina frângându-se şi petele de lumină de pe mobilă şi pardoseală, vedea lumina plimbându-se dintr-un colţ într-altul al camerei şi umbrele sporind.

Simţea cum i se ridică pieptul, picioarele-i devin grele şi îl durea şezutul. Asta i se întâmplase de fiecare dată şi înainte. Neliniştea lui nu era potrivită pentru o meditaţie aşezat. La şaptesprezece – optsprezece ani, se dedicase meditatului şi, pentru căutările lui Max, meditaţia era la fel de bună ca orice altceva. După meditaţie au urmat prima prietenă, călătoria în India, studiul şi interesul lui pentru toate utopiile care promiteau dreptate şi egalitate. Mai târziu, a fost accidentul lui Jordan şi apoi prăbuşirea lui Max. Mult ghinion pentru o singură familie.

Max rezista, dar nu pentru mult timp, fiindcă de cum i se linişteau gândurile, spaimele apăreau din nou, la început doar nişte frânturi de gânduri care se aprindeau ici şi colo, apoi armate întregi. Buddha şi demonii lui Max nu se potriveau deloc bine unii cu alţii. Aşa că Max s-a ridicat şi a dat radioul la maximum. Fiindcă numai radioul său, şi mai bine, televizorul, aveau efect.

— Îl deranjezi! a strigat mama din bucătărie şi cu „îl” voia să spună Jordan, la primul etaj.

— Dar lui Jordan îi place muzica, s-a împotrivit Max. Mama a venit, a dat radioul mai încet şi s-a întors în bucătărie. Max a urmat-o.

Şi în bucătărie mirosea ca în copilărie; în baie era mirosul de lavandă, în garaj, cel de ulei de motor, iar în bucătărie, de clătite. S-a aşezat la masa din bucătărie, acolo unde şezuse adesea şi o urmărise pe mama. Când a trecut pe lângă el, i-a desfăcut cordonul de la şorţ.

— Faci asta de când erai mic, a zis ea.

— Cum îi merge? a întrebat el, arătând cu capul în sus.

— Lui îi merge mereu la fel. N-o să-i mai meargă niciodată altfel decât acum. Tata e cel care nu-şi mai revine.

— De la asta i se trage.

— De la ce?

— De la ambiţia lui.

— Nu, e din cauza lui Jordan.

— Jordan a fost ambiţia lui.

Mama s-a sprijinit de aragaz, a închis ochii şi a răsuflat.

— Oare n-o să se mai termine niciodată?

— Ce anume?

— Reproşurile astea.

Max a ridicat din umeri.

— Dar azi vreau să fie pace, a continuat ea.

— Dacă n-ai fi vrut mereu să fie pace, dacă ai fi spus ce gândeai, nu s-ar fi ajuns aici.

— Ce vrei să zici?

Şi-a scos şorţul, l-a mototolit şi l-a aruncat pe un scaun. A luat mâncare din oale, a pus-o pe două farfurii şi le-a aşezat pe o tavă. Mâinile îi tremurau.

— Exact ce am spus.

— Aşa. Deci nici tata, nici eu nu ne-am făcut datoria cum trebuie. Nici tata, nici eu n-am corespuns aşteptărilor voastre?

De data asta, s-a apucat strâns de aragaz. Max îi

vedea mâinile apăsând metalul.

Da, mama se străduise şi poate că ea fusese cea care i-a ţinut laolaltă în toţi anii aceia. Când Jordan a fugit, ea l-a adus înapoi, când tata refuza să vorbească cu el la telefon, îi ţinea receptorul întins până când îl lua.

Max o găsise odată în faţa locuinţei lui, aşteptând în zăpadă, îngheţată. Voise să-l roage să vorbească cu Jordan, să-l mai înduplece. El însă o silise să se culce în patul lui, o acoperise şi aşteptase să se trezească. O privise mai atent, petele maronii de pe mâini, picioarele umflate, micile riduri de la colţul ochilor şi ridurile mari de pe toată faţa şi îşi spusese: „Asta e mama ta. Uită-te bine la ea, n-ai s-o mai ai mult timp”.

Era culcată pe-o parte, ghemuită, o femeie îmbătrânită, care arăta cu totul altfel decât în fotografia de la nuntă, alături de tata. An de an devenise mai greoaie şi mai ostenită. Acolo, în patul lui, somnul ei părea chinuit. Mâna îi atârna peste marginea patului.

Lângă femeia asta dormise tata decenii întregi, pe ea o strânsese la piept, măcar la început. Cum arătase pasiunea părinţilor lui?

Pentru Max, mama nu fusese niciodată mai mult decât o mamă. O mamă fără sex şi fără însemnătate. Fiindcă tata era cel căruia trebuia să i te împotriveşti şi a cărui lume trebuia aruncată în aer. În jocul „fii contra tată”, care se desfăşura ca un ritual, duminica şi seara, când Jordan trecea pe acolo să stea la masă, mama îşi jucase cu măiestrie rolul care i se dăduse. O zonă-tampon.

Mai întâi era linişte la masă, se auzeau doar tacâmurile, mestecatul şi întrebarea mamei dacă mai voia cineva ceva,»

apoi veneau primele întrebări ale tatii, şi, dacă nu erau întrebări, erau observaţii, şi dacă nu erau observaţii, atunci aluzii. Însă adesea Jordan nu accepta nici măcar întrebările, aşa că urmau observaţiile şi aluziile lui. Atunci intra în joc mama, care încerca să-i calmeze pe toţi. Şi cât de bine îi reuşea câteodată! Da, mama lui fusese un bun

strateg într-ale domolirii. Cu excepţia acelei dăţi.

Dar, în afara acestui joc, mama lui fusese doar tolerată. Şi prezentă mai curând prin ceea ce gătea şi în grija cu care spăla şi împăturea rufele. Odată, în punctul culminant al rebeliunii lui, Max scosese toate hainele din dulapuri şi le împrăştiase în cameră. Ea a venit, le-a strâns în tăcere şi le-a pus înapoi, la locul lor, cu aceeaşi grijă.

La întrebarea lui Max dacă chiar n-are nimic de spus, ea a răspuns că deja se spuseseră prea multe. Max nu pricepuse niciodată dacă mama lui era deşteaptă sau dacă făcea pe proasta. Ceea ce, având în vedere situaţia complicată, poate că era ceva foarte inteligent.

Atunci când stătuse acolo, în patul lui, el încercase să-şi închipuie ce putea ea să viseze. Precis că în visele ei mama juca rolul principal. Imposibil ca şi în ele totul să fi fost numai despre clătite şi împăciuiri. Măcar în vise îşi acorda şi ei importanţă, îşi zicea el, deşi ea precis ar fi negat-o. „Pe primul loc copiii”, ar fi ripostat. Dar cine poate şti sigur dacă în somn recuperezi tot ce ratezi în viaţă?

Acum Max şi-a dat seama de încordarea mamei, s-a ridicat şi a îmbrăţişat-o. Nu făcuse niciodată aşa ceva şi ea nu ştia cum să reacţioneze. A încercat să-i deprindă degetele de pe marginea aragazului. Ele au cedat.

— E-n ordine, Ma, a spus el în şoaptă. Pe „Ma” îl luase de la rebelii din filmele americane. Ei ziceau mereu „Ma” şi „Pa”, înainte să se desprindă de ei şi să nu se mai ivească decât după ce au murit.

Mama privea stânjenită pardoseala, a ridicat tava şi a zis:

— Îi duc mâncarea lui Jordan.

— Am putea să-l aducem jos.

— Împotriva voinţei lui?

La masă erau ei trei. AL patrulea şedea deasupra lor. Max ştia: Jordan şedea acolo şi se uita în gol, se uita în lemnul uşii. Când intrai, era ca şi cum nici n-ai fi existat, ca şi cum ai fi transparent. Pe faţa lui Jordan nu se clintea

nimic. Max făcuse odată un experiment: a trântit uşa, a deschis-o încet de tot, a deschis-o şi a închis-o de mai multe ori la rând. A ieşit de mai multe ori şi a intrat din nou; o dată târându-se, o dată pe furiş, o dată în pas de dans. Jordan Birner era mereu acolo, nemişcat, însă Jordan, fratele lui, lipsea.

Max s-a postat în faţa patului şi a început să se strâmbe, a scos limba, dar nu s-a întâmplat nimic. Şi-a adus un scaun, s-a aşezat şi a mâncat o bucată de tort în faţa lui Jordan. Înainte, fratele lui n-ar fi rezistat niciodată ispitei, mereu dorea să capete şi el ceva, dar acum rezista. Max a stors o lămâie în faţa lui, dar chipul lui Jordan a rămas nemişcat. A folosit toate trucurile pe care le ştia, dar niciun truc din lume n-a schimbat ceva din tăcerea lui Jordan.

Şi apoi, după mai mult de-o oră de încercări zadarnice, Max s-a folosit de cea mai puternică armă a lui. A început să vorbească cu fratele său. Nu ştia cum să înceapă, aşa că începutul a fost banal. A spus: „Ieri am văzut meciul lui Grasshopper. Joc plicticos, dar eficient” şi mai târziu a adăugat: „Săptămâna trecută am fost la un concert cu Sens Unik. Hip-hop din cel mai bun” şi mai încolo: „Curând plec pe Wallis. Să hoinăresc puţin” şi pe loc i-a părut rău că spusese asta, fiindcă cel mai bun la drumeţii fusese întotdeauna fratele lui, ale cărui picioare se subţiaseră din cauza nemişcării.

Aşa că Max a evitat să pomenească lucruri care puteau să-l tulbure pe Jordan: că-i întâlnise pe prietenii lui de la fotbal, pe prietenii motociclişti, pe prietena lui dinainte; şi că toţi reuşiseră să nu întrebe de el o seară întreagă; că pe el îl bântuiau demonii; că mama aştepta probabil în faţa uşii şi că dorea să audă şi ea glasul lui Jordan; că asta aştepta şi când gătea, când spăla şi când făcea cumpărături. La fel şi tata, când tundea iarba sau trebăluia în garaj. Şi amândoi, împreună, când stăteau la masă. În faţa televizorului. Noaptea, în patul lor, lungiţi unul lângă altul.

— Sunt obosit, Jordan. Şi dacă n-ai să vorbeşti cu mine curând, n-am să mai vin, spusese Max la urmă.

A rămas tăcut câteva minute, şi-a observat fratele şi, când s-a săturat de frate, s-a uitat prin cameră. Camera care fusese a lui timp de zece ani. Da, de fapt încă era a lui, o aranjase altfel şi fratele lui şedea în ea ca oaspete. Max şi-a lăsat privirile să rătăcească pe pardoseală, pe pereţii cu afişele din tinereţe şi pe dulapurile cu mici ascunzători pentru marihuana şi pentru… Max a sărit în picioare, fiindcă şi-a adus aminte de altă ascunzătoare.

— Frate, am ceva pentru tine şi, dacă nici asta n-are efect, înseamnă că eşti mort.

Dintr-o crăpătură îngustă din spatele dulapului a scos o pungă de plastic. Îl aşteptase acolo ani de zile să-şi amintească de ea. A scuturat-o în faţa patului şi din ea au căzut mai multe reviste. A luat una, a deschis-o şi i-a ţinut-o lui Jordan în faţă.

— Ei, ce zici de asta?

A repetat: „Ei, ce zici de asta?”, însă privirea fratelui trecea şi prin hârtie şi prin pielea femeilor, în vreme ce pentru Max revistele, pe lângă marihuana, fuseseră printre cele mai valoroase lucruri pe care putea să le aibă un tânăr bărbat ca el, cu zece ani în urmă. I le-a pus fratelui în poală, sperând că vicleşugul lui va avea efect, fiindcă Jordan ar fi trebuit măcar să încline capul ca să privească pozele. Atunci, el, Max Birner, ar fi învins. În fratele lui ar mai fi existat măcar o scânteie de viaţă. Max s-a aşezat înapoi pe scaun şi a aşteptat până seara. Umbrele creşteau. Nu s-a întâmplat nimic.

— Eşti mort, a strigat el, lovindu-se de mai multe ori cu pumnul peste coapsă.

A sărit în picioare, a dat cu scaunul de perete, s-a oprit puţin, cu picioarele depărtate, în faţa lui Jordan, a strâns revistele şi a pus totul la loc. Tot umblând agitat de colo-colo prin faţa fratelui său, i s-a părut că acesta zâmbea. Colţurile gurii păreau să-i zvâcnească puţin. Max s-a oprit lângă uşă, cu mâna pe clanţă. Şi-a lipit fruntea de

lemn şi a închis scurt ochii. A răsuflat. S-a întors, s-a oprit lângă fratele lui, neştiind ce să facă, apoi şi-a trecut uşor degetele prin părul lui Jordan.

Asta fusese cu două luni în urmă, şi Max nu-şi simţise demonii nicio secundă. Cei ai lui Jordan avuseseră întâietate.

Însă pe 9 septembrie Max n-a urcat la fratele lui. La masă mirosul era cel binecunoscut, dar tot ce era străin îşi făcuse deja loc, de multă vreme. Se găsea în glasul frânt al tatălui; în privirea lui ştearsă, care înainte era tăioasă la orice confruntare; în trupul lui slab, scofâlcit, în pielea palidă, bolnavă, în părul lui care albise peste noapte, ca şi al mamei.

Max îşi închipuise cum stătuseră părinţii în pat, muţi şi ţepeni, cu ochii îndreptaţi spre tavan, şi cum părul le albise treptat. Sau în faţa televizorului – el avea halatul pe jumătate desfăcut, ea ţinea în poală şorţul de bucătărie. Televizorul era dat încet, ca să nu-l deranjeze pe Jordan. Părul li se decolora încetul cu-ncetul. Gândurile li se sfârşeau părinţilor, încetul cu-ncetul.

Mama şi-a pus mâinile lângă farfurie şi se uita la ele ca la ceva străin. Asta cu toate că şi le privise ani şi ani, la gătit, spălat, cusut sau la grădinărit. În copilărie, Max le-a cunoscut gingăşia, când îi mângâiau obrajii şi îi ţineau capul. Când ea voise să-l atingă, să-l ţină, să-l mângâie, şi mai târziu el se împotrivise, fiindcă la şaptesprezece, optsprezece ani sau mai mult, trebuie să i te împotriveşti mamei, dacă vrei să devii un tip adevărat, ca fratele tău. Şi un revoluţionar, pe deasupra. Marx şi mama lui n-ar fi făcut niciodată cauză comună. Chiar dacă lui Marx i-ar fi plăcut s-o elibereze şi pe mama lui.

La fel şi Max. Câte ceasuri nu se ţinuse el de mama, din bucătărie în spălătorie, din spălătorie în grădină, din grădină la centrul comercial, timp în care ţinuse să-i împărtăşească gândurile lui bizare? Stăteau în faţa rafturilor încărcate şi Max şoptea: „Gândeşte-te la oamenii flămânzi”. Stăteau la semafor şi un bărbat încărca nişte

lăzi grele. „Gândeşte-te la cei care muncesc din greu”. Erau înapoi acasă, în faţa aragazului, şi el zicea: „Gândeşte-te la tine”.

Sau erau şi variante: „Când ai să te gândeşti, în sfârşit, şi la tine?”, „Când ai să te gândeşti şi tu, în sfârşit, la ceva important?”, „Când ai să gândeşti şi tu?” Însă mama se gândea doar să fie mâncarea gata la timp, pentru ca tata să nu se poarte atât de diferit, să nu fie atât de imposibil. Şi n-a lăsat să se vadă cât de mult o deranja că propriul ei fiu o învinuieşte de ignoranţă. Spunea: „N-ai de gând să taci? Mă zăpăceşti”. Max ieşea, având sentimentul că mama lui e pierdută, fără speranţă, dar nu înainte să-i dezlege cordonul de la şorţ.

Pe 9 septembrie, tata şedea încovoiat la masă, cu bărbia chiar deasupra farfuriei. Cu privirea înfiptă în farfurie şi în lingură. Nu se uita la nimeni nici atunci când nu mânca nimic, ca şi cum vederea altora l-ar fi scârbit. Într-o mână ţinea lingura, în cealaltă, o bucată de pâine. Deodată a lovit cu lingura în masă, a aruncat pâinea, a sărit în picioare şi a luat-o la fugă pe scări în sus. Mama şi Max nici n-au tresărit măcar, atât de cunoscută le era izbucnirea. Max a ciulit urechile, dar de sus nu se auzea nimic.

Se obişnuiseră cu monologurile tatii în faţa uşii lui Jordan, dar de data asta era linişte. Atât de linişte încât Max şi mama lui s-au privit uimiţi şi mama l-a rugat în şoaptă să vadă ce se întâmplă. De la piciorul scării, Max l-a văzut pe tata în faţa camerei lui Jordan.

Tata a făcut câţiva paşi spre uşă, a întins mâna spre clanţă, a dat să bată, a întins din nou mâna spre clanţă, a dat din nou să bată. După mai multe încercări, şi-a băgat mâinile în buzunarele pantalonilor, s-a uitat spre tavan, apoi spre covorul de la picioare, şi-a dres glasul şi a coborât scara. Dar la jumătatea drumului s-a întors şi a alergat înapoi, înainte ca Max să-l poată prinde.

— Crezi c-ai să mă dai gata, a strigat el, în timp ce Max urca treptele în fugă. Crezi că ai să-mi arăţi tu mie.

Fiindcă eu sunt de vină, după părerea ta.

Max era acum lângă el şi îl ţinea strâns.

— Da, toţi credeţi că eu sunt vinovat. Se vede pe voi. Tu, şi maică-ta la fel.

Îl privea ţintă pe Max.

— Ca să nu mai spun de el. Dar nu eu l-am pus să sară de la masă. Nu eu l-am pus să se urce pe motocicletă. Sau te-am pus eu, Jordan? Nu, asta ai făcut-o tu singur. Aşa cum şi pe toate celelalte le-ai făcut tu singur, ca să-mi arăţi tu mie. Nu, băiatul nu studiază, el n-are nevoie de aşa ceva, vrea mai bine să devină meseriaş, preferă să-i pupe-n fiind pe şefi şi pe clienţi. Mai bine aşa decât să admită că tata are dreptate. Că în viaţă trebuie să înveţi ceva ca lumea, ceva bun pentru cap, dacă nu vrei să fii împins de colo-colo.

— Să taci! a strigat Max.

— Şi tu la fel! Şi tu l-ai urmat, l-ai şi admirat, cu asta v-aţi ales acum din rebeliune. Nimic n-aveţi. Nimic. El o să zacă aici sus o viaţă întreagă. Iar tu ai să te afunzi tot mai mult în mocirlă. Nu ştiu ce faci tu de fapt. Oricum nu munceşti, şeful tău nu-şi mai aminteşte când ai fost ultima oară la birou. Acum eşti învoit medical, zice el, şi, dacă o s-o ţii aşa, te concediază. El o zice, nu eu, ca să fie limpede. Eu însă spun că ai să devii un caz social, o s-o mai vedem şi pe-asta şi apoi o să trândăveşti şi tu aici, tu jos, frate-tău sus, o să fie o veselie.

— Taci!

Max şi-a împins tatăl la perete, făcându-l să amuţească de uimire. îl ţinea strâns de încheietura mâinii şi de umăr, bărbia îi tremura, tata şi el se priveau ţintă, cu ochii larg deschişi şi între ei nu exista nicio uşă. Max a fugit de acolo, la fel cum fugise şi fratele lui, cu un an în urmă. A mers cu maşina prin oraşul pustiu până când s-a făcut întuneric. A mers de-a lungul celor două străzi de pe malul lacului Zürich, apoi până sus la Zürichberg, în jos spre gara centrală, afară din oraş, până la Schlieren, şi iarăşi înapoi în oraşul vechi.

Niciodată nu-i făcuse aşa ceva tatii. îl înfruntase, folosindu-se de cuvinte, dar niciodată fizic.

Dar bătrânul îl provocase. El a vrut-o. Fiindcă n-ai voie să spui aşa ceva despre fiii tăi, probabil că nu e voie nici măcar să gândeşti aşa ceva. Şi mult mai grav decât ceea ce spusese tata era ceea ce nu spusese. Fratele lui şi el, doi rataţi. Şi totuşi, ei plecaseră să lupte împotriva tuturor demonilor din lume. Şi asta nu era puţin. Era poate chiar puţin prea mult.

Când a descuiat uşa blocului, a auzit pe cineva strigând în urma lui şi apoi păcănitul unor pantofi cu toc. Era vecina care îi bătea mereu în tavan, când făcea prea mult zgomot în baie. O latino scundă, plinuţă, cu un nume pe care îl rostise adesea în sinea lui: Rosalie de Lourdes Nunes Santos – aşa scria pe cutia poştală. Nu se putea compara cu numele Max Birner. Asta era clar şi limpede, ca o tăietură precisă printr-un tort. Rosalie de Lourdes Nunes Santos era însă ca tortul însuşi şi nu ştiai unde să începi şi unde să termini. Rosalie purta nişte blugi strâmţi şi i se vedea grăsimea de pe şolduri şi de pe burtă. Şi acolo unde nu se vedea, putea fi bănuită.

— Dumneavoastră sunteţi Rosalie de Lourdes Nunes

Santos? a întrebat el în lift.

— Nu, sunt Rosalie Müller, însă de Lourdes Nunes Santo mi se potriveşte mai bine cu culoarea pielii.

Au râs amândoi.

„Ce fel de viaţă duci tu, fato? Şi de ce aici şi nu la São Paulo?” s-a întrebat Rosalie şi şi-a dat imediat singură răspunsul: „Fiindcă minţi prea mult. De-aia”.

Rosalie şedea pe marginea patului în camera cufundată în întuneric, poşeta şi pantofii erau pe jos. Nu mai avea pe ea decât sutienul şi pantalonii şi îşi ţinea mâinile între coapse. Betelia pantalonilor lăsa urme pe burtă şi pe şolduri.

Apoi, şi-a descheiat pantalonii şi burta i s-a revărsat, dar aşa putea să respire mai bine. Apoi şi-a scos pantalonii

şi a rămas aşezată până când i s-a făcut frig.

În faţa oglinzii din baie, şi-a întins din nou pielea de pe faţă. Pielea s-a netezit, dar peste tot erau dungi şi cocoloaşe de fard. „Prea multă pudră, fato”, a şoptit şi a adăugat: „La naiba cu Cher”. A dat drumul pielii, care s-a strâns la loc, iar de sub pudră şi riduri a apărut Rosalie, cea care îmbătrânea treptat, Rosalie cea obosită – era oboseala de care n-ai fi crezut-o niciodată în stare pe o braziliancă numită Rosalie de Lourdes Nunes Santos, însă pe Rosalie Müller da, cu asupra de măsură.

Deasupra ei a început concertul de lovituri, putea să-l audă prin tavanul subţire. „Şi totuşi n-arată a nebun”, şi-a zis ea. A adus mătura, i-a ridicat coada, a coborât-o, a ridicat-o şi a coborât-o din nou. În seara aceea l-a cruţat pe Max Birner. Dar pentru noapte a pus mătura la îndemână. Pentru orice eventualitate. Oricum a adormit mai repede decât avea nevoie Max Birner pentru o nouă criză.

Pe io septembrie, Rosalie s-a oprit în faţa fiecărui bar şi a fiecărei cafenele de pe drumul dintre locul de muncă şi casă. Mergea pe jos fiindcă avea timp, mai mult timp decât îşi dorea. Stătea cu sacoşele pline în faţa cafenelelor şi a barurilor cum stau copiii în faţa vitrinelor de la magazinele cu jucării. Nu mai lipsea decât să-şi lipească nasul de geam. Stătea acolo de parcă ar fi prins rădăcini şi nu ştia ce să facă. Îşi dorea întâlnirea pe care n-o avea. Îşi dorea bărbatul pe care nu-l avea. Care acum ar fi scutit-o de neplăcerea singurătăţii.

Şi-l dorea înapoi până şi pe Franz Müller, cu sau fără nas sângerând, care n-ar fi fost obligat s-o iubească, ci doar s-o ia puţin în seamă. Dar nu era nimeni, numai strada pustie şi privirile curioase de după ferestre. Şi tuturor părea să le meargă atât de bine, minunat chiar. Toţi erau radioşi, erau râvniţi sau râvneau la cineva, se trăgeau mai aproape unii de alţii, trăiau.

A stat aşa mult timp în faţa unui bar până când a ieşit un bărbat cu două pahare pline, care voia să-i dea unul ei şi să ciocnească cu ea. Dar nu era bărbatul pe care nu-l

avea, era un bărbat respingător, cu care nu i-ar fi mers mai bine decât cu Frank Müller, de asta şi-a dat seama imediat. Aşa că a spus „Nu” o dată, „Nu” a doua oară şi, la al treilea „Nu”, şi-a dorit să fi avut o tigaie la îndemână. Fiindcă n-avea, a plecat în fugă. Bărbatul a strigat în urma ei „Vacă proastă!” S-a oprit abia acasă, dincolo de uşa locuinţei, cu respiraţia tăiată.

Seara, la ora opt, Rosalie stătea din nou cu mătura în mână în baia ei. Deasupra fuseseră deja două-trei lovituri. Însă de data asta s-a adăugat ceva nou, ceva neprevăzut. Prin fereastra deschisă a băii a auzit pentru prima oară nu numai loviturile lui Max Birner, ci şi glasul lui Max Birner. Şi asta schimba totul. Glasul zicea: „Să înceteze! Dumnezeule, fa-n aşa fel încât să-nceteze! Nu mai pot”. A mai tras cu urechea mult timp.

S-a aşezat pe marginea căzii, cu mătura între coapse. O vreme a stat aşa, neştiind ce să facă. Apoi, s-a ridicat şi a căutat într-o cutie prima scrisoare de la fratele ei, din Brazilia. A despăturit foaia, a netezit-o şi a citit:

Draga mea soră.

Ce mai faci? Şi Frank? Vouă vă merge bine, oameni buni. Acolo este paradisul, aici e iadul. Poate că ai aflat deja că sunt la închisoare. Suntem zece într-o celulă, în timpul zilei stăm în picioare, pentru că nu ne putem întinde, noaptea agăţăm hamacuri şi dormim claie peste grămadă. Nu poţi să-ţi închipui cum e aici. Sunt bande organizate, cărora trebuie să le plăteşti taxă de protecţie. Şefii lor trăiesc mai bine şi mai în siguranţă decât afară. Au mai multe celule pentru ei şi telefoane mobile. Noi însă primim la masă orez de nemâncat şi fasole. Nu vedem aproape deloc lumina zilei. Suntem bătuţi de alţi deţinuţi sau de paznici. Dar de fapt paznicii nu prea se încumetă în aripa noastră de clădire, fiindcă aici conduc şefii de bandă. A lor e puterea. Când zic ei că trebuie să mori, atunci mori. De aceea e nevoie de bani ca să-i cumperi. Însă adesea deţinuţii sunt omorâţi şi paznicii se fac că nu văd. Unii dintre noi au nevoie urgentă de îngrijire medicală. João are

un anus contra naturii infectat. Pute până la cer. Fernando eparalizat şi zace de ani întregi pe burtă, în celulă. Dacă n-ar fi Padre Günther, nu ştiu ce s-ar întâmpla cu noi. Vine regulat şi are grijă de noi. Dar bani n-are nici el. Oricum, am putut să-i dau scrisoarea asta ca să ţi-o trimită în Elveţia.

Dacă poţi, trimite bani. Roagă-l pe Frank, el o să înţeleagă. Trimite-i pe adresa mamei, altfel nu-i mai primesc.

Sora mea, tu eşti în paradis, dar aici este iadul, pot să scrie cât vor „Dumnezeu te iubeşte!" deasupra uşii; Dumnezeu mai bine ar face să înceteze toate astea, altfel curând n-am să mai cred în el.

Te îmbrăţişează şi te sărută fratele tău Manuel.

Rosalie a citit scrisoarea iar şi iar şi îşi tot trecea vârfurile degetelor peste rânduri. Fratele ei cel mic. Cum de putuse să-i treacă prin minte să se întoarcă? Atunci când plecase îşi luase obligaţia să devină fericită în Elveţia. De aceea, trăia de şase ani cu minciuna. Sau cu adevărul pe care-l tot dădea deoparte.

Niciodată nu scrisese acasă care-i era situaţia în realitate. Trebuia să rămână aici pentru toţi cei care rămăseseră acasă. Pentru fratele care trebuia să iasă viu din închisoare. Nu, Elveţia nu trebuia scăpată din mână aşa repede.

A durat o oră până când s-a hotărât. Nu era exclus ca Max Birner să fie nebun, în ciuda impresiei pe care i-o făcuse în lift. Puţin după ora nouă, stătea în faţa uşii, cu mâna dreaptă în buzunarul pardesiului, în care ţinea scrisoarea de la fratele ei. A ridicat mâna de mai multe ori ca să sune. Apoi şi-a coborât-o la loc. A exersat în gând cuvinte de introducere. Când cuvintele au sunat bine, a apăsat pe buton.

După aceea ar fi preferat s-o ia la fugă, dar era deja prea târziu, fiindcă dincolo de uşă se auzeau paşii lui Max Birner. Max Birner şi Rosalie de Lourdes Nunes Santos au stat câteva secunde faţă-n faţă, de-o parte şi de alta a uşii.

Fiindcă era scundă, Rosalie privea, ca să zicem aşa, spre pieptul lui invizibil. Şi Max pe deasupra ei. Când a crezut că nu va mai deschide şi era chiar oarecum uşurată, uşa s-a deschis.

— Max Birner? a întrebat ea, numai ca să întrebe ceva.

— Doar ne cunoaştem. Din lift, a răspuns el.

— Da, aşa e.

— Asta voiaţi să-mi spuneţi?

— Nu, nu asta.

— Dar ce?

— Locuiesc sub dumneavoastră.

— Şi asta ştim amândoi.

— Bat mereu în tavan.

— Nu-i aşa grav.

— Aud ce faceţi în baie.

— Repar.

— Aud ce spuneţi în baie.

Acum n-a mai venit niciun răspuns. Max nu ştia încotro să-şi îndrepte privirile.

— Nu e grav. Să nu credeţi că e ceva grav. Şi fratele meu scrie asta în scrisoarea lui. Uitaţi, a adăugat Rosalie şi i-a arătat scrisoarea.

— Mă tem că nu sunt un bun partener de discuţii.

— Ah, asta nu se ştie niciodată dinainte. Ştiţi ce a zis Cher odată? a întrebat Rosalie şi a trecut pragul cu precauţie. Când uşa s-a deschis din nou, era deja dimineaţă.

Pe îi septembrie nu s-a mai întâmplat nimic.

Cuprins

Cuvânt înainte 5
În buricul pământului îi
Eu trebuie Germania 20
Eşuaţi
53
Ruleta rusească 84

Noaptea nunţii 110
Ochii bătrânei 135
Ultimul client al nopţii 171
Mirosul lumii 191
11 septembrie 199

La preţul de vânzare se adaugă 2%, reprezentând valoarea timbrului literar.

Celui care nu l-a descoperit încă pe Florescu ca povestitor i se oferă aici această şansă. Şi cine aşteaptă, ca mine, cu nesaţ fiecare nouă apariţie a lui Florescu e răsplătit cu delicatese care pot fi citite cu voce tare, noaptea, înainte de somn. Dar nu sunt istorii dulcege, ci texte care pot să devină întru totul vise. Iar apoi cel care, asemenea mie, contaminat cu virusul Florescu, este de faţă la o lectură a maestrului va fi uluit. Nu doar de arta cuvântului, de vitalitatea autorului sau de prezenţa scenică, de apropierea de public, ci de izvorul aparent inepuizabil de poveşti adăpostit în el.

— Gallus Frei-Tomic literaturblatt.ch